ČESKO—ANGLICKÝ SLOVNÍK
PRO INTERKULTURNÍ PRÁCI

Czech-English Glossary for
Intercultural Work

Buďte v obraze*

*Stay informed

Jan Matěj Bejček, Jana Magdaléna Vlastníková (Eds.)

ČESKO—ANGLICKÝ
SLOVNÍK PRO INTERKULTURNÍ PRÁCI

Jan Matěj Bejček

Citační záznam:
BEJČEK, Jan Matěj, VLASTNÍKOVÁ Jana Magdaléna (Eds.).
Česko-anglický slovník pro interkulturní práci.
Druhé přepracované a rozšířené vydání. Praha: InBáze, z. s., 2022.

ISBN 978-80-907613-0-8 (print)
ISBN 978-80-907613-1-5 (pdf)

Autorský kolektiv
MgA. Robert Michael Baugh
Mgr. Jan Matěj Bejček
Mgr. Jiřina Holkupová
Mgr. Lucie Kellnerová Kalvachová
Mgr. Ina Maertens

Na obsahu a odborné korektuře jednotlivých hesel v českém znění dále spolupracovali:
Mgr. Natallia Allen
Mgr. Pavla Benešová, DiS. et DiS.
Mgr. Peter Chmeliar
Mgr. Michaela Jiroutová
Mgr. Lucie Ouředníková
Mgr. Ekaterina Shlygina
Mgr. Jakub Tesař
Mgr. Adéla Tukhi
Mgr. Blanka Vosecká Veselá
Mgr. Jana Magdaléna Vlastíková

Publikace byla vydána díky podpoře Hlavního města Prahy prostřednictvím dotace na realizaci projektu „Slovník pro interkulturní práci“, č. DOT/62/02/008612/2021 a dále z finančních prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Praha – Pól růstu, v rámci projektu „Inkluze Interkulturně 2“, reg. č. CZ.07.4.68/0.0/0.0/19_069/0001458.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

PRA HA
PRA GUE
PRA GA
PRA G

INBÁZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty

ASOCIACE
PRO INTERKULTURNÍ PRÁCI

CZECH—ENGLISH
GLOSSARY FOR INTERCULTURAL WORK

Jiřina Holkupová, Lucie Kellnerová Kalvachová
Ina Maertens, Robert Michael Baugh

Předmluva

Pojmy „interkulturní práce“ a „interkulturní pracovník“ do českého odborného diskurzu vstoupily v relativně nedávné době, jejich vývoj však v našem prostředí můžeme sledovat již od 90 let minulého století. Uvolnění migrační politiky po Sametové revoluci a postupný vznik organizací zabývajících se podporou cizinců, přinesl nové výzvy z hlediska individuální i případové práce nejen s nově příchozími ale i s již usazenými cizinci. Vzhledem k výrazné sociokulturní diverzitě, a s přihlédnutím k různým potřebám svých klientů, tak intervence sociálního pracovníka, právníka a dalších pomáhajících profesí implicitně nesly charakteristiky tzv. „interkulturního zprostředkování.“ Jedná se ve své podstatě o podporu a pomoc při vyřizování běžných osobních záležitostí vyplývajících z různých životních situací, jejichž vznik a složitost je mnohdy podmíněna různými bariérami, ať už z hlediska schopnosti dorozumět se, získat potřebné informace a umět s nimi pracovat, či zkrátka odlišnými zkušenostmi ze země původu, doplněnými o odlišné kulturní zvyklosti.

V průběhu let se však začalo ukazovat, jak důležité je jasné vymezení potřebných kompetencí, jimiž se interkulturního zprostředkování má dosahovat. Zároveň potřeba podpory nezůstala pouze na straně klientů – cizinců, ale stále více ji můžeme sledovat i u českých institucí, např. úřady veřejné správy, sociální služby, zdravotnická zařízení, školy aj. Po roce 2006 se tak začínají vyvíjet první snahy o systémové uchopení této problematiky prostřednictvím různých vzdělávacích modulů, zaměřených na asistenci cizincům či na techniky tlumočení. Tímto de facto sledujeme počátky institucionalizace nových směrů a vytvoření nových pojmů, mezi něž patří také interkulturní práce, komunitní tlumočení či interkulturní mediace. Zatímco v rámci interkulturní mediace či komunitního tlumočení lze hovořit spíše o specializovaném souboru činností vykonávaných mediátory nebo tlumočníky, pojem interkulturní práce sebou kromě jiného přinesl i ambici o etablování specializované, multidisciplinární profese, dnes označované jako „interkulturní pracovník.“

Tyto ambice se podařilo částečně naplnit prostřednictvím kvalifikačního standardu a jeho zavedením do Národní soustavy kvalifikací, spolu s uvedením profese interkulturního pracovníka v Národní soustavě povolání. Uvedené kompetence interkulturního pracovníka spolu se širokým spektrem jím vykonávaných činností ukazují, že interkulturní práce není determinována pouze „interkulturním zprostředkováním“, ale že se jedná o velmi důležitou disciplínu zahrnující i odbornou práci s klienty, ať už v rovině individuální případové nebo skupinové práce. Efektivitu a potřebnost interkulturních pracovníků dokládá i rozšiřující se oblasti jejich působnosti. Zatímco zpočátku interkulturní pracovníci působili jen v několika, zejména pražských nevládních organizacích (často jako outsourcovaná služba na pobočkách oddělení pobytu cizinců MV ČR), dnes můžeme interkulturní pracovníky potkat

ve veřejné správě (např. Magistrát města Brna, některé městské části či obecní úřady), v některých mateřských i základních školách, v integračních centrech, v některých sociálních službách aj. Navzdory uvedenému však interkulturní práce, jako širší téma, zůstává aktuálním i pro další relevantní profese, jež při výkonu práce přichází v nějaké míře do kontaktu s cizinci – pedagogičtí pracovníci (zejm. učitelé či asistenti pedagoga), sociální pracovníci v širokém spektru sociálních služeb, právníci, úředníci ve veřejné správě ale i příslušníci obecní či státní policie a řada dalších.

Slovník, který nyní držíte v rukou je zcela přepracovanou verzí Slovníku pro interkulturní práci, který vydala InBáze v roce 2014, tehdy v celkem 7 jazykových verzích (česko-anglický, česko-ruský, česko-vietnamský, česko-španělský, česko-mongolský, česko-čínský a česko-arabský) a který byl o rok později oceněn Jednotou tlumočníků a překladatelů jako „Slovník roku 2015." Původní záměr slovníku byl pojímán především jako nástroj pro výkon interkulturní práce v terénu. Tedy jakýsi pomocník v situacích, kdy interkulturní pracovník potřeboval svým klientům vysvětlit některé na kontext vázané termíny v českém, a především pak v cizím jazyce. V důsledku celé řady legislativních ale i systémových změn (např. zavedení modelu inkluzivního vzdělávání) však původní vydání slovníku dostihl „zub času", a značná část pojmů i výkladů v něm obsažených ztratila na své platnosti, čímž vznikl impulz pro jeho revizi. Ačkoliv náš původní záměr spočíval v „pouhé" aktualizaci již publikovaných hesel, rozhodli jsme využít tuto příležitost pro kompletní přepracování doplněné o nové, v praxi často využívané pojmy. Do slovníku tedy bylo přidáno více než 300 nových hesel, zejména z oblasti školství, veřejné správy a sociální práce. Zároveň jsme jednotlivé výklady koncipovali tak, aby slovník kromě své překladovo-výkladové funkce získal také edukativní přesah a mohl být užitečnou pomůckou např. pro studenty sociální práce či pedagogických a dalších souvisejících oborů, a dále i pro začínající pracovníky v organizacích zaměřených na podporu cizinců v České republice.

Zpracovaná hesla vychází z právního stavu z dubna 2022. Navzdory našemu úsilí o nadčasovost a univerzalitu výkladu proto musíme zmínit, že se výklad některých pojmů může v čase dále měnit či zcela zaniknout (např. dávky ze systému sociálního zabezpečení, či některé typy povolení k pobytu apod.). Pokud při své práci se slovníkem objevíte konkrétní možnosti zkvalitnění tohoto díla, budeme rádi, když se na nás obrátíte na **info@inbaze.cz**.

Slovník je dostupný také online, v podobě webové aplikace na stránkách Asociace pro interkulturní práci, z. s. prostřednictvím odkazu **slovnik.interkulturniprace.cz**.

Za autorský kolektiv
Jan Matěj Bejček

Obsah

JAK SLOVNÍK POUŽÍVAT 7

SLOVNÍKOVÁ ČÁST 10

REJSTŘÍK ČESKÝCH VÝRAZŮ 332

REJSTŘÍK ANGLICKÝCH VÝRAZŮ 344

Jak slovník používat

Slovník pro interkulturní práci je výkladově-překladový terminologický slovník.
Je jednosměrný – v tomto případě česko-anglický.
Každá stránka obsahuje dva sloupce – v levém je český termín a jeho definice,
v pravém zrcadlový překlad. Jednotlivá hesla jsou oddělena linkou.

pojištění	**insurance**
forma služeb, která při splnění stanovených podmínek zajišťuje příslušnou úhradu škod	a form of services in which damages are settled when pre-determined conditions are fulfilled

Některá hesla nemají definici, protože jsou ve slovníku z čistě překladových důvodů.

přihláška	**application**

V některých případech je pod heslem uveden jiný výraz, pod kterým se nachází definice termínu. Směrová šipka je před slovem, pod kterým je třeba heslo hledat a indikuje směr hledání.

čistý příjem

čistá ↑mzda

Heslové skupiny sdružují hesla, ve kterých se objevuje slovo, které je součástí všech víceslovných termínů ve skupině. Toto slovo je název heslové skupiny a je značeno velkými písmeny. Hesla v heslové skupině jsou oddělena šedou linkou.

MĚSTO	
město	**town or city**
hlavní město Praha	**Capital City of Prague**

Pokud má heslo více významů, jsou očíslovány a odsazeny na nový řádek.

protokol	**protocol**
1. zápis nebo záznam jednání 2. soubor formálních pravidel pro diplomacii	1. written record of proceedings 2. a set of formal rules in diplomacy

STYLY PÍSMA

Tučné
Všechna hesla a překlady hesel; v definici vyznačuje odkaz na jiné heslo, které má ve slovníku vlastní definici.

Kurziva
Označuje synonymum hesla uvedené na začátku definice; antonymum uvedené symbolem ≠.

VELKÁ ČERNÁ PÍSMENA
Značí název heslové skupiny

Zmenšené písmo
stylistický kvalifikátor hov. = hovorově

POUŽITÉ SYMBOLY

↑ ↓ Pokud je v definici hesla odkaz na jiné heslo, šipky nahoru a dolů nám ukazují, zda máme heslo ve slovníku hledat směrem dozadu nebo dopředu.

≠ Značí antonymum.

REJSTŘÍKY

Po slovníkové části následují dva rejstříky:

Český – obsahuje abecední výčet hesel a čísla stránek, na kterých jsou hesla ve slovníku uvedena

Anglický – viz výše

a. s.

akciová ↓společnost

---

absolutorium

označení závěrečné ↓**zkoušky** na **vyšší odborné ↓škole**, po jejímž úspěšném vykonání ↓**absolvent** získá vyšší odborné vzdělání a označení ↓**diplomovaný specialista**

final examination at a higher vocational school

term for the final examination at a higher vocational school (ISCED level 5 B); by passing this examination, a graduate completes his/her higher vocational education and is awarded the title of Certified Specialist

---

absolvent

osoba, která splnila všechny požadavky a úspěšně ukončila vzdělávací program (kurz, **střední ↓školu**, **vyšší odbornou ↓školu**, **vysokou ↓školu** apod.)

graduate

a person who has fulfilled all requirements and has successfully completed an educational programme (such as a course, secondary school, higher vocational school, or university)

---

adaptačně-integrační kurz

označení povinného kurzu podle ↓**zákona o pobytu cizinců**, určeného pro vybrané skupiny ↓**občanů třetích zemí**, kteří dlouhodobě pobývají na území ČR. Obsahem kurzu jsou základní informace o životě v ČR a kontakty na ↓**Centra na podporu integrace cizinců** a další návazné služby či instituce. Rozsah kurzu činí 4 hodiny a je lektorován v českém jazyce a souběžně tlumočen do jazyka účastníků kurzu. Účast na kurzu je zpoplatněna dle vyhlášky č. 520/2020 Sb. Garantem kurzu je ↓**Ministerstvo vnitra** ČR. Podrobné informace o kurzu jsou dostupné na webu mvcr.cz a dále na oficiálních webových stránkách kurzu www.vitejtevcr.cz.

adaptation and integration course

term for a mandatory course provided under the Foreigners Residence Act to selected groups of third-country citizens who are long-term residents in the Czech Republic. The course outlines basic information about living in the Czech Republic, and provides contact details of Centres for the Support of Integration of Foreigners, as well as other services and institutions. The duration of the course is 4 hours; it is given in Czech and interpreted into the participants' respective languages. According to Regulation No. 520/2020 Sb., participation is subject to a fee. The course is under the remit of the Ministry of the Interior. More information is available on the Ministry's website mvcr.cz, and on the course's official website, www.vitejtevcr.cz.

---

adaptační plán

schéma zpracované obvykle do přehledné tabulky popisující organizaci prvních dní docházky dítěte do **mateřské** ↓**školy**. Plán je strukturován do několika fází (adaptační proces trvá zpravidla 3 týdny):
1. první 3 dny přichází dítě do MŠ společně s rodiči a za hodinu s nimi opět odchází;
2. čtvrtý den probíhá krátké odloučení a samostatný pobyt dítěte ve třídě (30 minut), rodič je však k dispozici pro případ, že by dítě bylo rozrušené a potřebovalo jeho přítomnost;
3. v závislosti na reakcích dítěte se následně zvolí kratší (6 dní) či delší (2–3 týdny) trvání adaptačního procesu;
4. v závěrečné fázi pobývá dítě ve třídě již samostatně, rodiče jsou k dispozici pro výjimečné případy.

settling-in plan

a structured plan, usually in the form of a table, describing the organisation of a child's first days at nursery school. The plan involves several stages (the settling-in process generally takes 3 weeks):
1. on the first 3 days, the childs stays at the school with his/her parents and leaves after an hour
2. on the fourth day, the child is separated from the parents for a short time (approx. 30 minutes) and stays in the classroom on his/her own; the parents wait nearby and come back to calm the child down in case he/she becomes upset and needs them
3. depending on the child's reactions, either a shorter (6 days) or a longer (2 to 3 weeks) settling-in period is chosen
4. at the final stage, the child stays in the classroom on his/her own; the parents are available for exceptional situations

---

adopce

osvojení: nejvyšší typ **náhradní rodinné** ↓**péče**. Adopcí zanikají všechna práva a povinnosti mezi osvojeným dítětem a jeho původní rodinou. Osvojením vzniká příbuzenský vztah. ↓**Osvojitelé** mají rodičovskou odpovědnost. Vzniká jim také povinnost informovat dítě o skutečnosti osvojení, jakmile to uznají za vhodné, nejpozději však do zahájení povinné školní docházky dítěte. Je nezrušitelná.

adoption

the ultimate type of substitute family care. Adoption annuls all rights and duties between the foster child and his/her original biological family. Adoption creates a familial relationship. Adoptive parents have parental responsibility. They also have the duty to inform the child of his/her adoption when they find it appropriate, but no later than the begining of his/her school attendance. Adoption is irrevocable.

ADRESA

adresa

address

adresa trvalého bydliště

adresa, na které je osoba trvale přihlášena k pobytu. Nemusí být shodná s **doručovací** ↓**adresou**.

permanent address

address of residence where a person is permanently registered (need not be identical with the delivery address)

doručovací adresa

delivery/postal/mailing address

address specified by the addressee for delivery of his/her mail

fakturační adresa

adresa sídla podnikající **fyzické** ↓**osoby** nebo **právnické** ↓**osoby** uvedená na účetním dokladě (↓**faktuře**)

invoicing address

address where a natural person or legal entity engaged in business is registered (stated on an invoice or other accounting document)

adresát

addressee

advokát

↓**právník**, který úspěšně vykonal advokátní ↓**zkoušky** a je zapsán v seznamu advokátů České advokátní komory (www.cak.cz). Poskytuje právní služby obvykle za úplatu (výjimkou mohou být např. ↓**služby pro bono publico**). V některých případech (např. podání dovolání, kasační stížnosti, ústavní stížnosti) je právní zastoupení advokátem povinné.

barrister/attorney

lawyer who has passed the bar examination and is registered in the Attorneys' Register of the Czech Bar Association (www.cak.cz). He/she provides all legal services, usually for a fee (with some exceptions, such as services 'pro bono publico'). In some cases (e.g., application for an appelate review, lodging an appeal in cassation or a constitutional complaint), legal representation by an attorney is mandatory.

agent

fyzická nebo **právnická** ↑**osoba** zabývající se zprostředkováváním různých služeb (realitní makléř, obchodní zástupce, pojišťovací agent aj.). V kontextu ↑**migrace** do ČR jsou zprostředkovatelé často osoby, které za úplatu pomáhají cizincům při vyřizování osobních záležitostí (zejm. oprávnění k pobytu). V této souvislosti je vhodné využívat spíše služeb prověřených relokačních agentur, ↑**advokátů** specializovaných na cizinecké právo či **nestátních neziskových** ↑**organizací** apod.

agent/broker

a natural or legal person who acts as a go-between for various services (real estate agent, sales representative, insurance agent etc.). In the context of migration, a person who provides paid assistance to foreigners (typically, arrangement of residence permits). For such purposes it is recommended to use the standard relocation agencies, lawyers specialised in the legislation on foreign nationals, NGOs etc.

AGENTURA

agentura	**agency**
pracovní agentura **fyzická** nebo **právnická** ↓**osoba** zprostředkovávající práci, musí mít licenci ↓**Ministerstva práce a sociálních věcí** (seznam agentur je dostupný k vyhledání na webu www.mpsv.cz)	**employment/ recruitment agency** natural person or legal entity helping people to find jobs as well as employers to find staff; must hold a licence granted by the Ministry of Labour and Social Affairs (a list of licensed employment agencies is available at www.mpsv.cz)
realitní agentura **fyzická** nebo **právnická** ↓**osoba** poskytující služby realitního zprostředkování, tj. zprostředkování koupě, prodeje a nájmu ↓**nemovitostí** za úplatu (provizi)	**(real) estate agency/office** natural person or legal entity brokering the sale and lease of real property for a fee (comission).

AKREDITACE

akreditace obecně se jedná o ↓**oprávnění** k určité činnosti nebo ↓**ověření** a uznání takového oprávnění	**accreditation** generally, an authorisation to perform a specific activity, or the verification and recognition of such authorisation
akreditace studijních programů rozhodnutí úřadu (**správního** ↓**orgánu**), kterým se uděluje souhlas **fyzické** ↓**osobě** nebo **právnické** ↓**osobě** k realizaci vzdělávacího programu či kurzu. Akreditaci studijních programů na vyšších odborných školách upravuje **školský** ↓**zákon**, na vysokých školách pak ↓**zákon o vysokých školách**. Seznam akreditovaných studijních programů je dostupný online v „Registru vysokých škol a uskutečňovaných programů.“	**accreditation of study programmes** decision of an authority (administrative body) granting a natural person or legal entity the authorisation to run an educational progamme or course. Accreditation of higher vocational school programmes of study is governed by the Education Act; accreditation of university programmes of study is governed by the Higher Education Act. A list of accredited programmes of study is available in the online Register of Universities and Programmes of Study.

alimenty

↓výživné

Alzheimerova nemoc

Alzheimerova choroba, hov. *alzheimer*: onemocnění, které narušuje část mozku a způsobuje pokles **↓kognitivních funkcí**. Bývá nejčastější příčinou **↓demence.** Nemoc začíná pozvolna – nejdříve dochází ke zhoršení krátkodobé paměti. V další fázi trpí nemocný člověk obtížemi ve vyjadřování, rozhodování, nedokončování myšlenek a bývá stále zmatenější. Postupem nemoci dochází ke změně celé osobnosti nemocného člověka, přičemž v posledních stádiích nemoci už vůbec není schopen se sám o sebe postarat.

Alzheimer's disease

Alzheimer's; a disease affecting a part of the brain, causing a decline in cognitive functions. It is the most frequent cause of dementia. The disease starts slowly, causing short-term memory losses first. In the next stage, patients have difficulty expressing their ideas, making decisions and finishing their thoughts, and become more and more confused. As the disease progresses, the patient's personality changes completely. In the final stages, the patient is unable to take care of himself/herself.

---

ambasáda

zastupitelský ↓úřad

---

anamnéza

pojem používaný zejm. ve zdravotnictví, ve **↓speciální pedagogice**, v **sociálních ↓službách**, v **psychologickém ↓poradenství, ↓psychoterapii** a dal. Označuje soubor informací potřebných k bližší analýze stavu či situace **↓klienta** (příp. pacienta), a to zejména z jeho minulosti. Přímá anamnéza probíhá formou rozhovoru odborného pracovníka s klientem. Anamnestické údaje jsou často důležité pro další spolupráci odborného pracovníka (lékař, **↓psycholog**, **sociální ↓pracovník** a dal.) a klienta. Lze rozlišit různé druhy anamnéz, např.:
1. sociální (též osobní) anamnéza
2. rodinná anamnéza
3. zdravotní anamnéza
4. farmakologická anamnéza
5. pracovní anamnéza a dal.

history, record

term used mostly in healthcare, special education, social services, psychological counselling, psychotherapy, etc. for a set of information, especially from the past, needed to perform a detailed analysis of a client's (patient's) condition or situation. The information may be obtained directly in an interview between the specialist and the client. This information is important for further cooperation between the specialist (physician, psychologist, social worker, etc.) and the client. There are different types:
1. social (also personal/client) history
2. family history
3. medical history
4. pharmacological history
5. work history, etc.

---

apostila

ověřovací doložka, jež se připojuje za oficiální listiny či dokumenty (např. **rodný ↓list**) a která prokazuje ověření podpisu a otisku razítka za účelem jejího použití v zahraničí. Tato zvláštní doložka nahrazuje ↓**superlegalizaci** v případech stanovených mezinárodními smlouvami (Haagská úmluva) (více informací na www.mvcr.cz/cizinci, nebo https://www.justice.cz)

apostille

the certification clause attached to official documents (such as birth certificates) which proves that the signature and seal/stamp have been verified to be used abroad. In cases determined by international treaties (the Hague Convention), this special clause substitutes certification by a higher-level authority (such as a ministry of foreign affairs or embassy – also called superlegalisation) (more information available at www.mvcr.cz/cizinci, or www.justice.cz).

ASISTENCE

asistence

assistance

interkulturní asistence

služba nabízená ↓**cizincům**, zahrnující zprostředkování komunikace s institucemi (včetně doprovodu na úřady, k lékaři, do škol a dal.), pomoc s odbouráním sociokulturních bariér a tlumočení

intercultural assistance

a service offered to foreigners, involving assistance in communicating and dealing with institutions (including accompanying foreigners to schools, medical appointments, appointments with various authorities, etc.), assistance in overcoming social and cultural barriers, and interpreting

ASISTENT

asistent pedagoga

AP: **pedagogický ↓pracovník**; zaměstnanec mateřské, základní nebo střední školy, který působí ve třídě či studijní skupině, v níž se vzdělávají žáci se ↓**speciálními vzdělávacími potřebami**. Náplní práce AP je zejména spolupráce s učitelem na přímé výchovné a vzdělávací činnosti, pomoc při komunikaci mezi žáky, jejich rodiči a učiteli, individuální i skupinová podpora žáků při přípravě na výuku či podpora žáků se zdravotním postižením při sebeobsluze. Kvalifikačním požadavkem, podle zák. č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracov-

teaching assistant

TA; teaching staff; employee of a nursery, primary or secondary school assigned to a class or study group in which special-needs pupils/students are included. A TA's job is to: help the teacher organise educational activities; facilitate communication between pupils/students, parents and teachers; support pupils/students in preparing for classes, both individually and as a group; and help pupils/students with disabilities carry out self-care tasks. The qualification requirements for TAs are set out in Act No. 563/2004 Sb., regulating

nících, je buď absolvování akreditovaného (↑**akreditace**) kvalifikačního kurzu pro asistenty pedagoga, nebo ukončené střední, vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání se zaměřením na oblast pedagogiky a pedagogických věd.

teaching staff: completion of an accredited TA qualification course, or completion of secondary-school, higher-vocational-school or university studies in an education-or pedagogy-oriented study programme.

dvojjazyčný asistent pedagoga

DAP: ↑**asistent pedagoga**, který kromě češtiny disponuje i znalostí cizího jazyka. Může ovládat přímo jazyk ↓**dítěte s odlišným mateřským jazykem**, nebo může zprostředkovat porozumění jinou formou (komunikační kartičky apod.). Kvalifikační předpoklady DAP nejsou (kromě předpokladů pro výkon práce asistenta pedagoga) v české legislativě nijak definovány. Obecným předpokladem dle organizace META,o.p. s. je:
1. znalost cizího jazyka na úrovni min. B1;
2. pedagogické vzdělání a znalost českého jazyka dle ↓**zákona o pedagogických pracovnících.**

bilingual teaching assistant

teaching assistant who, in addition to Czech, speaks a foreign language. He/she may speak the mother tongue of the learner of Czech as an additional language, or may use other means of communication (communication cards, etc.).
Qualification requirements for bilingual TAs, besides those applicable to TAs in general, are not specified in Czech law. According to META, o. p. s., general requirements include:
1. the knowledge of a foreign language at B1 level as a minimum;
2. completion of an education-oriented study programme and knowledge of the Czech language in accordance with the Teaching Staff Act

interkulturní asistent

interkulturní ↓pracovník

odborný asistent

akademický ↓pracovník; označení pro vysokoškolského učitele, zpravidla absolventa **doktorského ↓studia**, který je zaměstnancem příslušné **vysoké ↓školy,** kde se věnuje výuce, výzkumu, publikační činnosti, zpracování učebních skript a dal.

assistant professor

academic staff member; university teacher, usually with a PhD. degree, employed by a university, where he/she teaches students, does research, publishes papers, prepares textbooks etc.

Aspergerův syndrom

závažná vývojová porucha, vykazující mnoho podobných znaků jako ↓**autismus** v raném věku. Řadí se mezi ↓**poruchy autistického spektra**. Mezi obvyklé projevy patří

Asperger('s) syndrome

a serious developmental disorder manifesting a number of symptoms similar to autism at an early age. It is one of the autism spectrum disorders. Usual symptoms include

zejm. problémy se sociálním porozuměním řeči a vyjadřováním, problémy s učením, tiky nebo přecitlivělost na podněty z okolí (zvuky, pachy atd.), opoždění motorického vývoje (pokusy o chození atd.). Pro osoby s Aspergerovým syndromem je obtížné představit si, jak druzí lidé přemýšlejí, přizpůsobit se nebo se vcítit do druhého. Vyznačují se však speciálními, často mimořádně vynikajícími vlastnostmi.

difficulty in using language in a social context, learning difficulties, tics, hypersensitivity to external stimuli (sounds, smells, etc.), motor development delays (onset of walking, etc.). People suffering from Asperger syndrome have difficulty imagining how others feel, adapting and empathising with others. On the other hand, they often have unique special skills.

---

arteterapie

léčebný postup (metoda) uplatňovaný zejm. v terapii, využívající výtvarný projev jako hlavní prostředek poznávání a ovlivňování lidské psychiky. Cílem je snížit psychické či psychosomatické obtíže, případně snížit konflikty v mezilidských vztazích.

art therapy

a therapeutic method using artistic expression as the main tool to explore and influence human psyche. Its aim is to relieve mental health and psychosomatic problems or resolve conflicts in interpersonal relationships.

---

audit

úřední přezkoumání dokumentů, zejména účtů, nezávislou kvalifikovanou osobou – auditorem

audit

an official review of documents, particularly accounts, by an independent qualified person – an auditor

---

autismus

↓**duševní porucha**; závažná dětská neurovývojová porucha, vyznačující se zejména poruchou smyslového vnímání. Autismus se u každého dítěte může projevovat jinak, mezi nápadné projevy patří oblast sociálního chování. Dle současné medicíny se řadí k ↓**poruchám autistického spektra**.

autism

mental disorder; a serious neurodevelopmental disorder in children, characterised mainly by sensory perception problems. Autism can be manifested differently in different cihldren, the most conspicuous symptoms being those related to social interaction. Modern medicine classifies autism as one of the autism spectrum disorders.

AZYL

azyl

forma **mezinárodní ↓ochrany**; azyl může být podle ↓**zákona o azylu**, udělen z politických či humanitárních důvodů, či za účе-

asylum

a form of international protection; under the Asylum Act, asylum may be granted for political or humanitarian reasons, or for the

lem sloučení rodiny s jiným držitelem azylu. Platný azyl rozsahem práv a povinností odpovídá povolení k trvalému pobytu podle ↓**zákona o pobytu cizinců**. O udělení azylu rozhoduje ↓**Odbor azylové a migrační politiky** ↓**Ministerstva vnitra** ČR.

purpose of family reunification with another asylee. In terms of the scope of rights and duties, asylum corresponds to a permanent residence permit as defined by the Foreigners Residence Act. The decision to grant asylum is made by the Department for Asylum and Migration Policy of the Ministry of the Interior of the Czech Republic.

humanitární azyl

zvláštní druh ↑**azylu** o němž individuálně rozhoduje ↓**Odbor azylové a migrační politiky** ↓**Ministerstva vnitra** ČR. Ve smyslu § 14 ↓**zákona o azylu** se uděluje zejm. z důvodu zdravotního postižení či vážné nemoci žadatele (obvykle pokud v zemi původu neexistuje možnost poskytnutí adekvátní zdravotní péče) nebo v situaci, kdy žadatel pochází z oblasti postižené humanitární katastrofou.

humanitarian asylum

a special type of asylum that may be granted on an individual basis by the Department for Asylum and Migration Policy of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. According to § 14 of the Asylum Act, humanitarian asylum is granted particularly in cases of serious illness (where there is no adequate health care for the applicant in his/her country of origin) or in situations where the applicant comes from a region affected by a humanitarian crisis.

azylant

cizinec, kterému byla udělena **mezinárodní** ↓**ochrana** formou ↑**azylu** podle § 12 – 14 ↓**zákona o azylu**

recognised refugee/asylee

a foreigner who has been granted international protection in the form of asylum under § 12–14 of the Asylum Act

AZYLOVÝ

azylové bydlení

↓**azylový dům** nebo **azylové zařízení** ↓**Správy uprchlických zařízení MV ČR**

asylum housing

a shelter or a refugee facility run by the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

azylový dům

druh **pobytové sociální** ↓**služby** podle ↓**zákona o sociálních službách**. Služba poskytuje dočasné ubytování pro lidi, kteří ztratili bydlení. Cílovou skupinou pro ubytování v azylových domech jsou nejčastěji osoby bez přístřeší (↓**bezdomovec**), osa-

shelter

a type of residential social service governed by the Social Services Act. The service provides temporary housing for people who have lost their homes. The target group includes homeless people, single mothers in a difficult social situation, victims of

mělé matky s dětmi v nepříznivé sociální situaci, oběti ↓**domácího násilí** či senioři s nedostatečnými příjmy aj. Služba není zdarma, ale maximální cena za ubytování v azylovém domě je předepsána vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádí ↓**zákon o sociálních službách**.

domestic violence, old people with insufficient income, etc. The service is not free of charge, but there is a cap on the price, set out by Regulation No. 505/2006, implementing the Social Services Act.

azylové zařízení

hov. ↓**uprchlický tábor**; **azylové zařízení ↓Správy uprchlických zařízení MV ČR**

coll. refugee camp; see refugee facility of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

bakalář

akademický ↓**titul** označující absolventa **bakalářského** ↓**studia** na vysoké škole. Titul bakaláře se uvádí ve zkratce Bc. (v případě uměleckých oborů BcA.) před jménem.

Bachelor

academic title granted upon the completion of undergraduate university studies. The title is abbreviated to Bc. (BcA. for arts study programmes) and precedes the person's name.

Bakaláři (systém)

školský webový informační systém přístupný přes internet žákům a studentům, jejich rodičům a učitelům. Je určen k zveřejňování informací a slouží zejména pro celkovou administrativu všech studentů (např. rozvrh, hodnocení, evidence docházky, plán akcí školy a dal.). Informační systém je vyvíjen od roku 1988 firmou BAKALÁŘI software, s. r. o. Oficiální web: www.bakalari.cz

Bakaláři (IT system)

an online school information system accessible to pupils and students, their parents, and teachers. It is used for information and student admnistration purposes (class scheduling, evaluation, attendance record-keeping, event planning, etc.). The company BAKALÁŘI software, s. r. o. has been developing the system since 1988. Official website: www.bakalari.cz

BALÍK

balík

parcel (UK), package (US)

cenný balík

balík určený do poštovní přepravy, který obsahuje cenné věci. Za jeho ztrátu odpovídá ↓**pošta** a lze ho ocenit až do výše jednoho milionu Kč.

valuable parcel

a parcel sent by post which contains valuables. The Czech Post is liable for the loss of a valuable parcel, which may have a declared value of up to one million CZK.

obyčejný balík

balík určený do poštovní přepravy, který neobsahuje cenné věci

ordinary parcel

a parcel sent by post which contains no valuable items

banka

bank

bankomat

ATM: veřejně přístupné zařízení, sloužící zpravidla k výběru peněžní hotovosti z bankovního účtu. U některých bankomatů je také možné provádět také vklad hotovosti na bankovní účet.

cash machine/ATM

a public banking device for the withdrawal of cash from a bank account. Some ATMs also enable cash deposits in a bank account.

BANKROT

bankrot

bankruptcy

osobní bankrot

oddlužení: forma řešení finančního úpadku **fyzické** ↓**osoby** podle zák. č. 182/2006 Sb., **insolvenční** ↓**zákon**. Osobní bankrot podléhá schválení insolvenčního ↓**soudu**, musí s ním souhlasit všichni věřitelé. Dlužník následně splácí své dluhy (obvykle na základě splátkového kalendáře) a pokud za určité období splní zákonem dané podmínky, insolvenční soud dlužníka oddluží, tzn. odpustí mu zbytek dluhu.

personal bankruptcy

a form of discharge from an individual's debts under Act No. 182/2006 Sb., the Insolvency Act. A personal bankruptcy is subject to approval by an insolvency court and must be agreed upon by all creditors. The bankrupt person then repays his/her debts (usually based on a repayment plan) and, if he/she fulfils the statutory requirements within a certain period, the insolvency court waives the remainder of the debt.

BEZDOMOVEC

bezdomovec

1. *osoba bez domova, osoba bez přístřeší:* osoba, která nemá vlastní domov, či si jej nenajímá, nebo nežije v takovém obydlí u osoby blízké a žije na ulici. Jedná se o osobu ↓**sociálně vyloučenou.**
2. ↓**osoba bez státní příslušnosti**

1. homeless person
2. stateless person

1. a socially excluded person who does not own or rent a home of his/her own nor shares such a dwelling with a close person, but lives out on the street;
2. a person who is not a citizen of any country

BIS

Bezpečnostní informační ↓služba

bossing

pojem označující ↓**šikanu** na pracovišti; skrytý či otevřený nátlak ze strany vedoucího pracovníka

workplace bullying (by one's supervisor)

covert or overt pressure exerted of an employee by his/her supervisor

brigáda

hov. krátkodobá práce obvykle v menším rozsahu ve formě zaměstnání na ↓**dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr**: ↓**dohoda o provedení práce (DPP)** nebo ↓**dohoda o pracovní činnosti (DPČ)**

temporary work (often a seasonal or holiday job)

a colloquial designation for a short-term job, usually of limited scope; from the legal point of view, the person is hired under one of the agreements on work performed outside an employment relationship: an agreement on completing a job (DPP), or an agreement on performing work (DPČ)

BŘEMENO

břemeno

burden

reálné břemeno

právo užívat cizí věc. Vlastník věci je zatížen aktivně, např. poskytne část úrody.

usufruct

the right to use another's property, whereby the owner actively provides something (e.g., part of a crop)

věcné břemeno

právo užívat cizí věc. Pro vlastníka dané věci to znamená, že je povinen něco dát, konat, trpět, nebo se něčeho zdržet. Podle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se dále dělí na ↓**služebnosti** a **reálná** ↑**břemena**.

easement

the right to use another's property, whereby the owner is obliged to give, to perform, to suffer or to waive something. Under Act No. 89/2012, the Civil Code, easements are subdivided into servitudes and usufruct.

BYT

byt

flat (UK), apartment (US)

byt v osobním vlastnictví

byt vlastněný přímo majitelem (osobní ↓**vlastnictví**)

privately owned flat

a flat owned by an individual or a private entity (as opposed to a housing cooperative flat or council flat)

družstevní byt

forma vlastnictví bytu, byt vlastněný **bytovým** ↓**družstvem**

co-operative flat (apartment)

a type of flat ownership; a flat owned by a housing cooperative

---

celník

↓**zaměstnanec celního** ↓**úřadu**

customs officer

a customs office employee

---

celoživotní vzdělávání

CŽV, celoživotní učení: kontinuální proces získávání a rozvoje vědomostí, intelektových schopností a praktických dovedností, a to i nad rámec počátečního vzdělávání. Může být realizováno organizovanou formou (formální), prostřednictvím individuální zájmové činnosti (neformální) nebo spontánně, bezděčně (informální).

lifelong learning

a continuous process of acquiring and developing one's knowledge, intellectual abilities, and practical skills, including outside of or after the completion of formal schooling. It may take the form of organised learning (formal), individual learning activity (nonformal) or spontaneous learning (informal).

---

ceník

price list

Centrum na podporu integrace cizinců

CPIC: instituce, jejímž cílem je podpora integrace cizinců žijících na území ČR s povolením k jakémukoliv typu pobytu nad 90 dnů. CPIC se nachází v každém kraji ČR. Zřizovatelem CPIC je v 10 krajích ↓**Správa uprchlických zařízení MV ČR**. Ve zbylých krajích je to: Magistrát hl. m. Prahy (Integrační centrum Praha), Diecézní charita Hradec Králové (Integrační centrum pro cizince Hradec Králové), Jihomoravský kraj (Centrum pro cizince JMK) a Poradna pro integraci, z.s. (Integrační centrum v Ústí nad Labem). Služby pro cizince poskytované CPIC jsou zdarma a zahrnují:
1. Sociální poradenství a právní poradenství
2. Kurzy českého jazyka
3. Tlumočnické služby (služby **komunitního ↓tlumočníka** a **interkulturního ↓pracovníka**)
4. Provoz internetového pracoviště a knihovny
5. Vzdělávací, kulturní a společenské akce
Od 1. 1. 2021 CPIC organizují také povinné ↑**adaptačně-integrační kurzy** *„Vítejte v České republice“*. Podrobnější informace o činnosti CPIC vč. aktualit jsou dostupné na www.integracnicentra.cz

Centre for the Support of Integration of Foreigners

(Czech abbreviation: CPIC); an institution established to support the integration of foreign nationals living in the Czech Republic who have any type of permit entitling them to residence exceeding 90 days. In 10 regions, the Centres are run by the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. In the remaining regions, they are run by: the City of Prague (Prague Integration Centre); the religious charity Diecézní charita Hradec Králové (Integration Centre for Foreigners, Hradec Králové); the South-Moravian Regional Authority (Centre for Foreigners of the South-Bohemian Region); and the NGO Poradna pro Integraci, z.s. (Ústí nad Labem Integration Centre). Services provided by the Centres are free of charge and include:
1. social and legal counselling
2. Czech language courses
3. interpreting services (the services of community interpreters and intercultural workers)
4. internet access point and library
5. educational, cultural and social events
Since 1. 1. 2021 these Centres have also been organising mandatory adaptation and integration courses titled 'Welcome to the Czech Republic'. More information about the activities of the Centres, including news, is available at www.integracnicentra.cz.

certifikát

certificate

cílová skupina sociální služby

okruh osob, kterým je konkrétní **sociální ↓služba** určena (např. senioři, matky s dětmi, osoby bez přístřeší, cizinci a pod.)

target group of a social service

the group of persons for whom a social service is intended (e.g., old people, mothers with children, homeless people, foreigners)

civilní sňatek

občanský ↓sňatek

---

cizinec

pojem legislativní povahy. Podle ↓**zákona o pobytu cizinců** se cizincem rozumí každá **fyzická** ↓**osoba**, která není státním příslušníkem ČR (není držitelem českého ↓**občanství**). Termín cizinec je často zaměňován za označení ↓**migrant**, který však neodkazuje k právnímu pobytovému statusu, ale spíše k sociokulturnímu původu.

alien (legal use); foreigner (colloquial use); foreign national

a legal term. The Foreigners Residence Act defines a foreign national as any natural person who is not a citizen of the Czech Republic (does not have Czech citizenship). The term 'foreign national' is often used interchangeably with the term 'migrant' which, however, does not refer to the person's legal residential status but to his/her sociocultural origin.

CLO

clo

customs duty

dovozní clo

clo, které se platí za dovoz zboží ze zahraničí

import duty

duty paid on goods imported from abroad

vývozní clo

clo, které se platí za vývoz zboží do zahraničí

export duty

duty paid on goods exported abroad

---

copyright

autorské právo k určitému dílu, produktu. Požívá právní ochranu, zamezující jeho zneužívání jinými subjekty. Autorská práva v ČR vymezuje tzv. autorský zákon (zák. č. 121/2000 Sb.).

copyright

the author's right to a product or work which enjoys legal protection from use by other persons. In the Cech Republic, copyright is governed by the Copyright Act (Act No. 121/2000 Sb.).

Czech POINT

Český podací ověřovací informační národní terminál: místo nabízející služby **veřejné** ↓**správy**. Umožňuje ohlásit založení ↓**živnosti** nebo její změnu a vydává ověřené výstupy z informačních systémů veřejné správy (výpis z ↓**katastru nemovitostí**,

CZECH POINT

abbreviation of 'Český Podací Ověřovací Informační Národní Terminál' (the Czech National Filing, Certification and Information Terminal); a place, usually at post offices or local authorities, offering public administration services. These include reg-

výpis z ↓**obchodního rejstříku**, z ↓**živnostenského rejstříku**, výpis z insolvenčního rejstříku, výpis z **rejstříku** ↓**trestů**, výpis z bodového hodnocení řidiče aj.). Nachází se na ↓**poště** a na **obecních** ↓**úřadech**.

istering new trades (or changes to existing ones) and issuing certified printouts from information systems operated by public administration authorities (copies of entries in the Land Register, Commercial Register, Trade Register, Insolvency Register, Criminal Register, driver penalty point count, etc.).

č. j.

↓**číslo jednací**

čekárna

waiting room

česká školní inspekce

ČŠI: **správní** ↓**úřad**, zřízený **školským** ↓**zákonem**. Má celostátní působnost v oblasti školství (předškolní, základní, střední a vyšší odborné vzdělávání), kde vykonává nezávislou inspekční a evaluační činnost. ČŠI rovněž vyřizuje podněty, stížnosti či petice, které může podat rodič dítěte, které navštěvuje mateřskou či základní či střední školu, anebo i student střední nebo vyšší odborné školy. Podrobné informace jsou dostupné na webu https://www.csicr.cz/cz/.

Czech School Inspection Authority

an administrative authority established under the Education Act. It carries out independent audits and evaluation activities in the education system (preschool, primary, secondary and higher vocational education) on a national level. The Authority also processes complaints and petitions filed by parents of pupils and students attending nursery, primary, secondary and higher vocational schools, as well as those filed by secondary-school and university students. More information is available at https://www.csicr.cz/cz/.

čeština jako druhý jazyk

ČJDJ: pojem označující akademický jazyk (tj. čeština), v němž se žák s odlišným mateřským jazykem ve vzdělávacím systému ČR vzdělává, a který musí sám aktivně produkovat (tj. musí mu rozumět)

Czech as a second language

term referring to Czech as the 'academic' language, in which a pupil or student with a different mother tongue receives his/her education in the Czech education system and which he/she must use and understand.)

čeština jako cizí jazyk

ČJCJ: označení pro výuku jazyka pro cizince v českých jazykových školách či na univerzitách (např. Ústav jazykové a odborné pří-

Czech as a foreign language

term referring to the language taught to foreigners at Czech language schools or universities (e.g., the Institute for Language

pravy Univerzity Karlovy). Student, který se učí češtinu jako cizí jazyk, mimo to ovládá svůj rodný jazyk, ve kterém může komunikovat na denní bázi (např. v zaměstnání, při studiu aj.).

and Preparatory Studies of Charles University). A student learning Czech as a foreign language speaks his/her mother tongue, which he/she may be using for communication on a daily basis (e.g., at work, at school).

ČÍSLO

číslo

number

číslo bankovního účtu

bank account number

číslo evidenční

číselné označení dočasné stavby nebo stavby, která není určena k trvalému bydlení (např. chaty a chalupy). Číslo evidenční, pokud je přiděleno, je unikátní pro danou obec nebo její část.

Land Registry number (of a building for temporary or recreational use)/building identification number

a numeric identifier of a building for temporary or recreational use (such as a weekend cottage). If assigned, the number is unique within a given municipality or municipal district.

číslo jednací

č. j.: jednoznačný identifikátor úředního dokumentu, který zpravidla obsahuje zkratku instituce, pořadové číslo a datum. Číslo jednací usnadňuje účastníkovi řízení komunikaci s úřady státní správy a samosprávy či soudy.

reference number

abbreviated as ref. no. (in Czech č. j.); used to unambiguously identify an official document, usually containing an abbreviated form of the relevant institution, the serial number and date. The reference number simplifies commmunication between participants in various proceedings and the relevant state administration authorities, local authorities and courts.

číslo orientační

doplňkové číslo, pro označení budovy, které se používá v některých obcích s pojmenovanými ulicemi, zejména ve větších městech, a které udává adresu budovy a je alternativou k domovnímu číslu (tedy ↓**číslu popisnému** nebo ↑**číslu evidenčnímu**). Dvojité číslování domů je československým

house number

a supplementary numeric identifier of a building, used in some municipalities with named streets, especially larger towns and cities, which is part of a building's address and is an alternative to the Land Registry number (of a building for permanent residential use or a building for temporary or

specifikem, v mnoha dalších zemích mají domy pouze jedno číslování, a to je mnohdy obdobné českým orientačním číslům. Číslo orientační se v adrese uvádí jako druhé po lomítku.

recreational use). The double numbering is a Czech and Slovak peculiarity; in many other countries, a house only has one number, which often corresponds to the Czech house number. In an address, the house number comes second, following the slash.

číslo popisné

číselné označení budovy, unikátní pro danou obec nebo její část. V ČR jsou čísla popisná typem čísla domovního. V některých obcích nebo částech obce s pojmenovanými ulicemi se navíc přidělují ↑**čísla orientační**. Číslo popisné se uvádí jako první před lomítkem (pozn. zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, stanoví, jakým budovám se přidělují čísla popisná, jakým místo toho čísla evidenční a jakým budovám se **domovní** ↓**číslo** nepřiděluje)

Land Registry number (of a building for permanent residential use)/building identification number

a numeric identifier of a building, unique within a given municipality or municipal district. In addition, some municipalities with named streets assign house numbers. A Land Registry number comes first, before the slash, in an address (note: Act No. 128/2000 Sb., regulating municipalities, defines which types of buildings are assigned Land Registry numbers of buildings for permanent residential use, which types are assigned Land Registry numbers of buildings for temporary or recreational use, and which types are assigned no numbers at all).

daňové identifikační číslo

DIČ: identifikace plátce nebo poplatníka daně (tj. **fyzická** nebo **právnická** ↓**osoba**). Je přidělováno **finančním** ↓**úřadem** na základě předchozí registrace. Daňové identifikační číslo je charakterizováno dvěma písmeny, která znamenají kód země, a za nimi následuje číslo plátce daně.

tax identification number/taxpayer ID

(Czech abbreviation: DIČ); the identification number of a taxpayer (natural person or legal entity). It is assigned by a tax office upon registration. The taxpayer ID consists of two letters (the country code) and the number assigned to the taxpayer.

domovní číslo

označení pro soubor všech čísel na domě tj. ↑**číslo evidenční**, ↑**číslo popisné** a ↑**číslo orientační**, pokud je přidělené

building identification number

a summary term referring to the land registry number (of a building for permanent residential use or a building for temporary or recreational use), and the house number (if assigned)

identifikační číslo osoby

IČ: v ČR unikátní osmimístné identifikační číslo **právnické** ↓**osoby**, podnikající **fyzické** ↓**osoby** nebo organizační složky státu

identification number

(Czech abbreviation: IČO); a unique eight--digit number used to identify a legal entity, a natural person who is a sole trader or a state administration body in the Czech Republic

pořadové číslo

serial number

poštovní směrovací číslo

PSČ: číselné označení územního obvodu dodací ↓**pošty** (zpravidla pětimístné). Pro každý územní obvod je PSČ jedinečné. Používá se v poštovním styku jako součást adresy, především pro identifikaci místa doručení při automatizovaném třídění zásilek.

postcode (UK: also postal code, US: zip code)

a five-digit identifier of a postal district. Every postal district has its unique post-code. Postcodes are used in correspond-ence as part of the address, mainly to help identify the place of delivery during the automatic mail sorting process.

rodné číslo

jednoznačný 10místný identifikátor přidě-lovaný obyvatelům ČR, z něhož lze vyčíst datum narození a pohlaví příslušné osoby. V ČR patří rodné číslo mezi osobní ↓**údaje**. Cizincům přiděluje rodné číslo ↓**Ministerstvo vnitra** ČR.

national identification number

(Czech abbreviation: r.č.); an unambiguous 10-digit identifier assigned to the inhab-itants of the Czech Republic, which gives information on the relevant persons' date of birth and sex. The national identification number is considered to be personal data in the Czech Republic. Foreign nationals are assigned national identification numbers by the Ministry of the Interior of the Czech Republic.

členská schůze

nejvyšší ↑**orgán** ↓**spolku**. Ve starém občanském zákoníku to byla ↓**valná hro-mada**.

meeting of members

the supreme body of a society. A 'general meeting' according to the old Civil Code.

ČSSZ

Česká ↓správa sociálního zabezpečení

dálkové studium

kombinované ↓studium

DAŇ

daň

↓**zákonem** určená povinná platba. Daně se dělí na:
1. přímé daně (daň z příjmů, daně majetkové)
2. nepřímé daně (daň z přidané hodnoty, spotřební daň aj.).

tax

a mandatory statutory payment. Taxes may be direct (e.g., income tax, property taxes) or indirect (value added tax, excise duty, etc.).

daň dědická a darovací

přímá majetková daň, vybíraná v ČR. Platí se při dědění a darování.

inheritance tax and gift tax

direct tax levied in the Czech Republic, payable upon inheriting or receiving a gift.

daň z nemovitosti

jedna z přímých majetkových ↑**daní**. Touto daní je každoročně zdaňováno vlastnictví ↓**nemovitosti**. Musí být zaplacena do konce května finančnímu úřadu.

real property tax

a direct property tax. This tax is paid by owners of real property to the Tax Office every year by the end of May.

daň z přidané hodnoty

DPH: tvoří jeden z nejdůležitějších příjmů státního rozpočtu. Platí ji všichni při nákupu většiny zboží a služeb, proto se jí také někdy říká univerzální daň. Dle zák. č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty se rozlišuje základní ↓**sazba** (v r. 2021 činila 21 %) a tzv. snížená sazba, která se váže na určitý typ zboží (např. léky, dětská výživa) či služeb (např. MHD). DPH platí **finančnímu** ↓**úřadu** všechny fyzické a právnické osoby, které jsou ↓**plátci DPH**.

value added tax (VAT)

constitutes one of the most important sources of state budget revenue. As it is paid by everyone when purchasing most goods and services, it is sometimes called a 'universal tax'. Under Act No. 235/2004 Sb., regulating value added tax, there are two VAT rates: the basic rate (21% in 2021), and the reduced rate applicable to certain types of goods (e.g., medical drugs, infant food etc.) and services (e.g., public transport). VAT is paid to a tax office by all natural persons and legal entities who are 'VAT payers'.

daň z příjmů fyzických osob

týká se výdělku **fyzických** ↓**osob**, které mají své trvalé bydliště na území ČR nebo se na jejím území zdržovaly alespoň 183 dní v roce (ty daní příjmy ze zdrojů jak v ČR, tak v zahraničí), a ostatních, tedy nerezidentů, jež zdaňují pouze příjmy ze zdrojů v ČR. Je srážena jako ↓**daň zálohová** nebo ↓**daň srážková**.

personal income tax

tax levied on earnings of individuals who reside permanently in the Czech Republic or live here for at least 183 days a year (these people pay their income tax both in the Czech Republic and abroad) and other people (i.e. non-residents), who pay tax only on income from sources in the Czech Republic. The tax is deducted either as an advance tax or by employers from current earning ('pay-as-you-earn').

daň z příjmů právnických osob

vztahuje se na příjmy **právnických** ↓**osob** se sídlem v ČR plynoucí jak ze zdrojů na území ČR, tak i ze zdrojů v zahraničí. Nemají-li právnické osoby na území ČR své sídlo, mají ↓**daňovou povinnost**, která se vztahuje pouze na příjmy ze zdrojů na území ČR.

corporate income tax

imposed on the income of legal entities registered in the Czech Republic, it applies to sources both from the Czech Republic and abroad. Legal entities not registered in the Czech Republic are only liable to pay taxes on income from sources in the Czech Republic.

odečitatelné položky od základu daně

nezdanitelné části **základu** ↓**daně**. Patří mezi ně ↓**úroky** z ↓**hypotéky** a stavebního spoření, platba **životního** ↓**pojištění** a ↓**penzijního připojištění**, dary, odběry krve, příspěvky ↓**odborům** aj.

items deductible from the tax base

non-taxable items deductible from the tax base. They include interest on mortgage and savings for building purposes, payments of life insurance, private old-age pension schemes, gifts, payments for blood donations, trade union contributions, etc.

plátce daně

právnická ↓**osoba** či **fyzická** ↓**osoba**, která finančnímu úřadu ↑**daň** přímo odvádí

taxpayer

a natural person or a legal entity that pays tax directly to the Tax Office

platební výměr daně

↓**rozhodnutí**, jímž **správce** ↓**daně** (finanční úřad) sděluje daňovému subjektu stanovený základ daně a daň. Platebním výměrem sděluje rovněž výši příslušenství daně (↓**penále**, ↓**úrok** aj.).

tax assessment

a decision whereby the person or entity liable to pay tax is notified of their tax base and tax as determined by the tax administrator (tax office). The tax assessment also includes information on tax accruals (late payment penalty, interest, etc.).

sleva na poplatníka daně z příjmů fyzických osob

základní daňová sleva, kterou může uplatnit každá **fyzická** ↓**osoba**, která v kalendářním roce, za který podává daňové přiznání, měla vlastní zdanitelné příjmy. V roce 2021 činila základní sleva na poplatníka částku 27 840 Kč. Další slevy podle zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jsou:
1. sleva na manžela/manželku
2. základní a rozšířená sleva na ↓**invaliditu**
3. sleva pro držitele průkazu ZTP/P (↓**průkaz osoby se zdravotním postižením**)
4. sleva pro studenty prezenčního studia
5. sleva za umístění dítěte do zařízení předškolního vzdělávání (**mateřská** ↓**škola**)
6. sleva na evidenci tržeb (↓**elektronická evidence tržeb**)

general personal income tax credit

basic tax credit which may be claimed by every natural person who has a taxable income in the year for which he/she files his/her tax return. In 2021 the general personal income tax credit was CZK 27,840. Other tax credits, defined by Act No. 586/1992 Sb., regulating income taxes, include:
1. spouse credit
2. basic and expanded disability credit
3. disability certificate holder credit
4. student credit
5. childcare credit
6. electronic sales records credit

správce daně

územní finanční ↓**orgán** nebo jiný orgán (např. obec), který má podle daňového řádu (zák. č. 280/2009 Sb.) na starosti správu daňových povinností či povinností zaplatit ↓**poplatek** aj., které jsou příjmem státního rozpočtu, rozpočtu územního samosprávného celku (↓**samospráva**) nebo státního fondu. Nejběžněji jako správce daně vystupují **finanční** ↓**úřad** a **celní** ↓**úřad**.

tax administrator

a tax office with local competence, or another authority (such as a municipality) which, under the Tax Code (Act No. 280/2009 Sb.), is in charge of collecting taxes, mandatory fees and other amounts that constitute the revenue of the state budget, regional budget or a government fund. The most common authorities acting as tax administrators are tax offices and customs offices.

srážková daň

↑**daň** týkající se všech ↓**dohod o provedení práce (DPP)** u téhož ↓**zaměstnavatele**, kdy celková měsíční částka nepřesáhne za kalendářní měsíc částku 10 000 Kč, a činí 15 % ze **základu** ↓**daně**. Je srážena zaměstnavatelem, pokud ↓**zaměstnanec** nepodepsal ↓**prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků**.

pay-as-you-earn tax (PAYE), pay-as-you-go tax

tax payable on all agreements on completing a job (DPP) performed for the same employer, where the total amount does not exceed CZK 10,000 per month; it amounts to 15% of the tax base. This tax is deducted by the employer unless the employee has signed a declaration as a 'taxpayer liable to pay personal income tax from depend-

Příjem, z něhož je daň vybíraná srážkou je zdaněn definitivně a již se nepřipočítává k celkovým příjmům poplatníka.

ent activities and emoluments.' The tax levied on the given income is final and such income is not added to the taxpayer's total income.

základ daně

předmět daně: hodnota vyjádřená v penězích z níž se vypočítává daň. Základ daně je rozdíl mezi příjmem a výdaji prokazatelně vynaloženými na jeho dosažení. V ČR se rozlišuje:
1. základ daně fyzických osob (viz **fyzická ↓osoba**)
2. základ daně právnických osob (viz **právnická ↓osoba**)
Základ daně z příjmů upravuje zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

tax base

value expressed in money, from which tax is calculated. The tax base is the difference between the income generated and the expenses incurred in the achievement of that income. In the Czech Republic, a distinction is made between:
1. personal income tax base
2. corporate income tax base
The income tax base is governed by Act No. 586/1992 Sb. regulating income taxes.

zálohová daň

↑**daň** z příjmu **fyzických ↓osob**, na které se nevztahuje **srážková ↑daň**. Je typická pro hlavní pracovní poměr **↓zaměstnance**. V roce 2021 činila **↓sazba** této daně 15 % ze **základu ↑daně**. Jedná se o **↓zálohu**, která bude definitivně vyúčtována po skončení roku ze všech příjmů **↓daňového poplatníka**.

advance tax

personal income tax not subject to pay-as--you-earn tax, typically applied to a person's primary employment. In 2021, the rate of this tax was 15% of the tax base. This advance is taken into account in the final assessment at the end of the year based on the taxpayer's total income.

DAŇOVÝ

daňový

tax

daňová povinnost

↓zákonem stanovená povinnost platit daň. Daňová povinnost vzniká až okamžikem dosažení zdanitelného příjmu, vlastnictvím **↓nemovitostí** apod.

tax liability

a statutory duty to pay tax. A person becomes liable for tax when their income reaches the taxable income threshold, or on obtaining ownership title to real property, etc.

daňová sazba

koeficient pro určení výše ↑**daně** ze **základu** ↑**daně**. Např. ↓**sazba** daně z příjmu **fyzických** ↓**osob** je zpravidla 15 %. U osob s nadprůměrně vysokými příjmy (jedná se o příjem který za kalendářní rok přesáhl 48násobek průměrné mzdy) je daň z příjmu 23 %.

tax rate

the coefficient used to determine the tax amount from the tax base. For example, the personal income tax rate is 15%. For persons with above-average income (income exceeding 48 times the average wage), the tax rate is 23%.

daňové přiznání

evidence příjmů **fyzické** ↓**osoby** nebo **právnické** ↓**osoby** za určité období, která se vyplňuje na speciálním formuláři, odevzdává se na finančním úřadě a je určená k posouzení placení ↑**daně**. Obvykle se podává za kalendářní rok, do 1. dubna následujícího roku.

tax return

a record of income of a natural person or legal entity for a given period of time, for which a special form must be filled in and submitted to the tax office. It is used to assess the tax to be paid. As a rule, tax returns are filed for a calendar year by the end of March of the following year.

daňové slevy

slevy na dani: obecně jedná se o slevy, které se odečítají od celkově vypočtené ↑**daně** (např. ↑**sleva na poplatníka daně z příjmů fyzických osob**)

tax credits

in general, amounts deducted from the total calculated amount of tax (e.g., general personal income tax credit)

daňový poplatník

fyzická ↓**osoba** nebo **právnická** ↓**osoba**, jejíž příjmy, majetek nebo činnost podléhají dani

taxpayer

a natural person (individual) or a legal entity (company) whose income, assets or activities are liable to tax

daňový rezident

↑**daňový poplatník**, jehož příjmy podléhají zdanění v zemi, kde má trvalé bydliště (nebo se v zemi zdržuje déle než 183 dní v kalendářním roce)

tax resident

a taxpayer whose income is liable to tax in the country of his/her permanent residence (or where he/she stays for more than 183 days in a calendar year)

daňový únik

situace, kdy se ↑**daňový poplatník** částečně nebo zcela vyhýbá placení daně.
1. legální daňový únik: využití mezer v zákoně např. pro snížení daňového

tax avoidance/evasion

a situation where a taxpayer avoids paying part or all of his/her taxes.
1. tax avoidance: using loopholes in laws to reduce one's tax base or use tax allowances

základu či využitím daňových výhod (např. ↑**daňové slevy** apod.);
2. nelegální daňový únik: poplatník při výpočtu nebo platbě daňové povinnosti porušuje zákon (např. nepřiznáním příjmů nebo majetku, nadhodnocením nákladů nebo výdajů při podnikání, vystavováním fiktivních dokladů, atd.).

(e.g., tax credits)
2. tax evasion: breaking the law when calculating or paying tax (e.g., by not including certain assets or income, exaggerating costs or expenses, issuing false tax documents)

---

datová schránka

elektronické úložiště dokumentů a státem garantovaný nástroj elektronické komunikace, který slouží zejména ke komunikaci s ↓**orgány státní správy** a ↓**samosprávy** (zdarma). Prostřednictvím datové schránky lze za poplatek komunikovat i se soukromými subjekty, pokud mají také zřízenou datovou schránku. Datovou schránku lze zřídit bezplatně na kterémkoliv kontaktním místě ↑**Czech POINT**.

data box

electronic repository for documents and government-guaranteed electronic communication tool, used mainly for communication with state administration and local administration bodies (free of charge).
For a fee, a data box can also be used for communication with private entities, if they have a data box. A data box can be set up free of charge at any Czech POINT office.

DÁVKY

dávky

benefits

dávky důchodového pojištění

tvoří je 4 typy důchodů:
1. **starobní** ↓**důchod**,
2. **invalidní** ↓**důchod**,
3. **vdovský/vdovecký** ↓**důchod**,
4. **sirotčí** ↓**důchod**.

Podmínkou pro výplatu je, kromě jiného, splnění požadované doby sociálního (resp. důchodového) ↓**pojištění**. Řízení o žádostech a výplata uvedených druhů důchodů spadá do kompetence **České** ↓**správy sociálního zabezpečení** a řídí se zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

pension insurance benefits

include 4 types of pensions:
1. old-age pension
2. disability pension
3. widow/widower pension
4. orphan pension

Among other requirements, the benefits are conditional upon the length of time pension insurance contributions have been paid. Pension claims and payments are within the competence of the Czech Social Security Administration and are governed by Act No. 155/1995 Sb., regulating pension insurance.

dávky nemocenského pojištění

dávky určené osobám, které se účastní v systému nemocenského pojištění. tvoří je 6 druhů dávek:
1. ↓**nemocenské**,
2. **peněžitá** ↓**pomoc v mateřství**,
3. ↓**otcovská**,
4. ↓**ošetřovné**,
5. ↓**dlouhodobé ošetřovné**,
6. ↓**vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství**.

Cílem dávek nemocenského pojištění je finančně zabezpečit ekonomicky aktivní občany v okamžiku, kdy např. z důvodu nemoci či mateřství ztratí na určitou dobu výdělek. Řízení o žádostech a výplata uvedených druhů dávek spadá do kompetence **České** ↓**správy sociálního zabezpečení** a řídí se zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

sickness insurance benefits

benefits for contributors to the sickness insurance scheme. They include 6 types of benefits:
1. sickness benefit
2. maternity benefit
3. paternity benefit
4. nursing allowance
5. long-term nursing allowance
6. compensatory maternity supplement

The purpose of sickness insurance benefits is to provide financial support to economically active citizens in situations where they temporarily lose their income from work due to e.g., sickness or parenting. Sickness benefit claims and payments are within the competence of the Czech Social Security Administration and are governed by Act No. 187/2006 Sb., regulating sickness insurance.

dávky pěstounské péče

a form of foster care when a child is placed in the personal care of a relative or a close person, or a foster parent has selected a child and applied for the child to be entrusted to his/her foster care. Individuals providing this form of foster care are entitled to foster care allowance (but not to fostering allowance)

foster care benefits

non-insurance-based welfare benefits; a set of 5 different benefits:
1. foster child allowance
2. fostering allowance
3. initial fostering grant
4. motor vehicle grant
5. family fostering allowance

The benefits are paid to the foster parent or the foster child. Foster care benefit claims and payments are within the competence of Regional Labour Offices and are governed by Act No. 359/1999 Sb., regulating social and legal protection of children.

dávky pomoci v hmotné nouzi

dávky určené osobám v ↓**hmotné nouzi**, zpravidla v důsledků nízkého (resp. nedostatečného) či zcela žádného finančního příjmu. Jedná se o:
1. ↓**příspěvek na živobytí**,
2. ↓**doplatek na bydlení**,

material need benefits

benefits awarded to persons in material need, generally as a result of insufficient or no income. They include:
1. living supplement
2. additional housing allowance
3. extraordinary immediate assistance

3. **mimořádná okamžitá** ↓**pomoc**.
Řízení o žádostech a výplata dávek pomoci v hmotné nouzi spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR** a řídí se ↓**zákonem o pomoci v hmotné nouzi**.

Material need benefit claims and payments are within the competence of the Labour Office of the Czech Republic and are governed by the Material Need Assistance Act.

dávky pro osoby se zdravotním postižením

dávky pro OZP: systém podpory pro osoby s tělesným, mentálním či kombinovaným postižením vč. osob s ↓**duševní poruchou**.
Podpůrná opatření tvoří:
Nepojistné sociální ↓**dávky**
1. ↓**Příspěvek na mobilitu**, ↓**příspěvek na zvláštní pomůcku** a ↓**průkaz osoby se zdravotním postižením** podle zák. č. 329/2011 Sb. o dávkách pro osoby se zdravotním postižením;
2. ↓**Příspěvek na péč**i podle ↓**zákona o sociálních službách**;
Pojistné sociální ↓**dávky**
3. **Invalidní** ↓**důchod** podle zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

disability benefits

system of support for persons with physical, mental or multiple disabilities, including persons suffering from mental disorders.
The support measures include:
Non-insurance-based welfare benefits:
1. mobility allowance, special aid grant, and disability certificate under Act No. 329/2011 Sb., regulating disability benefits
2. care allowance under the Social Services Act, Insurance-based welfare benefits
3. disability pension under Act No. 155/1995 Sb., regulating pension insurance

dávky státní sociální podpory

dávky SSP, nepojistné sociální ↓dávky*:* dávky určené osobám s nízkými příjmy, zejm. pro rodiny s dětmi (např. vícedětné rodiny, rodiny s jedním rodičem). Dělí se na tzv. testované dávky (při schvalování se zkoumá příjem žadatele):
1. ↓**příspěvek na bydlení**,
2. ↓**porodné**,
3. ↓**přídavek na dítě**;
a tzv. netestované dávky (pro nárok na dávku není příjem žadatele určující):
1. **rodičovský** ↓**příspěvek**,
2. ↓**pohřebné**.
Řízení o žádostech a výplata dávek státní sociální podpory spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR** a řídí se ↓**zákonem o státní sociální podpoře**.

state social support benefits/welfare benefits

non-insurance-based wellfare benefits: benefits earmarked for low-income persons, primarily families with children (e.g., families with many children, single-parent families). A distinction is made between means-tested benefits (the applicant's income is assessed):
1. housing benefit
2. birth allowance
3. child benefi
and non-means-tested benefits:
1. parental benefit
2. funeral benefit
State social support claims and payments are within the competence of the Labour Office of the Czech Republic and are governed by the State Social Support Act.

dávky v nezaměstnanosti

pojistné dávky sociálního zabezpečení: dávky určené osobám které ztratily zaměstnání, či osoby které se vrací na trh práce (např. po skončení mateřské a rodičovské dovolené). Patří sem ↓**podpora v nezaměstnanosti** a ↓**podpora při rekvalifikaci**

unemployment benefits

insurance-based welfare benefits: benefits for persons who have lost their jobs or persons returning to the labour market (e.g., after maternity leave or parental leave). They include the unemployment benefit and financial assistance for retraining.

nepojistné sociální dávky

soubor dávkových systémů, na které jejich uživatel přímo nepřispívá a které slouží k vyrovnání sociálních rozdílů. Patří k nim:
1. ↑**dávky státní sociální podpory**,
2. ↑**dávky pomoci v hmotné nouzi**,
3. ↓**příspěvek na péči**,
4. ↑**dávky pro osoby se zdravotním postižením**,
5. ↑**dávky pěstounské péče.**

non-insurance-based social security/non-insurance-based welfare benefits

a set of benefit schemes aimed at reducing social disparities, to which the claimants do not contribute directly. Non-insurance-based welfare benefits include:
1. state social support benefits
2. material need benefits
3. care allowance
4. disability benefits
5. foster care benefits

pojistné sociální dávky

pojistné dávky sociálního zabezpečení: soubor dávkových systémů, na které jejich uživatel přímo přispívá a které slouží k řešení zákonem vymezených sociálních situací žadatele. Patří k nim:
1. ↑**dávky v nezaměstnanosti**,
2. ↑**dávky nemocenského pojištění**,
3. ↑**dávky důchodového pojištění.**

insurance-based benefits

a set of benefit schemes for specific social situations, to which the claimants contribute directly. Insurance-based welfare benefits include:
1. unemployment benefits
2. sickness insurance benefits
3. pension insurance benefits

sociální dávky

finanční pomoc státu určená jednotlivcům a rodinám s nízkými či nedostatečnými příjmy. Existují dva dávkové systémy – ↑**pojistné sociální dávky** a ↑**nepojistné sociální dávky**. Pro výplatu sociálních dávek je obecně vyžadováno: 1) uznání sociální situace žadatele dle příslušných zákonů a 2) účast v systému sociálního

social/welfare benefits

state financial aid for individuals and families with low or insufficient incomes. There are two benefit systems: insurancebased benefits, and non-insurance-based benefits. General eligibility requirements include: 1) recognition of the claimant's social situation according to applicable law; and 2) participation in the social insurance system

pojištění (nemocenské, důchodové) nebo prokázání příjmu či majetku a snahy obstarat si zdroje příjmu vlastními silami.

(sickness, pension), or proof of the extent of one's income and property, and demonstrable effort to find sources of income.

dědictví

inheritance

delikt

jakékoliv porušení práva nebo stanovené povinnosti. K deliktům patří ↓**přestupek** nebo ↓**trestný čin** (↓**přečin** a ↓**zločin**).

wrong, tort

any violation of a right or a required duty. Wrongs include administrative infractions and crimes (misdemeanours and felonies).

demence

organická ↓**duševní porucha**: porucha intelektu, paměti a osobnosti, která výrazně narušuje běžné denní aktivity. Nejčastěji je demence způsobována ↑**Alzheimerovou nemocí**. Mezi obvyklé ↓**symptomy** demence patří: úbytek paměti (zapomnětlivost), porucha prostorové představivosti a orientace, bloudění, snížení intelektové výkonnosti, porucha krátkodobé paměti, porucha emocí (úzkost, deprese), poruchy chování a dal.

dementia

an organic mental disorder: a disorder affecting a person's intellect, memory and personality, seriously interfering with his/her daily life and activities. Most often, dementia is caused by Alzheimer's disease. Frequent dementia symptoms include: memory loss, impaired visuospatial ability and orientation, getting lost, reduced intellectual performance, short-term memory loss, emotional problems (anxiety, depression), behaviour problems, etc.

DEN

den

day/date

den odeslání

dispatch date

den pracovního klidu

označení dne určeného k pracovnímu odpočinku zaměstnance (nejčastěji sobota a neděle a dále ↓**svátky**). Omezená možnost nařízení práce zaměstnavatelem a kompenzace za práci ve dnech pracovního klidu jsou ošetřeny v ↓**zákoníku práce**.

day of rest, holiday

a day recognised as a rest day for employees (most often, Saturdays, Sundays and public holidays). Under the Labour Code, an employer's ability to order the performance of work on a day of rest is limited, and specific conditions for compensation apply.

den splatnosti

označuje datum nebo čas, do kterého je dlužník povinen uhradit svůj peněžitý závazek. Nedodržení stanoveného termínu (prodlení) může být určitým způsobem penalizováno, například nutností zaplatit ↓**penále**, smluvní ↓**pokutu** nebo ↓**úrok** z prodlení.

due/maturity date

the date or time by which a debtor has to pay off his/her debt. Failure to make the payment before or on the due date (delay) may lead to sanctions, such as a late payment penalty, a contractual penalty, or default interest.

kalendářní dny

pondělí až neděle

calendar days

Monday to Sunday

pracovní dny

všechny dny v roce kromě dnů pracovního klidu (↑**den pracovního klidu**)

working days; weekdays

all days in a year except days of rest

úřední den

den, kdy úřady poskytují služby bez předchozího objednání. V ČR se obvykle se jedná o pondělí a středu v čase 8–17 hodin.

day when authorities are open to the public

days when authorities deal with the public without a prior appointment. In the Czech Republic, these are Mondays and Wednesdays from 8:00 a.m. to 5:00 p. m.

deportace

nucené vystěhování cizince ze země, blíže viz:
1. **soudní** ↓**vyhoštění**
2. **správní** ↓**vyhoštění**
3. ↓**extradice**

deportation

forced relocation of a foreigner from a country; for more details, see:
1. judicial expulsion
2. administrative expulsion
3. extradition

dětská skupina

označení pro specifickou formu péče o děti ve věku od 6 měsíců do zahájení povinné školní docházky. Tvoří alternativu k ostatním formám ↓**preprimárního vzdělávání** (např. ↓**dětské jesle**) a spočívá v pravidelné péči o dítě v kolektivu dalších dětí. Služba poskytuje výchovnou péči, zaměřenou na rozvoj schopností, kulturních a hygienických návyků dítěte přiměřených jeho věku.

children's group

a specific form of childcare for children from 6 months until the beginning of compulsory schooling. It is an alternative to other forms of pre-primary education (e.g., crèche) and provides regular childcare in a group of other children. The service provides educational activities and develops children's cultural, hygiene and other skills in an age-appropriate manner. The service is defined

Služba je vymezena v zák. č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině. Cena za umístění dítěte do dětské skupiny se obecně pohybuje v řádu několika tisíc korun za měsíc.

by Act No. 247/2014 Sb., regulating children's group childcare services. A monthly fee is paid, usually several thousand Czech crowns.

---

dětské jesle

instituce, jejímž cílem je opatrovat a starat se o batolata ve věku od 1 do 3 let a tím umožnit jejich rodičům se věnovat dalším aktivitám (zpravidla ↓**zaměstnání** nebo ↓**samostatná výdělečná činnost**). Náklady na péči o dítě v jeslích ovlivňuje řada faktorů (např. zda se jedná o státní či soukromé jesle, intenzita využití jeslí – několik dní v měsíci nebo každý pracovní den, apod.). Cena se obecně pohybuje v řádu několika tisíc korun za měsíc.

crèche/nursery

an institution providing childcare for toddlers between 1 and 3 years of age, making it possible for parents to engage in other activities (typically employment or self-employment). The cost varies depending on a number of factors (public vs. private crèche; frequency of attendance – every weekday vs. several days a month, etc.). As a general rule, the monthly fee is several thousand Czech crowns.

---

dětský domov

hov. *děcák*: druh školského zařízení pro výkon ↓**ústavní výchovy**, podle zák. č. 109/2002 Sb. Do dětského domova mohou být umístěny děti ve věku od 3 do 18 let, které zde mohou setrvat do doby ukončení školní docházky, nejdéle však do doby dosažení 26 let. O umístění do dětského domova rozhoduje ↓**soud** prostřednictvím nařízení ústavní výchovy, pokud dítěti není možné zprostředkovat **náhradní rodinnou** ↓**péči**. Nejčastějším důvodem umístění dítěte do dětského domova je např. nezvládnutí výchovy, zanedbávání dítěte, zneužívání či týrání dítěte, odnětí svobody u rodičů, smrt rodičů, alkoholismus a jiné návykové látky u rodičů, nízká sociální úroveň rodiny, dlouhodobá nemoc rodičů a dal. Do dětského domova mohou být umístěny také nezletilé matky se svými dětmi.

children's home

a type of educational institution providing institutional care under Act No. 109/2002 Sb. Children's homes admit children aged 3 to 18, who may stay until they complete compulsory schooling, the maximum age being 26. A child is placed in a children's home on the basis of a court-issued institutional care order in situations where substitute family care is not possible. Frequent reasons for placing a child in a children's home include: parental failure, child neglect, child abuse, parents in prison, parent's death or long-term illness, substance abuse and alcoholism of parents, social problems of the family, etc. A teenage mother and her child may also be placed in a children's home.

---

diagnostika

obecně označuje proces rozpoznávání nějakého jevu. Nejčastěji bývá tento pojem spojován s lékařstvím. Pojem je užíván také např. ve ↓speciální pedagogice v souvislosti s činnostmi ↓školských poradenských zařízení, nebo v psychologii, kdy se pomocí diagnostiky zjišťují a měří duševní vlastnosti, stavy, případně jiné charakteristiky jednotlivců, atd.

diagnostics

the process of identifying a phenomenon. Most often, it is connected with medicine, but is also used in special education in relation to the activities of education counselling facilities, and in psychology, which uses diagnostics to identify and measure individual people's psychological traits, states and other characteristics.

---

diagnostický ústav

hov. *diagnosťák, pasťák*: druh školského zařízení pro výkon ↓**ústavní výchovy**, podle zák. č. 109/2002 Sb., určené dětem ve věku od 3 let do ukončení ↓**povinné školní docházky**. Pro mladistvé od 15 do 18 let (výjimečně do 19 let) fungují diagnostické ústavy mládeže. Do diagnostického ústavu jsou umisťovány děti či mladiství na základě rozhodnutí soudu (např. v rámci předběžného opatření či na základě nařízené ústavní výchovy či uložené ↓**ochranné výchovy**), nebo na základě rozhodnutí zákonného zástupce (zpravidla rodiče). Obvykle jsou důvodem umístění dlouhodobé problémy v chování dítěte, či situace v nichž je ohroženo zdraví, bezpečí nebo vývoj dítěte. Délka pobytu v diagnostickém ústavu činí nejdéle 8 týdnů. V ČR existuje celkem 12 diagnostických ústavů, z nichž 1 je určen výhradně pro děti-cizince. Zřizovatelem je ↓**Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy**.

diagnostic centre for high-risk children

a type of educational institution providing institutional care under Act No. 109/2002 Sb., for children from 3 years of age until the completion of their compulsory schooling. Diagnostic centres for high-risk youth admit teenagers aged 15 to 18 (19 in exceptional cases). A child or young person is placed in a diagnostic centre on the basis of a court decision (e.g., in the form of a preliminary order, institutional care order or youth custody order), or a legal guardian's (parent's) decision. Typically, a child is placed in a diagnostic centre because of long-term problem behaviour or in situations where the child's health, safety or development is at risk. The maximum length of stay in a diagnostic centre is 8 weeks. There are 12 diagnostic centres in the Czech Republic, one of them designated for foreigners. Diagnostic centres are run by the Ministry of Education, Youth and Sports.

---

diagnóza

pojem se užívá zejména v lékařství, ale také v psychologii, v pedagogice, v technice i v dalších oborech.
Obecně: soustavné určování a klasifikace nějakého, obvykle nežádoucího stavu (zejm. nemoci, poruchy nebo poškození). Vychází obvykle z nějakých pozorovatelných pří-

diagnosis

a term used mainly in medicine, but also in psycholology, education, technical fields etc.
In general: identification and assessment of a (usually unfavourable) situation or condition (typically a disease, disorder or damage). It is based on observable symptoms

znaků (↓symptomů) a snaží se najít jejich příčinu.
V lékařství: postup, jehož výsledkem je pojmenování nemoci pacienta.

and aims to find their cause.
In medicine: a procedure whereby a patient's condition is identified.

DIČ

daňové identifikační ↑číslo

diplom

diploma

diplomovaný specialista

označení udělované absolventům **vyšších odborných ↓škol** a ↓**konzervatoří** podle **školského ↓zákona**. Označení diplomovaný specialista se uvádí ve zkratce, DiS. za jménem (např. *Pavel Novák, DiS.*) Nejedná se o akademický ↓**titul**.

Certified Specialist

title awarded to graduates from higher vocational schools and conservatoires under the Education Act. The title is abbreviated to DiS. and written after the person's name (e.g., Jan Novák, DiS.). It is not a university degree.

diskriminace

jednání, při němž ve srovnatelné situaci s jednou osobou zacházíme bez ospravedlnitelného důvodu méně příznivě než s jinou, a to na základě zakázaných kritérií, např. z důvodu etnického původu, ↓**národnosti**, pohlaví, ↓**sexuální orientace**, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání nebo světového názoru, majetku, sociálního postavení a jiného postavení. Právo na rovné zacházení je stanoveno zejména Listinou základních práv a svobod a v **antidiskriminačním ↓zákoně**.

discrimination (against somebody)

treating a person less favourably than another in a comparable situation on the grounds of prohibited criteria, such as ethnic origin, nationality, sex, sexual orientation, age, disability, religion, creed, property, social or other status. The right to equal treatment is enshrined by the Charter of Fundamental Rights and Freedoms and by the Anti-Discrimination Act.

DÍTĚ

dítě

child

dítě s odlišným mateřským jazykem

dítě s OMJ: označení pro děti-cizince nebo děti, které mají české státní občanství, ale disponují žádnou nebo omezenou znalostí češtiny. Jedná se tedy jak o děti českých rodičů s českým státním občanstvím, které dlouhodobě pobývaly v zahraničí, tak i děti žijící v ČR, které v rodině a s rodiči komunikují jiným jazykem.

child with a different mother tongue/ learner of Czech as an additional language

term for a child who either is a foreigner, or is a Czech citizen but has limited or no knowledge of the Czech language. It is therefore used for children of Czech parents who are Czech citizens, but have lived abroad for a long time, and children living in the Czech Republic whose families use a different language for communication.

nezaopatřené dítě

dítě do skončení ↓**povinné školní docházky** a poté, nejdéle do 26. roku věku, jestliže:
1. se soustavně připravuje na budoucí ↓**povolání**;
2. se nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz;
3. z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat soustavnou výdělečnou činnost

dependent child

a minor who has not completed compulsory school attendance or is younger than 26 if he/she:
1. attends a course or programme preparing him/her for a future occupation
2. cannot attend a course or programme preparing him/her for a future occupation nor follow any gainful occupation due to an injury or illness
3. is incapable of following a systematic gainful occupation due to his/her adverse physical condition

nezletilé dítě

↓**nezletilý**

zletilé nezaopatřené dítě

osoba starší 18 a mladší 26 let, která se soustavně připravuje na budoucí ↓**povolání** nebo z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu je neschopna vykonávat soustavnou výdělečnou činnost

dependent adult

a person older than 18 and younger than 26 who attends a course or programme preparing him/her for a future occupation or who is unable to follow a systematic gainful occupation due to his/her adverse physical condition

dlouhodobě pobývající rezident EU

držitel zvláštního postavení dlouhodobě pobývajícího evropského rezidenta jednotného pro EU, které mohou jednotlivé člen-

holder of a long-term EU residence permit

holder of a special long-term EU resident status, unified across the EU, which EU member states may grant to a third-country

ské státy EU přiznat **státním ↓ příslušníkům třetích zemí**, kteří oprávněně a nepřetržitě pobývali na území některé země EU po dobu pěti let

national after he/she has resided legally in an EU member state for five consecutive years

dluh

debt

DOBA

doba

period of time

doba neurčitá

doba trvání (např. pracovního vztahu nebo nájmu) bez časového omezení (tj. bez určení konce).

indefinite period of time

a period of time, e.g., of employment or a lease, that has no fixed end

doba určitá

doba trvání např. pracovního vztahu nebo nájmu, která má konkrétní datum ukončení uvedené ve smlouvě

definite period of time

a period of time, e.g., of employment or a lease, that has a fixed end

pracovní doba

dle ↓ **zákoníku práce** se jedná o počet pracovních hodin za kalendářní týden, který činí na jeden celý pracovní úvazek max. 40 hodin

working time

the number of working hours per week laid down in the Labour Code; normal full-time employment should not exceed 40 hours

zkušební doba

doba po zahájení pracovního poměru, kdy jej může písemně zrušit ↓ **zaměstnavatel** i ↓ **zaměstnanec** z jakéhokoliv důvodu nebo bez uvedení důvodu. Nejdéle trvá 3 měsíce, u vedoucích pracovníků až 6 měsíců. Neplatí zde **výpovědní ↓ lhůta**.

trial/probationary period

the period of time beginning on the first day of employment during which the employment contract may be terminated (in writing) by the employer or the employee for any reason or for no stated reason. The probationary period lasts up to 3 months; for managers it may be up to 6 months. The period of notice does not apply in this time.

dobírka

druh dodání zásilky, za kterou se vybírá u příjemce stanovená peněžní částka. Lze převzít jen s platným ↓**průkazem totožnosti**.

C.O.D., cash on delivery (UK), cost on delivery (US)

a type of consignment where a specified amount of money is collected from the recipient. A COD consignment may only be received upon presenting a valid identification document.

---

dobrovolník

osoba, která bez nároku na odměnu vykonává různé činnosti, které pomáhají potřebným. Výkon dobrovolnické činnosti upravuje zák. č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě

volunteer

a person who performs, without financial reward, various activities to assist those in need. Voluntary work is governed by Act No. 198/2002 Sb., regulating volunteer service.

---

dobrovolný návrat

dobrovolná repatriace: dobrovolné vycestování cizince z území ČR do země původu nebo jiného státu ochotného cizince přijmout. Stát může nést náklady spojené s dobrovolným návratem cizince (§ 123a ↓**zákona o pobytu cizinců**), resp. žadatele o udělení **mezinárodní** ↓**ochrany** (§ 54a ↓**zákona o azylu**). Dobrovolné návraty ve spolupráci s ↓**Ministerstvem vnitra** ČR organizuje také Mezinárodní organizace pro migraci (IOM).

voluntary return

voluntary repatriation: voluntary departure of a foreigner from the territory of the Czech Republic to the country of origin or another state willing to receive the foreigner. The state may cover the costs connected with the voluntary return of the foreigner (§ 123a of the Foreigners Residence Act) or applicant for international protection (§ 54a of the Asylum Act). Voluntary returns are also organised by the International Organisation for Migration (IOM) in cooperation with the Ministry of the Interior of the Czech Republic.

---

docent

akademický ↓**pracovník**. Vědecko-pedagogická (nebo umělecko-pedagogická) hodnost vysokoškolského pedagoga, vyšší než **odborný** ↑**asistent** a nižší než ↓**profesor**. Pro jmenování docentem musí uchazeč podle ↓**zákona o vysokých školách** úspěšně absolvovat habilitační řízení. Hodnost docenta

associate professor

academic staff. An academic (or artistic-academic) university rank above assistant professor and below full professor. Under the Higher Education Act, an applicant must successfully complete a habilitation procedure in order to be awarded the title. The title is abbreviated to doc. (for the Czech term 'docent'), written before the per-

se uvádí ve zkratce *doc.* před jménem (např. *doc. Pavel Novák*) a je doživotní (není spjata s příslušným funkčním místem).

son's name (e.g., doc. Pavel Novák), and is awarded for life (i.e. is not tied to a specific academic post).

---

dodatek k diplomu

dokument, který je vydáván spolu s diplomem z **vyšší odborné** ↓**školy** nebo z **vysoké** ↓**školy**. Shrnuje údaje o absolvovaném studijním programu, včetně výpisu všech vykonaných zkoušek a dosaženého hodnocení. Dodatek k diplomu byl zaveden na základě Lisabonské úmluvy o uznávání vysokoškolských kvalifikací z roku 1997, v ČR je automaticky vydáván všem absolventům VOŠ nebo VŠ studia od roku 2006.

diploma supplement

a document issued along with a university or higher vocational school diploma, providing information about the relevant study programme, including a list of all examinations and grades. Diploma supplements were introduced by the 1997 Lisbon Convention on the Recognition of Qualifications Concerning Higher Education; in the Czech Republic, diploma supplements for all university and higher vocational school graduates were introduced in 2006.

---

dodavatel

fyzická ↓**osoba** nebo **právnická** ↓**osoba**, která může poskytovat služby, dodávat zboží nebo např. provádět stavební práce (≠ ↓**odběratel**)

supplier

natural person or legal entity who may render services, supply goods, or e.g., perform construction work; the opposite of 'customer'

---

dodejka

doručenka: systém oznamující odesílateli zprávy, že jeho zpráva byla převzata. Může obsahovat i další informace o přijetí zprávy příjemcem jako jeho osobní údaje či konkrétní čas přijetí. Má podobu malého lístku, který je obvykle součástí zaslané písemnosti. Při převzetí se tento lístek oddělí od písemnosti a příjemce přebírající dopis jej musí podepsat a předat doručovateli písemnosti. Dodejka slouží především jako důkaz o převzetí zaslaných důležitých, např. právních dokumentů (výpovědi, přihlášky, žádosti, stížnosti, odvolání atd.). Službu dodejky poskytuje např. Česká ↓**pošta**.

receipt of delivery

a system notifying the sender of a document of the fact that the document has been delivered. It may contain other delivery information as well, such as the recipient's personal details or the time of delivery. It has the form of a slip that is part of the document. On delivery, the slip is detached from the document, signed by the recipient and handed over to the mail carrier. The receipt serves as a proof of delivery for important documents, such as notices, applications, complaints, appeals, etc. The service is provided, e.g., by the Czech Post.

DOHODA

dohoda	**agreement**
dohoda o pracích konaných mimo pracovní poměr forma pracovně-právního vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Podle ↓**zákoníku práce** za dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr považuje: 1. ↓**Dohoda o pracovní činnosti** (DPČ). 2. ↓**Dohoda o provedení práce** (DPP)	**agreement on work performed outside an employment relationship** a form of labour relationship between an employee and his/her employer. Under the Labour Code, the following types of agreements are considered agreements on work performed outside an employment relationship: 1. agreement on performing work (DPČ) 2. agreement on completing a job (DPP)
dohoda o pracovní činnosti *DPČ*: druh ↑**dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr**; maximální rozsah práce podle DPČ nesmí překročit v průměru polovinu stanovené týdenní pracovní doby (tj. 20 hodin / týdně). Uzavřena musí být vždy písemně a vyhotovuje se obvykle ve dvou stejnopisech: pro zaměstnavatele a zaměstnance. DPČ musí obsahovat alespoň tyto náležitosti: I. sjednaný druh práce, II. rozsah pracovní doby a III. doba, na kterou se dohoda uzavírá. Pokud výdělek v rámci DPČ za kalendářní měsíc nedosáhne zákonem stanoveného limitu, nevzniká povinnost odvádět zdravotní a sociální pojištění (v roce 2021 byl tento limit stanoven sdělením MPSV č. 436/2020 Sb. na částku 3 499 Kč)	**agreement on performing work** a type of agreement on work performed outside an employment relationship; on average, the maximum amount of work performed under this type of agreement must not exceed half of the statutory weekly working time (i.e. 20 hours per week). It must always be concluded in writing, and is usually made in two counterparts: one for the employer and one for the employee. The agreement must include the folowing details: I. type of work; II. working time; and III. duration of the agreement. If earnings under an agreement to perform work in a given month do not reach the statutory limit, the duty to pay social security and health insurance contributions does not apply (for 2021, Communication No. 436/2020 Sb. of the Ministry of Labour and Social Affairs set the statutory limit at CZK 3,499).
dohoda o provedení práce *DPP:* druh ↑**dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr**; maximální rozsah práce podle DPP nesmí u jednoho zaměstnavatele překročit 300 hodin v kalendář-	**agreement on completing a job** a type of agreement on work performed outside an employment relationship; on average, the maximum amount of work performed under this type of agreement must

ním roce (a to i v případě souběhu více DPP u téhož zaměstnavatele). Uzavřena musí být vždy písemně s vyznačením doby, na níž se uzavírá a vyhotovuje se obvykle ve dvou stejnopisech (pro zaměstnavatele a zaměstnance). Pokud výdělek v rámci DPP za kalendářní měsíc nedosáhne zákonem stanoveného limitu, nevzniká zaměstnanci ani zaměstnavateli povinnost odvádět zdravotní a sociální pojištění (tento limit je dlouhodobě ohraničen částkou do 10 000 Kč).

not exceed 300 hours for one employer in a calendar year (even under multiple agreements on performing a job concluded with one employer). It must be concluded in writing and its duration must be indicated. It is typically made in two counterparts (one for the employee and one for the employer). If earnings under an agreement to complete a job in a given month do not reach the statutory limit, neither the employee nor the employer have to pay social security and health insurance contributions (the limit is CZK 10,000).

dohoda o rozvázání pracovního poměru

způsob ukončení pracovního poměru; dle § 49 ↓**zákoníku práce**, končí pracovní poměr se souhlasem obou účastníků pracovního poměru, tj. ↓**zaměstnance** a ↓**zaměstnavatele** sjednaným dnem. Musí být vyhotovena v písemné formě.

agreement on termination of employment

a manner of terminating employment; under Section 49 of the Labour Code, employment is terminated by consent of both parties, i.e. the employee and the employer, from an agreed date. The agreement must be made in writing.

DOKLAD

doklad

document

cestovní doklad

1. veřejná ↓**listina**, která je jako cestovní doklad uznaná ČR (např. **cestovní** ↓**pas**);
2. ↓**průkaz totožnosti** občana Evropské unie (např. **občanský** ↓**průkaz**);
3. **cizinecký** ↓**pas** s územní platností ve všech státech světa;
4. **cestovní** ↓**průkaz totožnosti**;
5. cestovní doklad vydaný ČR na základě mezinárodní smlouvy;
6. náhradní cestovní doklad Evropské unie aj.

travel document

tax payable on all agreements on completing a job (DPP) performed for the same employer, where the total amount does not exceed CZK 10,000 per month; it amounts to 15% of the tax base. This tax is deducted by the employer unless the employee has signed a declaration as a 'taxpayer liable to pay personal income tax from dependent activities and emoluments'. The tax levied on the given income is final and such income is not added to the taxpayer's total income.

doklad o zajištění ubytování

doklad, jímž lze prokázat, že cizinec má na území ČR zajištěno ubytování. Může mít podobu **nájemní** ↓**smlouvy**, **podnájemní** ↓**smlouvy**, smlouvy o ubytování, **kupní** ↓**smlouvy** spolu s výpisem z ↓**katastru nemovitostí** (v případě vlastnictví nemovitosti) aj. Na webu ↓**Ministerstva vnitra** (www.mvcr.cz) lze také stáhnout předepsaný formulář, který ubytovatel, který zajišťuje cizinci ubytování může písemně vyplnit a potvrdit. V takovém případě je však vyžadován ověřený podpis ubytovatele (pronajímatel či vlastník daného bytu nebo domu).

proof of accommodation

a document proving that a foreigner has accommodation in the Czech Republic. For example, the following documents may serve as proofs of accommodation: a lease agreement, a sublease agreement, a purchase agreeement along with a copy of an entry in the Land Register (in case of property ownership). It is also possible to download a form from the website of the Ministry of the Interior (www.mvcr.cz) to be filled in and certified by the provider of accommodation. In this case, the signature of the accommodation provider must be authenticated.

doklad totožnosti

↓**průkaz totožnosti**

příjmový pokladní doklad

doklad potvrzující přijetí peněz od plátce hotovosti (viz ↓**platba v hotovosti**), např. zákazník v obchodě apod.

cash receipt

document confirming receipt of cash from a payer (see cash payment), e.g., a shop customer

výdajový pokladní doklad

doklad potvrzující vydání peněz plátcem jiné osobě (viz ↓**platba v hotovosti**), např. vrácení peněz za reklamaci zboží v obchodě apod.

issue slip

document confirming that the payer has given cash to another person (see cash payment), e.g., a refund in a shop, etc.

doktor filosofie

Ph.D.: v některých zemích *PhD* nebo *DPhil*, či *Dr. phil.*; mezinárodně uznávaný akademicko-vědecký titul získaný na univerzitě po dokončení doktorského studia. Podmínkou pro získání titulu, Ph.D. v ČR je úspěšné složení **státní doktorské** ↓**zkoušky** (obvykle ve 3. ročníku studia)

Doctor of Philosophy

Ph.D.: in some countries, PhD, DPhil or Dr. phil.; an internationally recognised academic title received upon completion of doctoral studies at university. In the Czech Republic, the award of the title is conditional on passing a state doctoral examination (typically in the third year of study)

a obhajoba dizertační práce (nejdříve na konci 4. ročníku studia). Titul se uvádí za jménem (např. *Pavel Novák, Ph.D.*).

and defending one's doctoral thesis (typically in the fourth year of study). The title is written after the person's name (e.g., Pavel Novák, Ph.D.)

DOKTORÁT

doktorát

malý doktorát

rigorózní ↓zkouška

velký doktorát

↑Doktor filosofie

Dolní komora Parlamentu ČR

↓Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

---

domácí násilí

fyzické, psychické anebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, ke kterému dochází opakovaně v jejich soukromí. Jedná se o **↓trestný čin** týrání osoby žijící ve společném obydlí podle § 199 **↓trestního zákoníku**. V případě domácího násilí je vhodné neprodleně kontaktovat **↓policii ČR**, nebo se obrátit na některou z tísňových linek – např. Bílý kruh bezpečí, non-stop telefonická linka DONA aj.

domestic violence

physical, psychological or sexual violence between close persons, occurring repeatedly in private; the crime of maltreatment of a person living in common residence under section 119 of the Criminal Code. If domestic violence occurs, it is best to call the police or turn to non-governmental organizations – such as Bílý kruh bezpečí (White Circle of Safety), the non-stop helpline DONA, etc.

---

domov pro seniory

druh pobytové **sociální ↓služby**, podle **↓zákona o sociálních službách**. Služba nabízí dočasné i trvalé ubytování osobám v seniorském věku (nad 65 let), které potřebují trvalou pomoc druhé osoby z důvodu snížené soběstačnosti. Služba není zdarma,

retirement home

a type of residential social service, governed by the Social Services Act. The service provides temporary and permanent housing for people over 65 years of age who need the permanent help of another person due to reduced self-reliance. The service is not

ale maximální cena za ubytování je předepsána vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách.

free of charge, but a maximum accommodation price is set by Regulation No. 505/2006 Sb., implementing the Social Services Act.

---

domov se zvláštním režimem

DZR: druh pobytové **sociální ↓služby,** podle ↓**zákona o sociálních službách.** Služba nabízí trvalé ubytování pro osoby se sníženou soběstačností, např. z důvodu chronického duševního onemocnění nebo závislosti na návykových látkách a dále osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí a dal. Služba není zdarma, ale maximální cena za ubytování je předepsána vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádí zákon o sociálních službách.

special regime home

a type of residential social service, governed by the Social Services Act. The service provides permanent housing for people who are not self-reliant due to a chronic mental disease, drug addiction, Alzheimer's or other type of dementia, etc. The service is not free of charge, but a maximum accommodation price is set by Regulation No. 505/2006 Sb., implementing the Social Services Act.

---

domovní řád

předpis vlastníka domu, který upravuje (kodifikuje) soubor pravidel pro chování uživatelů bytů a nebytových prostor v domě.

house rules

a document issued by the owner of a building, specifying the rules by which the users of the flats and non-residential premises in the building must abide

---

DOPIS

dopis

letter

dopis do vlastních rukou

doplňková služba České ↓**pošty**. Poštovní zásilka bude dodána, je-li adresátem **fyzická ↓osoba**, jen:
1. adresátovi;
2. zmocněnci adresáta;
3. zákonnému zástupci adresáta;
4. zmocněnci zákonného zástupce adresáta.
Je-li adresátem **právnická ↓osoba**, bude zásilka dodána jen oprávněné osobě. Nebude-li to možné, bude zásilka vložena do adresátem užívané schránky v případě, že toto odesílatel předem nevyloučil.

personal delivery letter

a complementary service provided by the Czech Post. Where the addressee is a natural person, a personal delivery letter will only be handed over to:
1. the addressee
2. the addressee's authorised representative
3. the addresse's legal guardian
4. an authorised representative of the addressee's legal guardian
Where the addressee is a legal entity, a personal delivery letter will only be handed over to an authorised person. If this is not

possible, the letter will be placed in the addresse's mailbox, unless the sender has excluded this option.

dopis s barevným pruhem

obálka s barevným pruhem: speciální druh obálky s ↑**dodejkou**, kde barva pruhu jasně definuje, jak s obálkou bude nakládáno. Rozlišuje se:
1. ↓**dopis s červeným pruhem**.
2. ↓**dopis se zeleným pruhem**;
3. ↓**dopis s modrým pruhem**;
4. ↓**dopis s fialovým pruhem**;
5. ↓**dopis se žlutým pruhem**.

colour-coded letter

a letter in a special type of envelope with a coloured stripe, which also includes a receipt of delivery; the colour of the stripe clearly defines the procedure to follow. The following types are used:
1. red-stripe letter
2. green-stripe letter
3. blue-stripe letter
4. purple-stripe letter
5. yellow-stripe letter

dopis s červeným pruhem

toto označení je používáno pro písemnosti, které obsahují velmi důležité úřední sdělení (např. předvolání na policii či upozornění **České** ↓**správy sociálního zabezpečení** na nedoplatek). Lze zaslat pouze **fyzické** ↓**osobě**. K převzetí nelze udělit plnou moc, tj. dopis nesmí převzít žádný zmocněnec.

red-stripe letter

used for important official communications (e.g., a police summons or a notice of arrears from the Social Security Administration). It can only be sent to a natural person. It is not possible to authorise another person to take over this type of letter.

dopis s fialovým pruhem

toto označení je vyhrazeno pouze pro službu DINO (dluhové inkaso obyvatelstva). Dopis je zasílán zpravidla do vlastních rukou (↑**dopis do vlastních rukou**) a obsahuje informace o výši dluhu a věřiteli. Uhradit dluh nebo si domluvit splátkový kalendář lze přímo na poště. Úhrada dluhu přes službu DINO by měla být vždy výhodnější než řešení závazků přes exekutora. Dopis s fialovým pruhem zasílá vždy Česká ↓**pošta**, věřitelem, který dluh vymáhá, však může být kdokoliv.

purple-stripe letter

used exclusively for the DINO service (debt recovery service provided by the Czech Post). Typically, this type of letter is sent as a letter 'to be delivered to the addressee only' and contains information about the creditor and the amount of debt. It is then possible to repay the debt or arrange a repayment plan directly at a post office. Repaying one's debts through the DINO service is more advantageous than doing so in enforcemenent proceedings. A purplestripe letter is always sent by the Czech Post, but anyone can be the creditor.

dopis s modrým pruhem

toto označení používají orgány veřejné správy, např. **katastrální** ↓**úřad**, **finanční** ↓**úřad**, ↓**ministerstvo**, ↓**soud** apod. Jde o informační psaní, které nebývá tak důležité. Převzít ho může i určený zmocněnec (manžel či manželka, rodiče, děti či soused). Na obálku může odesílatel ručně dopsat *„do vlastních rukou“*, pak se chová jako ↑**dopis s červeným pruhem.**

blue-stripe letter

used by public administration bodies such as the land registry, tax offices, various public authorities, ministries and courts. This communication has an informational character and is of lower importance than a red-stripe letter. It can be taken over by an authorised person (spouse, parent, child, neighbour). The sender may write the words do vlastních rukou ('personal delivery') on the envelope, making it the equivalent of a red-stripe letter.

dopis se zeleným pruhem

toto označení používá veřejná správa, např. soud pro zasílání soudních výzev, platebních rozkazů, při nařízení exekuce nebo v rámci předvolání k soudnímu jednání. Může ji také zaslat policie. Na dopis se zeleným pruhem se vždy vztahuje ↓**fikce doručení**.

green-stripe letter

used by public administration bodies such as courts to serve notices, payment orders, enforcement orders and court summonses, as well as by the Police. The principle of presumed delivery always applies to a green-stripe letter.

dopis se žlutým pruhem

toto označení se používá k zasílání přístupových údajů do informačního systému datových schránek pro **právnické** ↓**osoby** zapsané do **obchodního** ↓**rejstříku** nebo ↓**úřady**. Na poště se lze také setkat s označením „PIN zásilka“.

yellow-stripe letter

used to send access credentials for the data box information system to legal entities registered in the Commercial Register, and administration bodies. The Czech Post also uses the term 'PIN letter'.

doporučený dopis

↓**doporučené psaní**

registered mail

motivační dopis

krátký a výstižný dopis, ve kterém se uvádí důvody, předpoklady a znalosti např. k výkonu konkrétní práce nebo absolvování kurzu

motivation letter

brief and concise letter outlining the applicant’s reasons, skills and knowledge, e.g., for a job or training

průvodní dopis

1. **motivační** ↑**dopis**
2. úvodní představení obsahu dopisu

1. covering (UK)/cover (US) letter
2. executive summary

1. synonym for motivation letter
2. introductory presentation of the contents of a letter

---

doplatek na bydlení

DnB: ↑**dávka pomoci v hmotné nouzi** určená pro osoby bez příjmu, nebo pro osoby s nedostatečným příjmem (tj. pro osoby které se nachází v ↓**hmotné nouzi**). Slouží k částečnému či úplnému pokrytí nákladů na bydlení. Řízení o žádostech a výplata doplatku na bydlení spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky upravuje zák. č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi. V případě splnění podmínek stanovených zákonem, může být doplatek na bydlení vyplácen spolu s ↓**příspěvkem na bydlení**.

additional housing allowance/top-up housing allowance

a material need benefit for persons with insufficient or no income (i.e. persons in material need). It is intended to cover housing costs, either in full or partially. Top-up housing allowance claims and payments are within the competence of the Labour Office of the Czech Republic. Eligibility requirements are specified in Act No. 111/2006 Sb., regulating material need assistance. When the statutory eligibility requirements are met, the top-up housing allowance may be granted in addition to the housing benefit.

DOPORUČENÝ

doporučený

recorded (delivery), registered (mail)

doporučená zásilka do zahraničí

registered shipment abroad

doporučené psaní

doporučený dopis: dopis, o jehož odeslání dostane odesílatel potvrzení a adresát potvrzuje jeho přijetí podpisem

registered letter

letter for which the sender receives confirmation of dispatch, and receipt of which the addressee confirms by his/her signature

doporučený balíček

registered parcel

DOPRAVA

doprava

městská hromadná doprava

MHD: systém, jímž je na území měst v ČR zajišťována dopravní obsluha dopravními prostředky (autobus, vlak, tramvaj, metro, přívoz či trolejbus aj.). Obvykle mívají kraje a obce vlastní integrovaný dopravní systém, v němž platí jednotné přepravní a tarifní podmínky.

public transport (city public transport)

a system of transport services in Czech towns and cities (bus, train, tram, metro, ferry, trolleybus, etc.). Typically, regions and municipalities have their own integrated transport systems with unified terms and fares.

---

doručení

dodání zásilky adresátovi zejména prostřednictvím České pošty (↓**pošta**) s tím, že pokud není zastižen, je zásilka uložena na poště a adresát obdrží výzvu k převzetí zásilky spolu s poučením o právních důsledcích nevyzvednutí zásilky. Na některé zásilky zasílané např. orgány veřejné správy, či soudy apod. se vztahuje ↓**fikce doručení**.

delivery/service

delivery of an item of mail to the addressee, especially by the Czech Post; if the addressee cannot be reached, the item is deposited at a post office and the addressee receives a note advising him/her to come and collect it, including instructions about the legal consequences of failing to do so. The principle of presumed delivery applies to some types of mail items, e.g., those sent by public administration bodies or courts.

---

dosažené vzdělání

nejvyšší ukončený stupeň studia, tj.
1. základní vzdělání,
2. střední odborné vzdělání s výučním listem,
3. střední vzdělání bez maturity i výučního listu,
4. úplné střední všeobecné vzdělání,
5. úplné střední odborné vzdělání s maturitou,
6. vyšší odborné vzdělání,
7. vysokoškolské vzdělání – bakalářské/magisterské/doktorské

educational attainment/level of completed education

the highest level of education received, i.e.:
1. primary education
2. apprenticeship
3. secondary education without an apprenticeship certificate or secondary school leaving exam;
4. general secondary education
5. vocational secondary education with 'maturita' examination
6. higher vocational education
7. university education (bachelor/master/doctoral studies)

---

dotace

označení pro způsob poskytování určité výše finančních prostředků, nejčastěji ze státního nebo územního rozpočtu, případně ze zahraničí z prostředků Evropské unie nebo z veřejných rozpočtů cizích států. Vláda dodává finanční podporu na určitá odvětví, mezi hlavní důvody patří veřejné blaho (např. dotace na podporu inkluzivního vzdělávání, na sociální služby, na vědu a výzkum apod.). Dotace se stanovuje za určitým účelem, ale není to podmínkou. Dotace se také může chápat jako veřejná ↓**podpora** především přímých (resp. investičních) nákladů konkrétního projektu. Obvykle je program nazýván dotací, pokud spolufinancuje podíl alespoň 80% přímých (resp. investičních) nákladů projektu.

subsidy

a way of providing a specific amount of funds, most often from a national or regional budget, from EU funds or from the public budget of a foreign country. In this way, the government provides financial support to certain economic sectors, the main reason being public benefit (e.g., subsidies for inclusive education, social services, research and development, etc.) Typically, subsidies are provided for a specific purpose, although this is not a necessary condition. A subsidy may also be understood as public support provided to cover the direct (investment) costs of a specific project. A support programme is generally considered a subsidy if it covers at least 80% of a project's direct (investment) costs.

dovolání

mimořádný opravný ↓**prostředek**, jímž lze napadnout pravomocné ↓**rozhodnutí** odvolacího ↓**soudu** v občanskoprávním a **trestním** ↓**řízení.** O dovolání rozhoduje **Nejvyšší** ↓**soud** (tzv. dovolací soud). Podání dovolání nemá odkladný účinek. Je povinné zastoupení ↑**advokátem**.

review of an appeal

extraordinary remedy for contesting a final and effective decision of a court of appeal in civil or criminal proceedings. The Supreme Court (the appellate court) decides. Submitting a review of appeal does not have a suspending effect. The client must be represented by an attorney at-law.

DOVOLENÁ

dovolená

placené pracovní volno v ↓**zaměstnání** v délce min. 20 dnů (resp. 160 hodin) v kalendářním roce při plném pracovním úvazku. V průběhu čerpání dovolené náleží zaměstnanci náhrada mzdy ve výši jeho průměrné měsíční ↓**mzdy**.

vacation/holiday

paid leave granted to employees for at least 20 days (160 hours) in a calendar year if they work full-time. When on holiday, an employee is entitled to holiday pay equalling his/her average monthly wage.

mateřská dovolená

MD: označení pro období v němž zaměstnanec či ↓**osoba samostatně výdělečně činná** pobírá **peněžitou** ↓**pomoc v mateřství**. U zaměstnanců nárok na mateřskou dovolenou upravuje ↓**zákoník práce**.

maternity leave

a period in which an employee or a self-employed person receives a maternity benefit. For employees, the entitlement to maternity leave is regulated by the Labour Code.

rodičovská dovolená

RD: označení pro časové období, kdy jeden z rodičů pobírá **rodičovský** ↓**příspěvek** z důvodu péče o dítě mladší 4 let. U zaměstnanců nárok na rodičovskou dovolenou upravuje ↓**zákoník práce**.

parental leave

a period in which a parent receives a parental benefit because he/she cares for a child under 4 years of age. For employees, the entitlement to parental leave is regulated by the Labour Code.

DPČ

↑**dohoda o pracovní činnosti**

DPH

↑**daň z přidané hodnoty**

DPP

↑**dohoda o provedení práce**

druh/družka

hov. osoby žijící společně jako partneři v rámci tzv. nesezdaného soužití

partner/common-law spouse

a colloquial, non-legal term used to designate two people living together without being married

druhopis

úředně ověřený ↓opis**:** ↓**listina** odvozená od ↓**prvopisu**, od nějž se obsahem neliší, avšak její pravost není osvědčena autenticky jako na prvopisu, ale jiným zákonem předepsaným způsobem (např. u úředně ověřeného opisu vyznačením doložky o shodě opisu s originálem). S výjimkou směnek, šeků, bankovek, cenin, úředních průkazů

counterpart

a document derived from an original document; the content is identical to the original document, but the authenticity of the counterpart is not certified in the same manner as the original, using a different manner prescribed by statute (e.g., for a certified copy, a clause certifying that the copy is identical with the original). With the excep-

a dalších specifických listin mají prvopisy a druhopisy stejnou platnost a důkazní sílu a lze je použít stejným způsobem.

tion of promissory notes, cheques, banknotes, tokens of value, official identification documents and other specific documents, originals and counterparts have the same validity and probative value and can be used in the same way.

DRUŽSTVO

družstvo

právnická ↓**osoba**, která je dle zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, společenstvím neuzavřeného počtu osob, založeným za účelem vzájemné podpory svých členů nebo třetích osob, případně za účelem ↓**podnikání**

cooperative

a legal entity defined by Act No. 90/2012 Sb., regulating business corporations, as an association of an unlimited number of persons established for the purpose of the mutual support of its members or of third parties, possibly for business purposes

bytové družstvo

právnická ↓**osoba**, která je dle zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích, společenstvím neuzavřeného počtu osob, které zajišťuje bytové potřeby svým členům

housing cooperative/housing association

a legal entity, established under Act No. 90/2012 Sb., regulating business corporations, as an association of an unlimited number of persons which satisfies the housing needs of its members

sociální družstvo

↑**družstvo**, které soustavně vyvíjí obecně prospěšné činnosti směřující na ↓**podporu** sociální soudržnosti za účelem pracovní a sociální integrace znevýhodněných osob do společnosti s přednostním uspokojováním místních potřeb a využíváním místních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva, zejména v oblasti vytváření pracovních příležitostí, sociálních služeb a **zdravotní** ↓**péče**, vzdělávání, bydlení a trvale udržitelného rozvoje

social cooperative

a cooperative which systematically carries out public benefit activities aimed at enhancing social cohesion, specifically at helping disadvantaged persons find employment and become (re)integrated into society. Priority is given to satisfying local needs and utilising local resources of the region where the cooperative is active. Social cooperatives are especially active in the fields of creating job opportunities, providing social services and health care, education, housing and sustainable development.

duševní porucha

psychická porucha, duševní nemoc, duševní onemocnění, duševní choroba: onemocnění (porucha), která ovlivňuje především lidské myšlení, prožívání nebo vztahy s okolím. Dle Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10) se rozlišuje celkem 10 skupin duševních poruch, např. organické duševní poruchy, duševní poruchy způsobené užíváním ↓**psychoaktivních látek**, afektivní poruchy, ↓**mentální retardace**, poruchy chování a emocí a dal. Základem léčby duševních poruch je ↓**farmakoterapie**, nezbytná je také celá řada podpůrných psychosociálních intervencí, např. ↓**psychoterapie**, podpůrné skupiny, ↓**sociální práce** a pod.

mental disorder

mental illness; a disorder affecting a person's thinking, feeling, or interaction with others. According to the International Classification of Diseases (ICD-10), there are 10 groups of mental disorders, including organic disorders, disorders due to psychoactive substance use, mood (affective) disorders, intellectual development disorders, behavioural and emotional disorders, etc. Treatment of mental disorders is based on pharmacotherapy, while a range of psychosocial interventions is also necessary, including psychotherapy, support groups, social work etc.

DŮCHOD

důchod

1. pension 2. income

invalidní důchod

dávka **důchodového** ↓**pojištění**. Vyplácí se, pokud z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pracovní schopnost jedince nejméně o 35%. Podmínkou je účast na důchodovém pojištění. Řízení o žádostech a výplata invalidního důchodu spadá do kompetence **České** ↓**správy sociálního zabezpečení**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

disability pension

a pension insurance benefit paid to people whose work capacity has been reduced by at least 35% due to a long-term adverse physical condition. Eligibility to disability pension is conditional on participation in the pension insurance system. Disability pension claims and payments are within the competence of the Czech Social Security Administration. Eligibility requirements and benefit amounts are specified by Act No. 155/1995 Sb., regulating pension insurance.

sirotčí důchod

dávka **důchodového** ↓**pojištění**. Vyplácí se nezaopatřeným dětem po úmrtí jednoho nebo obou rodičů (zákonných zástupců). Pro vznik nároku na jeho výplatu se zkoumá doba účasti rodičů na důchodovém pojištění. Výplata probíhá nejdéle po dobu trvání

orphan's pension

a pension insurance benefit paid to dependent children upon the death of one or both of their parents (legal guardians). Entitlement to this pension depends on how long the parents paid pension insurance contributions. An orphan's pension is paid for as

nezaopatřenosti ↑dítěte. Řízení o žádostech a výplata sirotčího důchodu spadá do kompetence **České ↓správy sociálního zabezpečení**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

long as the child is in need of maintenance and support. Orphan's pension claims and payments are within the competence of the Czech Social Security Administration. Eligibility requirements and benefit amounts are specified by Act No. 155/1995 Sb., regulating pension insurance.

starobní důchod

dávka **důchodového ↓pojištění**. Vyplácí se po dosažení důchodového věku jedince a po dosažení potřebné doby pojištění. Řízení o žádostech a výplata starobního důchodu spadá do kompetence **České ↓správy sociálního zabezpečení**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

old-age pension

a pension insurance benefit paid upon completion of the required period in pension insurance and upon reaching retirement age. Old-age pension claims and payments are within the competence of the Czech Social Security Administration. Eligibility and benefit are specified by Act No. 155/1995 Sb., regulating pension insurance.

vdovský důchod

dávka **důchodového ↓pojištění**. Vyplácí se v případě úmrtí manžela/manželky. Pro nárok na výplatu se posuzuje doba účasti zesnulého na důchodovém pojištění. Řízení o žádostech a výplata vdovského/vdoveckého důchodu spadá do kompetence **České ↓správy sociálního zabezpečení.** Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

widow's and widower's pension

a pension insurance benefit paid upon death of a spouse. Entitlement to this pension depends on how long the deceased paid pension insurance contributions. Widow's and widower's pension claims and payments are within the competence of the Czech Social Security Administration. Eligibility requirements and benefit amounts are specified by Act No. 155/1995 Sb., regulating pension insurance.

důtka

druh kázeňského postihu žáka základní nebo střední školy. Podle vážnosti porušení **↓školního řádu** může být **↓napomenutí třídního učitele**, **↓důtka třídního učitele** nebo **↓důtka ředitele školy**. Dalšími možnými postihy jsou podmíněné vyloučení ze studia a vyloučení ze studia.

reprimand

a type of disciplinary intervention for a pupil or student. Depending on the severity of the breach of the school rules, it can take the form of a class teacher's warning, class teacher's letter of reprimand, or school director's letter of reprimand. Other possible sanctions include expulsion and conditional expulsion.

důtka třídního učitele

třídní důtka: ↓**kázeňské opatření** užívané na základní nebo střední škole; uděluje ↓**třídní učitel** žákovi za porušení ↓**školního řádu**, po předchozím projednání s příslušným zástupcem ředitele školy. Důtka třídního učitele se uděluje zpravidla za opakované, méně závažné porušování školního řádu (např. opakované neomluvené absence, pozdní příchody do vyučování apod.).

class teacher's letter of reprimand

a disciplinary measure used in primary and secondary schools; it is issued by the class teacher to a pupil or student for breaking the school rules, based on a previous consultation with the school director. A class teacher's letter of reprimand is typically used to punish repeated, less serious instances of breaking the school rules (e.g., skipped classes, late arrivals etc.)

---

důtka ředitele školy

ředitelská důtka: ↓**kázeňské opatření** užívané na základní nebo střední škole; uděluje ředitel školy žákovi, po předchozím projednání na pedagogické radě školy. Důtka ředitele školy se uděluje zpravidla za opakované závažné či zvlášť hrubé porušování ↓**školního řádu** (např. větší počet neomluvených absencí, vandalismus, napadení či zranění jiného žáka, svévolný odchod z vyučování, hrubé chování k zaměstnancům školy a dal.).

school director's letter of reprimand

a disciplinary measure used in primary and secondary schools; it is issued by the school director to a pupil or student for breaking the school rules, based on a previous consultation with the school's Education Board. A school director's letter of reprimand is typically used to punish repeated or very serious instances of breaking the school rules (e.g., large number of skipped classes, vandalism, attacking or injuring another student, leaving class without permission, rude behaviour towards school employees etc.)

D/VR

↓**vízum za účelem převzetí povolení k pobytu**

EET

↓**Elektronická evidence tržeb**

---

emigrace

vystěhovávání osoby do jiného státu (↓**migrace**)

emigration

relocation of a person to another country

---

etický kodex

soubor závazných morálních norem pro chování a jednání – obvykle v rámci profesního sdružení či organizace (např. etický kodex **sociálních** ↓**pracovníků**, ↓**mediátorů**, zdravotnických pracovníků, **komunitních** ↓**tlumočníků** atd.)

code of ethics

list of binding moral standards of behaviour and conduct – issued usually by a professional association or organisation (e.g., social workers', mediators', healthcare professionals', or community interpreters' code of ethics)

---

etoped

↓**speciální pedagog**; odborný **pedagogický** ↓**pracovník**, absolvent magisterského studia v oboru speciální pedagogika se specializací v oblasti ↓**etopedie**. Zabývá se poruchami chování u dětí, mladistvých nebo dospělých.

special education teacher for children with behavioral disorders

a special education teacher; a specialised teaching staff memeber who has a master's degree in special education with a specialisation in behavioural disorders. This type of education specialist deals with behavioural disorders in children, youth, or adults.

---

etopedie

podobor ↓**speciální pedagogiky**; zabývá se teoreticky i prakticky rozvojem, výchovou a vzděláváním dětí, mládeže a dospělých s poruchou emocí a chování

special education for children with behavioral disorders

a field of special education focusing, both in theory and in practice, on the development and education of children, youth and adults with emotional and behavioural disorders

---

EVIDENCE

Elektronická evidence tržeb

EET: způsob evidence tržeb podnikajících **právnických** a **fyzických** ↓**osob**, zavedený v ČR v roce 2016 na základě zák. č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb. Principem EET je zaslání ↓**účtenky** z každé finanční transakce u obchodníka na server **finanční** ↓**správy**, prostřednictvím datových zpráv. Účtenka je okamžitě opatřena jedinečným kódem, který se pak vytiskne na zákazníkovu účtenku.
Podnikatel (fyzická nebo právnická osoba) musí mít připojení k internetu, odpovídající zařízení, software a tiskárnu.

Electronic Sales Records

a manner of keeping sales records for legal entities and natural persons engaged in business, introduced in the Czech Republic in 2016 under Act No. 112/2016 Sb., regulating sales records. Under this system, a receipt for every cash transaction is sent electronically to the Financial Administration's server. A unique code is then generated and printed on the customer copy of the receipt.
The entrepreneur (natural person or legal entity) must have an internet connection, as well asthe required hardware, software

Podrobné informace o EET jsou dostupné na Daňovém portálu elektronické služby Finanční správy ČR.

and printer. Detailed information about the Electronic Sales Records is available at the electronic Tax Portal of the Financial Administration of the Czech Republic.

evidence

records, register

mzdová evidence

vedení a zpracování mezd (↓**mzda**) ↓**zaměstnavatelem** dle zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

payroll record(s)

the managing and processing of wages and salaries by the employer under Act No. 586/1992 Sb., regulating income taxes

EVROPSKÝ

Evropská unie

EU: politické, kulturní, ekonomické společenství evropských států bez vnitřních hranic; definují jej čtyři základní svobody vnitřního trhu: volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu. Evropská unie vznikla formálně dne 1. listopadu 1993 na základě Smlouvy o Evropské unii. K 1. lednu 2021 tvořilo EU 27 evropských států.

European Union

EU; political, cultural and economic community of European countries without internal borders. It is defined by the four fundamental freedoms of the single market: free movement of goods, people, services and capital. The European Union was formally founded on 1. 11. 1993 under the Treaty on European Union. As of 1. 1. 2021, the EU consisted of 27 European countries.

Evropský hospodářský prostor

EHP: zahrnuje země EU a Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Dohoda o EHP zavádí platnost čtyř základních svobod jinak platných pro Evropskou unii. Jedná se o volný pohyb: zboží, osob, služeb a kapitálu.

European Economic Area

EEA; includes EU Member States, Norway, Iceland and Liechtenstein. The EEA Treaty provides for the four fundamental freedoms that apply in the EU (the free movement of goods, people, services and capital).

exekuce

vymožení peněžité částky od povinného (dlužníka) pro oprávněného (věřitele), případně donucení ke splnění jiné povinnosti (např. vyklizení bytu). Seznam exekucí je k nalezení na webu Exekutorské komory ČR (www.ekcr.cz).

execution/enforcement of a judgement

enforcing monetary payment from the person obligated (debtor) to the beneficiary (creditor), or forcing the debtor to meet another obligation (e.g., vacating a flat). A list of executions can be found on the website of the Chamber of Executors of the Czech Republic (www.ekcr.cz).

extradice

obecně: pojem označující nástroj mezinárodní justiční spolupráce v trestních věcech. Podstatou extradice je zajištění osoby obviněné či odsouzené pro spáchání **trestného ↓činu** a její následné vydání k trestnímu stíhání či k výkonu trestu odnětí svobody do státu, který vydání této osoby vyžaduje (zpravidla stát, jehož je vydávaná osoba občanem).

extradition

in general: a tool of international judicial cooperation in criminal matters. The purpose of extradition is to detain a person charged with or convicted of a crime and transfer that person to another state (the requesting state) for prosecution or punishment. Typically, the requesting state is the state of which the extradited person is a citizen.

---

faktura

doklad, který vystavuje podnikající **fyzická** nebo **právnická ↓osoba** za prodané zboží nebo provedenou službu

invoice (colloquial: bill)

a document issued by a natural person or legal entity engaged in business for goods sold or services provided

---

farmakoterapie

léčba pomocí léků a infuzních roztoků. Farmakoterapii může nařídit pouze lékař (např. **praktický ↓lékař,** ↓**pediatr**, ↓**psychiatr**, či specializovaný **odborný ↓lékař**).

pharmacotherapy

treatment with medical drugs and infusions. Pharmacotherapy may only be prescribed by a physician (e.g., general practitioner, paediatrician, psychiatrist, medical specialist).

FIKCE

fikce

zdání, opak skutečnosti

fiction/presumption

illusion; the opposite of reality

fikce doručení

↓**právní fikce**. Znamená, že uplynutím zákonem (např. **správní ↓řád**, **občanský soudní ↓řád** aj.) stanovené ↓**lhůty** se písemnost považuje za doručenou (↑**doručení**), a to i v případě, že si ji adresát nepřevezme. Zpravidla se jedná o lhůtu 10 dnů ode dne, kdy byla písemnost připravena k doručení.

presumed delivery

legal presumption; it means that a document is deemed delivered after the expiry of a statutory time limit (set out by e.g., the Administrative Procedure Code, the Civil Procedure Code etc.), even if the addressee has failed to collect it. Typically, the time limit is 10 days from that day the document was prepared for delivery.

fikce povolení k pobytu

↓**právní fikce**: právní konstrukt, kdy ↑**cizinec** pobývá na území ČR oprávněně, ačkoliv platnost jeho předešlého pobytového oprávnění již vypršela a zatím nebylo rozhodnuto o jeho žádosti o prodloužení pobytového oprávnění. Předchozí oprávnění k pobytu cizince se považuje za platné do doby nabytí ↓**právní moci** rozhodnutí o podané žádosti za předpokladu, že žádost byla podána v zákonné ↓**lhůtě**. Tj. fikce legálního pobytu platí i pro případné odvolací řízení (↓**odvolání**).

presumed legality of residence

legal presumption; a legal construct whereby a foreigner resides legally in the Czech Republic, although his/her previous residence permit has expired and a decision regarding his/her current application to extend it has not yet been issued. application has not yet been granted. The previous residence permit is deemed valid until the final and effective date of the decision on the application, on condition that the application has been filed within the statutory time limit. Presumed legal residence also applies to appellate proceedings.

---

firma

1. podnik
2. název, pod kterým je ↓**podnikatel** zapsán v ↓**obchodním rejstříku**.
Firmou **právnické** ↓**osoby** je název společnosti, u **fyzické** ↓**osoby** je to její jméno a příjmení.

1. company
2. trade name

1. synonym for company, corporation
2. the name under which an entrepreneur is registered in the Commercial Register
The trade name of a legal entity is the company name; the trade name of a natural person is his/her first and last name.

---

formulář

form

---

fundace

právnická ↓**osoba** vytvořená majetkem (*fundus* = základ) vyčleněným k určitému účelu. Jedná se zpravidla o nadace nebo nadační fondy.

foundation

a legal entity consisting of an estate earmarked for a special purpose. Foundations are usually benevolent or endowment funds.

---

fundraising

činnost, jejímž předmětem je získávání finančních či jiných prostředků na obecně prospěšnou činnost organizací nebo jednotlivců

fundraising

an activity aimed at obtaining financial or other means for public benefit activities by organisations or individuals

---

GDPR

↓Obecné nařízení o ochraně osobních údajů

---

gender

sociální pohlaví: sociální konstrukt; označení pro kulturní charakteristiky a modely přiřazované mužskému nebo ženskému biologickému pohlaví, přičemž se odkazuje na sociální rozdíly mezi ženami a muži. Tyto role se mění s časem a významně se liší podle kultury národa a dané historické etapy vývoje společnosti. Nejsou tedy přirozeným, daným rozdílem mezi muži a ženami, ale dočasným vývojovým stupněm sociálních vztahů.

gender

social construct; term for the cultural characteristics and models associated with biological femininity or masculinity, referring to the social differences between women and men. These roles change with time and vary significantly depending on a nation's culture, as well as the the stage of societal development. Therefore, they are not based on the natural differences between men and women, but on the stage of development of social relationships at a given point in time.

---

genderová identita

rodová identita: označuje vlastní identifikaci člověka k maskulinitě, feminitě, různé kombinaci obou nebo k žádnému z uvedených genderů. Na obecné úrovni genderová identita udává, do jaké míry se jedinec cítí být mužem, ženou či tzv. nebinární (tj. kategorie pro genderové identity, které nejsou výlučně mužské ani ženské, a stojí tak mimo genderovou binaritu).

gender identity

a person's identification of himself/herself as masculine or feminine, a combination of both, or none of the two. In general, gender identity describes to what extent a person feels to be a man, a woman, or non-binary (a gender identity category which is neither exclusively masculine nor exclusively feminine, existing outside the gender binary).

---

generální plná moc

všeobecná ↓plná moc

Generální poskytovatel integračních služeb

GPIS: od roku 2017 se jedná o pověřený útvar **↓Správy uprchlických zařízení MV ČR**, jehož úkolem je zajištění a koordinace integračních služeb osobám s udělenou **mezinárodní ↓ochranou** v rámci **↓Státního integračního programu**. Pro zajištění celorepublikové dostupnosti integračních

general provider of integration services

GPIS: since 2017, a division of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic, in charge of coordinating integration services for holders of international protection within the State Integration Programme. To make sure integration services are available across the Czech Republic, the general

služeb spolupracuje generální poskytovatel i s dalšími subjekty, kterými jsou zejména dotčená ministerstva (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a dal.), obce, **nestátní neziskové ↓organizace**, církve, dobrovolníci, nebo zaměstnavatelé.

provider cooperates with other entities, such as ministries (Ministry of Labour and Social Affairs, Ministry of Education, Youth and Sports etc.), municipal authorities, NGOs, churches, volunteers, and employers.

Generální ředitelství úřadu práce ČR

GŘ ÚP: organizační složka **↓Úřadu práce ČR**, který je zřízen zák. č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce ČR. Generální ředitelství řídí činnost Úřadu práce ČR a plní další povinnosti stanovené zvláštními právními předpisy.

Directorate General of the Labour Office of the Czech Republic

(Czech abbreviation: GŘ ÚP); a division of the Labour Office of The Czech Republic, established under Act No. 73/2011 Sb., regulating the Labour Office of the Czech Republic. The Directorate General manages the activity of the Labour Office and fulfills other tasks defined by special legal regulations.

---

grant

účelový dar: finanční podpora, která má specifičtější účelnost než **↑dotace**. Grant se obvykle uděluje prostřednictvím veřejné soutěže na základě předložené žádosti o finanční podporu, nejčastěji za účelem podpory vědeckých, výzkumných, případně i kulturních projektů.

grant (aid)

financial contribution for a more specific purpose than a subsidy. A grant is typically awarded in a public tender, based on an application for funding, to support scientific, research or cultural projects.

---

gymnázium

označení pro druh **střední ↓školy**, poskytující všeobecné vzdělání zakončené maturitní zkouškou a připravující žáky pro následné vysokoškolské studium. V ČR existují i tzv. víceletá gymnázia, kam mohou přecházet žáci základní školy po ukončení 5. třídy (u 8letých gymnázií) nebo 7. třídy (u 6letých gymnázií). V takovém případě absolvováním víceletého gymnázia žák splní

grammar school

a type of secondary school providing general education that prepares students for study at university level. In the Czech Republic, as well as 4-year grammar schools, there are also 8-year grammar school programmes (for students after fifth grade) and 6-year grammar school programmes (for students after seventh grade). After completing such a multi-year gram-

nejen povinnou školní docházku, ale i získá zároveň úplné střední vzdělání s maturitou. Vzdělávání v gymnáziích upravuje **školský ↓zákon**.

mar school programme, a student not only completes compulsory school attendance, but also receives full secondary education terminated with a 'maturita' examination. Education in grammar schools is regulated by the Education Act.

---

gynekolog

odborný ↓lékař; zabývá se léčbou a prevencí onemocnění ženských pohlavních orgánů a poskytuje péči těhotným ženám

gynaecologist

a medical specialist dealing with the treatment and prevention of diseases of the female reproductive system, and providing care to pregnant women

---

gynekologie a porodnictví

lékařský obor, zabývající se péčí o zdraví ženy, prevencí, diagnostikou a léčbou onemocnění ženských pohlavních orgánů v celém období jejího života, včetně období těhotenství, porodu, po porodu a v následném v šestinedělí

obstetrics and gynaecology

medical specialty dealing with women's health, covering the prevention, diagnosis and treatment of diseases of the female reproductive tract throughout a woman's life, including pregnancy, childbirth and the postpartum period

---

hejtman

název funkce osoby zvolené do čela kraje (**↓kraj**). Kompetence a činnost hejtmana upravuje žák. č. 129/2000 Sb., o krajích.

president of a region/regional governor

person elected as the top political representative of a region. The powers and tasks of the regional president are defined by Act No. 129/2000 Sb., regulating regions.

---

heterosexualita

sexuální chování a sexuální orientace, projevující se v přitažlivosti k osobám opačného pohlaví. Synonymem může být: heterosexuální orientace, heterosexuální preference, heterosexuální zaměření nebo heterosexuální založení.

heterosexuality

sexual behaviour and orientation, demonstrated through attraction to persons of the opposite sex

---

hmotná nouze

chudoba: stav, kdy člověk nemá dostatečné příjmy, aby si vlastním přičiněním zabezpečil základní životní podmínky. V situacích, kdy si člověk nemůže vlastním přičiněním nebo za pomoci své rodiny tyto podmínky

material need

poverty: a situation where a person does not have sufficient income to sustain him/herself. In developed countries, a person who is not able to satisfy his/her basic needs, either on his/her own, or with the

splnit (typicky v důsledku nízkého nebo žádného příjmu) a nedisponuje ani majetkem, jehož prodejem, pronájmem či jiným využitím by mohl získat prostředky k zajištění svých potřeb, má zpravidla v rozvinutých zemích nárok na pomoc od státu. Společensky uznanou hranicí příjmu občana, pod níž nastává stav hmotné nouze, je **životní ↓minimum**, které je v ČR stanoveno v ↓**zákoně o životním a existenčním minimu**. Charakteristickou formou sociální pomoci lidem v hmotné nouzi jsou peněžité a věcné ↑**dávky** a dále podpora prostřednictvím sociálních služeb (např. ↑**azylové domy**, noclehárny, ↓**sociální poradenství**, a dal.)

help of his/her family (typically as a result of having a low income or no income at all), and has no property he/she could sell or rent to sustain him/herself, is entitled to government support. The Basic Subsistence and Minimum Subsistence Act sets out a basic subsistence level, which is a generally recognised minimum income level below which material need arises. Social assistance to people in material need typically includes cash and in-kind benefits, as well as support through social services (e.g., shelters, social counselling etc.)

---

hodnost

obecně: postavení a význam jedince v hierarchicky uspořádaném systému (zejm. policie, armáda). Lze rozeznávat:
1. vojenskou hodnost (např. kapitán, poručík, generál)
2. akademickou hodnost (např. docent, profesor)

rank

in general: the position and importance of an individual in a hierarchically organised system (e.g., police, army). There are different types of ranks:
1. military (e.g., lieutenant, captain, general);
2. academic (e.g., associate professor, professor)

---

homosexualita

sexuální orientace na osoby stejného pohlaví je v ČR respektována a považována za základní lidské právo. Homosexuálové mohou oficiálně uzavřít svazek na základě zák. č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství osob stejného pohlaví.

homosexuality

sexual attraction to persons of the same sex; respected and deemed a fundamental human right in the Czech Republic. Homosexuals may legitimately enter into a matrimonial union under Act No. 115/2006 Sb., regulating same-sex civil partnerships.

Horní komora Parlamentu ČR

↓**Senát Parlamentu ČR**

---

hospitalizace

vícedenní léčba osob (pacientů) v lůžkovém zdravotnickém zařízení, které nelze léčit ambulantně

hospitalisation

multi-day treatment of persons, i.e. patients, who cannot be treated as outpatients in an inpatient medical facility

---

hotovost

cash

---

hůlkové písmo

tiskací písmena (≠ *psací písmena*)

block capitals

print writing (as opposed to cursive)

---

hypotéka

↓**úvěr**, u kterého se vždy musí ručit ↓**nemovitostí**

mortgage

a loan that must, by definition, be secured by real property

---

chirurg

lékař zabývající se operační léčbou poranění a onemocnění různých orgánů

surgeon

a physician specialising in the surgical treatment of injuries and diseases of various parts of the body

---

IAS

integrační azylové středisko ↓Správy uprchlických zařízení MV ČR

integration asylum centre

integration asylum centre of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

---

IČ

identifikační ↑číslo osoby

business ID/companies register number

---

imigrace

přistěhování se osoby z jiného státu (↓**migrace**)

immigration

relocation of a person from another country

INDEX

---

index

index

vysokoškolský index

výkaz o studiu: dokument, v němž jsou vedeny záznamy o průběhu a výsledcích vysokoškolského studia. Může mít listinnou podobu (obvykle malý sešit či knížka) nebo elektronickou podobu, která je vedena v informačním systému školy (např. SIS, IS/STAG, IS, Moggis a dal.)

student records/student's record book

a record of the course of study and the student's performance used at universities. It comes in the form of a booklet or in electronic form, which is part of the university's electronic information system (e.g., SIS, IS/STAG, IS, Moggis).

---

individuální vzdělávací plán

IVP: druh podpůrného opatření v podobě závazného dokumentu. IVP vytváří zpravidla třídní učitel žáka se ↓**speciálními vzdělávacími potřebami** (ev. žáka mimořádně nadaného) na základě podkladů a doporučení ↓**školského poradenského zařízení**. Odpovědnost za výsledný plán nese ředitel školy. Při tvorbě IVP se obvykle předpokládá součinnost rodičů žáka, případně i dalších odborníků. Dle zákona IVP obsahuje tyto informace:
1. úpravy obsahu vzdělávání žáka;
2. časové a obsahové rozvržení vzdělávání;
3. úpravy metod a forem výuky a hodnocení žáka;
4. úpravy očekávaných výstupů vzdělávání žáka.
IVP legislativně upravuje zejm. vyhláška č. 27/2016 Sb.

individual education plan

IEP: a type of support measure in the form of a binding document. Typically, it is created by a class teacher for a pupil with special educational needs (or a gifted pupil), based on materials and recommendations from an education counselling facility. Responsibility for IEP lies with the school director. Parents and various specialists usually participate in creating an IEP. By law, an IEP contains the following information:
1. learning content modifications
2. timelines and content planning
3. modifications of teaching and assessment methods
4. modification of expected learning outcomes
Individual education plans are governed by Regulation No. 27/2016 Sb.

In Karta

zákaznická aplikace Českých drah v podobě modré čipové karty nebo mobilní aplikace Můj vlak. Poskytuje držitelům různé slevy na jízdné a další výhody (např. zlevněné jízdenky do zahraničí, elektronická peněženka pro platby jízdného, parkování pro kola zdarma ve vybraných městech po dobu

In Karta

a customer service application of the České dráhy railway company in the form of a blue chip card or the Můj vlak mobile application. Its holders can use various fare discounts and other benefits (e.g., discounted international tickets, a digital wallet for ticket purchases, free bicycle parking in some towns

prvních 24 hodin a dal.). Kartu lze vyřídit u pokladní přepážky nebo v e-shopu Českých drah či v mobilní aplikaci Můj vlak. Podrobnější informace jsou dostupné na webu www.cd.cz

for the first 24 hours). The card can be purchased at ticket offices, in the České dráhy e-shop, or through the Můj vlak app.

INKASO

inkaso

způsob platby, kdy osoba dá souhlas k inkasování (strhávání) plateb ze svého bankovního ↓**účtu** ve prospěch určeného účtu

collection/direct debit

a payment method whereby a person consents to the deduction of payments from his/her bank account for transfer to a specified account

Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva

↓**SIPO**

inkluze

1. obecně – zahrnutí nebo přijetí do nějakého celku, opak inkluze je exkluze – vyloučení.
2. Sociologie – vyšší stupeň integrace osob s postižením či znevýhodněním do majoritní společnosti a jejích institucí (tj. sociální inkluze), s cílem zabránit okolnostem, které zapříčiňují ↓**sociální vyloučení**.
3. Vzdělávání – praxe zařazování všech dětí do běžné školy (tj. do tzv. hlavního vzdělávacího proudu – ↓**inkluzivní vzdělávání**).

inclusion

1. general: the action of being included or received in a group or structure; the opposite of inclusion is exclusion
2. sociology: a higher level of integration of disabled or disadvantaged persons in society and its institutions (i.e. social inclusion) with the aim of preventing the factors that lead to social exclusion
3. education: the practice of enrolling all children in regular schools (i.e. in mainstream education – inclusive education)

inkluzivní vzdělávání

zapojení všech studentů do vzdělávacího procesu. Hlavním cílem je podporovat rovné šance všech dětí na vzdělávání. Mezi základní principy inkluzivního školství patří důraz na spolupráci a otevřenost k jinakosti. V inkluzivní škole je samozřejmostí různorodé složení kolektivu, zároveň se ale každému jednotlivci dostává individuálního přístupu. V inkluzivní třídě se spolu vzdělávají děti bez ohledu na zdravotní stav, nadání,

inclusive education

inclusion of all students in the educational process. The main purpose is to give all children equal chances to receive education. Emphasis on cooperation and openness to difference are the main principles of inclusive education. An inclusive school obviously has diverse study groups, while learners also benefit from an individual approach. In an inclusive school, children learn in the same classroom regardless of

sociální status a etnickou příslušnost – učitelé speciální potřeby vyrovnávají a odpovídají na ně různými opatřeními. Tato opatření jsou upravena zejm. ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se ↓speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných.

their health condition, talent, social status and ethnic origin. Teachers cater to their special needs using various interventions. Such interventions are defined, in particular, by Regulation No. 27/2016 Sb., regulating education of learners with special needs and gifted learners.

---

integrace cizinců

dle Koncepce integrace cizinců na území ČR je integrace obousměrný, dynamický proces vzájemného přizpůsobování cizinců a přijímající společnosti

integration of foreigners

according to the Strategy for Integration of Foreigners in the Czech Republic, integration is a two-way, dynamic process of mutual adjustment involving both the foreigners and the receiving society

---

Integrační centrum

↑**Centrum na podporu integrace cizinců**

Integration Centre

---

interkulturní

intercultural

---

internát

domov mládeže: ubytovací zařízení pro žáky středních škol. V případě studentů vysokých škol se internát nazývá jako ↓**studentská kolej**. U běžných škol fungují internáty zpravidla pouze v průběhu výuky (mimo prázdniny a často i mimo víkendy), u mezinárodně proslulých škol mohou být často otevřeny po celý rok.

dormitory

an accommodation facility for secondary school students. University students are accommodated in student residences (kolej in Czech). For regular secondary schools, dormitories are only open during the school year (excluding summer holidays and, often, also weekends); for internationally renowned schools they may be open all year round.

---

internista

lékař zabývající se diagnózou a nechirurgickou (↑**chirurg**) léčbou chorob vnitřních orgánů (srdce, plic, zažívacího ústrojí, žláz s vnitřní sekrecí atd.)

internist/internal medicine physician

a physician specializing in the diagnosis and non-surgical treatment of diseases affecting internal organs (heart, lungs, digestive tract, endocrine glands etc.)

INTERVENCE

intervence

vnější zásah do nějakého vztahu nebo procesu za účelem jej ovlivnit a změnit

intervention

interference, from outside, in a relationship or process for the purpose of influencing or changing it

krizová intervence

odborná psychosociální pomoc poskytovaná buď v přímém kontaktu (tváří v tvář), po telefonu, po chatu nebo prostřednictvím sociálních sítí, zaměřená na akutní potíže postiženého nebo jeho blízkých osob v naléhavých, emočně vypjatých krizových situacích (např. pokus o sebevraždu). Krizovou intervenci poskytují zejm. krizová centra (např. RIAPS, krizové centrum Modré dveře, Linka důvěry a dal.). Základní krizová intervence bývá také poskytována v rámci **sociálních ↓služeb**.

crisis intervention

professional psychological and social assistance, given in one-to-one consultation, by telephone, through a chat conversation or through social media, focusing on urgent problems of the afflicted person or his/her close persons in crisis situations of emotional distress (e.g., attempted suicide). Crisis intervention services are provided by crisis centres (e.g., RIAPS, therapeutic centre Modré dveře, telephone helplines etc.). Some basic crisis intervention services are also provided as part of social services.

intervenční centrum

druh preventivní **sociální ↓služby** nabízející pomoc osobám ohrožovaným ↑**domácím násilím** (ubytování, poradenství, asistence)

intervention centre

a type of social service offering help (accommodation, counselling, assistance) to victims of domestic violence

invalidita

stav, který české právo vymezuje jako pokles pracovní schopnosti v důsledku dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a to v rozsahu nejméně o 35 %. Podle míry poklesu pracovní schopnosti lze podle zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, rozlišovat celkem 3 stupně invalidity. Invalidita nejčastěji vzniká následkem vážného onemocnění nebo úrazu.

disability

defined by Czech law as, at least, a 35% reduction in one's work capacity due to a long-term adverse health condition. Depending on the degree to which one's work capacity is reduced, 3 degrees of disability are defined by Act No. 155/1995 Sb., regulating pension insurance. Typically, disability is the result of an injury or a long-term illness.

inženýr

akademický ↓**titul** označující absolventa **magisterského** ↓**studia** na vysoké škole v oblasti technických věd, ekonomie či zemědělství. Titul inženýra se uvádí ve zkratce Ing. před jménem.

Engineer (equivalent to Master)

academic title awarded to graduates from university master study programmes with specialisation in technical, economic and life-science fields. The title, abbreviated to Ing., is written before the person's name.

ISCED

mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání, CZ-ISCED: klasifikace zařazuje vzdělávací programy podle jejich obsahu pomocí dvou hlavních průřezových proměnných: úrovně vzdělávání a oboru vzdělání. Stávající klasifikace z roku 2011 má 8 úrovní:
0. vzdělávání v raném dětství (dětské jesle), předškolní vzdělávání (mateřská škola);
1. primární vzdělávání (1. stupeň základní školy)
2. nižší sekundární vzdělávání (2. stupeň základní školy, 1.–4. ročník osmiletých gymnázií)
3. vyšší sekundární vzdělávání (studium k směřující k získání maturity či výučního listu)
4. postsekundární, neterciární vzdělávání (např. studium v jazykové škole)
5. krátký cyklus terciárního vzdělávání (vyšší odborné vzdělávání na konzervatoři)
6. bakalářská nebo jí odpovídající úroveň (bakalářské studium na VŠ, studium na vyšší odborné škole)
7. magisterská nebo jí odpovídající úroveň (magisterské studium na VŠ)
8. doktorská nebo jí odpovídající úroveň (doktorské studium na VŠ)

ISCED

abbreviation for International Standard Classification of Education; the Czech version is abbreviated as CZ-ISCED. The classification ranks educational programmes according to their content using two major criteria: level of education and field of education. The current 2011 classification has 8 levels:
0. early childhood education (crèche), pre-school education (kindergarten)
1. primary education (1st level of primary school)
2. lower-secondary education (2nd level of primary school; grades 1–4 in eight-year grammar schools)
3. upper secondary education (study towards the 'maturita' or a certificate of apprenticeship)
4. post-secondary, non-tertiary education (e.g., study in a language school)
5. short course of tertiary education (higher specialized education at a conservatoire)
6. bachelor's degree or equivalent (bachelor's degree from a university or full course from a professional college)
7. master's degree or equivalent (master's degree at a higher education institution)
8. doctorate or equivalent (doctoral studies at a higher education institution)

ISIC karta

celosvětově uznávaný doklad prokazující status studenta **střední**, **vyšší odborné** nebo **vysoké** ↓**školy** a vybraných jednoletých pomaturitních studijních oborů.

ISIC card

an internationally recognised student identity card for students of secondary schools, higher vocational schools and universities, as well as students of selected one-year

Průkaz vydává světová organizace ISIC Association pod záštitou UNESCO. V ČR je průkaz obvykle vydáván příslušnou školou. Podrobné informace lze získat na webu www.isic.cz

post-secondary porgrammes. The card is issued by the international ISIC Association working under the auspices of UNESCO. In the Czech Republic, ISIC cards are ususally issued by the schools. Detailed information is available at www.isic.cz.

JAZYK

jazyk — **language**

jednací jazyk — **language of communication**

jazyk stanovený v českém **správním ↓řádu**, pro jednání s úřady (v ČR čeština, slovenština, znakový jazyk, jazyky národnostních **↓menšin**, které zde tradičně a dlouhodobě žijí)

the language(s), defined by the Administratrive Procedure Code, for communication with public authorities. In the Czech Republic, it includes Czech, Slovak, sign language and the languages of the long-established national minorities residing in the Czech Republic.

úřední jazyk — **official language**

státní jazyk: v ČR český jazyk (čeština). Probíhá v něm výuka v státních školách. V laickém pojetí je úřední jazyk ten jazyk, kterým se na území daného státu převážně komunikuje.

Czech is the official language in the Czech Republic and the language of instruction in state schools. In layman's terms, the official language is that used for most communication in a particular country.

JEDNÁNÍ

jednání — **1. act, action, behaviour, conduct**
2. hearing, trial, proceedings

protiprávní jednání — **illegal conduct**

úřední jednání — **official agenda/business**

ústní jednání — **oral/verbal hearing**

jednatel

fyzická ↓osoba, která je **statutárním ↓orgánem ↓společnosti s ručením omezeným**

executive/managing director

a natural person who is the authorised representative of a Czech limited liability company (s.r.o.)

---

jednotné vízum

↓vízum do 90 dnů

---

jistota

označení pro pojem ↓**kauce** užívané od roku 2014 v souvislosti s pronájmem nemovitých věcí dle § 2254 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

security deposit

since 2014, a term used for refundable security in cash in connection with the lease of real property under § 2254 of Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code.

Kancelář veřejného ochránce práv

KVOP: organizační složka státu, založená v roce 2001 za účelem organizačního, odborného i technického zabezpečení činnosti ↓**Veřejného ochránce práv** se sídlem v Brně

Office of the Public Defender of Rights

a public body established in 2001 for the purpose of organisational, professional and trechnical support of the Public Defender of Rights, based in Brno

---

KARTA

karta

card

biometrická karta

elektronický průkaz povolení k pobytu (ePKP): průkaz o povolení k pobytu s čipem s biometrickými prvky (digitální fotografie obličeje a otisky prstů) Průkaz ePKP se vydává zejm. **státním ↓příslušníkům třetích zemí** s povolením k **dlouhodobému** nebo **trvalému ↓pobytu** na území ČR a osobám s udělenou **mezinárodní ↓ochranou**

biometric card

electronic residence permit: residence card with a chip containing biometric information (a digital photo of the holder's face and fingerprints); typically, the card is issued to third country nationals who have a long term or permanent residence permit in the Czech Republic or have been granted international protection.

debetní karta

platební karta přímo spojená s bankovním účtem majitele, která umožňuje provádět finanční operace (výběr peněz v hotovosti, **bezhotovostní** ↓**platby** v maloobchodní síti nebo na internetu atd.), pokud je na ↓**účtu** dostatek peněz.

debit card

payment card linked to the holder's bank account, allowing him/her to conduct financial transactions (cash withdrawals, cashless payments in retail shops or online, etc.) provided there is enough money in the account

karta pojištěnce

↓**průkaz pojištěnce**

kreditní karta

úvěrová karta: platební karta přímo spojená s bankovním účtem majitele, která umožňuje provádět finanční operace (výběr peněz v hotovosti, **bezhotovostní** ↓**platby** v maloobchodní síti nebo na internetu atd.) s možností čerpání ↓**úvěru**

credit card

payment card linked to the holder's bank account, allowing him/her to conduct financial transactions (cash withdrawals, cashless payments in retail shops or on-line, etc.) using credit

modrá karta

druh povolení k **dlouhodobému** ↓**pobytu** na území ČR za účelem výkonu ↓**zaměstnání** vyžadujícího vysokou kvalifikaci. Modrá karta opravňuje cizince k pobytu a zároveň výkonu zaměstnání, tj. cizinec nepotřebuje zvlášť ↓**pracovní povolení.** Za vysokou kvalifikaci se považuje řádně ukončené vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, které trvalo aspoň 3 roky.

blue card

a type of long-term residence permit in the Czech Republic for the purpose of performing a job requiring high qualifications. A blue card entitles a foreigner to both reside and work in the Czech Republic, which means he/she does not need a separate work permit. The completion of a university or higher vocational study programme of at least 3 years is considered high qualification.

pobytová karta rodinného příslušníka občana EU

doklad o povolení k **přechodném** ↓**pobytu**; vydává se rodinným příslušníkům ↓**občanů EU,** kteří sami pochází ze zemí mimo EU, a mají na území ČR povolen přechodný pobyt. Od roku 2021 je vydáván v podobě: 1. knížky malého formátu (jako např. cestovní pas), s modrým přebalem pro blízké rodinné příslušníky občanů EU (§ 15a odst. 1 a 2 ↓**zákona o pobytu cizinců**)

residence card of an EU citizen's family member

a temporary residence document of an EU citizen's family member in the Czech Republic, issued to EU citizens' family members whose country of origin is outside the EU and who have a temporary residence permit in the Czech Republic. As of 2021, the document is issued in the following forms:

2. **biometrického** ↓**průkazu** pro tzv. vzdálené rodinné příslušníky občanů EU (§ 15a odst. 3 ↓**zákona o pobytu cizinců**)

1. a booklet (passport format) with a blue cover for EU citizens' close family members (§ 15(1) and (2) of the Act on the Residence of Foreign Nationals)
2. a biometric card for EU citizens' extended family members (§ 15a(3) of the Foreigners Residence Act)

zaměstnanecká karta

druh povolení k **dlouhodobému** ↓**pobytu státních** ↓**příslušníků třetích zemí** na území ČR, kdy účelem pobytu cizince je zaměstnání. Rozlišuje se:
1. duální zaměstnanecká karta – zahrnuje povolení k dlouhodobému pobytu a současně povolení k výkonu práce;
2. neduální zaměstnanecká karta – určena cizincům, kteří mají ↓**volný vstup na trh práce** a slouží pouze jako osvědčení povolení k dlouhodobému pobytu.
Předchůdcem zaměstnanecké karty byla tzv. zelená karta, která byla v červnu 2014 zrušena.

employee card

a type of long-term residence permit for third country nationals in the Czech Republic, where employment is the purpose of their residence. The following types exist:
1. dual employee card – a long-term residence permit and work permit in one
2. non-dual employee card – for foreigners who have free access to the labour market; serves only as a long-term residence permit
Before the employee card was introduced, the so-called green card had the same function. This card was cancelled in 2014.

kartotéka

file (card index, obs.)

KATASTR

katastr nemovitostí

veřejný soubor údajů o ↓**nemovitostech** v ČR zahrnující jejich popis, údaje o jejich vlastnících, soupis a geometrické a polohové určení. Odpovědnou institucí je **katastrální** ↓**úřad** a je dostupný i online (www.nahlizenidokn.cuzk.cz)

Land Register

a public database containing data about real property in the Czech Republic, including a description, ownership data, summary, geometric and location coordinates for each property. The institution responsible is the Land Registry; the Land Register is also accessible online (www.nahlizenidokn.cuzk.cz).

vklad do katastru nemovitostí

entry in the Land Register

record in the Land Register, e.g., of title, security interest, easement, pre-emption right. All entries are made by a land registry office for a fee.

---

kauce

obecně: dočasná záloha (obvykle vratná).
1. peněžitá záruka dle zák. č. 141/1961 Sb., trestní řád, nahrazující vzetí osoby podezřelé ze spáchání ↓**trestného činu** do ↓**vazby**;
2. finanční záruka dle ↓**zákona o pobytu cizinců**, související s ↓**vyhoštěním** cizince;
3. volební kauce dle zák. č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR, kterou skládají kandidáti ve volbách do ↓**Senátu Parlamentu ČR**
4. starý termín pro vratnou peněžitou záruku, v souvislosti s nájmem bytu či domu (dle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se kauce v této souvislosti označuje termínem ↑**jistota**)

1. bail
2. financial guaranty
3. election deposit
4. security deposit

general: a security deposit in cash (usually refundable)
1. a pecuniary guaranty under Act No. 141/1961 Sb., the Criminal Procedure Code, serving as an alternative to placing a person suspected of a crime in custody
2. a financial guaranty under the Act on the Residence of Foreign Nationals, connected with expulsion
3. election deposit under Act No. 247/1995 Sb., regulating elections to the Parliament of the Czech Republic
4. old term used for a refundable security in cash in connection with lease of real property (under Act No. 89/2012 Sb. the Civil Code, a new term is used in Czech – jistota)

---

kázeňské opatření

druh ↓**výchovného opatření** udělovaného žákům a studentům základních, středních či vyšších odborných škol. Mezi kázeňská opatření patří zejm.:
1. ↓**napomenutí třídního učitele** (pouze na základních a středních školách);
2. ↑**důtka třídního učitele** (pouze na základních a středních školách);
3. ↑**důtka ředitele školy** (pouze na základních a středních školách);
4. snížená známka z chování (pouze na základních a středních školách);

disciplinary measure

a type of educational intervention applied to pupils and students in primary, secondary and higher vocational schools. In particular, disciplinary measures include:
1. class teacher's warning (only in primary and secondary schools)
2. class teacher's letter of reprimand (only in primary and secondary schools)
3. school director's letter of reprimand (only in primary and secondary schools)
4. lowered conduct grade (only in primary and secondary schools)

5. podmíněné vyloučení žáka nebo studenta ze školy či školského zařízení;
6. vyloučení žáka nebo studenta ze školy či školského zařízení.“

5. conditonal expulsion of the pupil or student from the school
6. expulsion of the pupil or student from the school

klient

1. uživatel služby (sociální oblast)
2. zákazník (obchod)

client

1. in social services: synonym for a service user
2. in business: synonym for customer

klinický logoped

↓**speciální pedagog**; ↓**logoped** působící ve zdravotnictví; absolvent bakalářského a navazujícího magisterského studia v oboru speciální pedagogika se specializací v oblasti logopedie a surdopedie a dále absolvent akreditovaného kvalifikačního kurzu *„logoped ve zdravotnictví“,* zakončeného atestační zkouškou. Klinický logoped působí nejčastěji v soukromé ordinaci, v nemocnicích nebo na poliklinikách, kde provádí diagnostiku a terapii nejen u dětí ale i u dospělých.

clinical speech therapist/speech-language pathologist (clinician)

special education teacher; a speech therapist working in healthcare settings who has a master’s degree in special education with a specialisation in speech therapy and deaf education, has completed an accredited 'speech therapy in healthcare settings' course, and passed a postgraduate examination. Clinical speech therapists work in private practice, in hospitals or in outpatient clinics, where they provide diagnostics and therapy to children and adults.

klinický psycholog

odborný pracovník; absolvent jednooborového magisterského studia psychologie a speciálního akreditovaného kurzu *„Psycholog ve zdravotnictví.“* Pro výkon své profese dále musí splnit 5 let odborné supervidované praxe a složit atestační zkoušku z klinické psychologie. Každý klinický psycholog pracující bez odborného dohledu musí být registrován (tzv. registrovaný klinický psycholog), přičemž registrace je platná vždy na 10 let, s možností opakovaného prodloužení. Obsahem práce klinického psychologa je nejčastěji ↓**psychologické poradenství**, psychodiagnostika či ↓**psychoterapie**.

clinical psychologist

a specialist who has a master’s degree in psychology, has completed a special accredited 'psychology in healthcare settings' course and passed a postgraduate examination in clinical psychology. Every clinical psychologist working without supervision has to be registered (a registered clinical psychologist); registration is valid for 10 years and its validity can be extended repeatedly. A clinical psychologist’s work includes psychlogical counselling, psychological diagnostics and psychotherapy.

Klokánek

projekt Fondu ohrožených dětí, jehož cílem je nabídnout dětem namísto ústavní výchovy přechodnou rodinnou péči na dobu, dokud se nemohou vrátit zpět do své rodiny, nebo dokud pro ně není nalezena trvalá **náhradní rodinná** ↓**péče** (osvojení, pěstounská péče, svěření do výchovy třetí osoby). Klokánky mají pověření MPSV jako ↓**zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc** a tvoří alternativu ↓**ústavní výchovy**. Bližší informace jsou dostupné na www.fod.cz.

Klokánek

a project run by Fond ohrožených dětí (Vulnerable Children's Fund), providing temporary family-type care for children until they can return to their families or are placed in permanent substitute family care (adoption; foster care; entrusting the child to the care of another person). The Klokánek centres are authorised by the Ministry of Labour and Social Affairs as facilities for children in need of immediate assistance, and are an alternative to institutional care. More information is available at www.fod.cz.

---

kognitivní funkce

poznávací funkce: součást lidské psychiky uložené v mozku. Kognitivní funkce zahrnují zejm.: paměť, pozornost, exekutivní funkce (plánování, rozhodování, vůle), emocionální seberegulaci, prostorovou orientaci a řečovou schopnost.

cognitive function

a brain-based constituent of human psyche. Cognitive functions include: memory; attention; executive functions (planning, decision-making, volition); emotional self-regulation; visuospatial ability; and language.

---

kolaudace

1. rozhodnutí stavebního úřadu, že objekt (stavba) splňuje patřičné stavební, hygienické a protipožární normy, a že povoluje jeho užívání pro účel, pro který je kolaudován (jinak *kolaudační rozhodnutí*),
2. úřední postup uskutečňovaný po dokončení staveb pro jejichž využívání zákon vyžaduje rozhodnutí o kolaudaci. Řízení o kolaudaci vede místně příslušný stavební úřad (jinak *kolaudační řízení*).

1. certificate of occupancy
2. certificate of occupancy procedure

1. a decision by a building authority certifying that a building complies with applicable building, sanitary and fire protection norms, and authorising the use of the building for purposes for which the certificate of occupancy is issued
2. an administrative procedure carried out for a newly constructed building, where a certificate of occupancy is required by statute. The procedure is carried out by a building authority having territorial jurisdiction.

---

kolková známka

kolek: cenina sloužící k zaplacení správního nebo soudního ↓**poplatku**, případně ↑**daně**. Kolkové známky jsou v prodeji na všech ↓**pobočkách** České pošty (↓**pošta)** pověřených prodejem kolkových známek.

duty stamp

token of value used in payment of administrative or court fees or taxes. Duty stamps are sold in all branches of the Czech Post authorised to sell them.

Kontaktní pracoviště krajské pobočky úřadu práce ČR

KoP ÚP ČR: organizační složka krajských poboček ↓**Úřadu práce ČR.** Na kontaktních pracovištích lze na základě **místní ↓příslušnosti** přímo podat žádost o evidenci uchazečů o zaměstnání, o ↑**dávky v nezaměstnanosti**, ↑**dávky státní sociální podpory**, ↑**dávky pomoci v hmotné nouzi**, ↑**dávky pro osoby se zdravotním postižením** a o ↓**příspěvek na péči.**

contact point of the Regional Labour Office

a division of a Regional Labour Office of the Czech Republic. A contact point is an office where, according to his/her place of residence, a person can register as a job seeker or claim unemployment benefits, state social support benefits, material need benefits, disability benefits and care allowances.

Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců

odvolací orgán příslušný pro rozhodování ve věcech ↓**odvolání** cizinců vůči ↓**rozhodnutím** ↓**Ministerstva vnitra** ČR týkajících se jejich pobytu na území ČR

Appeal Commission on Residence of Foreign Nationals

an appellate authority responsible for deciding on appeals of foreign nationals against decisions of the Ministry of the Interior of the Czech Republic regarding residency in the territory of the Czech Republic

---

komunita

obecně: lidské společenství, jehož příslušníci jsou spojeni určitou spřízněností a vzájemnou spoluprací. Užší vymezení chápe komunitu jako osoby, které žijí v geograficky definované oblasti, a které jsou citově vázáni k sobě navzájem a k místu, kde žijí. Jako komunitu lze chápat i sociální prostor, kde člověk získává emocionální podporu, ocenění a praktickou pomoc v každodenním

community

general: a group of people who have something in common and cooperate. In a narower sense, a community is a group of people living in a particular area, who are emotionally attached to one another and to the place where they live.
The social space where one receives emotional support, recognition and practical support in one's everyday life, can also be

životě. Lze rozlišovat různé typy komunit, např.: občanská, terapeutická, výcviková, spirituální, aj.

termed community. There are different types of communities, such as a civil community, a therapeutic community, a training community or a spiritual community.

komunitní práce

podpora a pomoc členům komunity směřující ke zlepšení jejich dovedností, které jim umožní řešit problémy komunity vlastními silami. Jedna z metod ↓**sociální práce**, která směřuje k vyvolání nebo podporování změny v rámci místního společenství a využívá lidských zdrojů v ↑**komunitě** prostřednictvím jejich aktivizace.

community work/practice

support and assistance provided to members of a community in order to advance their skills, so that they can solve issues in the community using their own resources. It is one of the methods of social work, aimed at starting or supporting change in a local community through mobilising people in that community.

KONTROLA

kontrola

control/check

pobytová kontrola

kontrola oprávněnosti pobytu ↑**cizince** na území ČR, kterou provádí služba **cizinecké** ↓**policie** např. v dopravních prostředcích, na ↓**ubytovnách**, v bytech, na tržištích, na nádražích, u ↓**zaměstnavatelů** aj. Při kontrole je cizinec povinen předložit ↓**průkaz o povolení k pobytu** (např. **biometrická** ↑**karta**), **cestovní** ↑**doklad** a doklad o uzavřeném zdravotním pojištění (↓**průkaz pojištěnce**, příp. pojistná smlouva a doklad o zaplacení pojistného).

(legal) residence check

check of the legality of a foreigner's stay in the Czech Republic, conducted by the Foreign Police – e.g., on public transport, in hostels, flats, marketplaces, railway stations, and workplaces etc. The foreigner is obliged to present his/her residence permit (e.g., biometric card), his/her travel document and a document proving he/she has health insurance (a health insurance card, or an insurance policy and a proof of premium payment).

technická kontrola vozidla

hov. *technická*; povinná, periodická kontrola technického stavu všech silničních vozidel, která jsou v ČR registrována a která jsou opatřena registrační značkou. Kontrolu provádí a doklad o jejím absolvování vydává ↓**Stanice technické kontroly** (STK). Kontrola se provádí obvykle 1x za 2 roky a je

MOT test, test of roadworthiness

a periodic check of the technical condition of a vehicle, mandatory for all road vehicles registered in the Czech Republic and having a vehicle registration plate. It is conducted by a vehicle testing centre (STK), which issues a certificate of roadworthiness. A vehicle may not be driven without

zpoplatněna. Bez platného dokladu o absolvované kontrole nelze silničním vozidlem jezdit.

this certificate. The test is typically carried out every 2 years and is subject to a fee. A vehice may not be driven without a valid certificate of roadworthiness.

---

konzervatoř

vzdělávací instituce se zaměřením zejména na nevýtvarné umělecké vzdělání (hudba, zpěv, tanec a hudebně dramatické umění). V ČR má konzervatoř obdobné postavení jako **střední ↓škola** (SŠ), v některých případech jako **vyšší odborná ↓škola** (VOŠ).

conservatoire

an educational institution specialising in music, singing, dance and theatre. In the Czech Republic, a conservatoire has the status of a secondary school or, in some cases, a higher vocational school.

---

konzul

↓úředník zastupitelského ↓úřadu, který zastupuje svou zemi v zahraničí v oblasti obchodu, hospodářství, vědecké spolupráce a dopravy a mimoto je pověřen vízovými, pasovými a imigračními záležitostmi

consul

an embassy official who is the representative of his/her country in a foreign country in areas such as trade, business, scientific cooperation and transport; also authorised to deal with visa, passport and immigration issues

---

konzulát

konzulární úřad: součást **zastupitelského ↓úřadu** v zahraničí

consulate

part of a diplomatic mission abroad

---

korespondenční adresa

doručovací ↑adresa

KORPORACE

---

obchodní korporace

druh **právnické ↓osoby** založené dle zák. č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích. Obchodními korporacemi mohou být: **obchodní ↓společnosti** (**veřejná obchodní ↓spol.**, **komanditní ↓spol.**, **↓společnost s ručením omezeným** a **akciová ↓spol.** a evropské hospodářské zájmové sdružení) a **↑družstva**.

business corporation

a type of legal entity, established under Act No. 90/2012 Sb., regulating business corporations. The following types of business corporations exist: business companies (unlimited company, limited partnership company, limited liability company, joint stock company and European Economic Interest Grouping), and cooperatives.

---

korupce

zneužívání postavení za účelem vlastního obohacení či získání jiných výhod. Podle ↓**trestního zákoníku** se korupční jednání může klasifikovat jako trestný čin podplácení, přijetí ↓**úplatku,** zneužití pravomoci úřední osoby aj.

corruption

check of the legality of a foreigner's stay in the Czech Republic, conducted by the Foreign Police – e.g., on public transport, in hostels, flats, marketplaces, railway stations, workplaces, etc. The foreigner is obliged to present his/her residence permit (e.g., biometric card), his/her travel document and a document proving he/she has health insurance (a health insurance card, or an insurance policy and a proof of premium payment).

---

koučink

soubor technik a metod, které pomáhají lidem s plánováním, motivací, podporou a rozvojem jejich silných stránek v rámci osobního a profesního života. Koučink se oproti ↓**psychoterapii** zaměřuje vždy do budoucna (nikoliv do minulosti). Koučink je placená služba, kterou poskytují zpravidla vyškolení odborníci.

coaching

a set of methods and techniques helping people in their personal and professional lives to improve their planning skills and motivation, and develop their strengths. Unlike psychotherapy, coaching is always oriented towards the future (not the past). Coaching is a paid service provided by trained professionals.

---

krádež

↓**trestný čin** proti majetku; ve smyslu ↓**trestního zákoníku**, spočívá v nezákonném přisvojení si cizí věci

theft (UK), larceny (US)

a crime against property; under the Criminal Code, it is the act of misappropriating the thing of another

---

kraj

označení pro vyšší územní samosprávný celek (↓**samospráva**) menší než stát a větší než okres. Postavení kraje, jeho orgány a působnost upravuje zák. č. 129/2000 Sb., o krajích. V ČR je 14 krajů včetně hl. m. Prahy.

region

higher territorial self-governing unit, smaller than the state but larger than a district. A region's status, bodies and scope of powers are defined by Act No. 129/2000 Sb., regulating regions. The Czech Republic is divided into 14 regions, including Prague.

---

krajan

cizinec, který má prokazatelně český národnostní původ, nebo je dítětem či vnukem rodiče s českým národnostním původem

compatriot

a foreigner who is demonstrably of Czech descent, or whose parents or grandparents are of Czech descent

---

krajská pobočka úřadu práce ČR

organizační složka ↓**Úřadu práce ČR**; vykonává agendu Úřadu práce v jednotlivých krajích prostřednictvím svých kontaktních pracovišť. Na Krajské pobočce lze přímo podat žádost o ↑**dávky pěstounské péče**, či v případě cizinců o vydání **pracovního** ↓**povolení**.

Regional Labour Office

a division of the Labour Office of the Czech Republic which carries out the activities of the Labour Office on a regional level through its contact points. It is possible to claim foster care benefits or apply for a work permit (for foreigners) directly at a Regional Labour Office.

---

krátkodobé vízum

↓**vízum do 90 dnů**

---

krizové centrum

obecný název pro různé typy zařízení poskytující neodkladnou, bezbariérovou a nestigmatizující psychologickou a psychiatrickou péči. Poskytují různé formy **krizové** ↑**intervence** (telefonická, tváří v tvář) a též krátkodobý pobyt na lůžku s intenzivním terapeutickým programem.

crisis centre

a general term for various types of facilities providing barrier-free and non-stigmatising emergency psychological and psychiatric care. They offer various forms of crisis intervention (by telephone, face to face), as well as short-term in-patient stays with an intensive therapeutical programme.

---

kroužek (zájmový)

lid. označení pro zájmovou volnočasovou aktivitu dětí, např. kroužek plavání

club

an organised activity in which children regularly engage in their leisure time, such as a swimming club

---

kulaté razítko

úřední razítko, na němž je vyznačen malý státní znak. Mohou jej používat jen ↓**zákonem** stanovené úřední osoby.

round stamp/seal of office

an official stamp bearing the small coat of arms of the Czech Republic. May be used only by officials appointed by the law.

---

kulturní šok

souhrn pocitů ze života v cizím prostředí, reakce na nové, nečekané a často nepříjemné situace.

culture shock

frequently, the emotional response of a person arriving for the first time in a new country and confronted with unexpected and often unpleasant situations

---

KURÁTOR

kurátor

social officer

sociální kurátor pro dospělé

specializovaný **sociální** ↓**pracovník** na **obecním** ↓**úřadě**, který poskytuje **sociální** ↓**poradenství** dospělým osobám ohroženým ↓**sociálním vyloučením** (např. osoby bez přístřeší, osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody a dal.)

social officer for adults

a specialised social worker employed by a municipal authority who provides counselling in social matters to adults at risk of social exclusion (e.g., homeless people, people released from prison)

sociální kurátor pro mládež

specializovaný **sociální** ↓**pracovník** na **obecním** ↓**úřadě**, který se zaměřuje na práci s ↓**nezletilými** dětmi a ↓**mladistvými**, kteří se dopustili nezákonného jednání (↑**delikt**, čin jinak trestný apod.), nebo kteří trpí opakovanými poruchami chování závažného charakteru

social officer for minors

specialised social worker employed by municipal authorities who works with minors (children and adolescents) who have committed an unlawful act (a wrong or an act otherwise criminal), or who suffer from recurrent severe behaviour disorders

kvalifikovaná certifikační autorita

akreditovaná certifikační autorita: instituce, která je podle zák. č. 297/2016 Sb. o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, oprávněna na žádost vydat kvalifikovaný certifikát pro **uznávaný elektronický** ↓**podpis** nebo **kvalifikovaný elektronický** ↓**podpis**. Mezi kvalifikované certifikační autority v ČR patří např. Česká pošta, s. p., První certifikační autorita, a. s. nebo společnost eIdentity, a. s.

qualified certification authority

accredited certificate authority: an institution authorised, under Act No. 297/2016 Sb., regulating trust services for electronic transactions, to issue a qualified certificate for a recognised electronic signature or qualified electronic signature. In the Czech Republic, qualified certificate authorities include Česká pošta, a. s. (Czech Post), První certifikační autorita, a. s. (I.CA), and eIdentity, a. s.

kyberšikana

forma ↓**šikany** jiné osoby pomocí informačních technologií (internet, mobilní telefon, apod.), velmi často pak s využitím sociálních sítí (např. Facebook, Instagram, Youtube a dal.) nebo prostřednictvím

cyberbullying

a from of bullying using information and communication technologies (internet, mobile phone etc.), often taking place on social media sites (such as Facebook, Instagram, Youtube) or via e-mail. Typically,

emailu. Nejčastější podobou kyberšikany je vydírání, ztrapňování, obtěžování nebo zastrašování.

cyberbullying involves blackmailing, embarassing, harrassing or threatening the victim.

---

leasing

koupě pronajaté věci. Na začátku platí nájemce první mimořádnou ↓**splátku** (akontaci), pak v pravidelných intervalech ↓**nájemné**. Po uplynutí předem stanovené doby a úhrady poslední splátky nájemného získává nájemce pronajatý předmět do svého vlastnictví.

hire purchase (UK), installment plan (US), rent to own

purchase of a hired thing. The lessee pays a first extraordinary installment (down payment) and then the rent at regular intervals over a fixed period. At the end of the predetermined period and on payment of the final instalment, the lessee acquires the ownership title to the leased article.

LÉKAŘ

lékař — **medical doctor (physician)**

dětský lékař — **paediatrician**

pediatr: ↓**odborný lékař** specializující se na péči o zdraví dětí a mladistvých do 18 let

a physician specialising in the medical care of minors of up to 18 years of age

oční lékař

odborný lékař — **medical specialist, consultant**

lékař s určitou medicínskou specializací, získanou na základě atestace (např. ↓**psychiatr**, ↓**pediatr**, ↓**neurolog**, ↓**ortoped**, ↓**onkolog**, ↓**venerolog** aj.)

a physician practicing a particular medical specialty, based on a specialised postgraduate examination (e.g., psychiatrist, paediatrician, neurologist, orthopedic surgeon, oncologist, venerologist)

posudkový lékař — **medical expert**

smluvní lékař (např. ↓**Úřadu práce ČR**, ↑**ČSSZ**); zabývá se kontrolou posuzování dočasné pracovní neschopnosti pro účely nemocenského pojištění (↑**dávky nemocenského pojištění**), dále posuzová-

a physician working on a contractual basis (e.g., with the Labour Office, the Czech Social Security Administration etc.); reviews a GP's evaluation of temporary incapacity for work for the purposes of sickness

ním ve věcech **důchodového** ↓**pojištění** (např. invalidní důchod), bezmocnosti, sociální péče a státní sociální podpory

insurance, and assesses issues related to pension insurance, infirmity, social care and state social support

praktický lékař

všeobecný lékař, obvodní lékař: léčí akutní a chronická onemocnění, poskytuje primární a preventivní péči a vzdělává lidi v oblasti zdraví. Má oprávnění vysílat pacienty na specializovaná vyšetření k jiným odborným lékařům či do jiných zdravotnických zařízení.

general practitioner (GP), family doctor

a physician who treats acute and chronic diseases, provides primary and preventive care and educates patients about their health. A general practitioner is authorised to refer patients to medical specialists and other healthcare providers for specialised treatment.

revizní lékař

lékař zdravotní pojišťovny, který kontroluje výkony a jejich účtování prováděné smluvními lékaři

reviewing medical expert

a physician working for a health insurance company who reviews the performance and billing of medical interventions by physicians who have a contract with the insurance company

zubní lékař

stomatolog: lid. zubař; **odborný** ↑**lékař**; zabývá se prevencí, diagnostikou a léčbou chrupu a ústní dutiny

dentist

stomatologist: a medical specialist who deals with the prevention, diagnosis and treatment of the oral cavity

ženský lékař

↑**gynekolog**

gynaecologist

lékařské vyšetření

lékařská prohlídka

medical examination

synonym for medical check-up

LGBT+

zkratka označující lesby, gaye, bisexuály a transgender osoby. Užívá se obvykle k souhrnnému označení komunit či hnutí celého spektra sexuálních a genderových identit (↑**genderová identita**) a termínů s nimi souvisejících. V této souvislosti

LGBT+

abbreviation standing for lesbian, gay, bisexual and transgender people. It is used to refer generally to communities or movements across the spectrum of sexual and gender identities and terms related to them. In this context, the extended version

se lze setkat i s rozšířenou variantou LGBTQIA (zahrnuje queer, intersex a asexuální osoby).

LGBTQIA is also used (including queer, intersex and asexual people).

LHŮTA

lhůta

časové období stanovené ke splnění nějaké povinnosti, či k uplatnění svého práva (např. lhůta pro ↓**odvolání** nebo pro odstranění vad v podané žádosti apod.)

time period, term, time limit

period of time prescribed for fulfilling an obligation or exercising a right (e.g., the period of appeal, time limit for correcting deficiencies in an application.)

výpovědní lhůta

↓**výpovědní doba**

period of notice

lichva

půjčování peněz s nepřiměřeně vysokým ↓**úrokem** (vyšší než desítky či stovky procent ročně). V ČR je lichva podle ↓**trestního zákoníku** považována za ↓**trestný čin**.

usury

loan or credit with a disproportionately high interest rate (over hundreds or thousands of percent per year). In the Czech Republic, usury is considered a crime under the Criminal Code.

LIST

list

sheet, portfolio, certificate

list vlastnictví

výpis z katastru nemovitostí: veřejná ↓**listina** obsahující soupis ↓**nemovitostí**, které v daném katastrálním území vlastní konkrétní vlastník či spoluvlastníci a který slouží k prokazování tohoto vlastnictví. Vydává jej katastrální úřad (↑**katastr nemovitostí**) nebo ↑**Czech POINT**.

title deed (letter of ownership)

copy of an entry in the Land Register: a public deed containing a summary of real property owned by a particular proprietor or co-owners in a cadastral territory, which is used as proof of such ownership. It is issued by the Land Register or Czech POINT.

oddací list

matriční doklad o uzavření manželství. Vydává ho **matriční ↓úřad** v místě, kde bylo manželství uzavřeno.

marriage certificate

marriage document issued by the civil registry office in the area where the marriage was entered into

rodný list

matriční doklad o narození obsahující jméno, příjmení, datum a místo narození, **rodné ↑číslo a ↓údaje rodičů**. Vydává ho **matriční ↓úřad** v místě narození.

birth certificate

birth document issued by the civil registry office in the area where the birth took place, stating the first and last names, date and place of birth, the national identification number and information about the parents

úmrtní list

matriční doklad potvrzující úmrtí člověka a základní **↓údaje** o něm. Vydává ho **matriční ↓úřad** v místě úmrtí.

death certificate

document certifying that a person has died issued by the civil registry office in the area where the death occurred, confirming the death of the person and basic data about him/her

výuční list

doklad o dosažení středního vzdělání na středním odborném učilišti (**↑dosažené vzdělání)** v některém z učebních oborů bez **maturitní ↓zkoušky**

certificate of apprenticeship (vocational certificate)

document proving completion of vocational secondary education at a vocational secondary school without 'maturita' (secondary school leaving examination)

zápočtový list

potvrzení o zaměstnání: dokument, který vydává zaměstnavatel zaměstnanci při skončení pracovního poměru nebo **↑dohody o pracovní činnosti**. Obsahuje základní údaje o zaměstnání, zejm. forma pracovního poměru, doba jeho trvání a důvod jeho skončení; druh vykonávané práce; započitatelná doba zaměstnání a dal. Dokument se dokládá u nového zaměstnavatele případně na **↓Úřadu práce ČR,** a dále na **České ↓správě sociálního zabezpečení**.

record of employment

a document issued by an employer to an employee when employment or an agreement to perform work are terminated. It lists basic information about the employment relationship including, in particular: the type of employment relationship; the duration and reason for termination; the type of work performed; the pensionable service etc. The document is presented to a new employer or the Labour Office, and to the Czech Social Security Administration.

listina

jakýkoliv písemný úřední dokument

document

any official piece of writing

---

loupež

↓**trestný čin** proti svobodě; ve smyslu ↓**trestního zákoníku** spočívá v nezákonném zmocnění se cizí věci násilím nebo pod pohrůžkou použití násilí

robbery

a crime against freedom under the Criminal Code; the act of using violence or a threat of imminent violence with the intention to take possession of property of another

---

Lítačka

čipová karta, která slouží primárně k nahrávání časových jízdenek pro veřejnou osobní přepravu v rámci Pražského integrovaného systému – PID a k následnému prokazování se při přepravní kontrole. Současně však může sloužit také jako čtenářský průkaz do Městských knihoven v Praze a karta pro nabíjení elektromobilů v rámci sítě dobíjecích stanic společnosti Pražská energetika, a. s. (PRE) na území hlavního města.

Lítačka

a chip card serving primarily to record public transport passes for Prague's integrated transport system and to be shown to ticket controllers. It can also be used as a membership card granting access to Prague's network of municipal libraries, and an access card to EV charging stations run by Pražská energetika, a. s. (PRE) in Prague.

---

logoped

↓**speciální pedagog**, odborný **pedagogický** ↓**pracovník**; absolvent magisterského studia v oboru speciální pedagogika se specializací v oblasti ↓**logopedie** a surdopedie. Zabývá se výchovou, vzděláváním a komplexní péčí (tj. diagnostika a terapie) o osoby s narušenou komunikační schopností (např. poruchy hlasu, poruchy plynulosti řeči, nemluvnost, kombinované vady řeči a dal.). Působí obvykle ve školských poradenských zařízeních, či ve zdravotnictví (↑**klinický logoped**).

speech therapist

special education teacher; a specialised teaching staff member who has a master's degree in special education with a specialisation in speech therapy and deaf education. A speech therapist deals with the education and comprehensive care (i.e. diagnostics and therapy) of persons with impaired communication ability (e.g., voice disorders, speech fluency disorders, absence of speech, multiple speech disorders). Speech therapists work in education counselling facilities and in healthcare settings (clinical speech therapist).

---

logopedie

podobor ↓**speciální pedagogiky**; zabývá se teoreticky i prakticky problémy řečových vad a jejich nápravou. Zaměřuje se na narušenou komunikační schopnost dětí

speech therapy

a subdiscipline of special education dealing, both theoretically and practically, with speech impairments and their treatment. It studies and treats impaired communication

i dospělých z nejrůznějších pohledů, zkoumá a napravuje jak drobné řečové vady, tak rozsáhlé poruchy. Specializuje se také na vady sluchu a hlasu.

ability in children and adults, from mild to severe disorders. It also deals with hearing and voice disorders.

---

mafie

organizovaná zločinecká skupina (↓**zločinec**)

mafia

an organised group of criminals

---

magistr

akademický ↓**titul** označující absolventa **magisterského** ↓**studia** na vysoké škole. Titul magistra se uvádí ve zkratce Mgr. (v případě uměleckých oborů MgA.) před jménem. Absolventům lékařských oborů se namísto titulu magistr udělují akademické tituly: doktor medicíny (MUDr.), doktor veterinární medicíny (MVDr.) nebo doktor zubního lékařství (MDDr.).

Master

academic title awarded to graduates from university master's degree programmes. The title, abbreviated to Mgr. (MgA. for art study programmes) is written before the person's name. Medical graduates are awarded the following academic titles: Doctor of Medicine (MUDr.), Doctor of Veterinary Medicine (MVDr.), and Doctor of Dentistry (MDDr.).

---

magistrát

označení **obecního** ↓**úřadu statutárních** ↓**měst**. V jeho čele stojí ↓**primátor**.

city hall, town hall, municipal council

term used to designate the municipal authority of a chartered town or city, headed by the mayor

---

majitel

owner, proprietor

---

maloobchod

způsob prodeje zpravidla menšího objemu zboží konečnému spotřebiteli

retail trade/retail

a method of sale of usually a smaller volume of goods to the final consumer

---

MANŽELSTVÍ

manželství

obecně právní a společenská instituce, přítomná skoro ve všech kulturách světa, která lidem uvnitř tohoto svazku ukládá práva a povinnosti, upravuje práva mezi nimi, stejně tak jako mezi jejich dětmi a příbuznými. Manželství je v ČR dobrovolným,

marriage

a socially and legally recognised union between people, existing in almost all of the world's cultures, which establishes rights and obligations between them, as well as between them and their children and relatives. In the Czech Republic, marriage

v zásadě trvalým a rovnoprávným soužitím muže a ženy, které je založeno zákonem stanoveným způsobem – ↓**sňatkem**. V ČR je jedinou zákonnou formou ↓**monogamní manželství**. Obdobou manželství u stejnopohlavních párů je ↓**registrované partnerství**

is a voluntary, essentially permanent and equal union between a man and a woman, entered into in a manner prescribed by statute. The only form of marriage permitted by Czech law is monogamous marriage. Registered partnership is an analogous union for lesbian and gay couples

monogamní manželství

↓**sňatek** dvou partnerů – 1 muže a 1 ženy

monogamous marriage

marriage between two partners – a man and a woman

neplatné manželství

manželství, které bylo uzavřeno v rozporu se ↓**zákonem**. Neplatnost může vyslovit pouze ↓**soud**. Mezi podmínky neplatnosti patří: uzavření manželství s vdanou ženou nebo ženatým mužem, příbuzným, ↓**nezletilým**, či s osobou, které byla omezena ↓**způsobilost k právním úkonům** aj.

void marriage

marriage entered into in breach of the law. Only a court of law can nullify a marriage. Conditions for nullity include marriage with an already married woman/man, a relative, a minor, a person with limited legal capacity etc.

polygamní manželství

polygamie, mnohomanželství: označuje formální rodinné soužití (↓**sňatek**) muže či ženy s více partnery opačného pohlaví. V ČR je tato forma manželství nezákonná.

polygamous marriage

polygamy, group marriage: designates cohabitation of a man or a woman with more than one partner of the opposite sex. This form of marriage is unlawful in the Czech Republic.

účelové manželství

účelové neboli fiktivní ↓**sňatky** uzavírané za jiným účelem než za účelem manželského soužití, např. pouze za účelem obejití pravidel státu pro vstup a pobyt cizinců na jeho území. V ČR se jedná o ↓**trestný čin** napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky (až 1 rok odnětí svobody).

sham marriage, marriage of convenience

marriages of convenience or sham marriages are entered into for purposes other than marital cohabitation, e.g., to circumvent the rules of the relevant country for foreigners' entry into, and residence in its territory. In the Czech Republic, such a marriage constitutes the crime of aiding and abetting illegal stay in the country (punishable by a prison sentence of up to one year).

vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství

doklad vyžadovaný při uzavírání manželství v cizině. Pro české občany jej vydává **matriční** ↓**úřad**, cizincům domovský stát (informace poskytuje **zastupitelský** ↓**úřad**). Jedná se o potvrzení, že neexistují překážky pro uzavření manželství a osoba nežije v jiném manželství ve svém domovském státě.

certificate of legal capacity for marriage

document required to enter into marriage abroad, issued to Czech citizens by civil registry offices and to foreigners by their home country (information is provided by the embassy). It certifies that there are no impediments to entering into the marriage and that the person concerned is not already married to another person in their home country.

---

matrika

veřejný úřední seznam shromažďující matriční události (narození, úmrtí, ↓**sňatky** a ↓**registrovaná partnerství**). Také hovorový název pro **matriční** ↓**úřad**.

civil registry (office); civil register (records)

official public records gathering data about such events as births, deaths, marriages and registered partnerships. The word 'matrika' applies both to the civil register (records) and, colloquially, to the civil registry (office).

---

matrikář

úředník; pracovník **matričního** ↓**úřadu**

registrar

employee of a civil registry office

MEDIACE

mediace

metoda ↓**prevence** a řešení konfliktů, jejímž cílem je vzájemná dohoda. Uplatňuje se v právu – tzv. mimosoudní řešení konfliktů, i mimo něj (mediace na školách, interkulturní, rodinná mediace aj.). Základem mediace je, že komunikaci sporných stran facilituje ↓**mediátor** (↓**zákon** č. 202/2012, o mediaci).

mediation

method of preventing and solving conflicts, aimed at finding mutual agreement. It is applied both in law (out-of-court settlements of conflicts) and elsewhere (mediation at schools, intercultural and family mediation). The basic principle of mediation is that a third party acts as mediator to facilitate communication between the disputing parties (Act No. 202/2012 on mediation).

interkulturní mediace

způsob ↑**intervence** třetí strany (↓**mediátora**) orientované směrem k ↓**prevenci** a řešení sporů, k vzájemnému pochopení, zmírnění konfliktů a posílení soudržnosti

intercultural mediation, cross-cultural mediation

method of intervention by a third party (mediator), focused on preventing and resolving a conflict by achieving mutual

mezi sociálními či institucionálními aktéry etnokulturně rozdílnými. Zde chápána jako nástroj veřejné politiky sloužící k podpoře soužití v interkulturní společnosti.

understanding, mitigation of conflicts and strengthening cohesion between social or institutional entities of different ethnic and cultural backgrounds. Here it is understood as an instrument of public policy used to promote coexistence in a multicultural society.

komunitní mediace

metoda ↓**prevence** a řešení konfliktů na úrovni komunit (↓**obec**, sousedství). ↓**Mediátory** často bývají přirozené autority obce.

community mediation

method of preventing and resolving conflicts at community level (municipalities, neighbourhoods). Mediators are often people possessing natural authority in a community.

peer mediace

mediace mezi vrstevníky: mediace uplatňovaná zejména na školách mezi žáky jako metoda prevence a řešení konfliktu

peer mediation

mediation between peers, applied particularly to pupils at school as a method of preventing and resolving conflicts

MEDIÁTOR

mediátor

školený profesionál pro ↓**prevenci** a řešení konfliktů. Je nestranný a nezávislý, vázaný ↓**mlčenlivostí**. Seznam zapsaných mediátorů naleznete na stránkách ↓**MS** www.justice.cz.

mediator

a professional trained in preventing and resolving conflicts. He/she is impartial, independent and bound to confidentiality. A list of registered mediators can be found on the website of the Ministry of Justice (www.justice.cz).

interkulturní mediátor

odborník na zprostředkování komunikace při ↓**prevenci** a řešení sporů, ↓**vyjednávání**, které se týkají subjektů různých kultur.

intercultural mediator, cross-cultural mediator

an expert on facilitating communication geared towards preventing and solving disputes and in negotiations with persons from different cultures

MENŠINA

menšina

vymezená skupina osob, jež se odlišuje od okolní většinové společnosti a obvykle se i sama jako skupina chápe. Menšiny mohou být ↓**národností**, etnické, náboženské, jazykové aj.

minority

a group of people defined by particular characteristics who differ from the 'majority' society they live in and usually think of themselves as a group. Minorities may be national, ethnic, religious or linguistic.

etnická menšina

skupina osob, která se od většiny liší společným etnickým původem, jazykem, kulturou. Na rozdíl od pojmu **národnostní ↓menšina** se daný pojem vztahuje na občany i cizince.

ethnic minority

a group of people differing from the majority in their common ethnic origin, language and culture. Unlike 'national minority', it covers both Czech citizens and foreigners.

národnostní menšina

dle zák. č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin se za člena národnostní menšiny může prohlásit občan ČR, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti

national minority

Under Act No. 273/2001 Sb., regulating the rights of members of national minorities, a Czech citizen may declare himself/herself a member of a national minority if he/she considers himself/herself to be of a nationality other than Czech, and wishes to be considered a member of the national minority along with other people of the same nationality.

mentální postižení

↓mentální retardace

mentální retardace

mentální postižení: vrozená nebo raně získaná (do 2 let věku) porucha intelektu. Dle Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10) se rozlišuje:
1. lehká mentální retardace (IQ 50–69);
2. středně těžká mentální retardace (IQ 35–49);
3. těžká mentální retardace (IQ 20–34);
4. hluboká mentální retardace (IQ pod 20).

intellectual development disorder

a disorder affecting a person's intellect that is congenital, or acquired at an early age (before 2 years of age). According to the International Classification of Diseases (ICD-10), the following types exist:
1. mild intellectual development disorder (IQ 50–69)
2. moderate intellectual development disorder (IQ 35–49)
3. severe intellectual development disorder

(IQ 20–34)
4. profound intellectual development disorder (IQ under 20)

menza

stravovací zařízení (jídelna) pro studenty a obvykle i pro zaměstnance vysokých škol

university cafeteria

facility providing meals to university students and staff

metodik prevence

pedagogický ↓**pracovník**; v rámci ↓**školního poradenského pracoviště** zajišťuje metodickou, koordinační a poradenskou činnost v oblasti prevence rizikového chování (např. šikana, užívání návykových a psychotropních látek, záškoláctví, agresivita, rizikové sexuální chování, rizika školního neúspěchu aj.). Zvyšuje všeobecnou informovanost mezi rodiči, učiteli a žáky, spolupracuje s dalšími pedagogy na škole, organizuje besedy a přednášky a zajišťuje poradenskou činnost.

prevention specialist

teaching staff member working for an in-school counselling department; a prevention specialist fulfils methodology, coordination and counselling tasks in the area of risk behaviour prevention (e.g., bullying, substance abuse, truancy, agressive behaviour, risky sexual behaviour, risk of school failure). He/she also raises awareness among parents, teachers and students, organises lectures and talks, and provides counselling.

MĚSTO

město

town or city

hlavní město Praha

hlavní město ČR a **statutární** ↓**město**, které má současně i postavení ↑**kraje**

Capital City of Prague

the capital of the Czech Republic; a chartered city, which, at the same time, enjoys the status of a region

krajské město

město, které je podle ↓**zákona** sídlem některého z ↑**krajů** ČR

regional capital

a town which is the statutory seat of a region of the Czech Republic

statutární město

město, které má právo si svoji správu organizovat podle základní městské ↓**vyhlášky**, která se označuje jako statut města. Jedná se o všechna města nad 40 000 obyvatel (26 statutárních měst).

chartered town

a town entitled to organise its administration under the principal municipal regulation, called a town charter. Chartered towns are those with a population of over 40,000 (there are 26 of them in the Czech Republic).

---

městys

historické označení pro typ obcí (↓**obec**), které se nachází velikostně a významově na pomezí města a vesnice. Podle zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, může obec podat návrh na užívání tohoto označení předsedovi ↓**Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR**.

township

a historical term for a municipality which, in term of size and importance, is between a village and a town. Under Act No. 128/2000 Sb., a municipality may submit a proposal to use this title to the speaker of the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic.

Mezinárodní klasifikace nemocí

MKN-10: systém klasifikace onemocnění, příznaků, příčin onemocnění a dalších termínů z oblasti medicíny. V ČR se běžně používá pro kódování příčin smrti na Listu o prohlídce mrtvého a v dalších statistických informačních systémech. Běžně se také používá ve zdravotnické dokumentaci. Oficiální český překlad databáze je dostupný na webu: https://mkn10.uzis.cz/

International Classification of Diseases

ICD-10: a classification system for diseases, disease symptoms and causes, and other medical terms. In the Czech Republic, it is commonly used to identify causes of death on external post-mortem examination certificates and other statistical information systems. It is also used in medical records. An official translation of the database into Czech is available at https://mkn10.uzis.cz/

MIGRACE

migrace

lidská migrace; obecně pohyb osob uvnitř státu, nebo přes hranice státu. Migraci lze rozlišovat např. jako: dobrovolnou / nucenou, dočasnou / trvalou apod. Pojem migrace lze užít i v kontextu zvířat či rostlin.

migration

human migration; in general, movement of people within a country or across state borders. Different types of migration can be distinguished: voluntary/forced; temporary/permanent, etc. The term can also be used for animals or plants.

migrace dobrovolná

migrace vyplývající z vlastní iniciativy (vůle) ↓**migranta**.

voluntary migration

migration of a person's own free will

migrace nucená

nedobrovolná migrace: zahrnuje vyhoštění, evakuaci (vyklizení za účelem ochrany), vysídlení, migrace vyvolané např. válečnými konflikty, občanskými válkami, hladomory atd.

forced migration

involuntary migration, including expulsion, evacuation (for protection purposes) or displacement caused e.g., by war, civil strife, famine.

migrant

subjekt lidské migrace; dle definice OSN každý člověk, který překročí mezinárodně uznávané hranice a zůstává v jiné zemi déle než rok. Nejedná se o právní kategorii.

migrant

subject of human migration; according to the UN definition, any person who crosses internationally recognised borders and stays in another country for more than a year. It is not a legal category.

MINIMUM

minimum

minimum

existenční minimum

minimální hranice peněžních příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežití. Výše je vždy stanovena Usnesením Vlády ČR a k 1. 4. 2022 činí 2 740 Kč.

bare subsistence, subsistence minimum

minimum amount of income deemed necessary to cover a person's subsistence and other fundamental needs; just enough to stay alive. The amount is determined by a Resolution of the Government of the Czech Republic (in 2022, the bare subsistence amount was CZK 2,790).

životní minimum

minimální společensky uznaná hranice peněžních příjmů k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb. Výše je vždy stanovena Usnesením Vlády ČR. Například pro samostatně žijícího jednotlivce je výše životního minima pro rok 2021 stanovena na 3 860 Kč. Jednotlivé částky životního minima jsou uvedeny v zák. č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu.

basic subsistence (level)

minimum amount of income recognised by society as just enough to cover a person's subsistence and other basic needs. The amount is determined by a Resolution of the Government of the Czech Republic. In 2022, for example, the basic subsistence amount for a person living alone was CZK 4,250. The different basic subsistence amounts are listed in Act No. 110/2006 Sb., regulating basic subsistence and minimum subsistence.

MINISTERSTVO

ministerstvo

ústřední ↓**orgán státní správy**, zřízený podle zák. č. 2/1969 Sb. (tzv. kompetenční zákon), v jehož čele stojí člen vlády (ministr). Všechna ministerstva sídlí v Praze.

ministry

a central state administration body established under Act No. 2/1969 (Public Authority Act), led by a government member (minister). All ministries are based in Prague.

Ministerstvo dopravy

MD ČR: ústřední orgán státní správy ČR ve věcech dopravy. Oficiální web ministerstva: www.mdcr.cz

Ministry of Transport

a central state administration body of the Czech Republic, responsible for transport. Official website: www.mdcr.cz

Ministerstvo financí

MF ČR: ústřední orgán státní správy ČR zejm. pro státní rozpočet, státní pokladnu a fiskální politiku ČR. Zabývá se např. fiskálními a makroekonomickými prognózami pro přípravu rozpočtů, reguluje vydávání peněz, chrání zájmy spotřebitelů na finančním trhu, vybírá daně, clo a dal. Pod ministerstvo spadá Finanční analytický úřad, **Finanční ↓správa ČR**, **Celní ↓správa ČR**, Státní tiskárna cenin či Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových. Oficiální web ministerstva: www.mfcr.cz

Ministry of Finance

a central state administration body of the Czech Republic, responsible for the Czech Republic's state budget, treasury and fiscal policy. It creates fiscal and macroeconomic budgetary forecasts, regulates money issuance, protects consumers' interests in the financial market, collects taxes and duties, etc. Agencies reporting to the Ministry include the Financial Analytical Office, the Financial Administration of the Czech Republic, the Customs Administration of the Czech Republic, the State Printing Works of Securities, and the Office for Government Representation in Property Affairs. Official website: www.mfcr.cz

Ministerstvo kultury

MK ČR: ústřední orgán státní správy ČR pro zejm. pro oblast:
1. umění, kulturně výchovnou činnosti a kulturní památky;
2. věci církví a náboženských společností;
3. periodického i neperiodického tisku a jiných informačních prostředků;
4. rozhlasové a televizní vysílání;
5. provádění autorského zákona (121/2000 Sb.)
6. výroby a obchodu v oblasti kultury;

Ministry of Culture

(Czech abbreviation: MK ČR); a central state administration body of the Czech Republic responsible for:
1. arts, cultural education and cultural heritage
2. churches and religious societies
3. periodical and non-periodical press and other information media
4. radio and television broadcasting
5. implementation of the Copyright Act (Act No. 121/2000 Sb.)

7. knihovnictví a muzejnictví;
8. řízení Památkové inspekce v rámci státní památkové péče.
Oficiální web ministerstva: www.mkcr.cz

6. manufacturing and trade in the area of culture
7. libraries and museums
8. management of the Heritage Inspection Authority
Official website: www.mkcr.cz

Ministerstvo obrany

MO ČR: ústřední orgán státní správy ČR pro zabezpečování obrany ČR. Oficiální web ministerstva: www.mocr.army.cz

Ministry of Defence

(Czech abbreviation: MO ČR); a central state administration body of the Czech Republic responsible for the defence of the Czech Republic. Official website: www.mocr.army.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí

MPSV ČR: ústřední orgán státní správy ČR zejm. v oblastech:
1. pracovně-právních vztahů, bezpečnosti práce, zaměstnanosti a rekvalifikací;
2. sociálního zabezpečení (**důchodové** a **nemocenské** ↓**pojištění**, sociální péče, **sociální** ↓**služby**);
3. péče o rodinu a občany kteří potřebují zvláštní pomoc;
4. sociálně-právní ochrany dětí;
5. rovných příležitostí vč. pracovních podmínek žen a mladistvých;
6. integrace cizinců a dal.
Podřízenými orgány MPSV jsou: ↓**Úřad práce ČR**, **Česká** ↓**správa sociálního zabezpečení**, **Státní** ↓**úřad inspekce práce** a ↓**Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí**. Ministerstvo je dále zřizovatelem 5 ústavů sociální péče, Výzkumného ústavu práce a sociálních věcí, Výzkumného ústavu bezpečnosti práce a Technické inspekce ČR.
Oficiální web ministerstva: www.mpsv.cz

Ministry of Labour and Social Affairs

MoLSA: a central state administration body of the Czech Republic responsible for:
1. labour relations, occupational safety, employment and retraining
2. social security (pension and sickness insurance, social care, social services
3. support of families and persons in need of special assistance
4. social and legal protection of children
5. equal opportunities, including the working conditions of women and youth
6. integration of foreigners
Agencies reporting to the Ministry include: the Labour Office of the Czech Republic, the Czech Social Security Administration, the State Labour Inspection Office, and the Office for International Legal Protection of Children. The Ministry is also the founder of 5 social care facilities, the Research Institute for Labour and Social Affairs, and the Technical Inspection Authority of the Czech Republic. Official website: www.mpsv.cz

Ministerstvo pro místní rozvoj

MMR ČR: ústřední orgán státní správy ČR zejm. ve věcech regionální politiky, politiky bydlení, nájmu bytů a nebytových prostor, územního plánování, stavebního řádu či cestovního ruchu a dal. Oficiální web ministerstva: www.mmr.cz

Ministry for Regional Development

a central state administration body of the Czech Republic responsible for regional policy, housing policy, renting of residential and non-residential property, land-use planning, building regulations, tourism etc. Official website: www.mmr.cz

Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPO ČR: ústřední orgán státní správy ČR pro státní politiku v oblasti průmyslu, obchodu, surovin a ekonomických vztahů vůči zahraničí. Oficiální web ministerstva: www.mpo.cz

Ministry of Industry and Trade

(Czech abbreviation: MPO ČR); a central state administration body of the Czech Republic responsible for state policy in the area of industry, trade, raw materials and international economic relations. Official website: www.mpo.cz

Ministerstvo spravedlnosti

MSp ČR: ústřední orgán státní správy ČR v oblastech soudů, státního zastupitelství, probační a mediační služby a vězeňství a dále při zastupování ČR před Evropským soudem pro lidská práva při vyřizování stížností pro porušování lidských či politických práv. Ministerstvo je nadřízeným orgánem Vězeňské služby ČR, vede seznam **soudních** znalců, ↓**tlumočníků** a rozhodců pro spotřebitelské spory a řídí Institut pro kriminologii a sociální prevenci, **Rejstřík** ↓**trestů** a Justiční akademii. Oficiální web ministerstva: www.justice.cz

Ministry of Justice

(Czech abbreviation: MSp ČR); a central state administration body of the Czech Republic responsible for courts, public prosecution offices, the Probation and Mediation Service, and the prison system. The Ministry also represents the Czech Republic before the European Court of Human Rights with respect to human rights and political rights violation complaints. The Ministry is the supervisory body for the Prison Service of the Czech Republic, maintains an official list of court experts, interpreters and consumer arbitration officers, and manages the Institute of Criminology and Social Prevention, the Criminal Register, and the Judicial Academy. Official website: www.justice.cz

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MŠMT ČR: ústřední orgán státní správy ČR v oblastech:
1. předškolních zařízení (zejm. **mateřské** ↓**školy**) a školních zařízení (**základní** ↓**školy**, **střední** ↓**školy**, **vyšší odborné**

Ministry of Education, Youth and Sports

MEYS: a central state administration body of the Czech Republic responsible for:
1. pre-school educational institutions (esp. kindergartens), schools (primary, secondary and higher vocational schools) and universities

↓**školy** a **vysoké** ↓**školy**);
2. vědní politiky, výzkumu a vývoj, vč. mezinárodní spolupráce;
3. státní péče o děti a mládež;
4. tělesné výchovy, sportu, turistiky a sportovní reprezentace státu.
Ministerstvo je nadřízeným orgánem ↑**České školní inspekce**, ↓**Národního pedagogického institutu České republiky**, Domu zahraniční spolupráce a dalších organizací. Oficiální web ministerstva: www.msmt.cz

2. science and R & D policies, including international cooperation
3. children and youth
4. sports, tourism and national sports representation
The Ministry is the supervisory body for the Czech School Inspection Authority, the National Pedagogical Institute of the Czech Republic, the Czech National Agency for International Education and Research, and other organisations. Official website: www.msmt.cz

Ministerstvo vnitra

MV ČR: ústřední orgán státní správy ČR pro vnitřní věci státu, zejm. v oblastech:
1. veřejného pořádku a bezpečnosti;
2. sdružování v politických stranách a hnutích;
3. územního členění státu a státních hranic;
4. voleb do zastupitelstev územní samosprávy, ↓**Parlamentu ČR** a Evropského parlamentu;
5. krizového řízení a **integrovaného záchranného** ↓**systému**;
6. zbraní a střeliva;
7. ↑**matrik**, státního ↓**občanství**, **občanských** ↓**průkazů**, evidence obyvatel či vydávání **rodných** ↑**čísel**;
8. **cestovních** ↑**dokladů**, řízení o ↓**povolení k pobytu cizinců** a řízení o **mezinárodní** ↓**ochraně** a dal.
MV ČR je nadřízeným orgánem Policie ČR (**státní** ↓**policie**) a dále řídí Hasičský záchranný sbor ČR. Oficiální web ministerstva: www.mvcr.cz

Ministry of the Interior

MOI: a central state administration body of the Czech Republic responsible for the State's internal affairs, including:
1. public order and security
2. political parties and movements
3. the country's administrative division and borders
4. local elections, parliamentary elections and elections to the European Parliament
5. crisis management and the intergated rescue system
6. arms and ammunition
7. civil registry offices, citizenship, identity cards, vital records, national identification numbers
8. travel documents, residence permit procedure for foreigners, international protection procedure etc.
The Ministry of the Interior of the Czech Republic is the supervising body for the Police of the Czech Republic (state police) and the Fire Department of the Czech Republic. Official website: www.mvcr.cz

Ministerstvo zahraničních věcí

MZV ČR: ústřední orgán státní správy ČR pro oblast zahraniční politiky. Zabývá se zejm. tvorbou koncepcí a koordinací zahraniční rozvojové pomoci a vnějšími ekonomickými vztahy. Řídí také **zastupitelské** ↓**úřady** ČR

Ministry of Foreign Affairs

MFA: a central state administration body of the Czech Republic responsible for the country's foreign policy. It develops strategies and coordinates official development assistance and external economic relations.

v zahraničí a rozhoduje o žádostech o krátkodobá víza (↓**vízum do 90 dnů**) a dal. Oficiální web ministerstva: www.mzv.cz

It is also in charge of embassies of the Czech Republic abroad and is the decision-making body for short-term visa applications (visa for stays of up to 90 days), etc. Official website: www.mzv.cz

Ministerstvo zdravotnictví

MZ ČR: ústřední orgán státní správy ČR v oblastech zdravotní péče, ochrany veřejného zdraví, zdravotnické vědeckovýzkumné činnosti, léčiv, **zdravotního ↓pojištění**, zdravotnického informačního systému a dal. Ministerstvo dále řídí některá zdravotnická zařízení, např. fakultní nemocnice, ↓**psychiatrické léčebny**, či vybraná lázeňská zařízení nebo rehabilitační ústavy. Oficiální web ministerstva: www.mzcr.cz

Ministry of Health

(Czech abbreviation: MZ ČR); a central state administration body of the Czech Republic responsible for healthcare, public health, health science and research, medical drugs, health insurance, etc. The Ministry also manages some healthcare facilities, e.g., university hospitals, psychiatric hospitals or selected spas and rehabilitation facilities. Official website: www.mzcr.cz

Ministerstvo zemědělství

MZe ČR: ústřední orgán státní správy ČR zejm. pro oblast zemědělství, vodního hospodářství, potravinářský průmysl, správu lesů, myslivost a rybářství, komoditních burz, veterinární péče, rostlinolékařské péče, péče o potraviny, péče o ochranu zvířat proti týrání a ochrany práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat. Oficiální web ministerstva: www.eagri.cz

Ministry of Agriculture

(Czech abbreviation: MZe ČR); a central state administration body of the Czech Republic responsible for agriculture, water management, the food industry, forest management, game management and fish farming, commodity exchanges, animal and plant health, animal welfare, and the protection of new plant varieties and animal breeds. Official website: www.eagri.cz

Ministerstvo životního prostředí

MŽP ČR: ústřední orgán státní správy ČR pro oblast ochrany přírody a životního prostředí. Je zřizovatelem řady organizací, např. Český hydrometeorologický ústav, Státní fond životního prostředí ČR, Česká inspekce životního prostředí ČR a dal. Oficiální web ministerstva: www.mzp.cz

Ministry of the Environment

(Czech abbreviation: MŽP ČR); a central state administration body of the Czech Republic responsible for nature and environmental conservation. The Ministry is the founding body of a number of organisations, such as the Czech Hydrometeorological Institute, the State Environmental Fund of the Czech Republic, the Czech Environmental Inspectorate, etc. Official website: www.mzp.cz

MÍSTO

místo

place/point

Jednotné kontaktní místo

informační místo pro ↓**podnikatele** na vnitřním trhu EU poskytující podnikatelům veškeré informace potřebné k zahájení ↓**podnikání**. V ČR je jich 15 a jsou umístěny při živnostenských úřadech.

Single Point of Contact

information points for businessmen in the Internal Market of the European Union (EU), providing businessmen all information required for starting a business. There are 15 of these points in the Czech Republic and they are operated by trade licensing offices.

místo podnikání

adresa zapsaná jako místo ↓**podnikání** v ↓**obchodním rejstříku** nebo v jiné ↓**zákonem** upravené evidenci u ↓**osoby samostatně výdělečně činné**. Nemusí být totožná s ↓**provozovnou**. U **právnické** ↓**osoby** hovoříme o sídle společnosti.

place of business

the address registered as the place of business in the Commercial Register or other statutory register of self-employed persons. Need not be identical with the actual business premises. The place of business of a legal entity is called its registered office.

mladistvý

v ČR obecně označení pro osobu, která dovršila 15 let, ale nepřekročila 18 let věku. Tento termín se používá zejména v trestním právu, přičemž ↓**trestní odpovědnost** mladistvých se vyznačuje některými odlišnostmi oproti trestní odpovědnosti dospělých (zák. č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ↓**trestní zákoník**). V oblasti pracovního práva se užívá pojem mladistvý zaměstnanec pro zaměstnance mladšího 18 let.

juvenile/adolescent/ youth

in the Czech Republic, a general term for a person between 15 and 18 years of age. The term is mainly used in criminal law, and there are certain differences between the criminal liability of a juvenile and that of an adult (Act No, 218/2003 Sb., regulating the juvenile justice system, the Criminal Code). In labour law, the term juvenile is used for an employee under 18 years of age.

mlčenlivost

povinnost zachovávat mlčenlivost, tj. nezveřejňovat informace má mnoho subjektů – zdravotnický personál, ↓**zaměstnanci**

confidentiality

the obligation of confidentiality, i.e. the obligation not to disclose information, which is imposed upon certain people – health care

státní ↓správy, ↓pracovníci v sociálních službách, tlumočníci aj. Je součástí profesního ↑**etického kodexu** většiny ↓**povolání**.

professionals, state administration employees, social care assistants, interpreters and others. It is a part of the code of ethics in most professions.

---

mobing

pojem označující ↓**šikanu** na pracovišti; skrytý či otevřený nátlak spolupracovníků na slabšího jedince

mobbing

a term for bullying in the workplace; hidden or open pressure on an individual from his/her co-workers

---

mýtné

mýto: ↓**poplatek**, který se vybírá za použití cesty, silnice, dálnice, tunelu nebo mostu

toll

fee collected for the use of a road, highway, tunnel or bridge

---

MZDA

mzda

finanční odměna za vykonanou práci

wage, salary

remuneration for work performed

čistá mzda

peněžní odměna za práci, která je ↓**zaměstnanc**i skutečně vyplacena po odpočtu ↓**záloh** na ↑**daň** z příjmu a záloh na **sociální** ↓**pojištění** a **zdravotní** ↓**pojištění**

net wage

actual amount of monetary remuneration for work paid to the employee after deduction of income tax advances, social security and health insurance contributions

hrubá mzda

peněžní odměna za práci před zdaněním a jinými odpočty; vždy se uvádí ve smlouvách a pracovních nabídkách

gross wage

monetary remuneration for work before taxes and other deductions, stated in employment contracts and job offers

minimální mzda

nejnižší možná mzda, kterou je povinen ↓**zaměstnavatel** poskytovat ↓**zaměstnanci** za práci. Výše minimální mzdy je stanovena v nařízení vlády č. 567/2006 Sb.

minimum wage

the lowest possible wage an employer is obliged to pay to an employee for work. The minimum wage amount is specified by Government Decree No. 567/2006 Sb.

Základní sazba minimální mzdy pro stanovenou týdenní pracovní dobu 40 hodin činila v roce 2022 buď 96,40 Kč za hodinu nebo 16 200 Kč za měsíc

In 2022, the basic minimum wage rate for a 40-hour working week was CZK 96.40 per hour, or CZK 16,200 per month.

odvody ze mzdy

částky na **sociální** ↓**pojištění** a **zdravotní** ↓**pojištění** a ↓**záloha** na ↑**daň z příjmu**

payroll taxes

levies comprised of social and health insurance contributions and income tax advances

průměrná mzda

průměrná finanční odměna za vykonanou práci u daného ↓**povolání** nebo u lidí v daném regionu (příp. v celé zemi)

average wage

average financial remuneration for work in a particular profession or region (or the whole country)

superhrubá mzda

hrubá ↑**mzda** navýšena o odvody na sociální a zdravotní pojištění placené ↓**zaměstnavatelem**. Z této mzdy se vypočítává daňový základ. Superhrubá mzda byla v roce 2021 zrušena.

super-gross wage

gross wage increased by the social and health insurance contributions paid by the employer). Super-gross wage is used for calculating the tax base. In 2021, super-gross wage was abolished.

nadace a nadační fondy

↑**fundace**

nájem

dočasné užívání věci nebo ↓**nemovitosti** na základě uzavřené **nájemní** ↓**smlouvy** mezi nájemcem a ↓**pronajímatelem** (majitelem) za úplatu

lease

temporary use of a thing or real property in return for financial compensation, based on a lease agreement concluded between a tenant/lessee and a landlord/lessor (owner)

nájemce

ten, kdo si za úplatu (↓**nájemné**) pronajímá movitou či nemovitou věc do užívání od ↓**pronajímatele** (majitele)

tenant/lessee

person who rents a thing or real property, in return for financial compensation, from a landlord/lessor (owner)

nájemné

úhrada za ↑**nájem** (příp. ↓**podnájem**), výše nájmu je stanovena v **nájemní** ↓**smlouvě** (příp. v **podnájemní** ↓**smlouvě**).

rent

compensation paid for the use of a thing or real property; the amount is determined in a lease agreement

NÁKLADY NA BYDLENÍ

náklady na bydlení

zpravidla ↑**nájemné** a dále náklady za služby spojené s užíváním bytu, domu či jejich části (např. plyn, elektřina, ↓**vodné a stočné**, odvoz komunálního odpadu a vytápění)

housing costs

typically rent, plus the costs of utilities (e.g., gas, electricity, water, sewage, waste removal, and heating) for a flat, house or part thereof

normativní náklady na bydlení

průměrné náklady na bydlení, podle velikosti obce a počtu členů domácnosti, stanovené ↓**vyhláškou**. Výše normativních nákladů na bydlení je dále uvedena v ↓**zákoně o státní sociální podpoře** a bývá používána pro určení nároku a výše **sociální** ↑**dávky** příspěvek na bydlení

standardised housing costs

average housing costs based on the size of the municipality and the number of household members, determined every year by a regulation. The amount of standardised housing costs is also stated in the State Social Support Act and is used to determine the entitlement to and amount of the housing benefit.

NÁMITKA

námitka

1. obecně protest, nesouhlas
2. dle ↓**zákona** o organizaci a provádění sociálního zabezpečení opravný prostředek proti ↓**rozhodnutí České** ↓**správy sociálního zabezpečení** o přiznání důchodu
3. dle zákona o správě ↑**daní a** ↓**poplatků**: řádný opravný prostředek proti jakémukoliv úkonu **správce** ↑**daně** v souvislosti s řízením vymáhacím a zajišťovacím
4. dle OSŘ: opravný prostředek proti platebnímu rozkazu směnečnému nebo šekovému

1. objection/opposition
2–4. objection

1. generally: protest, disagreement
2. under the Social Security Act: remedy against a decision of the Czech Social Security Administration on granting a pension
3. under the Taxes and Fees Act: remedy against any act performed by the tax administrator in connection with enforcement proceedings and proceedings to secure rights
4. under the Civil Procedure Code: remedy against a judicial order to pay a bill or cheque

námitka podjatosti

právo **účastníka** ↓**řízení** před ↓**soudem** se vyjádřit k osobě soudce a přísedících, pokud má pochybnost o jejich nestrannosti a objektivitě

plea of prejudice

right of a party to judicial proceedings to express his/her opinion on the judge and lay judges if the party doubts their impartiality and objectivity

---

napomenutí

nejmírnější ↓**sankce** za ↓**přestupek** v přestupkovém řízení

admonition

the lightest penalty for an administrative infraction imposed in infraction proceedings

---

napomenutí třídního učitele

↑**kázeňské opatření** užívané na základní nebo střední škole; uděluje po zvážení ↓**třídní učitel** žákovi za méně závažné porušení ↓**školního řádu** (např. pozdní příchody do vyučování apod.).

class teacher's warning

a disciplinary measure used in primary and secondary schools; it is given by a class teacher to a pupil or student for less serious breaches of the school rules (e.g., late arrivals).

Národní pedagogický institut České republiky

NPI ČR: **příspěvková** ↓**organizace** zřízená ↑**Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy**; školské vzdělávací, metodické, výzkumné, odborné a poradenské zařízené pro řešení otázek v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání, základního uměleckého, jazykového, neformálního, zájmového a dalšího vzdělávání. NPI vznikl 1. 1. 2020 sloučením Národního ústavu pro vzdělávání (NÚV) a Národního institutu pro další vzdělávání (NIDV). Podrobné informace jsou dostupné na webu https://www.npi.cz/.

National Pedagogical Institute of the Czech Republic

an organisation funded from the state budget, managed by the Ministry of Education, Youth and Sports; the Institute focuses on training, methodology, research and consultancy in the area of pre-school, primary, secondary and higher vocational education, as well as education provided by art and music schools, language education, informal education and further education. The Institute was established on 1. 1. 2020 through a merger between the National Education Institute and the National Further Education Institute. More information is available at https://www.npi.cz/.

---

národnost

příslušnost k národu, etnické skupině. V ČR si ji lze zvolit na základě osobního rozhodnutí.

ethnic origin, language affiliation

affiliation to a nation or ethnic group. In the Czech Republic this can be selected at the individual's discretion.

---

nárok

právní možnost uplatnit u ↓**soudu** nebo úřadu své subjektivní právo

claim

possibility granted by law to assert a subjective right before a court or an authority

---

nařízení

1. v užším smyslu druh podzákonného **právního** ↓**předpisu**, který může vydávat vláda, ministerstvo nebo jiný **správní** ↓**úřad**, obce (↓**obec**) a ↑**kraje** k provedení ↓**zákona**
2. obecně jakýkoliv pokyn, jímž někdo z pozice moci jinému ukládá něco učinit

1. decree
2. order

1. in the narrower sense of the term: type of subordinate legislation issued by the government, a ministry or other administrative authority, municipal and regional authorities for the purpose of implementing a law
2. in the general sense: any instruction to do something given by somebody in a position of power to another person

---

návyková látka

↓**psychoaktivní látka**

psychoactive substance

NEDBALOST

nedbalost

negligence

nedbalost nevědomá

pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájmy chráněné trestním ↓**zákonem**, ač o tom vzhledem k okolnostem a ke svým osobním poměrům vědět měl a mohl (např. lékař zvolil pro konkrétního pacienta způsob léčby, který vzhledem ke zdravotním problémům pacienta, o nichž lékař nevěděl, vedl k poškození zdraví pacienta, přičemž tento lékař měl možnost uvedené informace ještě před stanovením léčby zjistit)

inadvertent/unconscious negligence

applies in cases where the offender did not known that he/she might breach or threaten by his/her conduct any interests protected by the Criminal Act, although he/she should and could have known it in the given circumstances and his/her personal situation (e.g., a physician chooses a treatment for a patient which, as a result of medical problems of which the physician is unaware, causes damage to the patient's health, where the physician had an opportunity to obtain such information before determining the treatment method)

nedbalost vědomá

pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájmy chráněné trestním ↓**zákonem**, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že takové ohrožení nebo porušení nezpůsobí (např.: pachatel nedodržuje dopravní předpisy a spoléhá na to, že nedojde k nehodě a následnému zranění)

advertent/conscious negligence

the offender knew that he/she can breach or threaten by his/her conduct certain interests protected by the Criminal Act but presumed, without sufficient reason, that he/she would not cause such threat or breach (e.g., an offender fails to comply with traffic rules in the belief that he/she will not cause an accident or subsequent injury)

---

nedobrovolná migrace

↑**migrace nucená**

---

nemocenské

hov. *nemocenská:* ↑**dávka nemocenského pojištění** poskytovaná ekonomicky aktivním osobám (tj. pojištěncům) v období, kdy z důvodu nemoci (tj. dočasné pracovní neschopnosti) nemohou vykonávat práci a ztratí dočasně výdělek. Řízení o žádostech a výplata nemocenské spadá do kompetence **České** ↓**správy sociálního zabezpečení**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

sickness benefit

a sickness insurance benefit provided to economically active persons (i. e. insured persons) during the period when they are unable to work due to illness (temporary incapacity to work) and temporarily lose earnings. Applications are processed and the benefit is paid by the Czech Social Security Administration. The conditions and the amount of the benefit is regulated by Act No. 187/2006 Sb., regulating sickness insurance.

NEMOCNICE

nemocnice

hospital

fakultní nemocnice

nemocnice, která spolupracuje s lékařskou fakultou

university hospital

hospital cooperating with the medical faculty of a university

smluvní nemocnice

nemocnice, která má uzavřenou smlouvu s danou zdravotní pojišťovnou

contracted hospital

hospital which has concluded a contract with the relevant health insurance company

---

nemovitost

pozemek nebo stavba spojená se zemí pevným základem

real property/real estate

a plot of land or a structure fixed to the ground with a firm foundation

---

nepojistné dávky sociálního zabezpečení

nepojistné sociální ↑dávky

non-insurance-based social security/ non-insurance welfare benefits

---

neurolog

↑**odborný lékař;** zabývá se léčbou onemocnění a poruch nervové soustavy především na organickém podkladě

neurologist

a specialist; a physician treating diseases and disorders of the nervous system, particularly those of an organic nature

---

nezaměstnanost

stav, kdy dochází k nerovnováze na trhu práce – poptávka po pracovních místech je vyšší než nabídka práce. Podle metodiky Mezinárodní organizace práce se za nezaměstnaného považuje osoba, která: 1) je starší patnácti let, 2) aktivně hledá práci a 3) je připravena k nástupu do práce do 14 dnů.
Za vážný ekonomický problém je považována dlouhodobá nezaměstnanost, kdy nezaměstnaný nemá práci déle než jeden rok. Opětovné zaměstnání je v takovém případě velmi obtížné. Osoby, které přišly o zaměstnání (např. z důvodu výpovědi), mohou za splnění podmínek stanovených v ↓**zákoně o zaměstnanosti** požádat na místně příslušné pobočce ↓**Úřadu práce ČR** o ↓**podporu v nezaměstnanosti**.

unemployment

a state of imbalance on the job market – the demand for workplaces is higher than their supply. Using ILO methodology, an unemployed person is a person who is: 1) older than 15; 2) is actively searching for work; 3) is prepared to commence work within 14 days. Long-term unemployment, when the person is out of a job for more than one year, is considered a significant economic problem. It is very difficult to find work again in such cases. Persons who lost their job (e. g. were made redundant) may be entitled to unemployment benefits paid by their local branch of the Labour Office of the Czech Republic under conditions established by the Employment Act.

NEZLETILÝ

---

nezletilý

nezletilé dítě: osoba mladší 18 let (≠ ↓**zletilý**)

minor

person under 18 years of age

nezletilé osoby bez doprovodu

na základě ↑**nařízení** ES se jedná o svobodné osoby mladší 18 let, jež vstupují na území členských států EU bez doprovodu dospělé osoby, která za ně podle práva nebo podle zvyklostí odpovídá, a to po dobu, po kterou se skutečně nenacházejí v péči takové osoby

unaccompanied minors

based on an EC Regulation, single persons under 18 years of age who enter the territory of an EU member state unaccompanied by a responsible adult who takes care of them by virtue of law or custom, until such time as they are effectively taken into the care of such a person

---

NNO

nestátní nezisková ↓organizace

NGO

---

noclehárna

druh služby sociální prevence podle ↓**zákona o sociálních službách**. Jde o **ambulantní ↓službu** (přenocování nelze chápat jako pobyt v zařízení, nejde tedy o **pobytovou ↓službu**), která je poskytována za úhradu. Výši úhrady stanoví poskytovatel služby, obvykle se jedná o 30 Kč za 1 nocleh. Noclehárny jsou zpravidla určeny ↓**osobám bez přístřeší**, které mají zájem o využití hygienického zařízení a přenocování. V rámci služby jsou vedle možnosti přenocování, poskytovány také podmínky pro osobní hygienu ev. pomoc při vykonání osobní hygieny. Při poskytování služby mohou být zajištěny i další činnosti (např. základní či odborné **sociální ↓poradenství**).

night shelter

type of social prevention service pursuant to the Social Services Act. Provided as an outpatient service (the night spent at the shelter cannot be understood as accommodation) at a fee. The amount of the fee is determined by the provider – usually CZK 30 per night. Night shelters are typically available for the homeless who are in need of hygiene facilities and overnight shelter. Shelters also provide bathroom and shower facilities and assistance with personal hygiene, if needed. Other services can be included (such as basic or professional social counselling).

---

noční klid

doba, kdy má být zachován klid a kdy jsou omezovány např. veřejné zábavy nebo stavební práce. Doba nočního klidu je pro účely ochrany před hlukem a vibracemi stanovena **obecními ↓vyhláškami** jako doba mezi 22. hodinou večerní a 6. hodinou ranní. Rušení nočního klidu je dle zák. č. 251/2016 Sb. ↓**přestupkem** proti veřejnému pořádku.

noise curfew

time of the day between 10 p. m. and 6 a.m., when activities causing noise and vibrations (e.g., public events or construction works) are restricted. Such restriction is usually imposed by a municipal bylaw. Disturbance of peace and quiet is an administrative infraction pursuant to Act No. 251/2016 Sb.

---

norma

1. závazné pravidlo (např. ↓**zákon,** ↓**vyhláška**, desatero)
2. označení pro to, co je společensky přijatelné, „normální“ (tj. statisticky nejčetnější)

norm

1. a binding rule (such as a law, a decree, the Decalogue)
2. a term for what is socially acceptable, or 'normal' (i.e. statistically most frequent).

---

nostrifikace

uznání rovnocennosti dosaženého stupně zahraničního vzdělání (základního, středního, vyššího odborného nebo vysokoškolského – ↑**dosažené vzdělání**). Nostrifikace provádí krajské úřady, univerzity nebo ministerstva, a to v závislosti na stupni vzdělání a jeho typu. U některých ↓**povolání** (lékař, zdravotní sestra) neumožňuje nostrifikace přímý výkon profese, je potřeba složit **aprobační** ↓**zkoušku**.

recognition of education/nostrification

recognition of foreign education (primary, secondary, higher vocational or university) by the authorities of the Czech Republic. Performed by regional authorities, universities, or ministries, depending on the level and type of education. For certain professions (physicians, nurses), it is not possible to start working immediately upon recognition; further professional ('approbation') examinations are required.

---

notář

fyzická ↓**osoba** s právnickým vzděláním pověřená státem k sepisování veřejných ↑**listin** (smlouva, ↓**závěť**), přijímání úschov a některým dalším činnostem (ověřování podpisů, vidimace aj.), z nichž významná je zejména činnost notáře jako soudního komisaře v řízení o dědictví

notary public

an individual with legal training, authorised by the state to draft public documents (contracts, testaments), take things (esp. documents, money) into custody and perform certain other activities (authentication of signatures, notarizing copies etc.); one of the most important functions of a notary public is that of judicial commissioner in inheritance proceedings

---

nouzový stav

stav vyhlašovaný vládou ČR, popř. předsedou vlády ČR podle zák. č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, v případě živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost

state of emergency

is declared by Czech government or the Prime Minister pursuant to Act No. 110/1998 Sb., regulating security of the Czech Republic, in the event of a natural disaster, environmental or industrial accident, disaster or other hazards that pose a threat to life, health or property or public order or security to a great extent

---

novela

právní ↓předpis, kterým se mění či doplňuje (novelizuje) jiný, starší právní předpis (např. novela zákona, novela vyhlášky atd.). Novely jsou vydávány buď jako samostatné právní předpisy nebo jsou připojeny k jiným předpisům zpravidla na jejich konec.

amendment to/re-enactment of a law

a piece of legislation modifying or amending (re-enacting) another, older legal regulation (such as amendment to a statute, ordinance etc.). Amendments are either issued as separate statutes or attached to other regulations, typically at the end.

OAMP

↓Odbor azylové a migrační politiky MV

---

obecné nařízení o ochraně osobních údajů

↑GDPR: nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 27. dubna 2016, jímž se stanovuje právní rámec ochrany osobních údajů v evropském prostoru, jehož cílem je co nejvíce hájit práva občanů EU proti neoprávněnému zacházení s jejich daty včetně **osobních ↓údajů**. V českém právním řádu je v návaznosti na nařízení GDPR ochrana osobních údajů upravena zejm. v zák. č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů.

General Data Protection Regulation

GDPR: Regulation of the European Parliament and of the Council of 27. 4. 2016 establishing a legal framework for the protection of personal data in the European area, which aims to protect as far as possible the rights of EU citizens against unauthorised handling of their data, including personal data. In Czech law, GDPR is reflected in personal data protection regulation in Act No. 110/2019 Sb., regulating personal data processing.

OBČAN

občan

citizen

občan EU

každá osoba, která je občanem některého z členských států EU. Občanství EU nenahrazuje **↓státní příslušnost** členského státu, nýbrž ji doplňuje. Občanství EU bylo zavedeno Maastrichtskou smlouvou a vyplývají z něho určitá práva a povinnosti. Z hlediska **↓zákona o pobytu cizinců** a dalších souvisejících právních předpisů (např. **↓zákon o zaměstnanosti**) se do skupiny občanů EU z hlediska práv a povinností

EU citizen

each and any individual who is a citizen of any of the EU member states. EU citizenship does not replace citizenship of any member states, simply complementing it. EU citizenship was introduced with the Maastricht Treaty and is connected to certain rights and duties. From the point of view of Foreigners Residence Act and other related legislation (e.g., the Employment Act), citizens of countries of the European Economic

zahrnují i občané států ↑**Evropského hospodářského prostoru**, které nejsou členy EU (Norsko, Island, Lichtenštejnsko) a dále občané Švýcarska.

Area which are not EU member states (Norway, Iceland, Liechtenstein) and Swiss citizens have the same rights are duties.

občan třetí země

státní příslušník třetí země: občan země mimo EU. Nemá ani ↓**občanství** ČR ani občanství některého z členských států EU, včetně Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska.

third-country citizen

synonym for third country national; citizen of a country outside the EU, who is not a citizen of the Czech Republic, the EU, including Norway, Iceland, Liechtenstein or Switzerland.

OBČANSKÝ

občanská poradna

součást **sociálních** ↓**služeb**; nabízí radu či pomoc těm, kdo si nejsou jisti svými právy a povinnostmi. Smyslem občanské poradny je v takovém případě předávat informace a podporu těm, kteří to potřebují. Poradenství je poskytováno bezplatně v celkem 18 právních oblastech (podrobnější informace www.obcanskeporadny.cz).

citizens advice bureau

part of social services; citizens advice bureaux provide independent, professional, impartial and free counselling to those who are not sure about their rights and duties. The purpose of a citizens advice bureau is to provide information and support to those who need it. Counselling is provided in 18 branches of law free of charge. For further information see www.obcanskeporadny.cz.

občanské sdružení

zastaralý název; druh **právnické** ↓**osoby**; sdružení osob za určitým účelem, často v oblasti občanských či veřejně prospěšných aktivit. S nabytím účinnosti nového občanského zákoníku (89/2012 Sb.) byla občanská sdružení transformována na ↓**spolky, ↓ústavy, sociální** ↑**družstva.**

civic association

an obsolete term; a type of a legal entity; an association of individuals created for a specific purpose, often for civic activities or public good. Under the new Civil Code (Act No. 89/2012 Sb.), civic associations have been transformed into societies, institutes, or social cooperatives.

občanství

státní příslušnost: jeden z hlavních znaků moderního státu; právní vztah mezi **fyzickou** ↓**osobou** a státem. Poskytuje lidem pocit identity a je zároveň spojena se širokou škálou práv (např. ochrana občana ze strany státu) a povinností (např. věrnost

citizenship

nationality; one of the major signs of a modern state; the legal relationship between an individual and the state. It provides a sense of identity and a broad spectrum of rights (protection of citizens by the state) and duties (such as loyalty to the state, the

státu, závazek k jeho obraně, výkon určitých funkcí a dodržování právních předpisů státu i mimo jeho území aj.). V ČR podmínky nabývání a pozbývání občanství upravuje ↓**zákon o státním občanství České republiky**.

duty to defend it, perform certain functions and observe its laws at home and abroad). In the Czech Republic, acquisition and loss of citizenship is regulated by Act No. 186/2013 Sb., regulating state citizenship of the Czech Republic.

OBEC

obec

základní jednotka veřejné správy, v čele obce stojí ↓**starosta**. Tvoří územně samosprávný celek základního stupně. Je subjektem ↓**samosprávy** a v různé míře (podle typu obce) také vykonavatelem státní správy. Postavení obce, její orgány a působnost upravuje zák. č. 128/2000 Sb., o obcích. V ČR je celkem 6253 obcí (vč. městysů, měst a obcí s rozšířenou působností).

municipality, borough

a basic element of public administration, with a mayor as its head. It forms a territorial self-governing unit. It is self-governed and is endowed with state authority to a certain degree (depending on the type of municipality). The status of a municipality, its bodies and powers are regulated by Act No. 128/2000 Sb., regulating municipalities. There are a total of 6,253 municipalities in the Czech Republic (including townships, municipalities and municipalities with extended powers).

zastupitelstvo obce

nejvyšší ↑**orgán** obce v oblasti samostatné působnosti. Je volen přímo občany na 4 roky. Schvaluje program územního rozvoje, rozpočtu obce (↑**obec**), obecně závazné ↓**vyhlášky**, rozhoduje o zřizování **obecní** ↓**policie** apod.

municipal council

the supreme body of a municipality exercising autonomous powers; is elected directly by the citizens for 4 years. Approves the spatial development programme, the municipal budget, and binding municipal bylaws; decides on the establishment of the municipal police, etc.

OBECNÍ

obecní

municipal (city, town, village)

obecní rada

je volena z řad členů **zastupitelstva** obce (↑**obec**) a oprávněna jednat a činit úkony jménem obce. Rozhoduje o běžných

board of the municipal council

elected from the ranks of members of the municipal council and authorised to act and take steps on behalf of the municipality.

provozních záležitostech obce, vydává ↑**nařízení**, připravuje návrhy k jednání zastupitelstva apod.

The board of a municipal council decides on the day-to-day running of the municipality, issues municipal ordinances, prepares proposals for meetings of the municipal council, etc.

obecní zastupitelstvo

zastupitelstvo ↑obce

municipal assembly

obhájce

↑**advokát**; zastupuje obviněného/obžalovaného v trestním řízení

defence attorney, defence counsel

an independent professional lawyer; represents the accused/the defendant in criminal proceedings

obchod

trade

OBCHODNÍ

obchodní

commercial/business

obchodní rejstřík

veřejný seznam, do kterého se zapisují ↓**zákonem** stanovené ↓**údaje** o ↓**podnikatelích**, jako je např. ↑**firma**, sídlo, předmět ↓**podnikání** nebo společníci. Každý do něj může nahlížet a pořizovat si z něj ↓**výpisy**. Je dostupný na www.justice.cz.

Commercial Register

a public register in which entrepreneurs are required by law to register data about their business, such as trade name, registered office, field and scope of business, and company members. The register is publicly accessible and anyone may make copies from it. Available at: www.justice.cz.

obchodní společnost

právnická ↓osoba založená za účelem ↓**podnikání** více osob nebo ve větším rozsahu. Obchodními společnostmi jsou: **veřejná obchodní ↓společnost**, komanditní ↓**společnost**, ↓**společnost s ručením omezeným**, **akciová ↓společnost**, evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.

(business) company/corporation

a legal entity founded for the purpose of business done by several persons or on a larger scale. Companies may be of the following types: unlimited company, limited partnership company, limited liability company, joint stock company, European Company and the European Economic Interest Grouping. Registration in the Commercial

Všechny společnosti a ↑**družstva** se povinně zapisují do ↑**obchodního rejstříku**, bez zápisu žádná společnost nevznikne.

Register is mandatory for all companies and cooperatives, and no company may be established without such registration.

zákon o obchodních společnostech a družstvech

↓**zákon** č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích). Upravuje zakládání, fungování a zánik **obchodní** ↓**společnosti** a ↑**družstva**.

Business Corporations and Cooperatives Act

Act No. 90/2012 Sb., which regulates the establishment, operation and dissolution of business companies and cooperatives (the Business Corporations Act).

---

obchodování s lidmi

závažný ↓**trestný čin**. Obchodování s lidmi znamená „najímání, přepravu, převoz, přechovávání nebo přijetí osob za účelem zneužívání za pomoci hrozby, použití síly nebo jiných forem donucení, za pomoci únosu, podvodu, uvedení v omyl nebo zneužití moci či stavu bezbrannosti nebo pomocí předání nebo přijetí plateb či výhod, a to za účelem získání souhlasu osoby mající kontrolu nad jinou osobou.“ Zahrnuje nucenou prostituci, otroctví, nucenou práci, vykořisťování aj.

human trafficking

a serious crime. Human trafficking may be defined as the 'recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons for the purpose of abuse by means of the threat or use of force or other forms of coercion, by means of abduction, fraud, deception, the abuse of power or of a position of vulnerability, or by means of giving and receiving payments or benefits to obtain consent from a person controlling another person, for the purpose of exploitation'. Includes forced prostitution, slavery, forced labour, exploitation, etc.

---

obviněný

označení pro osobu, proti které bylo zahájeno trestní stíhání

the accused

the most general term used for a person who is subject to criminal prosecution

---

obžalovaný

označení pro osobu, která byla obviněna (↑**obviněný**), a proti které ↓**státní zástupce** podal k ↓**soudu** v ↓**trestním řízení** obžalobu

the defendant

a person charged with a crime in court proceedings (the accused) and facing criminal charges brought by the prosecution in a criminal trial

---

očkování

pravidelná, zvláštní a mimořádná očkování proti infekčním nemocem jsou prováděna na základě principu povinnosti a pro očko-

immunization/vaccination

regular, special and extraordinary vaccinations against infectious diseases are provided as mandatory and are free of charge

vanou osobu jsou poskytována bezplatně. Jesle nebo předškolní zařízení mohou přijmout pouze dítě s povinným očkováním. Výjimku tvoří ↓**povinné předškolní vzdělávání** v **mateřské** ↓**škole**. K povinnému předškolnímu vzdělávání mohou být přijaty i děti, které nemají povinné očkování.

for the vaccinated person. Nurseries and preschool facilities may enrol only children who have had mandatory vaccinations. Mandatory pre-school education provided by kindergartens is an exception. Children who do not have the mandatory immunizations can be enrolled in mandatory preschool education.

---

odběratel

ten, kdo odebírá nebo kupuje od ↑**dodavatele**. Uvádí se na faktuře.

customer

a person taking or purchasing goods or services from a supplier; should be named in the invoice, where applicable

---

ODBOR

odbor

část úřadu, instituce nebo organizace vymezená specifickou agendou, kterou vykonává

department/section

part of an authority, institution or organisation defined by the particular area of responsibility entrusted to it

Odbor azylové a migrační politiky MV ČR

OAMP: organizační součást ↑**Ministerstva vnitra** ČR. Působí zejm. v oblastech ↓**mezinárodní ochrany**, vstupu a pobytu cizinců na území ČR, koordinace ↑**integrace cizinců**, mezinárodní a evropské spolupráce v oblasti ↑**azylu** a migrace, schengenské spolupráce, ochrany hranic a v návratové politice. Odbor je také útvarem ministerstva pro řízení ↓**Správy uprchlických zařízení MV ČR**. Strukturu OAMP tvoří centrální pracoviště v sídle Ministerstva vnitra na Praze 7 a dále regionální pracoviště ve všech 14 krajích ČR (tj. vč. hl. m. Prahy).

Department for Asylum and Migration Policy of the Ministry of the Interior

(Czech abbreviation: OAMP); an organizational unit of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. It exercises powers defined by the law in the field of international protection, entry and residence of foreigners in the Czech Republic. It is in charge with running the Refugee Facilities Administration of the Czech Republic. OAMP structure includes the central office in the headquarters of the Ministry of the Interior in Prague 7 and regional offices in each of the 14 regions of the Czech Republic (including the capital city of Prague).

Odbor prevence kriminality MV ČR

organizační součást ↑**Ministerstva vnitra** ČR. Hlavní ↓**orgán státní správy** v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti, koordinuje koncepci ↓**prevence** kriminaity v ČR.

Crime Prevention Department of the Ministry of the Interior

an organizational unit of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. It is the main state administrative body responsible for public order and safety; coordinator of crime prevention strategy in the Czech Republic

odbor sociálních věcí

organizační součást **krajského** ↓**úřadu** nebo **městského** ↓**úřadu**. Má zpravidla na starost agendu sociální péče, sociálně-právní ochrany dětí, sociální prevence, ochrany práv příslušníků ↑**menšin**, veřejné zdraví, prevenci kriminality, drogové problematiky a dal.

department of social affairs

an organizational unit of a regional or municipal authority normally responsible for social care, social and legal protection of children, social prevention, protection of rights of minorities, public health, crime prevention and drug abuse issues and other.

odbory

sdružení ↓**zaměstnanců** založené s cílem prosazovat jejich pracovní, hospodářské, politické, sociální a jiné zájmy. Odbory jednají jménem pracovníků, které zastupují, pokud jednají se ↓**zaměstnavatelem** nebo státem, například ohledně výše mezd nebo **pracovních** ↓**podmínek**.

trade unions

associations of employees founded for the purpose of promoting their occupational, economic, political, social and other interests. Trade unions act on behalf of the employees they represent in negotiations with the employer or the state, e.g., concerning pay or working conditions.

odcizení

1. ↑**krádež**
2. psychický stav distance mezi lidmi

1. theft/larceny
2. alienation

1. the act of stealing
2. psychological distance between people

ODDĚLENÍ

oddělení

section, department

Oddělení pobytu cizinců

OPC: pracoviště ↑**Odboru azylové a migrační politiky** zejm. pro vyřizování žádostí o vydání či prodloužení pobytového opráv-

Section for Residence of Foreigners of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

(Czech abbreviation: OPC); office of the

nění cizince na území ČR (s výjimkou ↓**víza do 90 dnů**).

Department of Asylum and Migration Policy of the Ministry of the Interior responsible for issuing long-term and permanent residence permits for foreigners in the Czech Republic (except for 90-day visas).

---

odečitatelné položky od základu daně

↑**daň**

deductibles

---

odesílatel

sender

---

odlišný mateřský jazyk

OMJ: pojem užívaný nejčastěji v kontextu vzdělávání dětí a žáků – cizinců, neboli ↑**dětí s odlišným mateřským jazykem**. Označuje stav, kdy je rodný jazyk dotyčné osoby odlišný od českého jazyka.

Czech as an additional language/Czech as a second language

this term is mostly used in the context of education of children and foreign students who are learning Czech as an additional language. It is used in cases when the person's mother tongue is not Czech.

ODKLAD

---

odklad

postponement, deferral

---

odklad povinné školní docházky

preventivní opatření, kdy je dítěti, které by mohlo mít v základní škole určité problémy, odložen nástup k povinnému základnímu vzdělávání o jeden rok (viz ↓**povinná školní docházka**). O odklad povinné školní docházky žádá zákonný zástupce dítěte v případě, že dítě, které dovršilo 6 let, není tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé (např. problémy s výslovností a vyjadřováním, se soustředěním, zdravotní stav, problémy s navazováním sociálních kontaktů, nedostatky v jemné motorice, atd.). O odkladu rozhoduje ředitel školy, kam je nebo má být dítě zapsáno, na základě písemné žádosti podané nejpozději do 31. 5. kalendářního roku, v němž má dítě do základní školy nastoupit. Součástí

postponement of compulsory school attendance

a preventive measure recommended for children who could experience certain difficulties at school – their enrollment can be delayed by one year (see compulsory school attendance). Postponement may be sought by the child's guardian if the child who is 6 years old has not reached adequate physical or mental maturity (such as difficulty with pronounciation and expression, concentration, medical condition, difficulty building social relationships, poor fine motor development etc.) The decision on postponement is made by the principal of the school in which the child will be enrolled based on a written request submitted by 31 May of the calendar year in which

žádosti musí být posudek dětského lékaře (viz ↑**pediatr**) a ↓**školského poradenského zařízení**.

the child must be enrolled. The request must be supported with an assessment by a paediatrician and an education counselling facility.

podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody

hov. *podmínka*: ↓**soud** může podmíněně odložit výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího tři léta, jestliže s přihlédnutím k osobě pachatele není třeba jeho výkonu. Zkušební doba je stanovena na 1–5 let. Jestliže podmíněně odsouzený vedl ve zkušební době řádný život a vyhověl uloženým podmínkám, vysloví soud, že se osvědčil. Jinak rozhodne, a to popřípadě již během zkušební doby, že se trest vykoná.

conditional suspension of a prison sentence

the court may conditionally suspend a prison sentence not exceeding three years if it does not deem it necessary for the offender to serve the term in prison. The trial period varies from 1 to 5 years. If the person under the suspended sentence leads an orderly life in the trial period and meets all conditions imposed upon him, the court will pronounce that he/she has passed the test; otherwise, the court will decide, even before the trial period has expired, that the sentence will be implemented.

odměna pěstouna

↑**dávka pěstounské péče**; na dávku má nárok osoba pečující o dítě v rámci **náhradní rodinné** ↓**péče** nebo osoba v evidenci osob pro **pěstounskou** ↓**péči na přechodnou dobu**. Řízení o žádostech a výplata odměny pěstouna spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR** a řídí se zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

fostering allowance

foster care benefit; provided to individuals who take care of a child in foster care or individuals who are registered as temporary foster carers. Applications are processed and the allowance is paid by the Labour Office of the Czech Republic and is regulated by Act No. 359/1999 Sb., regulating social and legal protection of children.

ODPAD

odpad

komunální odpad

směsný odpad: podle legislativy veškerý odpad vznikající při činnosti **fyzických** ↓**osob** (domácností) na území obce (↓**obec)**

municipal waste

mixed waste: defined by the law as all waste generated by the activities of individuals (households) in a municipality

tříděný odpad

separovaný odpad, oddělený sběr odpadu: sběr odpadů do nádob, pytlů, velkokapacitních kontejnerů, ve sběrnách, sběrných dvorech a výkupnách takovým způsobem, kdy je tok odpadů oddělen podle druhu a povahy konkrétního odpadu s cílem usnadnit jeho specifické zpracování (např. recyklaci). V České republice se odděleně sbírá zejm.:
1. směsný resp. ↑**komunální odpad** (černá barva nádob);
2. papír (modrá barva nádob);
3. sklo (zelená nebo bílá barva nádob);
4. plasty (žlutá barva nádob);
5. nápojové kartony (oranžová barva nádob);
6. bioodpad (hnědá barva nádob);
7. elektroodpad (červená barva);
8. objemový odpad (speciální kontejner či sběrný dvůr).

sorted waste

separated waste, targeted waste collection: collection of waste into containers, bags, wagons, collection centres, collection yards, and buy-in centers in a way which allows for separation by type and character of waste, and enables easier further processing (e.g., recycling). In the Czech Republic, waste is sorted mainly by the following categories:
1. unsorted, or communal waste (black colour of containers);
2. paper (blue colour of containers)
3. glass (green or white colour of containers)
4. plastic (yellow colour of containers)
5. beverage cartons (orange colour of containers)
6. bio-waste (brown colour of containers)
7. electronic waste (red colour)
8. large size waste (special containers or collection yards)

---

odpor

1. **forma řádného opravného ↓prostředku** proti nepravomocnému ↓**rozhodnutí správního ↓orgánu** či ↓**soudu** a) proti všem typům platebních rozkazů v občanském **soudním ↓řízení**; b) proti trestnímu příkazu v **trestním ↓řízení**; c) proti příkazu ve **správním ↓řízení** 2. obecně nechuť, vzdor, antipatie

1. protest
2. opposition

1. a form of ordinary remedy against decisions of administrative authorities or courts that have not yet become final and effective: a) against all types of payment orders in civil procedure; b) against a criminal order in criminal proceedings; c) against an order in administrative proceedings
2. general: resistance, defiance, antipathy

---

odsouzený

the convicted (person)

ODVOLÁNÍ

odvolání

řádný opravný prostředek, kterým lze napadnout nepravomocné ↓**rozhodnutí ↓soudu** nebo správního orgánu prvního

appeal

an ordinary remedy contesting a decision by a first instance court or administrative authority that has not yet become final and

stupně. Poučení o odvolání musí být vždy uvedeno v rozhodnutí, včetně ↑**lhůty**, během níž se lze odvolat.

effective. A memorandum regarding the appeal is always attached to the decision, including the time limit within which an appeal can be lodged.

blanketní odvolání

formální odvolání: označení pro ↑**odvolání**, ve kterém nejsou uvedeny žádné odvolací důvody (de facto prázdné odvolání). Podává se zpravidla v časové tísni za účelem formálního splnění zákonné ↑**lhůty** pro podání odvolání, nebo za situace, kdy odvolatel nemá zajištěnu právní pomoc. Při podání blanketního odvolání je odvolací orgán povinen vyzvat k doplnění tzv. vadného (neodůvodněného) odvolání k čemuž stanoví lhůtu dle vlastního uvážení.

blank appeal

formal appeal: a term for an appeal without justification (in fact, an empty appeal). It is usually lodges under time pressure to make sure that the legal limit for lodging an appeal was formally been met, or under circumstances when the appelant does not have access to legal aid yet. If a blank appeal is lodged, the appelate body must order the appelant to address the defects of the (ungrounded) appeal by completing it, and provide time at its discretion.

OCHRANA

ochrana

protection

dočasná ochrana

ochranný pobyt udělovaný podle zák. č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně. Uděluje se ve výjimečných situacích vedle **mezinárodní** ↓**ochrany** (nejedná se o totéž). Smyslem je rychle a účinně reagovat na hromadné přílivy vysídlených osob ze třetích zemí, které se nemohou vrátit do země svého původu. Může se jednat o osoby, které uprchly z oblastí ozbrojených konfliktů nebo endemického násilí, nebo osoby, kterým vážně hrozí systematické nebo obecné porušování lidských práv, či osoby, které se staly oběťmi takového porušování lidských práv.

temporary protection

protective residence granted pursuant to Act No. 221/2003 Sb., regulating temporary protection. Is granted in extraordinary situations alongside international protection (these are two different things). The purpose is to provide a rapid and effective reaction to mass arrivals of displaced persons from third countries who are unable to return to their country of origin. These can be persons who fled from regions affected by armed conflict and endemic violence, or persons facing a grave risk of systemic or general violation of human rights, as well as persons who have become victims of such violation of human rights.

doplňková ochrana

vedle ↑**azylu** se jedná o další formu **mezinárodní** ↓**ochrany**. Doplňková ochrana může být podle ↓**zákona o azylu**, udělena osobám, které nesplňují podmínky pro udělení azylu, přičemž jim ale v zemi původu hrozí nebezpečí vážné újmy na zdraví či životě. Podobně jako u azylu, může i doplňková ochrana být udělena za účelem sloučení s rodinným příslušníkem, který je rovněž držitelem doplňkové ochrany. Doplňková ochrana se uděluje na časově omezenou dobu (zpravidla 1 až 3 roky) s možností opakovaného prodloužení. Rozhodování o udělení či neudělení doplňkové ochrany spadá na 1. stupni do kompetence ↑**Ministerstva vnitra** ČR.

subsidiary protection

unlike asylum, this is another form of international protection. Pursuant to the Asylum Act, subsidiary protection may be granted to individuals who do not meet the requirements for asylum but they face a risk of serious harm to their life or health in their country of origin. Similarly to asylum, subsidiary protection may also be granted for the purpose of reunification with a family member who is a holder of subsidiary protection. Subsidiary protection is granted for a limited period (typically between 1 and 3 years) and may be extended repeatedly. First-instance decision of applications for subsidiary protection is made by the Ministry of the Interior of the Czech Republic.

mezinárodní ochrana

zastřešující pojem pro ochranný pobyt státních příslušníků třetích zemí, udělovaný formou ↑**azylu** nebo **doplňkové** ↑**ochrany** podle ↓**zákona o azylu**

international protection

protective residence in the form of asylum or subsidiary protection, granted to foreigners (i.e. citizens of third countries or stateless persons) who are subject to persecution or in actual or imminent danger of suffering serious harm

ochranná výchova

opatření uložené soudem podle zák. č. 218/2003 Sb. (o soudnictví ve věcech mládeže), za protiprávní jednání ↑**mladistvého**. Smyslem ochranné výchovy je ochrana společnosti před nebezpečím spáchání dalších provinění, a zároveň ochrana duševního, mravního a sociálního vývoje mladistvého. Institut ochranné výchovy je nižší formou ↓**sankce**, oproti ↓**trestu odnětí svobody**. Ochranná výchova může být uložena max. do doby nabytí zletilosti mladistvého (nejdéle však do dosažení věku 19 let). Zařízeními ochranné výchovy jsou:
1. ↑**Diagnostický ústav**
2. ↑**Dětský domov**
3. Dětský domov se školou

youth custody

a measure imposed by court pursuant to Act No. 218/2003 Sb. (regulating youth justice) on a youth offender. The purpose of youth custody is to protect society against the risk of further illegal conduct as well as to protect the mental, moral and social development of the young person. Youth custody is a lighter form of penalty compared to incarceration. Youth custody may be imposed for a period no longer than the age of majority (not later than 19 years). Youth custody facilities are:
1. Diagnostic centre for high-risk children
2. Children's home
3. Children's home with school
4. Youth custody institut

4. Výchovný ústav (↓**ústavní výchova)**
Výkon ochranné výchovy upravuje zák. č. 109/2002 Sb.

5. Reformatory institution (institutional education)
Youth custody is regulated by Act No. 109/2002 Sb.

---

okres

územní správní jednotka. Organizačně stojí mezi obcí (↑**obec**) a ↑**krajem**.

district

a unit of territorial administration (between municipality and region in the local government system)

---

ombudsman

mimosoudní kontrolní úřad, který je státem pověřen k řešení stížností jednotlivců na jednání **veřejné** ↓**správy**. V České republice se úřad oficiálně nazývá ↓**Veřejný ochránce práv**.

ombudsman

an inspection body which stands apart from the judiciary and is authorised by the state to review complaints of individuals against actions of public administration bodies. In the Czech Republic, this office is officially called the Public Defender of Rights.

---

omezení způsobilosti k právním úkonům

dříve **omezení** ↓**svéprávnosti**; týká se fyzické osoby, která pro duševní poruchu anebo pro nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo omamných prostředků či jedů je schopna činit jen některé právní úkony. O omezení právní způsobilosti a jejím rozsahu rozhoduje ↓**soud**. Ze zákona mají omezenou způsobilost k právním úkonům osoby mladší 18 let.

restriction of legal capacity

this term applies to individuals who are only able to conclude some – not all – legal transactions due to a mental disorder or excessive consumption of alcohol or narcotics or poisons. Only court may restrict legal capacity and decide on the extent of its restriction. Children under 18 have restricted legal capacity by virtue of law.

---

omluvenka

potvrzení dokládající důvod nepřítomnosti. Obvykle mívá písemnou formu, v některých případech stačí též forma ústní. Omluvenka může být typická pro školní vyučování, ústní jednání v soudním či **správním** ↓**řízení** nebo v jiných případech, kdy je nutná účast dotyčného. Podle okolností jí vystavuje lékař, rodič nebo jiná k tomu oprávněná osoba.

written excuse

a letter excusing a student's absence from school. Usually in the written form, in some cases the written form is not required.
A written excuse is typically required at school, at an oral hearing in a judicial or administrative procedure or in other cases where personal appearance is required. Depending on circumstances, it is written by a doctor, a parent or another competent person.

---

onkologie

lékařství zabývající se výzkumem, diagnózou a léčbou nádorových onemocnění, vč. radioterapie (léčba zářením)

oncology

branch of medicine specializing in cancer research and the diagnosis and treatment of tumours, including radiation therapy

---

opatrovník

osoba, která byla ustanovena ↓**soudem** pro účel zastupování ↑**nezletilé** osoby nebo i osoby ↓**zletilé** v probíhajícím řízení, která není schopna v řízení sama řádně hájit svá práva. Opatrovníkem je i osoba, která byla pravomocným ↓**rozhodnutím** soudu ustanovena k tomu, aby za osobu činila rozhodnutí, kterých sama v běžném životě není schopná nebo ke kterým není kompetentní.

(ad hoc) guardian

a person appointed by the court to represent, in pending proceedings, a minor or even an adult who is not capable of properly defending his/her rights in the proceedings. A guardian is also a person appointed by a final decision of the court to take, on such a person's behalf, any decision affecting his/her everyday life which such person is not able or competent to take.

OPATŘENÍ

opatření

measure

předběžné opatření

opatření ↓**soudu** nebo **správního** ↓**orgánu** v ČR, kterým jsou dočasně řešeny určité poměry, než je ve věci vydáno definitivní ↓**rozhodnutí**.

interim (temporary) order; interlocutory injunction

an injunction or order issued by a court or administrative body in the Czech Republic to provide a temporary solution to certain issues prior to the final ruling

---

opis

kopie: listina stejného obsahu jako ↑**prvopis**. Nemá-li žádné autentizační prvky, hovoříme o prosté kopii, je-li shoda s originálem ověřena doložkou o ↓**vidimaci**, používá se termínu úředně ověřený opis eventuálně úředně ověřená kopie, či také ↑**druhopis**.

duplicate/copy

a document with the same contents as the original. A simple copy bears no authentication elements. A notarized copy is a copy which is certified to be a true copy (duplicate).

OPRÁVNĚNÍ

oprávnění

1. právo na něco
2. pověření disponovat něčím

1. entitlement
2. authorisation

1. the right to something
2. authorization to do or use something

pobytové oprávnění

povolení k pobytu cizince na území

residence permit

entitlement granted to a foreigner to reside in the country (Czech Republic)

řidičské oprávnění

povolení řídit motorová vozidla různých skupin: A – motocykly, B – osobní vozidla, C – nákladní vozidla, D – autobusy, T – traktory (**řidičský** ↓**průkaz**)

driver's licence

a permit to drive motor vehicles of different categories (A – motorcycles, B – passenger cars, C – heavy goods vehicles, D – buses, T – tractors)

ordinace

místnost pro provádění ↓**ošetření** nebo vyšetření pacientů

surgery (UK), doctor's office (US)

room where a doctor examines and treats patients

ORGÁN

orgán

1. instituce (↓**orgán státní správy**, ↓**orgány veřejné moci**, **správní** ↓**orgán** aj.)
2. část těla

1. body
2. organ

1. an institution (a body of state administration, public administration, administrative body etc.)
2. part of a body

orgán činný v trestním řízení

dle zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním jsou za orgány činné v trestním řízení považovány: ↓**soud**, **státní** ↓**zástupce** a policejní orgány

investigative, prosecuting and adjudicating bodies

pursuant to Act No. 141/1961 Sb., the Penal Procedure Code, investigative, prosecuting and adjudicating bodies are: courts, prosecutors and police

orgán sociálně-právní ochrany dětí

OSPOD: označení pro subjekt zajišťující sociálně-právní ochranu dětí dle zák. č. 359/1999 Sb. V ČR výkon sociálně-právní ochrany dětí zajišťuje ↑**Ministerstvo práce a sociálních věcí**, **krajské** ↓**úřady**, **obecní** ↓**úřady obcí s rozšířenou působností**, **obecní** ↓**úřady**, ↓**Úřad práce ČR**, komise pro sociálně-právní ochranu dětí a další právnické a fyzické osoby, které jsou k výkonu sociálně-právní ochrany pověřeny.

municipal authority department for the social and legal protection of children

(Czech abbreviation: OSPOD); an entity which is in charge of social and legal protection of children pursuant to Act No. 359/1999 Sb. In the Czech Republic, social and legal protection of children is ensured by the Ministry of Labour and Social Affairs, regional authorities, municipal authorities of municipalities with extended powers, municipal authorities, the Labour Office of the Czech Republic, commissions for social and legal protection of children and other competent legal entities and individuals.

orgán státní správy

instituce, která reprezentuje stát. Patří mezi ně ústřední orgány státní správy – ↑**ministerstva**, Úřad vlády ČR, Národní bezpečnostní úřad, Český statistický úřad, ↓**Úřad pro mezinárodně-právní ochranu** dětí aj.; dále ostatní orgány státní správy – **celní** ↓**správa**, **finanční** ↓**úřady**, **Česká** ↓**správa sociálního zabezpečení**, ↓**Úřad práce ČR**, živnostenské úřady, **katastrální** ↓**úřad**, stavební úřady, **matriční** ↓**úřady**, Česká inspekce životního prostředí, Česká národní banka.

state administration body/authority

institution representing the state. These include central state administration bodies – ministries, the Office of the Government of the Czech Republic, the National Security Authority, the Czech Statistical Office, the Office for International Legal Protection of Children, and other state authorities – the Customs Administration, tax offices, the Czech Social Security Administration, labour offices, trade licensing offices, land registries, building authorities, civil registry offices, the Czech Environmental Inspectorate, the Czech National Bank.

orgány veřejné moci

instituce, které reprezentují veřejnou moc a jsou ze zákona oprávněny autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech **fyzických** či **právnických** ↓**osob** nebo jinak zasahovat do jejich právní sféry, a to buď přímo, zejména v případě orgánů moci výkonné nebo soudní, nebo zprostředkovaně, pokud jde o orgány moci zákonodárné. Mezi orgány veřejné moci patří např. ↑**ministerstva**, ↓**soudy**, ↓**policie**, různé správní úřady, orgány ↓**samosprávy** atd.

public authorities

institutions representing public power and endowed by law with the power to make authoritative decisions regarding rights and duties of individuals or legal entities or otherwise interfere with their legal sphere, either directly, which applies to the executive branch and the judiciary, or indirectly, which applies to the legislative branch. Public authorities include ministries, courts, police, various administrative authorities, self-governing bodies of administration etc.

správní orgán

↑**orgán** veřejné moci, jemuž je ↓**zákonem** svěřena vymezená působnost v oblasti **státní** ↓**správy**, např. **obecní** ↓**úřad**

administrative body

a public authority entrusted by law with predefined powers in the field of state administration, e.g., a municipal authority

statutární orgán

osoby oprávněné jednat jménem **právnické** ↓**osoby** (↑**obchodní společnosti**, ↓**spolku** apod.), např. ↑**jednatel** ↓**společnosti s ručením omezeným** nebo ředitel státního podniku

authorised representative/governing body

persons authorised to act on behalf of a legal entity (business company, society etc.); e.g., the executive director of a limited liability company or the managing director of a state-owned enterprise

ORGANIZACE

organizace

organisation

Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu

UNESCO: agentura OSN zaměřená na podporu světového míru a bezpečnosti prostřednictvím mezinárodní spolupráce ve vzdělávání, vědě a kultuře se sídlem v Paříži. Hlavním úkolem organizace je usilovat o udržení mezinárodního míru rozvíjením spolupráce v oblastech:
1. výchovy;
2. přírodních a sociálních věd;
3. kultury;
4. komunikace;
5. informací a prosazování úcty k lidským právům a právnímu řádu.

United Nations Educational, Scientific and Cultural organisation(UNESCO)

UNESCO is a UN agency dedicating to promoting world peace and security through international cooperation in education, science and culture; its headquarters are in Paris. The main task of the organisation is to strive to maintain international peace by developing cooperation in the following areas:
1. education
2. natural and social sciences
3. culture
4. communication
5. awareness raising and promotion of respect to human rights and the rule of law

nestátní nezisková organizace

NNO; *nevládní nezisková organizace:* organizace nezřizovaná státem a na státu nezávislá, která je určena k obecně prospěšné činnosti nebo k neziskové činnosti pro soukromý prospěch. V českém právním řádu

non-governmental non-profit organisation

NGO: an organisation intended for public benefit activities or non-profit private benefit activities, which is not established by the state and is independent of it. The term is not embedded in Czech legislation; Czech

není tento termín zakotven, vždy se řeší pouze konkrétní právní forma tohoto typu organizací *(např. spolek, ústav, nadační fond, církevní organizace aj.).*

law only defines specific types of such organisations (such as an association, an institute, a fund, a church etc.)

příspěvková organizace

organizace zřizovaná ve veřejném zájmu státem a ↓**samosprávou** – tzv. nezisková veřejnoprávní organizace, např. domovy pro seniory, ↓**psychiatrické léčebny**, školy a muzea

organisation (partly) funded from the state budget

organisations established in the public interest by government and local authorities – so-called non-profit public organisations, e.g., retirement homes, foster homes, psychiatric hospitals, schools, museums.

organizovaný zločin

trestná činnost, kterou nepáchají jedinci, ale organizované skupiny. Jejich cílem je co největší zisk, příp. jiné výhody (vliv), čehož dosahují metodami ilegálního ↓**podnikání** a pronikání do legální ekonomiky, zejména v oblastech obchodu s drogami, zbraněmi, lidmi, rizikovým materiálem, praní špinavých peněz, padělání a „obchodu se státními zakázkami“.

organised crime

criminal activity carried out not by individuals but by organised groups, with the aim of realising the maximum possible profit or other gain (influence). This is achieved by means of illegal business activities and penetration into the regular economy, chiefly by means of trade in drugs and weapons, human trafficking, trade in hazardous materials, money laundering, forgery and 'trading in government contracts'.

otorhinolaryngologie

ORL: lékařský obor, který se specializuje na diagnózu a léčbu chorob ušních, nosních a krčních

ENT/otolaryngology

branch of medicine specializing in the diagnosis and treatment of ear, nose and throat diseases

ortoped

↑**odborný lékař**; zabývá se ↓**prevencí**, zjišťováním a léčením vrozených nebo získaných vad, chorob a úrazů pohybového ústrojí

orthopaedic surgeon

a specialist specializing in the prevention, examination and treatment of congenital or acquired disorders, diseases and injuries of the musculoskeletal system

osamělý rodič

samoživitel, samoživitelka: rodič, který žije bez partnera a pečuje o **nezaopatřené** ↑**dítě**, obvykle z důvodu rozchodu (resp. rozvodu manželství), či úmrtí druhého

single parent

a parent living without a partner and taking care of a dependent child, usually as the result of separation (divorce) or death of the other parent. Pursuant to the State Social

rodiče. V českém právu se podle ↓**zákona o státní sociální podpoře** (§ 7 odst. 7), za osamělého rodiče považuje rodič, který je svobodný, ovdovělý nebo rozvedený, pokud nežije s druhem či družkou. Za osamělého rodiče se nepovažuje rodič žijící v ↓**registrovaném partnerství**.

Support Act (§ 7 (7)), a single parent is a parent who is single, widowed or divorced, unless he/she shares household with a partner. Parents living in a registered partnership are not considered single parents.

OSOBA

osoba

person

osoba bez přístřeší

↑**bezdomovec**

osoba bez zdanitelných příjmů

OBZP: samoplátce: fyzická osoba, která není ↓**zaměstnancem** ani nepracuje jako ↓**osoba samostatně výdělečně činná (OSVČ)** ani není evidována na ↓**Úřadu práce**. Samoplátce platí **zdravotní** ↑**pojištění** sám za sebe (popřípadě platí dobrovolné **důchodové** ↑**pojištění**).

person with no taxable income

self-payer: an individual who is not employed, does not draw any income from self-employment and does not belong to a category of persons whose contributions towards insurance premiums are covered by the government (such as individuals registered by the Labour Office of the Czech Republic as job seekers, women on maternity or parental leave, or students). Persons with no taxable income are required to pay health insurance premiums themselves (and may decide to pay pension insurance contributions on a voluntary basis).

fyzická osoba

člověk/osoba v právním slova smyslu. Disponuje schopností vystupovat jako subjekt a nikoli jako objekt práva, tj. schopnost být nositelem i vykonavatelem práv a povinností (právní subjektivita), a způsobilostí právně jednat, například uzavírat jakékoli smlouvy (tj. ↓**způsobilost k právním úkonům**).

natural person/individual

a human being/person as defined in law. A natural person has legal personality (the ability to have rights and duties since his/her birth) and legal capacity (typically from 18 years of age).

hledaná osoba

wanted person

osoba samostatně výdělečně činná

OSVČ, živnostník, ↓podnikatel: je pro úřady, zdravotní pojišťovnu a **Českou** ↓**správu sociálního zabezpečení** osoba, která má příjem z ↓**podnikání** a/nebo jiné samostatně výdělečné činnosti

self-employed person

synonym for sole trader or entrepreneur; for the purposes of the authorities, health insurance companies and the Czech Social Security Administration, a person who generates income from a business and/or other independent gainful activity

právnická osoba

právní pojem; ve smyslu zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, je za právnickou osobu považován organizovaný útvar (např. škola, firma), o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná; vzniká zápisem do veřejného rejstříku. Zákon rozlišuje právnické osoby na ↑**korporace** (např. **akciová** ↓**společnost**, ↓**spolek**), ↑**fundace** (např. nadace) a ↓**ústavy** (např. obdoba **obecně prospěšné** ↓**společnosti**).

legal entity

entities established by registration in a public register with the aim of pursuing particular interests. According to the new Civil Code, legal entities are divided into corporations (e.g., joint stock companies, society), foundations (e.g., charities), and institutes (such as public benefit organizations).

společně posuzované osoby

termín spojený s výplatou **sociálních** ↑**dávek** a výpočtem příjmů pro získání povolení k pobytu cizinců. U těchto dávek definuje okruh osob, které jsou pro účely žádosti o sociální dávky posuzovány společně s žadatelem o dávku. Pokud dochází ke společnému posuzování, jsou dokládány příjmy těchto osob, majetek apod. Typicky jsou společně posuzováni manželé nebo rodiče a nezaopatřené děti (nezaopatřené ↑**dítě**).

jointly assessed persons

term relating to the payment of social benefits and the calculation of foreigners' incomes for the purpose of obtaining a residence permit. The term defines a group of persons assessed together with the individual applying for social benefit. If persons are jointly assessed, they have to prove their income and declare their assets, property etc. Typically, spouses or parents and dependent children are jointly assessed.

svéprávná osoba

osoba, která je způsobilá k právnímu jednání (↓**svéprávnost**). Podle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, se člověk plně svéprávným stává zletilostí. Zletilosti se nabývá dovršením osmnáctého roku věku.

legally competent person

person who is competent to conclude legal transactions. Pursuant to Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code, an individual becomes fully legally competent by reaching the age of majority, which is set at the age of 18.

vnitřně vysídlená osoba

osoba, donucená opustit původní místo pobytu a uchýlit se v rámci svého státu do jiné oblasti, zejm. z důvodu vojenského konfliktu, výskytu násilí, porušování lidských práv, výskytu přírodních katastrof či katastrof způsobených člověkem. Nejedná se o uprchlíka ve smyslu ↓**Úmluvy o právním postavení uprchlíků**, neboť se nenachází mimo zemi svého původu (ev. zemi svého trvalého bydliště).

IDP, internally displaced person

a person who was forced to leave his or her original place of residence and take refuge in another area of their home country, especially due to a military conflict, violence, human rights violations, natural or man-made disasters. Such persons are not considered refugees within the meaning of the Convention relating to the Status of Refugees because they do not leave their country of origin (or country of their permanent residence).

OSSZ

okresní ↓správa sociálního zabezpečení

OSVČ

↑osoba samostatně výdělečně činná, ↓podnikatel

OSVĚDČENÍ

osvědčení

úřední potvrzení

certificate

official document proving certain facts

osvědčení o státním občanství

↑**listina**, kterou se prokazuje ↑**občanství**

citizenship certificate

document proving citizenship

osvojenec

osoba, která byla osvojena (adoptována) podle zák. č. 89/2012 Sb. občanský zákoník

adoptee/adopted child

a person who was adopted pursuant to Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code

osvojení

↑**adopce**

---

osvojitel

osoba, která má vůči osvojenému (↑**adopce**) dítěti rodičovskou zodpovědnost

adoptive parent

person who has parental responsibility for an adopted child

---

ošetření

poskytování zdravotnické pomoci při úrazu

(medical) treatment

provision of medical aid in case of injury

---

ošetřovna

zdravotnické zařízení pro menší ↑**ošetření**

infirmary/first aid station

medical facility providing treatment for minor injuries etc.

OŠETŘOVNÉ

ošetřovné

dlouhodobé ošetřovné

↑**dávka nemocenského pojištění** umožňující ekonomicky aktivním osobám (tj. pojištěncům), zůstat doma v situaci, kdy budou pečovat o člena rodiny, u kterého ošetřující lékař rozhodl, že jeho zdravotní stav potřebuje po propuštění z hospitalizace domácí celodenní péči. Dávku lze čerpat maximálně 90 dní. Řízení o žádostech a výplata dlouhodobého ošetřovného spadá do kompetence **České** ↓**správy sociálního zabezpečení**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

long-term nursing allowance

sickness insurance benefit which allows economically active individuals (who are insured) to stay at home as a caregiver of a family member whose health condition has been determined by the attending physician to require full-time care at home after discharge from hospital. This benefit can be used for up to 90 days. Applications are processed and the long-term nursing allowance is paid by the Czech Social Security Administration. The conditions and the amount of the benefit are regulated by Act No. 187/2006 Sb., regulating sickness insurance.

ošetřovné

↑**dávka nemocenského pojištění**. Na ošetřovné má nárok ↓**zaměstnanec**, který nemůže pracovat, protože ošetřuje nemocného člena domácnosti. Ošetřovaný člen

nursing allowance

this allowance is paid to an employee who is unable to work because he/she is the caregiver of a sick family member. The sick family member who requires care of

domácnosti musí prokazatelně žít ve společné domácnosti (to neplatí v případě ošetřování nebo péče o dítě mladší 10 let rodičem). Ošetřovné zaměstnanci také náleží z důvodu, kdy musí pečovat o zdravé dítě mladší 10 let proto, že školské nebo dětské zařízení bylo uzavřeno (z důvodu havárie, epidemie, jiné nepředvídané události), dítěti byla nařízena karanténa, nebo osoba, která jinak o dítě pečuje sama, onemocněla. Řízení o žádostech a výplata ošetřovného spadá do kompetence **České ↓správy sociálního zabezpečení**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

the caregiver must provably be a member of the caregiver's household (this does not apply if nursing or care is provided to a child younger than 10 years of age by the child's parent). Employees are also entitled to the nursing allowance if they have to take care of a child under 10 who is not sick but whose school or child care facility was closed (due to a breakdown, epidemic or other unforeseen event), the child was placed in quarantine or the person who otherwise takes care of the child, fell ill. Applications are processed and the allowance is paid by the Czech Social Security Administration. Conditions of the benefit and its amount is regulated by Act No. 18/2006 Sb., regulating sickness insurance.

---

otcovská

otcovská poporodní péče: ↑**dávka nemocenského pojištění**. Na otcovskou má nárok otec novorozeného dítěte nebo osoba (muž či žena) která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu. Podmínkou je nároku je účast v systému **nemocenského ↓pojištění**. Doba výplaty otcovské je 14 dní. Řízení o žádostech a výplata otcovské spadá do kompetence **České↓správy sociálního zabezpečení**. Veškeré podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

paternity benefit

postnatal care provided by the father: a sickness insurance benefit. The father of a newborn child or a person (man or woman) who has taken the child into care which replaces parental care on the basis of a decision of a competent authority is entitled to the paternity benefit provided that they participate in the sickness insurance system. The paternity benefit is provided for a period of 14 days. Applications are processed and the benefit is paid by the Czech Social Security Administration. The conditions of the benefit and its amount are regulated by Act No. 187/2006 Sb., regulating sickness insurance.

---

otcovství

Otcovství lze rozlišovat jako:
1. biologické – biologickým otcem je muž, jehož sperma oplodnilo matku dítěte
2. sociální – sociálním otcem je muž, kdo

paternity

1. biological – a biological father is the person whose sperm impregnated the child's mother
2. social – a social father is the person who

dítě vychovává a koho dítě jako otce přijímá
3. právní – právním otcem dítěte je muž, kdo je v rodném listě dítěte uveden jako jeho otec

raises the child and who is accepted by the child as his/her father.
3. legal – a legal father is the man who is registered as the child's father in the child's birth certificate

OVĚŘENÍ

ověření

certification

úřední ověření listin a podpisů

zpoplatněný správní úkon ověření platnosti kopie s originálem (↓**vidimace**) a ověřování podpisů (legalizace). Je nutné mít ↓**průkaz totožnosti**. Provádí ho krajské úřady, **matriční** ↓**úřady** a **obecní** ↓**úřady**, **služby** ↑**Czech POINT**, ↓**pobočky** České pošty (↓**pošta**) a ↑**notáři**.

official certification of documents and signatures

administrative act subject to a fee; typically, certification that a copy is identical with the original (confirmation of authenticity) and authentication of signatures (legalization). Official certification is provided by regional and municipal authorities, civil registry offices, CZECH POINT outlets, branches of the Czech Post, and notaries. A valid identification document must be presented.

ověřená kopie

úředně ověřená neboli vidimovaná ↑**listina (**↓**vidimace)**

certified copy

an officially certified copy of a document, the authenticity of which has been confirmed

oznamovatel

osoba oznamující podezření za spáchání přestupku či ↓**trestného činu**

informer

person who reports a suspected transgression or crime

P. O. Box

zamykatelná poštovní přihrádka (↓**pošta**) k přijímání poštovních zásilek umístěná na poště s přiděleným číslem, ke které má za úplatu přístup jen konkrétní osoba, adresát

P. O. Box

lockable mailbox with an assigned number for receiving letters and packages, located at the post office, to which only a specific person – the addressee – has access. A fee is charged for this service.

PACHATEL

pachatel — **offender/perpetrator**

pachatel trestného činu

↓**zločinec**

---

pacht — **tenancy**

dočasné užívání věci za úplatu. Z propachtované věci je možné si brát i plody (např. ovoce) a užitky (např. zisk z provozu závodu) na rozdíl od nájmu, kde lze věc jen používat. Pacht upravuje § 2332 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

temporary use of property for a fee, with the possibility to take usufruct from the property (e.g., fruit), as well as benefits, e.g., profit from the operation of a factory (as opposed to lease, where the property may be used but not produce derived from it). Is regulated by § 2332 et seq. of Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code.

Parlament ČR — **Parliament of the Czech Republic**

zákonodárný sbor České republiky. Je tvořen ↓**Poslaneckou sněmovnou** (dolní komora) a ↓**Senátem** (horní komora). Poslanecká sněmovna vznikla s osamostatněním České republiky k 1. lednu 1993 přejmenováním České národní rady.

the legislature of the Czech Republic. It comprises the Chamber of Deputies (the lower chamber) and the Senate (the upper chamber). The Chamber of Deputies was created on 1. 1. 1993 as the immediate successor of the Czech National Council after the Czech Republic became an independent state.

PAS

pas — **pass/passport/permit**

cestovní pas — **passport**

cestovní doklad: cestovní dokument, který pro konkrétního člověka vydává vláda státu, jehož je občanem. Je základním dokumentem, který je potřeba pro vstup a projíždění jinými státy. Zpravidla obsahuje fotografii, podpis, datum narození, státní občanství, příp. další znaky identifikující jeho držitele, proto jej lze používat jako ↓**průkaz**

official identification document required for travelling abroad issued to each person by the government of the state of which that person is a citizen. It is the basic document which is required to enter and transit other states. Usually, it contains a photograph, signature, date of birth, nationality and other signs of identification of the

totožnosti. Mnoho zemí do pasů začíná zahrnovat i tištěnou strojově čitelnou oblast dokladů usnadňující zpracování (tzv. biometrický pas).

passport's holder. Therefore, it can be used to prove one's identity. Many countries have included a machine-readable section (so-called biometric passport) which can be automatically processed by a machine.

cizinecký pas

cestovní dokument, který vydává ČR cizincům bez **cestovního** ↑**pasu**, kteří mají v ČR ↓**trvalý pobyt**, nebo jednu z forem **mezinárodní** ↑**ochrany** a z objektivních důvodů si nemohou opatřit cestovní pas své země

certificate of identity/alien's passport

travel document issued by the Czech government to foreigners without a passport who have been granted permanent residence or subsidiary protection in the Czech Republic and, for objective reasons, cannot obtain a passport from their own country

neplatný pas

↑cestovní pas, který 1. má ukončenou dobou platnosti; 2. byl ohlášený na policii jako ztracený či odcizený; 3. obsahuje nesprávné ↓**údaje**; 4. byl značně poškozen; 5. byl zneplatněn některým z ↑**orgánů veřejné moc**i, nebo 6. držitel pasu ztratil ↑**občanství** státu, který ho vydal

invalid passport

a travel passport which
1. has an expired validity date
2. has been reported as lost or stolen
3. contains incorrect data
4. has been badly damaged
5. was declared invalid by a competent authority
6. passport whose holder has lost citizenship of the state which issued the passport

prošlý pas

pas s ukončenou dobou platnosti

expired passport

passport with an expired validity date

zbrojní pas

veřejná ↑**listina**, která **fyzickou** ↑**osobu** opravňuje k nabývání vlastnictví a držení zbraně

firearms permit/gun licence

public document authorizing an individual to acquire and to possess firearms

pátrání **investigation**

PAUŠÁL

paušál

fixní částka

lump sum/flat amount

fixed amount

výdajový paušál

stanovení výdajů procentem z příjmů, a nikoliv z reálných výdajů a nákladů. Nejjednodušší způsob uplatnění výdajů v ↑**daňovém přiznání**, které se vypočítají procentem z příjmů. Výše procenta závisí na druhu příjmů – 60 % ze všech činností kromě řemeslných, 80 % řemeslné činnosti aj. Uplatnění výdajového paušálu může snížit **čistou** ↑**mzdu**, což je nutno zvážit při prokazování příjmů pro prodloužení pobytu v ČR.

flat-rate expenses (calculated as a percentage of income)

determining expenses as a percentage of income rather than on the basis of actual expenses and costs. The simplest method of calculating expenses in a tax return. The percentage depends on the type of income – 60% for all activities except crafts, 80% for crafts, etc. The application of flat-rate expenses may reduce net income; this should be considered when proving income for the purpose of extending residence permits in the Czech Republic.

PÉČE

péče

care

ambulantní péče

zdravotní ↓**péče** poskytovaná pacientům docházejícím do ↑**ordinace** lékaře (≠ ↑hospitalizace)

outpatient care

health care provided to patients at a doctor's surgery or outpatients' clinic (as opposed to hospitalization)

hospicová péče

druh **zdravotní** ↓**péče** ale i **sociální** ↓**služby**, která nabízí těžce nemocným pacientům (většinou v terminálním stavu) a jejich blízkým účinnou pomoc ve chvíli, kdy již poskytovaná léčba neplní svou funkci. Poskytuje se jak v lůžkových hospicových zařízeních, tak i doma ve spolupráci s rodinou nemocného (např. domácí hospic Cesta domů v Praze).

hospice care

type of care offering effective assistance to terminally ill patients and their families in cases where the resources of conventional medicine, as well as the ability of the family to care for the patient, are insufficient. It is provided both in hospices and at home in cooperation with the patient's family (e.g., the home-type hospice Cesta domů in Prague).

lázeňská péče

komplexní léčebný pobyt, kdy veškeré náklady jsou hrazeny z **veřejného zdravotního** ↓**pojištění**, nebo jako příspěvkový léčebný pobyt, kdy hrazenými službami z veřejného zdravotního pojištění jsou vyšetření a léčba. Pobyt i stravu si pacient hradí

spa medical care

a complex medical stay covered by public health insurance entirely or partially, where only medical costs are covered by public health insurance, while the patient pays for accommodation and meals. Spa care cannot be claimed automatically – it is always

sám. Na lázeňskou péči nevzniká paušální nárok, musí vždy doporučit ošetřující lékař (obvykle **praktický** ↑**lékař** nebo ošetřující lékař při hospitalizaci) a podléhá schválení revizním lékařem zdravotní pojišťovny.

prescribed by the attending physician (typically, a GP or the attending physician in a hospital) and is subject to review and approval by the health insurance company.

lůžková péče

zdravotní ↓**péče**, kterou nelze poskytnout ambulantně a pro její poskytnutí je nezbytná ↑**hospitalizace** pacienta

inpatient care

health care which cannot be provided in an outpatient facility and which requires hospitalization of the patient

náhradní rodinná péče

záchranná síť pro děti, o které se rodiče přechodně nebo trvale nemohou či nechtějí starat. Je poskytována dětem bez rodiny nebo dětem, které nemohou být z různých důvodů vychovávány ve své původní rodině. Dává dětem možnost vyrůstat v přirozeném rodinném prostředí, které – na rozdíl od ústavní péče – má pozitivní vliv na jejich psychomotorický a psychický vývoj. Náhradní rodinná péče se v ČR uskutečňuje ve čtyřech právních režimech: ↑**osvojením**, poručenstvím, opatrovnictvím nebo pěstounstvím (**pěstounská** ↓**péče**).

surrogate family care

a safety net for children whose parents are temporarily or permanently unable or unwilling to care for them. It is provided for children without a family or children who cannot be brought up in their original family for various reasons. It gives children the opportunity to grow up in a natural family environment which – unlike institutional care – has a positive effect on their psychomotor and psychological development. Surrogate family care in the Czech Republic can have one of the following four forms: adoption, guardianship, custody or fostering.

nezprostředkovaná pěstounská péče

příbuzenská péče: forma **pěstounské** ↓**péče**, kdy je dítě svěřeno do osobní péče příbuzné nebo blízké osoby, případně si pěstoun sám dítě vybral a požádal o jeho svěření do své pěstounské péče. Osobám poskytujícím tuto formu pěstounské péče vzniká nárok na ↓**příspěvek při pěstounské péči** (nikoliv však na ↑**odměnu pěstouna**).

family foster care/kinship care

a form of foster care when a child is placed in the personal care of a relative or a close person, or a foster parent has selected a child and applied for the child to be entrusted to his/her foster care. Individuals providing this form of foster care are entitled to foster care allowance (but not to fostering allowance)

pěstounská péče

typ **náhradní rodinné** ↑**péče** v ČR. Na rozdíl od ↑**adopce** (tj. osvojení) mohou rodiče být stále **zákonnými** ↓**zástupci**. Pěstoun není zákonným zástupcem dítěte a k dítěti

foster care

1. biological – a biological father is the person whose sperm impregnated the child's mother
2. social – a social father is the person who

nemá **vyživovací** ↓**povinnost**. Rozlišuje se ↓**zprostředkovaná pěstounská péče** a ↓**nezprostředkovaná pěstounská** ↑**péče**.	raises the child and who is accepted by the child as his/her father. 3. legal – a legal father is the man who is registered as the child's father in the child's birth certificate
pooperační péče	**postoperative care**
poúrazová péče	**post-injury care**
preventivní péče ↓**preventivní prohlídky** a ↑**očkování** proti infekčním nemocem	**preventive care** preventive check-ups and immunization against infectious diseases
rehabilitační péče péče zaměřená na regeneraci organismu (zejména pohybového ústrojí)	**rehabilitative/rehabilitation care** care aimed at restoring functional ability, particularly of the musculoskeletal system
závodní zdravotní péče **zdravotní** ↓**péče** kterou zajišťuje ↓**zaměstnavatel** pro své ↓**zaměstnance** a která není hrazena z **veřejného zdravotního** ↓**pojištění**. Zahrnuje: vstupní, periodické a výstupní prohlídky, posouzení zdravotní způsobilosti pro výkon konkrétního povolání aj.	**occupational health care** health care that all employers are obliged to provide to their employees. It is not covered by public health insurance. This type of care includes: pre-employment examinations; examinations upon termination of employment; assessment of medical fitness to work; etc.
zdravotní péče péče o zdraví zahrnující veškerou činnost celé společnosti, která posiluje zdraví, zabraňuje onemocnění, léčí již vzniklá onemocnění či snižuje následky nemoci. V rámci zdravotní péče lze rozlišovat: 1. **ambulantní** ↑**péči**; 2. **lůžkovou** ↑**péči**; 3. dispenzární (soustavnou) péči; 4. **zdravotní záchrannou** ↓**službu;** 5. neodkladnou péči (↓**zdravotní pohotovost**); 6**. lázeňskou** ↑**péči**;	**health care** health care which includes all activities of the entire society which supports health, treats diseases and prevents them new diseases or addresses their complications. Health care consists of: 1. outpatient care 2. inpatient care 3. dispensary (systemic) care 4. rescue medical services 5. emergency medical services (ER) 6. spa treatment 7. rehabilitation

7. léčebně**-rehabilitační** ↑**péči**;
8. **preventivní** ↑**péči**;
9. poskytování léků (↑**farmakoterapie**)
a dal.

8. preventive care
9. the provision of medication (pharmacotherapy) and other

zprostředkovaná pěstounská péče

forma **pěstounské** ↑**péče**, kdy je dítě svěřeno do osobní péče pěstouna z evidence žadatelů o pěstounskou péči na základě zprostředkování **krajským** ↓**úřadem**. Osobám poskytujícím tuto formu pěstounské péče vzniká nárok na ↑**odměnu pěstouna**.

non-kin foster care

a form of foster care where the child is entrusted to the personal care of a foster parent from the register of applicants for foster care; is mediated by the regional authority. Individuals providing this form of care are entitled to fostering allowance.

pedagogicko-psychologická poradna

PPP: druh školského poradenského zařízení podle vyhlášky č. 72/2005 Sb., poskytuje odborné služby v oblasti pedagogicko-psychologického a speciálně-pedagogického poradenství v oblasti výchovy a vzdělávání. Poradenské služby PPP jsou poskytovány obvykle:
1. dětem, žákům a studentům ve věku od 3 do 19 let a jejich rodičům;
2. učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům ve vzdělávání.
Mezi obvyklé činnosti PPP spadá např. zjišťování školní zralosti u dětí nastupujících k ↓**povinné školní docházce**, zjišťování ↓**speciálních vzdělávacích potřeb** žáků a studentů, doporučování podpůrných opatření dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., na základě posouzení speciálních vzdělávacích potřeb nebo mimořádného nadání žáka a dal.
PPP vykonává svou činnost ambulantně na pracovišti poradny. Při své činnosti spolupracuje s dalšími školskými poradenskými zařízeními a se ↓**školními poradenskými pracovišti**.

psychoeducational counselling centre

a type of school counselling facility according to Decree No. 72/2005 Sb.; provides professional services in the field of psychoeducational counselling and special needs pedagogy, upbringing and education. Counselling is usually provided:
1. to children and students from the ages of 3 to 19 and to their parents
2. teachers and other teaching staff
Usual activities of a psychoeducational counselling centre include, for example, assessing maturity of children for compulsory school attendance, identifying special educational needs of students, recommending pedagogical support measures pursuant to Decree 27/2016 Sb., based on the assessment of special needs or exceptional abilities of a student, etc.
Psychoeducational counselling centres provide counselling on an outpatient basis. It cooperates with other school counselling centres and experts.

pediatr

dětský ↑**lékař**

paediatrician

penále

↓**sankce** za porušení zákonem uložené povinnosti. Nejčastěji se uplatňuje v případě opožděné platby ↑**daně**. V případě nedodržení splatnosti se penále automaticky vypočítává jako příslušenství daně. Výpočet upravuje zák. č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu; zák. č. 280/2009 Sb., daňový řád a zák. č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Penále bývá často nesprávně zaměňováno za tzv. smluvní pokutu, rozdíl je však v tom, že smluvní pokuta bývá ukládána za porušení povinností dlužníka, kdežto penále za porušení zákonných povinností.

fine, late payment penalty

sanctions for violation of a statutory obligation. It is most often applied in the case of late payment of tax. In case of non-compliance with the due date, the penalty is automatically calculated as an accessory to the tax. The calculation is regulated by Act No. 586/1992 Sb., regulating income taxes, Act No. 280/2009 Sb., the Tax Code and Act No. 565/1990 Sb., regulating local fees. Late penalties are often incorrectly confused with contractual penalties, but the difference is that contractual penalties are imposed for breaches of the debtor's obligations, whereas late penalties are imposed for breaches of obligations stipulated by law.

PENZIJNÍ

penzijní

důchodový

pension (adj.)

related to pensions

penzijní fond

podílový fond, bývá zřizován soukromým subjektem (bankou) či státem. Poskytuje ↓**penzijní připojištění**.

pension fund

mutual fund established usually by a private entity (bank), or government. Provides private old-age pension schemes.

penzijní připojištění

dobrovolné spoření se státním příspěvkem v soukromých ↑**penzijních fondech**. Je třetím pilířem ↓**penzijního systému,** od 1. 1. 2013 nahrazeno doplňkovým penzijním spořením.

private old-age pension plan

currently the third pillar of the pension system; voluntary savings in private pension funds, with state contributions. Replaced with old-age pension savings as of 1. 1. 2013.

penzijní spoření

důchodové ↓**spoření**

penzijní systém

důchodový systém: tvoří dva (dříve tři) pilíře:
1. pilíř povinné **důchodové ↓pojištění;**
3. pilíř **doplňkové ↑penzijní spoření.**
2. pilíř důchodové spoření byl k 1. 1. 2016 zrušen

pension system

currently consists of three pillars:
1st pillar – mandatory pension insurance
2nd pillar – old-age pension savings
3rd pillar – ended on 1. 1. 2016

---

pěstoun

osoba, která pečuje o dítě jí svěřené do **pěstounské ↑péče** a může přiměřeně vykonávat práva a povinnosti rodiče

foster parent

person who takes care of a child entrusted to his/her custody and who may, to a reasonable extent, exercise parental rights and duties

---

petice

je písemně podaná žádost občanů (tzv. petentů), buďto **↑Parlamentu ČR** či jinému zastupitelskému orgánu, nebo vládě či hlavě státu, případně jinému **↑orgánu státní** a veřejné moci. Ve smyslu čl. 18 Listiny základních práv a svobod se petiční právo vztahuje i na cizince žijící na území ČR.

petition

a written request of citizens (petitioners) to the Parliament of the Czech Republic or another representative body or government or head of state or another body of state and public administration. Pursuant to § 18 of the Charter of Basic Rights and Freedoms, petition right is also granted to foreigners residing in the Czech Republic.

---

pevná linka

fixed telephone line/landline telephone

---

plán pedagogické podpory

PLPP: druh **↓podpůrného opatření** v podobě dokumentu, jehož obsahem je stručný popis obtíží žáka, změn v postupech, metodách a organizace výuky, a hodnocení žáka. Stanovuje cíle a způsoby vyhodnocování účinnosti podpory a naplňování plánu. Popis bývá obvykle zpracován stručně a slouží jako zdroj informací pro všechny pedagogy (příp. i další odborné pracovníky), kteří s žákem pracují. PLPP zpracovává škola v níž se dotyčný žák vzdělává.

learning support plan

(Czech abbreviation: PLPP); a type of pedagogical support in the form of a document which contains a brief description of the student's problems, changes in procedures, methods and organisation of teaching, and the student's academic performance. It establishes the goals and methods of assessing the outcome of support and fulfilling the plan. The description is usually brief and serves as a source of information for all teachers (including further experts) who are involved with the student. The learning support plan is drafted by the school which the student attends.

PLATBA

platba	**payment**
bezhotovostní platba platba probíhající prostřednictvím převodů peněžních prostředků bez fyzické potřeby peněz	**cashless payment/non-cash payment** payment carried out by means of money transfer without the need for physical money
platba převodem převedení peněz z účtu na ↓**účet**	**payment by transfer/wire transfer** transfer of money from one account to another
platba v hotovosti platba pomocí bankovek a mincí	**cash payment** payment using banknotes and coins

PLÁTCE

plátce	**payer**
plátce daně **plátce** ↑**daně**	
plátce DPH vybírá a odvádí státu vybranou ↑**daň z přidané hodnoty**. Může být registrován dobrovolně nebo povinně. Povinně se plátcem DPH stane **fyzická** ↑**osoba** nebo **právnická** ↑**osoba** překročením obratu 1 milion Kč za předchozích 12 kalendářních měsíců.	**VAT payer** person who collects value added tax and transfers the collected tax to the state. VAT registration is either voluntary or mandatory. It is mandatory for individuals and legal entities whose turnover for the last 12 calendar months exceeds CZK 1 million.

PLATNOST

platnost	**validity**

platnost právního předpisu

právní ↓**předpis** je platný ode dne uvedení ve sbírce ↓**zákonů**. Platný předpis se stává aplikovatelným a vynutitelným až po nabytí účinnosti (↓**účinnost zákona**).

force of a law

a statute comes into force on the day of its publication in the collection of laws. A law in force becomes applicable and enforceable only after coming into effect.

PLNÁ MOC

plná moc

jednostranné písemné potvrzení, že smluvní zastoupení bylo ujednáno a vzniklo. Osoba, která na základě plné moci někoho jiného zastupuje, se nazývá ↓**zmocněnec** a ten, který uděluje plnou moc, se nazývá ↓**zmocnitel**. Prostřednictvím dohody o plné moci je realizováno zplnomocnění.

power of attorney

a unilateral written confirmation that contractual representation has been created and exists. The party which represents another person based on a power of attorney is called an agent and the represented party is called a principal. Representation is performed on the basis of a contract.

všeobecná plná moc

generální plná moc: druh ↑**plné moci**, který opravňuje ↓**zmocněnce** jednat jménem ↓**zmocnitele** ve všech právních úkonech, které se zmocnitele týkají nebo mohou týkat. Ve většině případů se u generální plné moci vyžaduje úředně ověřený podpis zmocnitele (např. u ↑**notáře**).

universal power of attorney

synonym for general power of attorney; a type of power of attorney which authorizes the agent to act on the principal's behalf in all legal matters which concern or may concern the principal. In most cases, the principal's signature must be officially certified (notarized) by a notary public.

pobočka

organizační jednotka instituce (např. úřadu nebo firmy)

branch

an organizational unit of an institution (e.g., public authority or corporation).

POBYT

pobyt

residence

dlouhodobý pobyt

povolení k dlouhodobému pobytu: ve smyslu ↓**zákona o pobytu cizinců** se jedná o přechodnou formu **pobytového** ↑**oprávnění** pro pobyt státního příslušníka třetí země na území ČR za určitým účelem, jehož délka přesahuje 1 rok

long-term residence

under the Foreigners Residence Act, a temporary form of residential permit for a third-country national to stay for a certain purpose in the Czech Republic for a period longer than 1 year

krátkodobý pobyt

pobyt státního příslušníka třetí země (↑**občana třetí země**) jehož souhrnná délka nepřesahuje 90 po sobě jdoucích kalendářních dní. Státní příslušníci třetích zemí mohou na území ČR pobývat krátkodobě buď bez víza, umožňuje-li to mezinárodní smlouva uzavřená s EU / ČR, nebo na základě ↓**víza do 90 dnů** (schengenské krátkodobé vízum).

short-term residence

residence of a third country citizen, governed by the same rules in the whole Schengen area, which does not exceed a total of 90 consecutive days. Third-country nationals can stay in the Czech Republic for a short time without a visa (if it is permitted by an international agreement with the EU/Czech Republic) or with a short-term Shengen visa (for up to 90 days).

přechodný pobyt

obecné označení pro jakýkoliv typ pobytu ↑**cizince** na území ČR nad 90 dnů, který není pobytem trvalým

temporary residence

a general term for any type residence of an EU citizen or a third country national which exceeds 90 days but is not permanent residence

trvalý pobyt

1. *povolení k trvalému pobytu:* obecně se uděluje ↑**cizinci** po 5 letech předchozího nepřetržitého pobytu na území ČR (v praxi však existuje řada výjimek, např. pro rodinné příslušníky občanů EU, pro nezletilé děti, které se slučují na své rodiče apod.). Povolení k trvalému pobytu se uděluje na neomezenou dobu, platnost průkazu povolení k trvalému pobytu však činí 10 let. ↓**Zákon o pobytu cizinců** vymezuje okolnosti, za kterých může dojít ke zrušení trvalého pobytu cizince.
2. ↑**adresa trvalého bydliště**

permanent residence

1. permanent residence permit. These are normally granted after 5 years of uninterrupted residence in the Czech Republic; in practice, however, there are a number of exceptions: for family members of EU citizens, dependent children who are unified with their parents, etc.). Permanent residence is granted for unlimited time but the validity of a permanent residence permit card is 10 years. Pemanent residence may be revoked in cases stipulated by law.
2. permanent residence address

podací lístek

formulář České pošty (↓**pošta**), který potvrzuje odeslání ↑**doporučeného psaní** a ↑**balíku**

postal receipt

document issued by the Czech Post certifying the dispatch of a registered letter or parcel

---

podatelna

oddělení úřadu sloužící pro vnější písemný styk s veřejností či jinými institucemi. Při podávání žádosti přes podatelnu je vhodné zároveň požádat o potvrzení ↓**stejnopisu** podávané žádosti.

filing office

department of an administrative authority which provides for written contact with the public and with other institutions. When submitting an application through a filing office it is advisable to ask for confirmation of receipt, marked on a copy of the application.

---

podezřelý

osoba proti které jsou vykonávány tzv. prověřovací úkony před zahájením přestupkového nebo trestního stíhání.

suspect

person subject to the information-checking procedure preceding the commencement of criminal prosecution or infraction proceedings

---

PODÍL

podíl

share

družstevní podíl

členové **bytového** ↑**družstva** nevlastní své byty přímo, tzn. nejsou evidováni coby vlastníci bytů, ale své byty „vlastní“ nepřímo tak, že mají družstevní podíl

cooperative share

members of a housing cooperative are not direct owners of their flats. They 'own' their housing units indirectly, through a cooperative share.

spoluvlastnický podíl

co-ownership share

---

podmíněný vstup na trh práce

označení pro situaci, v níž cizinec pobývající na území ČR musí k výkonu ↓**závislé činnosti** (zaměstnání) disponovat buď pracovním povolením nebo specifickým oprávněním k pobytu (např. duální **zaměstnanecká** ↑**karta**)

restricted access to the labour market

a term describing the situation when a foreigner residing in the Czech Republic is required to have a work permit or a special type of residence permit (such as a dual employee card) to be allowed to join the workforce (be employed)

---

podmínka

hov., **podmíněný** ↑**odklad výkonu trestu odnětí svobody**

PODMÍNKY

podmínky	**conditions**
pracovní podmínky	**working conditions**
soubor podmínek, za kterých se práce na daném pracovišti provádí. Zahrnují fyzikální, chemické, biologické, sociální a psychologické faktory ovlivňující bezpečnost ↓**zaměstnance** při práci. Vhodné pracovní podmínky je povinen vytvářet ↓**zaměstnavatel** v souladu se ↓**zákoníkem práce**.	a set of conditions for performing work at a workplace, including physical, chemical, biological, social and psychological factors which determine safety of an employee at work. The Labour Code provides that employers are obliged by law to create such working conditions for their employees.
podnájem	**sublease**
právní vztah ↑**nájemce** domu či bytu a podnájemce, který si předmětný dům či byt nebo jejich část pronajímá do užívání na smluvenou dobu a za smluvenou úplatu (**podnájemní** ↓**smlouva**)	legal relationship in the form of a sublease agreement between the tenant of a property and a subtenant who subleases the house or the apartment or their part for a definite period and at a fee (sublease agreement).
podnět	**complaint**
dle § 42 zák. č. 500/2004 Sb., ↓**správního řádu** se podnětem rozumí podání, jehož prostřednictvím se jeho podatel zpravidla snaží upozornit na nedostatky v činnosti jiných **fyzických** ↑**osob** a **právnických** ↑**osob** či ↑**orgánů veřejné správy**, např. podnět na nečinnost správního orgánu. Prostřednictvím podnětu podatel požaduje, aby orgán **veřejné** ↓**správy** prošetřil skutečnosti v něm uvedené. Neexistuje závazná forma, lze podat ústně, písemně, e-mailem	In accordance with § 42 of the Administrative Procedure Code, a submission through which the complainant normally attempts to draw attention to shortcomings in the conduct of other individuals, legal entities or public administration bodies, e.g., that an administrative body failed to act. With a complaint, the complainant demands that a public authority investigates the facts stated in the complaint. Complains may be lodged in various forms – orally, in writing or by email.

podnikání

soustavná činnost prováděná samostatně ↓**podnikatelem** vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. **Fyzické** ↑**osoby** mohou podnikat na základě ↓**živnostenského listu** či koncesní ↑**listiny**. **Právnické** ↑**osoby**, např. **obchodní** ↑**korporace** (a. s., s. r. o., k. s. či, v. o. s.), mohou podnikat také na základě živnostenského listu, ale osoby ↑**firmu** zakládající musí sepsat společenskou smlouvu a společnost vzniká až zápisem do ↑**obchodního rejstříku.**

entrepreneurship

systematic activity carried out independently by an entrepreneur in his name on his own responsibility, for the purpose of achieving profit. A natural person may conduct business on the basis of a trade licence or permission. Legal entities – e.g., business corporations (joint stock companies, limited liability companies, limited partnership companies and unlimited companies) may also conduct business on the basis of a trade licence, but the founders of the company must draw up a memorandum of association and the company will only be deemed to exist after it has been registered in the Commercial Register.

---

podnikatel

fyzická ↑**osoba** nebo **právnická** ↑**osoba**, která soustavně podniká

entrepreneur

a natural person or legal entity who systematically carries out business activities

---

PODPIS

podpis

signature

elektronický podpis

digitální podpis: označení specifických dat, které v počítači nahrazují klasický vlastnoruční, respektive **ověřený** ↓**podpis**. Dle zák. č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce, se v ČR rozlišuje několik úrovní elektronického podpisu:
1. **kvalifikovaný elektronický** ↓**podpis** (§ 5);
2. **uznávaný elektronický** ↓**podpis** (§ 6);
3. **zaručený elektronický** ↓**podpis** (§ 7).

electronic signature

digital signature: a term for specific computer data which replace the traditional signature or a notarized signature in own hand. Pursuant to Act No. 297/2016 Sb., regulating trust services for electronic transactions, there are several categories of electronic signatures in the Czech Republic:
1. qualified electronic signature (§ 5)
2. recognized electronic signature (§ 6)
3. guaranteed electronic signature (§ 7)

kvalifikovaný elektronický podpis

↓**zaručený elektronický podpis**, k jehož vytvoření byl použit kvalifikovaný certifikát vydaný ↑**kvalifikovanou certifikační autoritou** a dále kvalifikovaný prostředek pro vytváření elektronických podpisů (tj. bezpečností hardwarové nebo i softwarové zařízení), obsahující soukromý klíč vlastníka podpisu

qualified electronic signature

a guaranteed electronic signature created with a qualified certificate issued by a qualified certification authority and a qualified signature creation device (i. e. secure hardware and software) with a private key of the signature's owner

úředně ověřený podpis

podpis, jehož pravost na ↑**listině** je ověřena úředním orgánem (**krajský**, **obecní** ↓**úřad**, ↑**Czech POINT** nebo ↑**notář**) tak, že se před ním na listinu příslušná **fyzická** ↑**osoba** vlastnoručně podepíše a úředník ověří totožnost osoby na základě předložení průkazu totožnosti (**občanský** ↓**průkaz**, **cestovní** ↑**pas** nebo biometrický pas)

officially certified signature/notarized signature

a signature on a document which has been authenticated by an administrative body (regional or municipal authority, CZECH POINT, notary) in a procedure in which the natural person in question personally signs the document in the presence of the authority, who then verifies the person's identity against an identity document (identity card, passport, biometric card)

uznávaný elektronický podpis

zaručený elektronický ↓**podpis**, k jehož vytvoření byl navíc použit kvalifikovaný certifikát (vydává za úplatu ↑**kvalifikovaná certifikační autorita**)

recognized electronic signature

a guaranteed electronic signature created with a qualified certificate (issued at a fee by a qualified certification authority)

zaručený elektronický podpis

podpis, vytvořený na základě soukromého klíče a k němu náležícímu certifikátu

guaranteed electronic signature

a signature created with a private key and a corresponding certificate

PODPORA

podpora

1. **sociální** ↑**dávka**
2. záštita, opora

1. benefit
2. support

1. social benefit, welfare payment
2. backing, patronage

finanční podpora rodiny

zahrnuje oblast daňových opatření (daňové zvýhodnění na vyživované dítě žijící s ↑**daňovým poplatníkem** v domácnosti a odpočet na manžela nebo manželku) a systém sociálního zabezpečení (↑**dávky nemocenského pojištění** a **důchodové ↓pojištění**, ↑**dávky státní sociální podpory**, ↑**dávky pomoci v hmotné nouzi** a dávky pro osoby se zdravotním postižením)

financial support for families

includes tax measures (allowance for a dependent child living with the taxpayer in a single household, spouse allowance) and the social security system (sickness and pension insurance, state social support, material need assistance, benefits for people with disabilities)

podpora při rekvalifikaci

↑**dávka v nezaměstnanosti** ve formě finančního příspěvku státu, vypláceného po dobu trvání rekvalifikačního kurzu. Podpora je přiznána pouze osobám, které jsou evidovány na ↓**Úřadu práce ČR** jako uchazeči o zaměstnání a které se účastní rekvalifikace zabezpečované příslušnou krajskou pobočkou Úřadu práce ČR. Osoba, která žádá o podporu při rekvalifikaci nesmí souběžně pobírat **starobní** ↑**důchod**.

financial assistance for retraining

unemployment benefit in the form of a financial contribution from the government provided for the duration of retraining. This assistance is only granted to individuals who are registered with the Labour Office of the Czech Republic as job seekers and have been enrolled in retraining provided by the relevant regional branch of the Labour Office of the Czech Republic. Applicants may not receive old age pension at the same time.

podpora v nezaměstnanosti

↑**dávka v nezaměstnanosti** vyplacená po dobu 5–11 měsíců dle věku uchazeče o zaměstnání. Její výplata je podmíněna zejm. účastí žadatele na **sociálním ↓pojištění** po dobu 12 měsíců v posledních dvou letech před podáním žádosti. Výše podpory se odvíjí od výše příjmu žadatele v posledním zaměstnání a od způsobu ukončení předchozího pracovního poměru. Podpora v nezaměstnanosti je upravena ↓**zákonem o zaměstnanosti** a je vyplácena ↓**Úřadem práce ČR**.

unemployment benefit

unemployment benefit paid out for a period of 5–11 months, depending on the job seeker's age. It is provided to individuals who have paid pension insurance contributions for a period of one year in the past two years. The amount of the benefit is derived from the wage received by the claimant in his/her last employment and the way the previous employment was terminated. Unemployment benefit is regulated by the Employment Act and is paid by the Labour Office of the Czech Republic.

státní sociální podpora

↑**dávky státní sociální podpory**

podpůrné opatření

podpora pro práci pedagoga se žákem, kdy je z různých objektivních důvodů potřeba upravit průběh jeho vzdělávání.
Cílem je především vyrovnávat podmínky ke vzdělávání žáka, které mohou být ovlivněny mírnými problémy nebo závažnými obtížemi, které jsou způsobeny zejm.:
1. nepřipraveností žáka na školu;
2. odlišnými životními podmínkami;
3. odlišným kulturním prostředím ze kterého žák vstupuje do vzdělávání;
4. nepříznivým zdravotním stavem nebo různými formami zdravotního či mentálního postižení.
Podpůrná opatření jsou definována **školským ↓zákonem**, v němž se podle rozsahu a obsahu člení do I. – V. stupně. Přehled všech podpůrných opatření je přílohou vyhlášky č. 27/2016 Sb., přičemž jednotlivá opatření různých stupňů lze kombinovat.

pedagogical support

support provided for teaching a student who needs adaptations in his or her education due to various independent reasons. The aim is to provide equal education opportunities to a student who may experience minor or major difficulties, mostly for the following reasons:
1. unpreparedness for school
2. different living conditions
3. different cultural background from which the student enters the education system
4. adverse health conditions or different forms of medical or mental disability
Support measures are laid down by the Education Act, which classifies them as degree I–V depending on their scope and content. An overview of all support measures can be found in Decree No. 27/2016 Sb.; individual measures of different degrees can be combined.

---

podvodník

defrauder, swindler

---

pohotovostní lékařská služba

↓zdravotní pohotovost

---

pohřebné

jednorázová **↑dávka státní sociální podpory**. Vyplácí se tomu, kdo uspořádal pohřeb nezaopatřenému dítěti nebo rodiči **nezaopatřeného ↑dítěte.** Řízení o žádostech a výplata pohřebného spadá do kompetence **↓Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v **↓zákoně o státní sociální podpoře**.

funeral benefit

a non-recurring ('one-off') state social support benefit paid out to a person who organizes a funeral for a dependent child or for the parent of a dependent child. Applications are processed and the benefit is paid by the Labour Office of the Czech Republic. The conditions of the benefit and its amount are regulated by the State Social Support Act.

---

pochvala

obecně pozitivní ohodnocení něčího výkonu, ať už ústní nebo písemné. Např. ve škole pochvalu uděluje třídní učitel nebo ředitel žákovi/studentovi.

commendation, praise (from school)

positive evaluation of somebody's performance, in oral or written form. In a school setting, it can be from a teacher or a principal to a student.

---

pojistitel

ten, kdo se zavazuje poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění pojistné události, obvykle pojišťovna

insurer

an entity who undertakes to pay the agreed amount of indemnity for an insured event, typically an insurance company

---

POJISTNÝ

pojistný

insurance

pojistná smlouva

smlouva o finančních službách, ve které se ↑**pojistitel**/pojišťovna zavazuje v případě vzniku nahodilé škodné události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné

insurance policy

a contract for financial services where the insurer/insurance company undertakes to pay the agreed amount of indemnity in case of an accidental loss event, while the policyholder undertakes to pay insurance premiums to the insurer

pojistná událost

skutečnost uvedená v ↑**pojistné smlouvě**, při které vzniká ↑**nárok** na ↓**pojistné plnění** / proplacení škody. Její nahlášení je povinností ↓**pojištěného**. Po nahlášení zahajuje pojišťovna tzv. likvidaci pojistné události, při které likvidátor posoudí nárok na pojistné plnění a vyčíslí škodu. Je-li nárok uznán, vyplatí pojišťovna pojištěnému nebo ↓**poškozenému** pojistné plnění.

insurance event/loss event

an event specified in the insurance policy which creates the entitlement to indemnity/payment of damages. Reporting the event is an obligation of the insured party. After receiving the report, the insurance company initiates liquidation of the claim, during which a loss adjuster assesses the claim and calculates damages. If the claim is accepted, the insurance company pays compensation to the insured or damaged party.

pojistná výluka

↑**pojistné události**, na které se ↓**pojištění** nevztahuje. Jsou obsaženy v pojistných podmínkách.

exclusion from insurance

insurance events not covered by the insurance, defined in the terms and conditions of the policy

pojistné plnění

peněžní částka vyplacená pojišťovnou jako náhrada vzniklé škody v souladu s ↑**pojistnou smlouvou** a pojistnými podmínkami

indemnity/compensation

a sum of money paid by an insurance company as damages in accordance with the terms of the insurance policy and insurance conditions

POJIŠTĚNÍ

pojištění

forma služeb, která při splnění stanovených podmínek zajišťuje příslušnou úhradu škod

insurance

a form of services in which damages are settled when pre-determined conditions are fulfilled

doklad o cestovním zdravotním pojištění

potvrzení o zaplacení **zdravotního** ↓**pojištění** pro cestu do zahraničí, kde je uvedena doba pojištění a finanční limit pojistného plnění na léčebné výlohy

certificate of travel health insurance

certificate confirming the payment of health insurance for travel abroad, specifying the period of insurance and the financial limit of indemnity payments for medical expenses

důchodové pojištění

první pilíř důchodového systému: součást povinného **sociálního** ↓**pojištění**, ze kterého se vyplácí **starobní** ↑**důchody**, **invalidní** ↑**důchody**, **vdovské** ↑**důchody**, vdovecké důchody a **sirotčí** ↑**důchody** podle zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

pension insurance

first pillar of the pension insurance: part of mandatory social insurance from which old-age, disability, widow, widower and orphan's pensions are paid pursuant to Act No. 155/1995 Sb., regulating pension insurance

evidenční list důchodového pojištění

přehled o dobách účasti na **důchodovém** ↑**pojištění** a jeho výši v jednotlivých měsících. Je nezbytným dokumentem pro přiznání důchodu. ↓**Zaměstnavatel** je povi-

personal records for pension insurance

record of the periods in which a person paid pension insurance contributions and the amounts paid in individual months. This document must be produced when claim-

nen při vzniku účasti ↓**zaměstnance** na důchodovém pojištění vést evidenční listy a zaměstnanci je vydat.

ing a pension. Employers are obliged to maintain such records for their employees from the moment they start participating in pension insurance and provide them to the employee.

havarijní pojištění

dobrovolné ↑**pojištění** motorového vozidla; je určeno k ochraně vozidla před škodami způsobenými živly (kroupy, požár, vichr apod.) nebo vzniklými v důsledku dopravní nehody, odcizení, vandalismu či neoprávněného užití vozidla. V případě uzavřeného havarijního pojištění pojišťovna v uvedených případech vyplatí náhradu vzniklé škody. Při dopravní nehodě slouží havarijní pojištění ke krytí škod na vlastním vozidle.

vehicle accident insurance

voluntary insurance which protects the owner of a motor vehicle against the destruction or damage (hail, fire, hurricane etc.), traffic accident, theft, vandalism or unauthorised use of the vehicle. If there is valid vehicle accident insurance, the insurance company will provide damage compensation. Vehicle accident insurance is also used to cover damage of the insurance policy holder's own vehicle.

minimální zálohy na sociální pojištění u OSVČ

minimální sazba na **sociální** ↓**pojištění**, které ↑**osoba samostatně výdělečně** činná musí každý měsíc odvádět **České** ↓**správě sociálního zabezpečení** (v roce 2022 činí pro ↑podnikání jako hlavní činnost 2 841 Kč, a vedlejší činnost 1 137 Kč). Výše pojištění závisí na výši základu daně ↑**podnikatele**.

minimum advance social security payments for self-employed persons

the minimum rate of social security premiums that must be paid each month by a self-employed person to the Czech Social Security Administration (in 2022, the amount was CZK 2,841 in cases where the business activity is the primary gainful activity of the person, and CZK 1,137 for secondary gainful activities).The insurance premium is calculated on the basis of the entrepreneur's tax base.

pojištění domácnosti

dobrovolné ↑**pojištění**, které uhrazuje škodu na majetku způsobenou živlem, ↑**odcizením**, vandalismem apod.

household insurance

voluntary insurance which provides compensation for damage to property caused by forces of nature, theft, vandalism etc.

pojištění odpovědnosti za škodu

dobrovolné ↑**pojištění**, které uhrazuje škodu na majetku, na zdraví a další škody v běžném životě, jež způsobí sám pojištěný někomu jinému

liability insurance

voluntary insurance which provides compensation for damage to property, health and other damage caused in everyday life by the insured person to a third party

smluvní zdravotní pojištění

komerční typ ↑**pojištění** dvojího typu – základní na neodkladnou a nezbytnou péči a komplexní. Pojišťovna nemá povinnost smlouvu uzavřít a ve smlouvách existují výluky na úhradu pojistného. V souvislosti s novelou zákona o pobytu cizinců (§ 180j) mohou cizinci s povolením k pobytu nad 90 dnů, uzavřít zdravotní pojištění v období od 2. 8. 2021 do 2. 8. 2026 pouze u ↓**Pojišťovny VZP.** Toto se netýká cizinců, kteří jsou účastníky systému veřejného zdravotního pojištění.

contractual health insurance

commercial type of insurance that may be of two kinds – insurance for urgent and necessary care and comprehensive insurance. The insurance company has no obligation to conclude such policies, which normally contain exclusion clauses. Following an amendment to the Foreigners Residence Act (§ 180j), holders of a residence permit for a period exceeding 90 days may purchase such insurance only from Pojišťovna VZP insurance company during the period between 2. 8. 2021 and 2. 8. 2026. This does not apply to foreigners who are included in the mandatory public health insurance system.

sociální pojištění

součást systému sociálního zabezpečení. Je to průběžně odváděné ↑**pojištění** a skládá se z ↑**dávek nemocenského pojištění**, ↑**dávek důchodového pojištění** a z příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Platba tohoto pojištění je u některých kategorií osob, např. u ↓**zaměstnanců**, povinná.

social insurance

part of the social security system; a continuously paid insurance comprising sickness insurance, pension insurance and a contribution to the state employment policy. Payment of this insurance is mandatory for certain categories of people (e.g., employees).

úrazové pojištění

dobrovolné ↑**pojištění** pro případ úrazů a pobytu v nemocnici

personal accident insurance

voluntary insurance for cases of personal injury and hospitalisation

veřejné zdravotní pojištění

↑**pojištění**, které se řídí zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a je povinné zejména pro všechny občany ČR, cizince s **trvalým** ↑**pobytem** (vč. osob

public health insurance

a type of insurance governed by the Public Health Insurance Act (No. 48/1997 Sb.), compulsory for all citizens of the Czech Republic, foreigners holding permanent

s udělenou **mezinárodní** ↑**ochranou**) a zaměstnance. Stát tento typ pojištění hradí vybraným skupinám občanů, jako jsou nezaopatřené děti (**nezaopatřené** ↑**dítě**), příjemci důchodů, osoby na **mateřské** ↑**dovolené** nebo **rodičovské** ↑**dovolené** aj.

residence permits (including holders of international protection) and employees. This type of insurance is paid by the state to selected groups of citizens, such as dependent children (children without income up to 26 years of age), pensioners, or persons on maternity or parental leave.

výluka ve smluvním zdravotním pojištění

událostí, na které se ↑**pojištění** nevztahuje. Seznam výluk je uveden ve smlouvě o pojištění. Obvykle to je ↑**hospitalizace** v ↓**psychiatrické a protialkoholické léčebně**, z důvodu nemoci nebo úrazu, ke kterým došlo před sjednáním pojištění aj. (**smluvní zdravotní** ↑**pojištění**)

exclusion from contractual health insurance

events not covered by the insurance. A list of exclusions is included in the insurance policy. Typical exclusions include hospitalisation in a psychiatric hospital or detoxification centre, pre-existing illnesses or injuries.

zákonné pojištění vozidel

povinné↓**ručení**

zdravotní pojištění

↑**pojištění**, které slouží pro úhradu **zdravotní** ↑**péče**. V ČR existují dva systémy: **veřejné zdravotní** ↑**pojištění a smluvní zdravotní** ↑**pojištění**. Každý, kdo pobývá na území ČR, musí být pojištěn.

health insurance

insurance covering health care payments. There are two systems in the Czech Republic: public health insurance and contractual health insurance. Health insurance is mandatory for everyone residing in the territory of the Czech Republic.

životní pojištění

typ ↑**pojištění** před finančními důsledky nejrůznějších životních situací. Nejdůležitější jsou životní pojištění proti riziku smrti, riziku trvalé invalidity či smrti úrazem.

life insurance

a type of insurance against the financial consequences of various life situations. The most important categories are life insurance against the risk of death, permanent disability or death by injury.

pojištěný

osoba, na jejíž majetek, život, zdraví nebo odpovědnost za škody se ↑**pojištění** vztahuje

(the) insured

the person whose property, life, health or liability for damage is covered by the insurance

Pojišťovna VZP, a. s.

akciová ↓společnost, nejedná se o Všeobecnou zdravotní pojišťovnu (VZP); za úplatu poskytuje cestovní pojištění, pojištění majetku a odpovědnosti, občanů, podnikatelů, zdravotnických zařízení, pojištění profesní odpovědnosti a majetku lékařů a farmaceutů, pojištění běžné občanské odpovědnosti, úrazové pojištění, komerční zdravotní pojištění cizinců (**smluvní zdravotní ↑pojištění**) a další pojistné produkty. Podrobné informace jsou dostupné na webu: www.pvzp.cz

Pojišťovna VZP, a. s.

joint-stock company; this is not the same entity as Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP); sells travel insurance, property and liability insurance, insurance for individuals, entrepreneurs, health care facilities, professional liability insurance and insurance of property of physicians and pharmacists, general third-party liability insurance, accident insurance, commercial health insurance for foreigners (contractual health insurance) and other commercial insurance products. For details see www.pvzp.cz.

POKUTA

pokuta

ve veřejném právu se jedná o druh správního trestu v **přestupkovém ↓řízení** podle zák. č. 251/2016 Sb. Obdobou pokuty je **peněžitý ↓trest**, uložený v trestním řízení dle zák. č. 141/1961 Sb. či ↑**penále**. V soukromém právu se pokuta nazývá jako přirážka (např. při jízdě v hromadné dopravě bez platného jízdního dokladu).

penalty, fee

In public law, it is a type of administrative penalty in the infraction procedure pursuant to Act No. 251/2016 Sb. It is similar to the monetary penalty in criminal proceedings pursuant to Act No. 141/1961 Sb., or late fees. In private law, it is called a surcharge (e. g. if a public transit passenger does not have a valid ticket).

bloková pokuta

zrušený pojem, nahrazen označením **↓příkaz na místě**

on-the-spot fine

a term which is not in use anymore, it has been replaced by the term on-the-spot order

pořádková pokuta

druh pokuty, kterou může **↓rozhodnutím** uložit **↓soud**, nebo **správní ↑orgán** až do výše 50 000 Kč tomu, kdo v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že:

procedural fine

an administration body may decide to impose a procedural fine of up to CZK 50,000 on persons who significantly hinder an administrative procedure by:

1. se bez omluvy nedostaví na ↓**předvolání** ke správnímu orgánu či soudu
2. navzdory předchozímu ↑**napomenutí** ruší pořádek
3. neuposlechne pokynu úřední osoby

1. failing to appear without excuse before the administration authority when summoned
2. continuing to disturb the peace despite a prior admonition
3. disobeying the instructions of an official

POLICIE

policie

represivní složka státu, určená k udržování pořádku uvnitř státu a jeho vnitřní bezpečnosti, k ochraně práv, majetku a bezpečnosti občanů a ke stíhání pachatelů trestné činnosti. V ČR se rozlišuje:
1. **obecní**↓**policie**;
2. **státní**↓**policie** (Policie České republiky);
3. vojenská policie.

police

a repressive arm of the state whose purpose is to maintain order within the state and its internal security, to protect the rights, property and safety of citizens and to prosecute perpetrators of criminal activities. In the Czech Republic, a distinction is made between:
1. municipal police
2. state police (Police of the Czech Republic)
3. military police

cizinecká policie

služba cizinecké policie: jeden z útvarů **státní**↓**policie**. Mezi její činnost patří zejm. **pobytové** ↑**kontroly**, pátrání a eskorty, pobytová agenda (↓**víza do 90 dnů**, ↓**výjezdní příkazy**, ↓**zajištění** za účelem správního vyhoštění, rozhodování o **správním** ↓**vyhoštění**), kontrola dokladů a dokumentace trestné činnosti či jiných protiprávních jednání a dal.

foreign police/aliens' police

a state police unit with nationwide authority whose activities include: residence checks, investigations and escorting, residence issues (visas for up to 90 days, departure orders, detention for the purpose of administrative expulsion, deciding on administrative expulsion), document checks, documentation of criminal activities and other unlawful acts

dopravní policie

jeden z útvarů **státní** ↓**policie** – Služba dopravní policie. Zabývá se dohledem nad bezpečností a plynulostí silničního provozu a vyšetřuje dopravní nehody.

traffic police

a state police unit – the Traffic Police Service. Supervises traffic safety and flow and investigates traffic accidents.

obecní policie

městská policie: ↑**orgán** obce (↑**obec**), který zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce. Působnost obecní policie vykonávají strážníci, kteří jsou v pracovním poměru k obci.

municipal police

a law enforcement body that resolves local matters of public order within the powers of the municipality. The powers of the municipal police are executed by police officers employed by the municipality.

státní policie

Policie ČR, Policie České republiky: ozbrojený bezpečnostní sbor, podřízený ↑**Ministerstvu vnitra** jehož činnost upravuje zák. č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. V čele státní policie stojí policejní prezident. Příslušníci státní policie jsou na rozdíl od příslušníků **obecní** ↑**policie** ve služebním poměru podle zák. č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Některé úkoly státní policie však plní také civilní zaměstnanci v běžném pracovním poměru podle ↓**zákoníku práce**. Z hlediska organizační struktury je státní policie členěna na **útvary** ↓**policie.**
Bezplatná linka tísňového volání je 158.
Oficiální web Policie ČR: www.policie.cz

state police/Police of the Czech Republic

an armed law enforcement body accountable to the Ministry of the Interior, whose activities are governed by Act No. 273/2008 Sb., regulating the Police of the Czech Republic. It is headed by the police president. Unlike municipal police officers, national police officers are employed on the basis of a service relationship under Act No. 361/2003 Sb., regulating the service of security corps. However, some police tasks are fulfilled by civil employees who are in a standard employment relationship under the Labour Code. In terms of organisational structure, the police is divided into agencies. The charge-free telephone line for emergency calls to the police is 158. The official website of the Police of the Czech Republic: www.policie.cz

útvar policie

označení pro jednotku organizační struktury **státní** ↑**policie**. Jednotlivými útvary státní policie jsou:
1. policejní prezidium ČR;
2. útvary policie s celostátní působností, např. Ředitelství služby **cizinecké** ↑**policie**, Národní protidrogová centrála (NPC), Národní centrála proti organizovanému zločinu (NCOZ) či Útvar rychlého nasazení (URNA) a dal.;

police agency

an organisational unit within the structure of the national police. Police agencies include:
1. the Office of the Police President
2. police agencies having national jurisdiction, such as the Foreign Police Directorate, the National Drug Headquarters, the National Headquarters Against Organised Crime, the Rapid Response Unit, etc.
3. regional police directorates, of which there are 14, having jurisdiction over the

3. krajská ředitelství policie, celkem 14 ředitelství s územní působností v jednotlivých krajích ČR;
4. útvary zřízené v rámci krajských ředitelství.

individual regions of the Czech Republic
4. agencies established as parts of the regional police directorates

---

poliklinika

větší ambulantní zdravotnické zařízení, které bývá zpravidla umístěno ve větším městě. Nemá na rozdíl od nemocnice lůžkovou část.

health centre

a larger outpatient health facility, typically found in large towns. Unlike hospitals, these facilities have no bed wards.

---

polygamie

polygamní ↑**manželství**

POMOC

pomoc

assistance

mimořádná okamžitá pomoc

MOP: jednorázová, nenároková ↑**dávka pomoci v hmotné nouzi**, určená pro osoby bez příjmu nebo s nedostatečným příjmem. Slouží při mimořádných událostech (nezbytný výdaj na pořízení osobních dokladů, nocleh v pobytové sociální službě, živelná katastrofa apod.).
Řízení o žádostech a výplata mimořádné okamžité pomoci spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky upravuje ↓**zákon o pomoci v hmotné nouzi**.

extraordinary immediate assistance

a one-time material need benefit provided in emergencies to people with no income or insufficient income. It is used in emergencies (necessary expenses for obtaining personal documents, overnight stay in a shelter, natural disaster etc.) Applications are processed and the benefit is paid by the Labour Office of the Czech Republic. Conditions for the benefit are regulated by the Material Need Assistance Act.

peněžitá pomoc v mateřství

PPM: ↑**dávka nemocenského pojištění**, nahrazuje příjem v souvislosti s těhotenstvím a mateřstvím. Na dávku vzniká nárok, při splnění účasti na nemocenském pojištění (min. 270 dnů v posledních dvou letech, u ↑**OSVČ** 180 dnů v posledním roce). Výše dávky závisí na předchozím

maternity benefit

a sickness insurance benefit which replaces income in pregnancy and childbirth. Eligibility is conditioned by participation in sickness insurance (at least 270 days in the last two years, and 180 days in the last year for entrepreneurs). The amount of the benefit depends on the mother's previous income,

příjmu matky, před nástupem na **mateřskou** ↑**dovolenou**. Doba výplaty dávky činí 28 týdnů v případě péče o 1 dítě a 37 týdnů v případě dvojčat a vícerčat. Řízení o žádostech a výplata ošetřovného spadá do kompetence **České** ↓**správy sociálního zabezpečení**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

before her maternity leave begins. The benefit is paid for 28 weeks for 1 child or 37 weeks for twins or multiple births. Applications are processed and the benift is paid by the Czech Social Security Administration. Conditions for the benefit and its amount are regulated by Act No. 187/2006 Sb., regulating sickness insurance.

pomoc v hmotné nouzi

↑**dávky pomoci v hmotné nouzi**

POPLATEK

poplatek

jednorázová nebo pravidelná peněžní částka, která je vybírána za nějakou službu zejména od státu, obcí (↑**obec**), např. dálniční poplatek, poplatek za psa, ↑**mýtné**, či **koncesionářský** ↓**poplatek**

fee, charge

a one-time or financial sum collected in exchange for a certain service, in particular by the state or municipalities. Examples include motorway and other tolls, dog fees, licence fees.

celní poplatek

peněžitá částka, kterou stát (celní správa) vybírá za převoz zboží přes celní hranici

customs duty

customs duty is a fee collected by the state (customs administration) for the transport of goods across the customs border

koncesionářský poplatek

poplatek stanovený zák. č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích. Pokud **fyzická** nebo **právnická** ↑**osoba** vlastní rozhlasový nebo televizní přijímač, je povinna platit měsíční paušální poplatek za možnost příjmu rozhlasového nebo televizního vysílání. Tato povinnost se vztahuje i na podnájemce využívající rozhlasový nebo televizní přijímač. Z poplatků je financován provoz a rozvoj České televize

licence fee

the fee established by Act No. 348/2005 Sb., regulating radio and TV fees. If an individual or a legal entity owns a radio or a TV set, they are required to pay a flat fee for receiving radio or TV signal. Sub-renters are required to pay the fee as well if they use their radio or TV set. The fees are used for funding the operation and development of Czech Television and Czech Radio as so-called public service providers. Fail-

a Českého rozhlasu, jako provozovatelů tzv. veřejné služby. Neplacení poplatku je dle § 240 ↓**trestního zákoníku** považováno za ↓**trestný čin** krácení daně.

ure to pay the fee is classified as a criminal offense of tax evasion pursuant to § 240 of the Criminal Code.

konzulární poplatek

↑**poplatek** za úkony konzulárního oddělení **zastupitelského** ↓**úřadu**. Jedná se o vízové poplatky a ostatní **správní** ↓**poplatky** (např. ověření správnosti překladu).

consular fee

fees paid for acts performed by the consular department of a diplomatic mission – mainly visa fees and other administrative fees (e.g., certification of the translation of a document)

poplatek za odpad

↑**poplatek**, který má osoba v místě faktického bydliště povinnost platit za ↑**komunální odpad** (popelnici) obci.

waste disposal fee, refuse collection charge

a mandatory fee paid by a person to the municipality where he/she permanently resides for the collection of refuse

regulační poplatek

↑**poplatek** který pacient hradí za návštěvu ↓**zdravotní pohotovosti** dle zák. č. 48/1997 Sb. o veřejném zdravotním pojištění

regulatory fee

a fee for treatment provided in a hospital or in accident and emergency care. The amount of the fee is stipulated in Act No. 48/1997 Sb., regulating public health insurance

správní poplatek

peněžní částka vybíraná za řízení před správními úřady, sazebník je stanoven ↓**zákonem** o správních poplatcích, u některých poplatků je možné snížení či osvobození od poplatku.

administrative fee

a monetary amount collected for proceedings held before administrative authorities. The fee is determined by the Administrative Fees Act; certain fees may be reduced or waived.

poplatník

payer

PORADENSTVÍ

poradenství

counselling

bezplatné právní poradenství

právní pomoc poskytovaná zdarma prostřednictvím konzultací s právníkem ↑**občanské poradny** či **nestátní nezisková** ↑**organizace** (např. v rámci sociálních služeb). Ve výjimečných případech mohou bezplatné právní poradenství poskytnout i někteří advokáti v rámci ↓**služeb „pro bono publico“**

free of charge legal counselling

legal assistance provided free of charge through consultations with a lawyer of a citizen counselling centre or non-state non-for-profit organizations (e.g., as part of social services). In exceptional cases, some lawyers may also provide legal advice free of charge, as a pro bono service.

daňové poradenství

poskytování právní pomoci a finančně ekonomických rad z oblastí daní, odvodů, ↑**poplatků** a jiných podobných plateb. Daňový poradce je **fyzická** ↑**osoba**, zapsaná v seznamu daňových poradců, který vede Komora daňových poradců České republiky. Více na www.kdpcr.cz.

tax consultancy

provision of legal assistance and financial or economic advice in the field of taxes, levies, charges and similar payments. A tax advisor is a natural person registered in the register of tax advisors kept by the Chamber of Tax Advisors of the Czech Republic (for more information, visit www.kdpcr.cz).

odborné sociální poradenství

poradenství poskytované kvalifikovanými odborníky (**sociální** ↓**pracovník**, ↓**psycholog**, ↓**právník**, pracovní a kariérní poradce a dal.), zaměřené na konkrétní situace a problémy klientů **sociálních** ↓**služeb**. Zahrnuje občanské poradny, manželské a rodinné poradny, sociální práci s osobami ohroženými ↓**sociálním vyloučením**, poradny pro oběti trestných činů a domácího násilí, sociálně právní poradenství pro osoby se zdravotním postižením a seniory, poradenství pro cizince a uprchlíky a dal. Odborné sociální poradenství je v souladu ↓**zákonem o sociálních službách**, poskytováno zdarma a je financováno státem, ↓**samosprávou** a dalšímu donory.

professional social counselling

counselling provided by qualified experts (social worker, psychologist, lawyer, employment and career counsellor etc.) and focused on specific situations and problems of social services clients. It includes citizens' counselling centres, marriage and family counselling centres, social work with persons at risk of social exclusion, counselling services for victims of crime and domestic violence, social legal counselling for persons with disability and senior citizens, counselling for foreigners and refugees etc. Professional social counselling is provided in accordance with the Social Services Act, is provided free of charge and is financed by the government, self-governing bodies of administration and other donors.

pracovní poradenství

zaměřuje se na vyhledávání volných pracovních míst nebo vhodných rekvalifikačních kurzů a přípravu na pracovní pohovor. Snaží

employment counselling

provides assistance in finding job vacancies or suitable retraining courses and in preparing for a job interview. The purpose is to

se o celkové nasměrování ↑**klienta** tak, aby uspěl na trhu práce. Je poskytováno bezplatně na kontaktních pracovištích ↓**Úřadu práce ČR**, v tzv. JOB klubech či v **nestátních neziskových** ↑**organizacích** v rámci různých projektů.

provide guidance to the client to help him/her succeed in the labour market. Provided free of charge by offices of the Labour Office of the Czech Republic, in so-called JOB clubs or by non-governmental organisations within various projects.

psychologické poradenství

druh poradenství, které formou konzultací poskytuje ↓**psycholog**, ↑**klinický psycholog** nebo ↓**psychoterapeut** a které je zaměřeno na řešení duševních či vztahových obtíží a onemocnění pomocí psychologických prostředků. Může být poskytováno v rámci **zdravotního** ↑**pojištění** nebo za přímou úhradu od klienta. Psychologické či psychoterapeutické poradenství poskytují i některé **nestátní neziskové** ↑**organizace** bezplatně.

psychological/psychotherapeutic counselling

counselling and long-term guidance provided by a psychologist, a clinical psychologist, or a psychotherapist aimed at resolving mental and relationship difficulties and disorders. May be covered by health insurance or provided at a fee on a commercial basis. Some non-state non-for-profit organizations provide psychological or psychotherapeutic counselling free of charge.

sociální poradenství

nástroj a proces podpory či pomoci a vedení klientů, zejména vyškolenou osobou na profesionálním základě, k řešení osobních, sociálních nebo psychologických problémů a obtíží. V České republice je sociální poradenství zakotveno v ↓**zákoně o sociálních službách** a v prováděcí vyhlášce 505/2006 Sb. Smyslem sociálního poradenství je podpora osob v nepříznivé sociální situaci. Sociální poradenství lze podle zákona rozlišit na:
1. **základní sociální** ↓**poradenství**
2. **odborné sociální** ↑**poradenství**

social counselling

a tool and a process of supporting or assisting and guiding clients, especially by a trained person on a professional basis, to resolve personal, social or psychological problems and difficulties. In the Czech Republic, social counselling is provided for by the Social Services Act and implementing Decree No. 505/2006 Sb. The purpose of social counselling is to support persons in a vulnerable social situation. Under this law, social counselling can be:
1. basic social counselling
2. professional social counselling

základní sociální poradenství

je součástí všech druhů **sociálních** ↓**služeb**. Nabízí ucelený informační servis pro potřebné osoby – jedná se o podání základních informací v oblasti sociální, ale i zdravotní, právní, bytové, v oblasti využívání kompenzačních pomůcek i aktivního

basic social counselling

is part of all types of social services. It offers a comprehensive information service for those in need: basic information related to social services, health care, law, housing, use of compensatory aids and leisure activities. Basic counselling includes a referral to

využívání volného času. Součástí základního poradenství je i zprostředkování kontaktu na návazné služby. Základní sociální poradenství je podle ↓**zákona o sociálních službách** poskytováno bezplatně.

follow-up services. Basic social counselling is provided free of charge pursuant to the Social Services Act.

---

porodné

jednorázová ↑**dávka státní sociální podpory**, zpravidla určená ženám s nízkými příjmy, které porodily živé dítě (ev. děti). Dle stavu k 1. 1. 2022 činí výše porodného:
1. při narození prvního dítěte 13 000 Kč
2. při narození druhého a dalšího dítěte 10 000 Kč
3. při narození dvojčat a vícerčat během prvního porodu 23 000 Kč
4. při narození dvojčat a vícerčat při druhém a dalším porodu 10 000 Kč.
Řízení o žádostech a výplata porodného spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v ↓**zákoně o státní sociální podpoře.**

birth allowance

a one-time state social support benefit, typically paid to low-income women on the live birth of their child (or children). The amounts, as of January 1st 2022, are as follows:
1. CZK 13,000 for a first child
2. CZK 10,000 for a second and each subsequent child
3. CZK 23,000 if the first birth is a multiple birth
4. CZK 10,000 if the second and each subsequent birth is a multiple birth
Applications are processed and the benefit is paid by the Labour Office of the Czech Republic. Conditions for the benefit and its amount are regulated by the State Social Support Act.

---

porodnice

specializovaná nemocnice / lůžkové nemocniční zařízení pro těhotné ženy. V porodnicích je poskytována péče ženám při porodu a v poporodním období a dále péče novorozeným dětem.

maternity hospital/ward

specialised hospital/ward for women giving birth. Care is provided to women during childbirth and immediately after, as well as to newborns.

---

poručník

osoba, která byla ustanovena ↓**soudem** pro účel výchovy a právního zastupování ↑**nezletilého**. Na rozdíl od ↑**opatrovníka** přebírá všechna práva a povinnosti vůči dítěti za jeho biologické rodiče.

guardian

person appointed by a court to bring up and legally represent a minor. Unlike an ad hoc guardian, a guardian assumes all rights and responsibilities towards the child instead of his or her biological parents.

---

porucha autistického spektra

PAS: označení pro jednu z nejzávažnějších poruch dětského mentálního vývoje, zahrnující ↑**autismus**, ↑**Aspergerův syndrom** a další související stavy (dnes již tyto poruchy nejsou oddělenými diagnózami). Jde o vrozené neurovývojové postižení některých mozkových funkcí, jehož důsledkem je, že člověk nedokáže přiměřeně komunikovat, navazovat sociální vztahy a rozvíjet fantazii a kreativitu.

autism spectrum disorder

ASD: a term for one of the most severe disorders of childhood mental development, including autism, Asperger's syndrome and other related conditions. It is a congenital neurodevelopmental impairment of certain brain functions that results in a person's inability to communicate adequately, establish social relationships and develop imagination and creativity.

Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

PSP ČR: dolní komora ↑**Parlamentu ČR**, má 200 poslanců volených na 4leté volební období. Spolu se ↓**Senátem Parlamentu ČR** tvoří zákonodárnou moc České republiky. Poslanecká sněmovna má své sídlo v Praze, v několika historických palácích na Malé Straně. Hlavní budova, Thunovský palác, se nachází ve Sněmovní ulici č. 4. Podrobné informace jsou dostupné na www.psp.cz

Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic

the lower chamber of the Parliament of the Czech Republic; has 200 members elected for a 4-year term. Together with the Senate of the Parliament of the Czech Republic, they form the legislative branch of power of the Czech Republic. The Chamber of Deputies has its seat in Prague, in several historic palaces in the Lesser Town. Its main bulding, the Thun Palace, is located at No. 4, Sněmovní Street. For detailed information see www.psp.cz.

---

posttraumatická stresová porucha

PTSP: či posttraumatický stresový syndrom *(PTSD);* vzniká jako reakce na závažnou traumatickou událost. Jedná se o druh neurotické poruchy, při níž postižený člověk opakovaně prožívá nepříjemnou situaci ve svých myšlenkách a snech, pociťuje emoční otupělost nebo naopak návaly hněvu a často se také straní společnosti či podnětům, které mu traumatickou událost připomínají.

post-traumatic stress disorder

PTSD: or post-traumatic stress syndrome (PSS); occurs as a reaction to a major traumatic event. It is a type of psychological disorder in which the affected person repeatedly relives the unpleasant situation in his or her thoughts and dreams, feels emotionally numb or, to the opposite, has outbursts of anger and often shrinks from society or stimuli that remind him or her of the traumatic event.

POSUDEK

posudek

odborné ↓**stanovisko**

report

expert opinion

znalecký posudek

jeden z možných důkazů zejména v soudním, někdy i ve **správním** ↓**řízení**, jehož účelem je získat informace, které jsou pro dané řízení podstatné a závisí na odborných znalostech. Vypracovává jej ↓**soudní znalec**, zhodnocení je ale úkolem soudce nebo jiné osoby, která vede předmětné řízení. Znalecké posudky mohou být vyžádány také od různých vědeckých ústavů, **vysokých** ↓**škol** či jiných institucí.

expert report

one of the admissible forms of evidence, used particularly in court and sometimes in administrative proceedings, the purpose of which is to obtain information that is relevant to those proceedings and requires expert knowledge. The report is prepared by a certified expert, but assessed by a judge or other person in charge of the proceedings. Expert reports may also be provided by scientific institutions, universities or other bodies.

poškozený

osoba, které bylo ↓**trestným činem** ublíženo na zdraví či které byla způsobena majetková, morální nebo jiná újma

(the) injured party

a person who has suffered bodily harm, damage to property, reputation or other injury as a result of a crime

pošta

státní podnik, který poskytuje tyto služby: zasílání psaní, ↑**balíků**, peněz, propagačních letáků a tiskových zásilek. Dále služby ↑**Czech POINT**, datové schránky, ↑**P. O. Box**, ↓**SIPO**, prodej kolkových známek, aj.

post office/(Czech) Post

a state-owned enterprise which provides the following services: sending of letters, parcels, money, promotion flyers and printed media. Post offices also provide CZECH POINT services, data boxes, PO boxes, SIPO (Centralised direct debit service), sale of duty stamps, etc.

poštovné

↑**poplatek** za poštovní dopravu (doručení) zásilky (↑**pošta**)

postage

a charge for delivery of mail

potravinová banka

potravinové banky jsou nejčastěji nestátní neziskové ↑organizace, které shromažďují potraviny a případně drogistické zboží

food bank

food banks are most often non-governmental, non-profit organizations that collect food, cosmetics, detergents and other

a další zboží každodenní potřeby, které následně distribuují potřebným skupinám obyvatelstva (např. osoby bez přístřeší, osoby ve finanční krizi, rodiny s dětmi s nízkým příjmem a dal.). V České republice potravinové banky spolupracují s dalšími nestátními organizacemi, s poskytovateli sociálních ↓služeb, s řetězci supermarketů či se státními institucemi (zejm. ↑Ministerstvo práce a sociálních věcí, ↑Ministerstvo zemědělství, obecní ↓úřady a dal.). V ČR funguje řada potravinových bank (zejm. ve větších obcích), největší potravinovou bankou je Potravinová banka Praha s působností pro hl. m. Prahu a Středočeský kraj (www.potravinovabankapraha.cz).

daily use items, which they then distribute to needy population groups (e.g., homeless people, people in financial crisis, low-income families with children). In the Czech Republic, food banks cooperate with other NGOs, providers of social services, supermarket chains and state institutions (especially the Ministry of Labour and Social Affairs, Ministry of Agriculture, municipal authorities etc.). Several food banks operate in the Czech Republic (especially in cities); the largest one is Potravinová banka Praha which operates in the area of the capital city of Prague and Central Bohemia (www.potravinovabankapraha.cz).

POTVRZENÍ

potvrzení o pobytu

potvrzení o aktuálním druhu pobytu, které na žádost cizince vydává ↑**Oddělení pobytu cizinců**. Potvrzení dále obsahuje adresy předchozího hlášeného pobytu cizince na území a účel, pro který je potvrzení vydáváno (např. pro ↓**Úřad práce ČR** při žádosti o ↑**dávky státní sociální podpory**).

residence certificate

certificate stating the current type of residency, issued at the foreigner's request by the Section for Residence of Foreigners of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. The certificate also contains the foreigner's previous reported places of residence in the country and the purpose for which the certificate is being issued (e.g., for the Labour Office when applying for state social support benefits).

potvrzení o pobytu s historií/přehledem předchozích pobytových oprávnění

↑**potvrzení o pobytu** na území ČR, které oproti potvrzení o pobytu navíc obsahuje přehled všech pobytů (**pobytových** ↑**oprávnění**) v časové posloupnosti, na jejichž základě v minulosti ↑**cizinec** na území ČR pobýval. Toto potvrzení vydává na žádost cizince opět Oddělení pobytu cizinců MV.

residence certificate with history/summary of previous residece permits

confirmation of residence in the territory of the Czech Republic which, as opposed to the residence certificate, also contains a chronological summary of all residences (residece permits) on the basis of which the foreigner resided in the territory of the Czech Republic in the past. This certificate

is also issued upon the foreigner's request by the Section for Residence of Foreigners of the Ministry of the Interior.

potvrzení o studiu

doklad, kterým potvrzuje škola studentovi, že student na ní studuje. Je povinnou náležitostí žádosti o pobyt za účelem studia.

student certificate

a certificate issued by a school confirming that a particular person is enrolled as a student there. Required for an application for residence for study purposes.

POUKÁZKA

poukázka

poukaz: dokument, který má určitou peněžní hodnotu a lze jej využít při hrazení služeb, resp. ke koupi určitého zboží (např. stravenka, dárkový poukaz, voucher na slevy)

voucher

a document which has a certain financial value and may be used as payment for services or for purchasing certain goods, e.g., a meal voucher, gift voucher, discount voucher

poštovní poukázka

formuláře České pošty (↑**pošta**) pro vnitrostátní platební převod peněžních částek v hotovosti (↑**platba v hotovosti**) nebo z ↓**účtu** (**bezhotovostní** ↑**platba**). Existuje typ A, B, C a D.

postal order

forms issued by the Czech Post (existing as four types: A,B,C and D) used for domestic transfer of monetary funds in cash or from an account

POVINNOST

povinnost

obligation/duty

vyživovací povinnost

výživné; hov. *alimenty*: nejčastěji představuje peníze, kterými má rodič povinnost přispívat na potřeby svého dítěte, pokud není schopno samo se živit (tj. po dobu jeho nezletilosti či nezaopatřenosti). Podle zák.

duty of maintenance

alimony; most often, this term represents money that a parent is obliged to contribute to the needs of his/her child if the child is unable to support himself/herself. Pursuant to Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code, there

č. 89/2012 Sb., občanský zákoník platí, že mezi rodiči a dětmi je vzájemná vyživovací povinnost, stejně jako mezi ostatními příbuznými i manželi.

is a duty of maintenance between parents and children, as well as between other relatives and spouses.

povinná školní docházka

obecně: zákonná povinnost dětí navštěvovat v určitém věkovém rozmezí školu**.** Z toho vyplývá povinnost **zákonných** ↓**zástupců** děti příslušného věku do školy posílat a povinnost státních orgánů a orgánů samosprávy zajistit provoz potřebných školních zařízení. V ČR trvá povinná školní docházka 10 let a dělí se na:
1. ↓**povinné předškolní vzdělávání** dítěte v **mateřské** ↓**škole** či ↓**přípravné třídě** (zpravidla od 5 let);
2. povinnou docházka dítěte do **základní** ↓**školy** (zpravidla od 6 let, pokud nebyl dítěti umožněn ↑**odklad školní docházky**), a to po dobu 9. školních roků, nejvýše však do konce školního roku, v němž dítě dosáhne 17 let.
Povinnost přihlásit dítě k povinné školní docházce se vztahuje na všechny osoby, nacházející se spolu s dítětem na území ČR déle než 90 dnů. Povinnou školní docházku upravuje **školský** ↓**zákon**.

compulsory school attendance

generally: a statutory obligation of children to attend school at a certain age. This implies an obligation on the part of the legal representatives of children of certain age to enroll them in school and an obligation on the part of state and other authorities to provide the necessary school facilities. School attendance in the Czech Republic is compulsory for 10 years and is split into:
1. compulsory pre-school education in a kindergarten or a preparatory class (usually from age 5);
2. compulsory attendance at a primary school (usually from age 6, unless it was initially postponed) for a total of 9 years, not longer than the end of the academic year in which the child turned 17.
All persons who stay in the Czech Republic with a child for a period longer than 90 days are required to register their children for compulsory school attendance. Compulsory school attendance is regulated by the Education Act.

povinné předškolní vzdělávání

označení pro povinnou docházku dítěte ve věku od 5 let, do zařízení předškolního vzdělávání (zpravidla **mateřská** ↓**škola** či ↓**přípravná třída**) v posledním roce před nástupem k povinné školní docházce na **základní** ↓**škole**. Povinnou předškolní docházku upravuje **školský** ↓**zákon**.

compulsory preschool education

a term for compulsory school attendance from the age 5; provided by pre-school facilities (usually, kindergartens or preparatory classes) in the year preceding formal enrollment in mandatory education in a primary school. Mandatory preschool education is regulated by the Education Act.

povolání

↓**zaměstnání**, *profese*

occupation/job

employment, profession

POVOLENÍ

povolení	**permit**
povolení k dlouhodobému pobytu **dlouhodobý ↑pobyt**	
povolení k přechodnému pobytu **přechodný ↑pobyt**	
povolení k trvalému pobytu **trvalý ↑pobyt**	
pozitivní diskriminace	**positive discrimination**
afirmativní akce: označení pro snahu o zvýhodnění určitých znevýhodněných skupin obyvatelstva s cílem poskytnout jim rovné příležitosti nebo snížit etnickou či jinou diverzitu. Hlavním cílem pozitivní diskriminace je: 1. minimalizovat rozdíly v podmínkách či v jednání 2. kompenzovat zjevné znevýhodnění	affirmative action: a term for an effort to provide an advantage to disadvantaged population groups to ensure they have equal opportunities or address ethnic or other diversity. The main purpose of positive discrimination is to provide the following: 1. minimize differences in conditions or approach 2. compensate for an evident disadvantage
pracovněprávní vztahy	**labour law relations**
vztahy mezi ↓**zaměstnancem** a ↓**zaměstnavatelem** po uzavření **pracovní ↓smlouvy**	a relationship between an employee and an employer after concluding an employment contract

PRACOVNÍ

pracovní	**labour/work(ing)**

pracovní cesta

časově omezené vyslání ↓**zaměstnance** ↓**zaměstnavatelem** mimo sjednané místo výkonu práce. Zaměstnanec má nárok na cestovní náhrady (cestovné a stravné).

business trip

deployment of an employee by the employer outside the agreed place of work for a limited period; the employee is entitled to a travel and meal allowance

pracovní povolení

povolení k zaměstnání: vydává příslušná krajská pobočka ↓**Úřadu práce ČR** cizincům, kteří mají ↑**podmíněný vstup na trh práce** (obecně cizinci, kteří nejsou uvedeni v § 98 ↓**zákona o zaměstnanosti**). Pracovní povolení je písemné oprávnění cizince vykonávat zaměstnání pro konkrétního zaměstnavatele, na konkrétní pracovní pozici.

work permit

issued by the relevant regional branch of the Labour Office of the Czech Republic to foreigners who have restricted entry to the labour market (generally, foreigners not listed in § 98 of the Employment Act). A work permit represents the right to be employed in a particular position with a particular employer, in the written form.

pracovní smlouva

pracovní ↓smlouva

pracovní úraz

poškození zdraví nebo smrt, které byly způsobeny ↓**zaměstnanci** při plnění pracovních úkolů nezávisle na jeho vůli. Postižený má nárok na úhradu škody.

work-related injury

an injury (or death) of an employee caused involuntarily in the performance of his or her work duties. The affected person (or his/her family) is entitled to compensation of damages.

pracovní výkon

job performance

pracovní vykořisťování

porušování **pracovních** ↑**podmínek** stanovených ↓**zákoníkem práce** ze strany ↓**zaměstnavatele**. Může se jednat o nevyplacení ↑**mzdy**, odebrání dokladů, nucení k práci přesčas, nedůstojné pracovní podmínky, ponižování, fyzické násilí aj. V krajním případě se může jednat i o ↓**trestný čin** ↑**obchodování s lidmi** za účelem nucené práce, podle § 168 trestního zákoníku.

labour exploitation

breach by the employer of working conditions defined by the Labour Code, such as failing to pay wages, seizing of identity documents, compulsory overtime, demeaning work conditions, humiliation, physical violence etc. In extreme cases, such breaches constitute the crime of human trafficking for the purpose of forced labour pursuant to § 168 of the Penal Code.

vstupní pracovní pohovor

přijímací pohovor v rámci výběrového řízení či ucházení se o práci

job interview

interview conducted as part of a selection procedure following a job application

PRACOVNÍK

pracovník

employee/worker

akademický pracovník

podle ↓**zákona o vysokých školách** je za akademického pracovníka považován ↓**profesor**, ↑**docent**, ↑**odborný asistent**, asistent, lektor a vědecký či vývojový pracovník, který je zaměstnancem **vysoké** ↓**školy**, a v rámci sjednaného pracovního poměru vykonává jak pedagogickou tak i tvůrčí činnost. Za tvůrčí činnost je považována zejm. vědecká, vývojová, inovační či umělecká činnost včetně publikační nebo badatelské činnosti.

academic staff (member)

pursuant to the Higher Education Act, the following positions are considered academic staff: professor, associate professor, assistant professor, assistant, lecturer and research or development staff employed by a higher education institution to perform both teaching and creative work. Creative work includes mainly scientific, development, innovation or art work, including publications and research.

interkulturní pracovník

interkulturní asistent: poskytuje asistenci (včetně tlumočení) při jednání mezi ↑**cizinci** a veřejnými institucemi, podporuje soužití majority a cizinců, napomáhá integraci cizinců a migrantských komunit (↑**integrace cizinců**) do majoritní společnosti (↑**interkulturní asistence**). Od roku 2018 je profese interkulturního pracovníka zavedena v Národní soustavě kvalifikací (kód 75-020-R) a v Národní soustavě povolání (blíže na www.nsk.cz a www.nsp.cz)

intercultural worker

intercultural assistant. Provides assistance (including interpreting) in dealings between migrants and public institutions, encourages coexistence between the majority and migrants, helps migrants and migrant communities integrate into the majority society. Since 2018, the profession of an intercultural worker is registered in the National System of Qualifications (code 75-020-R) and the National System of Professions (for more, see www.nsk.cz and www.nsp.cz).

komunitní pracovník

jinak komunitní **sociální** ↓**pracovník**, komunitní **interkulturní** ↑**pracovník** apod.; označení pro organizátora ↑**komunity**, který umožňuje vznik rozvojových procesů, ale sám je neiniciuje ani neřeší. V praxi to

community worker

otherwise community social worker, community intercultural worker etc.; a term for a community organizer who facilitates development processes but does not initiate or address them himself or herself. This

znamená zejm.: mluvit s lidmi a vytvářet aktivní skupiny, odborně zkoumat situaci, nebo využívat existujících znalostí, hledat společná řešení s lidmi z aktivních skupin, společně řešit problémy a zapojovat do aktivit další lidi.

includes, in particular, talking to people and forming active groups, research the facts from an expert standpoint or use available expertise, looking for solutions together with members of active groups, dealing with issues together and involving other people.

pracovník v domácnosti

osoba, která je zaměstnaná v cizí domácnosti. Vykonává domácí práce za úplatu: např. hlídání dětí a péče o ně, ošetřování seniorů nebo nemocných, úklid, praní, žehlení, nakupování, vaření či starost o zahradu. Rozlišují se dvě formy placené práce v domácnosti: tzv. live-in forma, kdy pracovník v domácnosti i bydlí a live-out forma, kdy pouze dochází do cizí domácnosti. Pracovník by vždy měl mít ↓**živnostenské oprávnění**, nebo **pracovní** ↓**smlouvu**.

domestic worker

a person employed in another person's household who, in exchange for wages, performs various domestic duties. These may include anything from babysitting and caring for children, senior citizens or ill people to cleaning, washing and ironing, shopping, cooking and gardening. Domestic work may take two forms: a 'live-in' form where the worker lives in the household, and a 'live-out' form where he/she only visits the household. The worker should always have either a trade licence or an employment contract.

pracovník v sociálních službách

zaměstnanec **sociálních** ↓**služeb**, pracující pod dohledem **sociálního** ↓**pracovníka**. Obvykle vykonává přímou obslužnou péči o osoby v ambulantních nebo pobytových zařízeních sociálních služeb, nebo v rámci domácí pečovatelské služby aj. Kvalifikačním požadavkem podle ↓**zákona o sociálních službách** je úspěšné absolvování akreditovaného (↑**akreditace**) kvalifikačního kurzu pro pracovníky v sociálních službách.

social care assistant

a social services employee working under the supervision of a social worker. S/he usually provides direct care for people in outpatient or residential social services facilities, or as a part of a home care service, etc. Under the Social Services Act, a social care assistant's qualifications include successful completion of an accredited qualification course for social workers.

pedagogický pracovník

dle zák. č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících, se pedagogickým pracovníkem rozumí:
1. učitel;
2. pedagog v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků;
3. vychovatel;
4. ↓**speciální pedagog**;

teaching staff (member)

pursuant to § 563/2004 Sb., regulating teaching staff, the following professions are classified as teaching staff:
1. teacher
2. teacher in a further education facility for teaching staff
3. educator
4. special-needs teacher

5. ↓**psycholog**;
6. pedagog volného času;
7. ↑**asistent pedagoga**;
8. trenér;
9. ↑**metodik prevence** v ↑**pedagogicko-psychologické poradně**;
10. vedoucí pedagogický pracovník.

5. psychologist
6. teacher of leisure activities
7. teaching assistant
8. coach
9. prevention specialist in a psychoeducational counselling centre
10. teacher-manager

sociální pracovník

kvalifikovaný odborný pracovník; pomáhá lidem při řešení jejich tíživé sociální situace. Pro výkon ↓**sociální práce** musí sociální pracovník splňovat kvalifikační předpoklady stanovené v ↓**zákoně o sociálních službách**. Jedná se především o vyšší odborné (**vyšší odborná** ↓**škola**) nebo ↓**vysokoškolské vzdělání** v oboru sociální práce anebo v příbuzných oborech. Sociální pracovníci působí jak v institucích **státní** ↓**správy** (např. ↓**Úřad práce**) tak i v **příspěvkových** či **nestátních neziskových** ↑**organizacích**, které jsou registrovanými poskytovateli sociálních služeb.

social worker

a qualified professional worker; helps people to deal with their difficult social situation. To perform social work, a social worker must meet the qualification requirements set out in the Social Services Act. This means higher vocational (professional college) or university education in a social work program or related fields. Social workers are employed both by state institutions (e.g., the Labour Office) and organizations financed from public budgets and NGOs which are registered as social service providers.

PRÁVNÍ

právní

legal

právní fikce

fikce užívaná v právu; za určitých okolností se jejím prostřednictvím předstírá (finguje) právní skutečnost (tj. vznik, změna nebo zánik právního vztahu), která však ještě nenastala. Jedná se o uměle vytvořenou konstrukci skutečnosti, spojenou s určitými právními následky, která reálně neexistuje. Příkladem právní fikce je ↑**fikce doručení** nebo ↑**fikce povolení k pobytu**.

legal assumption

the concept of assumption is used in the legal contect under certain circumstances where a legal fact (i. e. the beginning, change or termination of a legal relationship) which has not occured yet. It is a way of creating a fact which brings about certain legal consequences although it does not exist in reality and is created in an artificial way. An example of a legal assumption is presumed delivery or presumed legality of residence.

právní moc

označení pro stav, kdy se rozhodnutí (v případě **správního** ↓**řízení**) či rozsudek (v případě **soudního** ↓**řízení**) stává závazným. ↓**Rozhodnutí** či rozsudek nabývá právní moci z časového hlediska tehdy, pokud proti němu není přípustný **řádný opravný** ↓**prostředek**. Takové rozhodnutí či rozsudek pak lze zvrátit pouze prostřednictvím přípustného **mimořádného opravného** ↓**prostředku**. Nabytím právní moci se rozhodnutí stává závazné.

legal effect

a term for a condition when a decision (in administrative proceedings) or a judgment (in judicial proceedings) becomes binding. From time perspective, a decision or a judgment becomes final and conclusive if it cannot be contested with a regular remedy. Such decision or judgment can be revoked only with an extraordinary remedy. A final and conclusive decision or judgment becomes binding.

právní norma

právní ↓**předpis**

legal norm

právní odpovědnost

zvláštní forma právního vztahu, který vznikne ve chvíli, kdy nějaká osoba poruší původní právní povinnost a vznikne jí povinnost nová. Např. pokud porušením pravidel silničního provozu způsobím nehodu, jsem právně odpovědný za škodu.

legal liability

a special form of legal relationship established at the moment when a person breaches his/her original legal obligation and a new obligation arises. For example, if I violate traffic rules and cause an accident, I am legally liable for damages.

právník

obecné označení člověka, který získal vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu „právo a právní věda“

lawyer

general designation of a person who obtained legal education at a university

PRÁVO

právo

right

předkupní právo

právo přednostního nabytí předmětu prodeje. Dané právo může vzniknout na základě smlouvy nebo dle ↓**zákona**. Obsahem tohoto práva je povinnost prodávajícího nabídnout předmět ke koupi osobě, která

pre-emption right

the right of first option to buy or 'first refusal'; may result from the terms of a contract or be defined by law. This right consists of the seller’s obligation to first offer the object of sale to the holder of the pre-

má předkupní právo, a až poté, co dotyčná osoba své právo nevyužije, může prodávající nabídnout věc k prodeji jiným osobám.

-emption right. Only if such person does not exercise this right may the seller offer the object of sale to third parties.

základní lidská práva

subjektivní veřejná práva, která jsou přisuzována každé lidské bytosti, filozoficky a historicky vycházejí z konceptu přirozeného práva. V České republice jsou zaručena především ústavní Listinou základních práv a svobod (zák. č. 2/1993 Sb.). Lidská práva jsou nezadatelná, nezcizitelná, nezrušitelná a nepromlčitelná.

fundamental human rights

subjective public rights granted to each human being; philosophically and historically, they are derived from the natural rights concept. In the Czech Republic, they are guaranteed primarily by the Charter of Fundamental Rights and Freedoms (Act No. 2/1993 Sb.). Human rights are inalienable, irrevocable, and non-derogable.

zástavní právo

druh věcného práva, které může mít osoba vůči cizímu majetku. Jeho funkcí je zajištění dluhu, tj. toho, že dlužník dostojí své povinnosti, kterou má vůči věřiteli. Předmětem zástavního práva je ↓**zástava**, což může být jak věc movitá nebo nemovitá, tak i jiná pohledávka nebo právo apod., která může být v případě nesplnění pohledávky zpeněžena a výtěžek získá věřitel (zástavní věřitel).

security interest

a kind of right in rem which a person can have in relation towards the property of another. Its function is to secure a debt, i.e. to ensure that that the debtor meets his or her duty towards the creditor. The security interest is bound to collateral, which may be movable or immovable property, a receivable, a right etc.; in case the debtor fails to pay the claim, the collateral may be sold and the profit will accrue to the creditor (pledgee/mortgagee).

prázdniny

období volna na **základních, středních** či **vysokých** ↓**školách**. Pro české základní a střední školy jsou termíny prázdnin určovány vyhláškou č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku. Pro vysoké školy termíny prázdnin upravuje harmonogram akademického roku, který je upraven opatřením rektora příslušné vysoké školy.

school break

a period when elementary schools, secondary schools and universities are closed. For Czech elementary and secondary schools, school break is established by Decree No. 16/2005 Sb., regulating the school year. For universities, the academic year is regulated by the rector of each individual university.

prevence

soustava opatření, která mají bránit výskytu nějakého nežádoucího jevu, snižovat jeho pravděpodobnost, předcházet např. nemocem, drogovým závislostem, zločinům, nehodám, neúspěchu ve škole, sociálním konfliktům, násilí či ekologickým katastrofám apod.

prevention

a set of measures intended to minimize the likelihood of an undesirable event, prevent diseases, drug addictions, crime, accidents, academic failure, social conflicts, violence, environmental disasters etc.

PREVENTIVNÍ

preventivní opatření

konkrétní opatření, jehož cílem je ochrana před negativními jevy

preventive measure

a specific measure protecting against negative occurrences

preventivní prohlídka

pravidelně se opakující ↑**lékařské vyšetření osob**, které nemají zdravotní potíže, s cílem zjistit případné onemocnění v jeho počátečním stavu (**preventivní** ↑**péče**)

preventive health examination

periodic medical examinations of persons who do not suffer from any health problems with the aim of early identification of a potential illness (preventive care)

PREZENČNÍ

prezenční listina

písemný seznam účastníků akce či shromáždění obvykle s jejich podpisy

attendance list

a written list of participants in an event or an assembly, usually with their signatures

prezenční studium

denní ↓**studium**

primátor

v České republice se jako primátor označuje ↓**starosta statutárního** ↑**města** (§ 4 odst. 1 zák. č. 128/2000 Sb., o obcích) či hlavního města Prahy (§ 1 zák. č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze)

mayor (of a chartered town)

the mayor of a town established by charter (§ 4 (1) of Act No. 128/2000 Sb., regulating municipalies) or the capital city of Prague (§ 1 of Act No. 131/2000 Sb., regulating the capital city of Prague)

princip non-refoulement

↓**zásada nenavracení**

non-refoulement principle

---

probace

v trestním právu označuje soudem nařízený dohled nad ↑**obviněným**, ↑**obžalovaným** nebo odsouzeným při podmíněném upuštění od potrestání. Probace spadá do konceptu tzv. restorativní justice a v České republice je upravena v zák. č. 257/2000 Sb., o probační a mediační službě.

probation

in criminal law, the term describes the judicial supervision of an accused person, a defendant or a convicted person who has been conditionally discharged. An example of the concept of restorative justice. In the Czech Republic it is conducted by the Probation and Mediation Service pursuant to Act No. 257/2000 Sb.

---

prodlení

nastává tehdy, pokud není řádně a včas splněn závazek nebo zákonná ↑**lhůta**. Dlužníkovi vzniká ↓**úrok** z prodlení. (↑**penále**)

delay/default

a delay occurs when a legal liability or a legal deadline is not met duly and in time. The debtor in this case becomes obliged to pay default interest (late fee).

---

profese

↑**povolání**

---

profesor

akademický ↑**pracovník**. Nejvyšší vědecko-pedagogická (nebo umělecko-pedagogická) hodnost vysokoškolského pedagoga (tj. vyšší než ↑**docent**). Profesorem se podle ↓**zákona o vysokých školách** může stát uchazeč, kterého jmenuje prezident ČR na návrh vědecké nebo umělecké rady vysoké školy univerzitního typu, podané prostřednictvím ↑**Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy.** Hodnost profesora se uvádí ve zkratce prof. před jménem (např. *prof. Pavel Novák*) a je doživotní (není spjata s příslušným funkčním místem).

professor

academic staff. The highest research and teaching (or art and teaching) rank of a university teacher (i. e. higher than an associate professor). Pursuant to the Higher Education Act, professors are nominated by a university's Scientific or Art Council in a procedure processed by the Ministry of Education, Youth and Sport and confirmed by the President of the Czech Republic. The rank of a professor is abbreviated prof. before the name (e. g. Prof. Pavel Novák) and is awarded for life (it is not tied to a specific position).

PROHLÁŠENÍ

prohlášení

declaration

čestné prohlášení

deklarativní dokument, jímž se obvykle osvědčují (avšak nedokazují) určité skutečnosti, např. prohlášení fyzické osoby nebo právnické osoby o správnosti či pravdivosti uvedených údajů nebo tvrzení. Čestné prohlášení je využíváno při jednání s různými institucemi (např. pojišťovny, ministerstva, obecní úřady či školy a dal.). V ojedinělých případech lze čestné prohlášení využít jako náhradu za důkaz listinou ve správním řízení podle § 53 odst. 5 správního řádu.

affidavit

a declaratory document, usually attesting (but not proving) certain facts, e.g. a statement by a natural person or legal entity as to the accuracy or veracity of the information or allegations made. An affidavit is used when dealing with various institutions (e.g., insurance companies, ministries, municipal authorities or schools). In rare cases, an affidavit may be used as a substitute for documentary evidence in administrative proceedings pursuant to § 53(5) of the Administrative Procedure Code.

prohlášení odpovědného zástupce

declaration by a responsible representative

prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti

hov. *růžový formulář*: podávají ho ↓**zaměstnanci**, kteří chtějí uplatnit pravidelné měsíční slevy na ↑**dani z příjmu** u ↓**zaměstnavatele**. Lze uplatnit jen u jednoho zaměstnavatele měsíčně. Prohlášení poplatníka zaměstnanec podepisuje při nástupu do pracovního poměru a pak každoročně do 15. února. Jakákoliv změna musí být v průběhu roku vyplněna ve změnové části. Vyplnění a podpis prohlášení je jednou z podmínek, pro uplatnění nezdanitelné části daňového základu (tj. sleva na dani a daňové zvýhodnění na vyživované děti) v průběhu zdaňovacího období.

declaration by a taxpayer liable to pay personal income tax from dependent activities and emoluments

colloq. the 'pink form'. Submitted by employees who intend to apply for regular monthly tax allowances on income paid by their employer. These may only be claimed for one employer in any given month. This declaration is signed when employment commences, and then each subsequent year by 15. 2. Any changes throughout the year must be reported. Taxpayers who claim tax exemptions (personal exemption and exemption of supported children) must fill out and sign this declaration for the tax period.

promlčecí lhůta

časový úsek stanovený k uplatnění (resp. vynutitelnosti) práva u druhé strany, popř. u jiné osoby, anebo jiného příslušného

limitation period

the period during which a right may be asserted (enforced) to the counterparty or another person or authority. The general

orgánu. Obecná promlčecí lhůta činí 3 roky. V trestním právu uplynutím promlčecí lhůty zaniká ↓**trestní odpovědnost** pachatele. Jednotlivé promlčecí doby se liší v závislosti na spáchaném ↓**trestném činu** (od 3 do 20 let).

limitation period is 3 years. In criminal law, when the limitation period expires, so does criminal liability of the perpetrator. Limitation periods depend on the crime (3 to 20 years).

---

promoce

akademický obřad (ceremoniál), při kterém dochází ke slavnostnímu předání diplomu úspěšným absolventům **vyšších odborných** ↓**škol** či **vysokých** ↓**škol**

graduation

ceremonial handing over of university degrees/diplomas to successful graduates of universities or professional colleges

---

pronájem

↑**nájem**

---

pronajímatel

osoba, která pronajímá určitou movitou či nemovitou věc druhé osobě (nájemci) do nájmu za účelem jejího užívání či používání a to na předem sjednanou dobu. Pronajímatel nemusí být vždy vlastníkem pronajímané věci, nýbrž může být vlastníkem dané věci zmocněn k jejímu pronajímání.

lessor/landlord

a person who makes available a certain object to another person (the tenant/lessee) for the purpose of its occupancy or use. A lessor and an owner are not the same – a lessor may be authorised by the owner to lease the object.

PROSTOR

prostor

premises

nebytové prostory

místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k jiným účelům než k bydlení. Nebytové prostory přitom nejsou příslušenstvím bytu (např. sklep) nebo společných částí domu (chodba), ale jde o samostatný předmět právních vztahů. Nebytový prostor, který je pronajat za účelem provozování podnikatelské činnosti se nazývá jako ↓**prostor sloužící podnikání.**

non-residential premises

a room or a set of rooms which are intended for non-residential purposes according to a decision of a building authority. Non-residential premises are not an accessory to the flat (e.g., cellar) or common parts of the building (corridor) but a separate subject of legal relations. Non-residential premises rented for the purpose of conducting business are called premises used for business activity.

---

prostor sloužící podnikání

termín dle nového občanského zákoníku (§ 2302 a násl. zák. č. 89/2012 Sb.); prostor nebo místnost, který je pronajat za účelem ↓**provozování** podnikatelské činnosti a slouží pak alespoň převážně ↑**podnikání**, bez ohledu na to, je-li tento účel vyjádřen v **nájemní** ↓**smlouvě**

premises used for business activity

a term used in the new Civil Code (§ 2302 et seq. of Act No. 89/2012Sb.); premises or a room which is leased for the purpose of carrying on business activities and is then used at least predominantly for such activities, notwithstanding whether such purpose is specified in the lease agreement

PROSTŘEDEK

opravný prostředek

formalizovaný úkon účastníka **správního** nebo **soudního** ↓**řízení**, směřující proti konkrétnímu ↓**rozhodnutí** vydaného orgánem, který v daném řízení rozhoduje (např. soud, či správní úřad). Smyslem opravného prostředku je docílit přezkumu vydaného rozhodnutí (zda je vydané rozhodnutí procesně či věcně zákonné). O opravném prostředku nejčastěji rozhoduje orgán nadřízený orgánu, který rozhodnutí vydal. Opravné prostředky se dělí na řádné (**řádný opravný** ↓**prostředek**) a mimořádné (**mimořádný opravný** ↓**prostředek**). Činnost správního orgánu vedle zmíněných opravných prostředků podléhá také soudnímu přezkumu (↓**soudní přezkum rozhodnutí správního orgánu**).

remedy

a formalized act of a party to an administrative or judicial proceeding directed against a specific decision issued by an authority that is competent to decide the proceedings (e.g., a court or an administrative authority). The purpose is to have the decision reviewed (review of procedural or substance-matter lawfulness of the decision). The decision on the remedy is most often taken by the authority superior to the authority that issued the decision. Remedies can be regular (ordinary appeal) or extraordinary (extraordinary appeal). Acts of administrative authorities can also be reviewed by court (judicial review of an administrative decision).

mimořádný opravný prostředek

opravný ↑**prostředek**, jímž může účastník řízení napadnout ↓**rozhodnutí** vydané obvykle správním orgánem či soudem které již nabylo ↓**právní moci.** Mimořádnými opravnými prostředky jsou zejm.:
Správní ↓**řízení**:
1. žádost o obnovu řízení;
2. nové rozhodnutí;
3. přezkumné řízení.
Občanské (civilní) **soudní** ↓**řízení**:
1. žaloba na obnovu řízení;
2. žaloba pro zmatečnost;

extraordinary remedy

this type of remedy can be used to contest a decision of an administrative authority or a court after if has become final and conclusive. These remedies can be:
Administrative procedure:

1. application to renew proceedings
2. a new decision
3. review proceedings
Civil (judicial) procedure:
1. petition for retrial
2. petition for nullity

3. dovolání.
Trestní ↓řízení:
1. dovolání;
2. podnět ke stížnosti pro porušení zákona;
3. návrh na obnovu řízení.

3. petition for appelate review
Criminal procedure:
1. petition for appelate review
2. application for complaint for violation of law
3. motion for retrial

řádný opravný prostředek

opravný ↑prostředek, jímž může účastník řízení napadnout rozhodnutí vydané obvykle správním orgánem či soudem, které dosud nenabylo **↓právní moci**. Řádnými opravnými prostředky jsou zejm.:
ve správní ↓řízení:
1. odvolání;
2. rozklad;
3. odpor.
v občanském (civilním) **soudním ↓řízení**:
1. odvolání proti rozsudku;
2. odpor proti platebnímu rozkazu;
3. námitka.
v **trestním ↓řízení**:
1. odvolání proti rozsudku;
2. stížnost.

regular remedy

this type of remedy can be used to contest a decision of an administrative authority or a court before it has become final and conclusive. These remedies can be:
Administrative procedure:
1. appeal
2. remonstrance
3. challenge
Civil procedure:
1. appeal against a judgment
2. challenge of a court order for debt
3. objection
Criminal procedure:
1. appeal against a judgment
2. complaint

PROSTŘEDKY

prostředky

funds

prostředky k pobytu na území

peněžní obnos, který musí **↑cizinec** prokázat pro získání víza či povolení k pobytu. Obvykle se prokazuje jako souhrn disponibilních finančních prostředků (§ 13 **↓zákona o pobytu cizinců**). Pro některé druhy povolení k pobytu v závislosti na jejich **↓účelu** (např. společné soužití rodiny), se prokazuje jako pravidelný měsíční příjem např. ze zaměstnání, podnikání aj. (**úhrnný měsíční ↓příjem**).

funds for the purposes of residence in the territory

funds that a foreigner must prove to have as a condition for obtaining a visa or a residence permit. Evidence is usually presented as a sum of available funds (§ 13 of Foreigners Residence Act). For some types of residence and depending on their purpose (such as family reunification), a regular monthly income derived from employment, business etc. must be shown.

finanční prostředky	**money/funds**
protokol 1. zápis nebo záznam jednání 2. soubor formálních pravidel pro diplomacii	**protocol** 1. written record of proceedings 2. a set of formal rules in diplomacy
provinění označení ↓**trestného činu**, spáchaného mladistvou osobou (tj. osobou, která dovršila 15. rok a nepřekročila 18. rok svého věku (↑**mladistvý**)	**juvenile offence** term for a criminal offence perpetrated by a juvenile offender (a person who is older than 15 but younger than 18)
provozovna prostor, v němž je uskutečňována podnikatelská činnost (např. prodejna, kancelář, dílna). Musí splňovat stavební, hygienická a protipožární pravidla.	**business premises** premises where a business activity is carried out (e.g., a shop, office, workshop). Must comply with all building, public health and fire regulations.

PRŮKAZ

průkaz	**(identification) card**
cestovní průkaz totožnosti *CPT:* náhradní cestovní dokument, který vydá ↑**policie** na žádost cizince za účelem jeho vycestování v případě, že nemá platný cestovní doklad a nemůže si z důvodů nezávislých na jeho vůli opatřit cestovní doklad jiným způsobem. V zahraničí nemusí být vždy akceptován.	**travel identification document** substitute travel document issued by the police upon request of a foreign national for the purpose of leaving the country in cases when he or she has no valid travel document and cannot obtain one, for reasons outside his or her control, in any other way. Substitute travel documents may not be universally accepted by other countries.
občanský průkaz veřejná listina, kterou občan prokazuje své jméno, popřípadě jména, příjmení, podobu a státní ↑**občanství České republiky** (případně další údaje podle zák. č. 328/1999 Sb.). Občanský průkaz je povinen mít občan, který dosáhl věku 15 let a má trvalé bydliště na území České republiky. Držitel	**identity card (ID card)** an official document which serves as evidence of a citizen's name(s), surname and citizenship of the Czech Republic (as well as other date pursuant to Act No. 328/1999 Sb.). All citizens of 15 years of age and older who permanently reside in the Czech Republic are obliged to have an ID card.

občanského průkazu ČR může na tento typ dokladu cestovat také do členských zemí EU a některých dalších zemí (např. Norsko, Island, Lichtenštejnsko, Švýcarsko a dal.), bez nutnosti bez nutnosti předložení cestovního dokladu (**cestovní ↑pas**).

Czech ID card holders may use them to travel abroad to EU member states and some other states (such as Norway, Iceland, Lichtenstein, Switzerland etc.) without having to carry their travel passport.

očkovací průkaz

průkaz, který dítě dostává již v ↑**porodnici** a do kterého se zapisují všechna povinná i mimořádná ↑**očkování**

vaccination card

a card issued to newborns in the maternity hospital, containing records of all mandatory and additional vaccinations

průkaz osoby se zdravotním postižením

průkaz OZP: průkaz vydávaný ↓**Úřadem práce ČR**. Nárok na průkaz osoby se zdravotním postižením má osoba s tělesným, smyslovým, kombinovaným nebo duševním postižením, které má charakter dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a které podstatně omezuje schopnost pohyblivosti nebo orientace (vč. osob s poruchou autistického spektra). Průkaz může mít jedno z níže uvedených označení:
1.TP (těžké postižení),
2. ZTP (zvlášť těžké postižení),
3. ZTP/P (zvlášť těžké postižení s průvodcem).
Řízení o žádostech a vydávání průkazu osoby se zdravotním postižením spadá do kompetence Úřadu práce ČR. Podmínky pro jeho vydání jsou upraveny v zák. č. 329/2011 Sb., o dávkách pro osoby se zdravotním postižením.

Disability ID card/Disability certificate

(often called an OZP card after the Czech abbreviation); a certificate issued by the Labour Office of the Czech Republic. Disability certificates are issued to persons with disabilities – physical, sensory, combined or mental –
if such disability is a long-term condition which limits the individual's mobility and ability to orientate (including invididuals with the autistic spectrum disorder). The disability card may carry one of the following designations:
(severe disability)
2. ZTP (very severe disability)
3. ZTP/P (very severe disability requiring assistance of another person)
Applications are processed and the disability card is issued by the Labour Office of the Czech Republic. The conditions are regulated by Act No. 329/2011 Sb. regulating disability benefits.

průkaz povolení k pobytu cizinců

biometrická ↑karta

průkaz o povolení k trvalému pobytu občana EU / rodinného příslušníka občana EU

průkaz o povolení k **trvalému** ↑**pobytu** občanů EU a jejich rodinných příslušníků, má podobu:
1. knížky malého formátu (jako např. **cestovní** ↑**pas**), se zeleným přebalem pro tzv. blízké rodinné příslušníky občanů EU (§ 15a odst. 1 a 2 zákona o pobytu cizinců)
2. biometrického průkazu (**biometrická** ↑**karta**) pro tzv. vzdálené rodinné příslušníky občanů EU (§ 15a odst. 3 zákona o pobytu cizinců)

permanent residence card

permanent residence card of EU citizens and their family members, the card may be in the form of:
1. a small green booklet (like a travel passport) for so-called immediate family members of EU citizens (§ 15a (1) and (2) of Foreigners Residence Act)
2. a biometric card for so-called distant family members of EU citizens (§ 15a (3) of Foreigners Residence Act)

průkaz pojištěnce

karta pojištěnce: průkaz, který jsou zdravotní pojišťovny povinny bezplatně vydat svým pojištěncům se **zdravotním** ↑**pojištěním**. Obsahuje vždy jméno, příjmení a číslo pojištěnce. Každý je povinen jej předložit při návštěvě lékaře, cizinci jsou povinni mít průkaz neustále s sebou z důvodu případné kontroly příslušníků služby cizinecké policie ČR.

insurance card

health insurance companies are obliged to issue to every insured person an insurance card containing their name, surname and insurance identification number. This card must be presented at every visit to a doctor; foreigners are obliged to carry the card with them at all times if Foreign Police stop them for a check.

průkaz příjemce

speciální ↑**plná moc** pro přejímání korespondence na ↑**poště**. Jedná se o doklad, který vydává Česká pošta a který opravňuje k přijímání zásilek a poukázaných peněžních částek (mimo zásilek určených do vlastních rukou výhradně jen adresáta) i jinou **fyzickou** ↑**osobu** než adresáta. Tento doklad platí v rámci celé ČR maximálně 3 roky.

recipient card

a special type of power of attorney for collecting mail at the post office. The card, which is issued by the post office, authorizes a person other than the addressee to pick up postal consignments and transferred financial sums (apart from those deliverable to the addressee only). This card is valid throughout the Czech Republic for a maximum of three years.

průkaz totožnosti

doklad totožnosti: identifikační doklad, který obsahuje oficiálně potvrzené základní ↓**údaje** o svém držiteli, obvykle jeho celé jméno, fotografii a datum narození, ale

identification document

any document containing officially certified basic data about the holder, namely his or her full name, photograph and date of birth, as well as other optional information. For

může obsahovat i další údaje. Pro občana České republiky je průkazem totožnosti zejm. **občanský** ↑**průkaz**, **cestovní** ↑**pas** či **řidičský** ↓**průkaz**. U cizinců pobývajících na území České republiky se za průkaz totožnosti považuje cestovní pas a průkaz povolení k pobytu. Každý člověk je v České republice v zákonem stanovených případech povinen na výzvu ↑**policie** prokázat svou totožnost.

Czech citizens, these include identity card, passport and a driver's licence. For foreign residents of the Czech Republic, these are a travel passport and a residence permit. Every person in the Czech Republic is obliged to provide their ID to police in certain situations stipulated by law.

řidičský průkaz

doklad, jímž se prokazuje **řidičské** ↑**oprávnění** k řízení motorových vozidel. Řidičský průkaz vydaný cizím státem je platný v ČR, pokud odpovídá mezinárodním úmluvám. Pokud neodpovídá, ↑**cizinec** musí absolvovat výuku a výcvik v autoškole, složit ↓**zkoušku odborné způsobilosti** k řízení motorových vozidel a poté požádat o udělení českého řidičského oprávnění. Výdej řidičských průkazů má na starosti městský úřad, agenda dopravně správních činností.

driver's licence

certificate which proves the driver's authorization to drive motor vehicles. A driver's licence issued in a foreign country is valid in the Czech Republic only if it complies with international conventions. If it does not, the foreigner must attend lessons and training in a driving school, pass an exam on competence to drive motor vehicles and then apply for a Czech driver's licence. Licences are issued by municipal offices, specifically their transport administration departments.

technický průkaz

potvrzení o technické způsobilosti vozidla

vehicle registration certificate

certificate proving that a vehicle meets technical requirements

voličský průkaz

průkaz umožňující voliči volit ve většině voleb kdekoliv na území Česka mimo místo **trvalého** ↑**pobytu**. Vydává jej **obecní** ↓**úřad** v místě trvalého bydliště, pro voliče, který se v době konání voleb nebude na této adrese zdržovat.

voter identification

a document enabling voters to vote in most elections anywhere in the territory of the Czech Republic outside his or her place of permanent residence. It is issued by the municipal authority of the voter's place of permanent residence, and intended for those who will not be present at this address at the time of elections.

prvopis

originál: listina, která obsahuje autentický záznam, včetně originálních prvků dosvědčujících pravost projevu vůle (tj. podpis, v některých případech i otisk razítka, příp. pečeti).

original document

the document containing the authentic records, including the original elements which serve as proof of the original expression of will (i.e. a signature, in some cases also a seal or a stamp).

---

přečin

všechny **nedbalostní** ↓**trestné činy** a ty **úmyslné** ↓**trestné činy**, na něž ↓**trestní zákoník** stanoví ↓**trest odnětí svobody** s horní hranicí trestní sazby do 5 let (§ 14 odst. 2 trestního zákoníku). Jedná se o méně závažné trestné činy, byť za některé nedbalostní trestné činy jsou stanoveny poměrně vysoké trestní sazby.

misdemeanour

term covering all negligent crimes and those intentional crimes punishable in accordance with Czech criminal law by a prison sentence of not more than 5 years (§ 14 (2) of the Criminal Code. This term is used to refer to less severe offences, although some negligence crimes carry a rather high sentence.

---

předběžná otázka

v právu otázka, kterou musí ↓**soud** nebo **správní** ↑**orgán** vyřešit v probíhajícím procesním řízení, aby mohl rozhodnout o věci samé (o předmětu řízení), a která není totožná s otázkou, o níž má být v řízení rozhodnuto. V některých případech je předběžná otázka důvodem pro **přerušení** ↓**řízení**.

preliminary question

legal term designating a question which must be resolved by a court or administrative body in pending proceedings in order to decide on the merits of the case (the subject matter of the proceedings) and which is not identical to the question that is to be decided. In some cases, a preliminary question may constitute grounds for suspending the proceedings.

PŘEDPIS

předpis

1. **právní** ↓**předpis**
2. **lékařský** ↓**předpis** (recept)
3. vnitřní předpis organizace (např. organizační řád)

regulation, prescription

1. legal regulation
2. medical prescription
3. an internal regulation of an organisation (e.g., governing its structure)

lékařský předpis

hov. *recept*: dokument v listinné či elektronické podobě, kterým lékař žádá lékárníka o vydání (případně též přípravu) léčivého přípravku pacientovi

medical prescription

a document by which a doctor instructs a pharmacist to provide (and prepare, if required) a pharmaceutical drug to a patient

právní předpis

je soubor obecně závazných právních norem, které tvoří součást právního řádu. Právní předpisy se dělí na ↓**zákony** (ústavní zákon, zákon, zákonné opatření ↓**Senátu Parlamentu ČR**) a ↑**nařízení** neboli tzv. podzákonné právní předpisy (vládní nařízení, ↓**vyhláška**, obecně závazná vyhláška obce nebo kraje a nařízení obce či kraje)

legal regulation

is a set of generally binding legal norms that form part of the legal order. Legal regulations are divided into laws (constitutional law, law, statutory measure of the Senate of the Parliament of the Czech Republic) and regulations or so-called by-laws (governmental regulations, decrees, generally binding ordinances of a municipality or a region, and municipal or regional regulations)

představenstvo

správní ↓rada

předsudek

názor, který není založen na spolehlivém poznání, ale na pouhém mínění či předpokladu. Obvykle vychází z neoprávněného zobecnění nebo jiného zjednodušení zkušenosti, např. že všichni Němci jsou dochvilní.

prejudice

opinion which is not based on reliable knowledge but on a mere opinion or assumption. Commonly based on unjustified generalisations or other simplifications of reality. For example, that all Germans are punctual.

předvedení

vynucený doprovod účastníka nebo ↓**svědka** řízení **státní ↑policií** v případě, že se dotyčný nedostavil na ↓**předvolání**.

presentation (by the police)

escort of a party or witness to proceedings by the Police of the Czech Republic in cases when he/she fails to arrive after being summoned.

předvolání

příkaz **správního ↓úřadu** nebo ↓**soudu**, jímž je konkrétní osoba vyzvána (předvolána), aby se k němu v určený den a v určeném čase osobně dostavila. Nesplnění

summons

order issued by a public authority for the summoned to appear before said authority at a specific time. Failure to obey the summons may result in a disciplinary fine of up

může být potrestáno **pořádkovou** ↑**pokutou** až do výše 50 000 Kč a/nebo může být předvolaný na vlastní náklady předveden ↑**policií**.

to CZK 50,000 and/or the escorting of the summoned person to the authority by the police, at his or her expense.

---

přehled o příjmech a výdajích

tiskopis **České** ↓**správy sociálního zabezpečení**. Každá ↑**osoba samostatně výdělečně činná**, která vykonávala alespoň po část roku samostatnou výdělečnou činnost, má povinnost jej podat za předchozí kalendářní rok na příslušnou správu sociálního zabezpečení do konce dubna.

statement of income and expenses

printed form issued by the Czech Social Security Administration. Each selfemployed person who performed an independent gainful activity for at least a part of the year is required to submit this form for the previous calendar year no later than by the end of April to the relevant social security administration office.

---

překážky vycestování

situace nezávislá na vůli cizince, v jejímž důsledku ↑**cizinec** nemůže vycestovat z území České republiky (např. z důvodu nepříznivého zdravotního stavu). Může se jednat také o situace, kdy je cizinec nucen vycestovat nebo byl vyhoštěn do státu, kde je ohrožen jeho život nebo zdraví. Překážky vycestování zakládají důvod pro setrvání cizince na území České republiky do doby jejich odpadnutí. V těchto situacích obvykle cizinec může požádat o vydání dlouhodobého víza (↓**vízum nad 90 dnů** za účelem strpění) či povolení k **dlouhodobému** ↑**pobytu** za účelem strpění (↓**účel pobytu: strpění pobytu na území**), podle ↓**zákona o pobytu cizinců**. V některých situacích může podat i žádost o **mezinárodní** ↑**ochranu** podle ↓**zákona o azylu**.

impediments to leaving the country

a situation independent of the foreigner's will, as a result of which s/he is unable to leave the Czech Republic (e.g., due to a health problem). This can also be a situation where the foreigner is forced to leave or has been deported to a country where his/her life could be in danger. Obstacles to departure constitute a reason for the foreigner to remain in the Czech Republic until such obstacles cease to exist. In these situations, the foreigner can usually apply for a long-term visa ('tolerance' visa for a period exceeding 90 days) or 'tolerance' long-term residence pursuant to the Foreigners Residence Act. In some situations, international protection can also be sought under the Foreigners Residence Act.

---

překlenovací štítek

provizorní ↓**vízum**, které slouží jako ↑**osvědčení** o **podání** ↓**žádosti** o povolení k pobytu nebo o jeho prodloužení a je jím potvrzena legálnost pobytu na území ČR do doby, než bude pravomocně rozhodnuto o podané žádosti. V tomto období umožňuje jeho držiteli cestovat z/do ↓**schengenského**

interim visa

also known as a residence sticker; serves as proof that an application for a residence permit or its extension has been submitted and confirms legality of residence in the territory of the Czech Republic until the final and effective date of the decision on the submitted application. In this period,

prostoru. Uděluje se na počkání formou štítku do cestovního pasu cizince. Pro vyřízení překlenovacího štítku je nutná osobní účast.

the interim visa enables its holder to travel from/to the Schengen area. It is issued on the spot in the form of a sticker affixed to the passport of the foreigner, who must appear in person.

---

přepadení

assault

---

přesídlování

nástroj ochrany a poskytování trvalého řešení dlouhodobě neuspokojivé uprchlické situace ve třetích zemích. Jedná se o institucionalizované přemístění osoby v postavení ↓**uprchlíka**, která se nachází v některé ze zemí mimo EU. ČR nemá právní povinnost tyto osoby přijímat. ↓**Zákon o azylu** však takový postup v případě potřeby umožňuje, a to na základě vlastního předběžného výběru osob a důkladného bezpečnostního prověření.

resettlement

an instrument for protection and ensuring a sustainable solution for a long-standing unsatisfactory refugee situation in third countries. The term is used for institutionalized relocation of a person with refugee status from a non-EU country. The Czech Republic is not legally obliged to accept such persons. However, the Asylum Act allows for such a procedure, if necessary, where the country can pre-select such persons and conduct a thorough security screening.

---

přestupek

deliktní (protiprávní) jednání nižšího stupně závažnosti než ↓**trestný čin**, které je společensky škodlivé a které je výslovně za přestupek označeno zákonem (zejména zák. č. 250/2016 Sb. a zák. č. 251/2016 Sb.). Klasickými přestupky jsou přestupky dopravní, proti veřejnému pořádku nebo proti občanskému soužití. V případě prokázání spáchaného přestupku v **přestupkovém** ↓**řízení** je možné udělit ↓**sankci** formou ↑**napomenutí**, ↑**pokuty**, ↓**zákazu činnosti**, nebo propadnutím věci.

administrative infraction

an unlawful act which is less severe than a crime, is harmful to society and is expressly classified as an infraction by law (especially Act No. 250/2016 Sb. and Act No. 251/2016 Sb.). Violations of road traffic rules, public order or civil coexistence violations are classified as infractions. If an infraction is proved, a sanction in the form of an admonition, penalty, prohibition of activity and forfeiture can be imposed in infraction proceedings.

---

přídavek na dítě

PnD: ↑**dávka státní sociální podpory** určená pro rodiny s nezaopatřenými dětmi (**nezaopatřené** ↑**dítě**) a nízkým příjmem. Řízení o žádostech a výplata přídavku na

child benefit

a state social support benefit for low-income families with dependent children. Applications are processed and the benefit is paid by the Labour Office of the

dítě spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v ↓**zákoně o státní sociální podpoře**.

Czech Republic. Conditions for the benefit and its amount are regulated by the State Social Support Act.

přihláška | **application**

PŘÍJEM

příjem | **income**

čistý příjem

čistá ↑**mzda**

měsíční příjem | **monthly income**

pravidelný příjem | **regular income**

rozhodný příjem | **relevant income**

příjem, který se zjišťuje pro účely nároku na některé ↑**dávky státní sociální podpory**, a dále na ↑**dávky pomoci v hmotné** nouzi či ↑**dávky nemocenského pojištění**. Počítá se jako měsíční průměr příjmů jednotlivce nebo rodiny připadajících na ↓**rozhodné období** (kalendářní rok, čtvrtletí či kalendářní měsíc).

income that is assessed for the purposes of entitlement to certain social support benefits, as well as to material need assistance or sickness insurance benefits. It is calculated as the monthly average of the individual's or family's income for the reference period (calendar year, quarter or calendar month).

úhrnný měsíční příjem | **aggregate monthly income**

součet všech čistých příjmů osoby nebo celé rodiny za kalendářní měsíc. Za příjem jsou považovány veškeré pravidelné finanční požitky uvedené v § 7 zák. č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu. Úhrnný měsíční příjem se dokládá např. při žádosti ↑**cizince** o vydání povolení k pobytu či při

the sum of all the net income of a person or family in a calendar month. Income is considered to include all regular financial benefits listed in § 7 of Act No. 11/2006 Sb., regulating the minimum subsistence level. The aggregate monthly income is documented, for example, when applying for a residence

žádosti o prodloužení stávajícího pobytu, nebo v případě žádosti o některé ↑**dávky státní sociální podpory**, či ↑**dávky pomoci v hmotné nouzi** (viz také ↑r**ozhodný příjem**).

permit or extending an existing residence, or when applying for certain state social support benefits or material needs benefits.

---

příjemce

recipient

---

přijímací řízení

1. proces přijímání nových žáků a studentů na **střední**, **vyšší odborné** a **vysoké** ↓**školy**. Pro přijetí na daný obor škola každoročně vypisuje kritéria přijímacího řízení, která musí uchazeč splnit. Jedná se zejména o doložení potřebných dokladů a absolvování ↓**přijímacích zkoušek**. Přijímací řízení se řídí ↓**správním řádem**, je tedy možné se proti rozhodnutí o nepřijetí na školu odvolat, resp. podat ↑**odvolání**.
2. soubor procesů prováděných ↓**zaměstnavatelem** při přijímání nových ↓**zaměstnanců** (např. vyhodnocení zaslaného životopisu, osobní pohovor a dal.).

admission procedure

1. the process of admitting new students to secondary schools, professional colleges and universities. Admission criteria are announced by the school for each study program annually, and these must be met by the applicants. Typically, these include providing necessary documentation and passing admission tests. Admission procedures are regulated by the Administrative Procedure Code; therefore, unsuccessful applicants may contest the decision that they were not admitted or lodge an appeal.
2. a set of processes run by the employer when new employees are recruited (e.g., assessing submitted CVs, conducting in-person interviews etc.).

---

příkaz na místě

dříve *bloková pokuta:* příkaz na místě je forma rozhodnutí o ↑**přestupku**. Příkazem na místě lze uložit pouze napomenutí, nebo pokutu do maximální výše 10 000 Kč (u mladistvých max. 2 500 Kč). Příkazem na místě lze rozhodnout, jestliže ↑**obviněný** souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací skutku, s uložením pokuty a její výší a s vydáním příkazového bloku. Kromě příslušného správního orgánu (např. **obecní** ↓**úřad**, ↓**úřad obce s rozšířenou působností**) může pokutu příkazem na místě ulo-

on-the-spot order

formerly known as a block fine: on-the-spot fine is a form of a decision in an administrative infraction case. Only an admonition or a fine in the maximum amount of CZK 10,000 (max. CZK 2,500 for youth) can be applied in the form of an on-the-spot order. On-the-spot orders are used if the accused person agrees with the facts of the case, legal qualification, the fine and its amount and issuance of the order. Besides competent administrative authorities (such as a municipal authority, authority of a munic-

žit příslušník: Policie ČR, Vojenské policie, obecní policie nebo orgán inspekce práce či orgán státní báňské správy.

ipality with extended powers), on-the-spot orders can be issued by the Police of Czech Republic, Military Police, munipal police, labor inspectorate or the state mining authority.

---

příkazce

osoba, pověřená nějakou prací či nějakým úkolem v rámci **příkazní** ↓**smlouvy** (např. právník).

mandatary

a person entrusted with a task or job under a contract of mandate (e.g., an attorney-at-law)

---

příkazník

osoba, pro kterou pracuje ↓**mandatář**. Jménem mandanta a na jeho účet vyřizuje mandatář ty záležitosti, které jsou předmětem **příkazní** ↓**smlouvy** (většinou se jedná o obchodní záležitosti, pro které se vykonávají právní nebo jiné úkony). Mandant pověřuje mandatáře k tomu, aby ho zastupoval. Mandantem může být např. klient právníka.

mandator

a person who, under a contract of mandate, authorises another peson (mandatary) to represent/him/her in dealing with certain matters (typically business matters requiring certain legal or other acts). An attorney-at-law's client is an example of a mandator.

---

příloha

supplement/annex/appendix

---

přípravná třída

výchovný a vzdělávací program určený dětem, kterým byl písemně doporučen ↑**odklad povinné školní docházky** ze strany ↓**školského poradenského zařízení**. Přípravnou třídu může zřizovat ↑**obec**, svazek obcí či ↑**kraj**, pokud se v ní bude vzdělávat nejméně 10 dětí.

preparatory class

an educational and training programme for children whose enrollment in compulsory school attendance was postponed based on the written recommendation of an education counsellor. Preparatory classes can be established by a municipality, an association of municipalities or a region if at least 10 children are enrolled.

PŘÍSLUŠNÍK

příslušník

member

cizí státní příslušník

↑**cizinec**

rodinný příslušník

člen rodiny, příbuzný: označení pro člověka, který má příbuzenskou vazbu na ostatní členy rodiny. Může se jednat o pokrevní příbuzenství (např. prarodiče – rodiče – děti), nebo o nepokrevní příbuzné, kde je příbuzenský vztah vytvořen díky sňatku (snacha – tchyně, zeť – tchán, švagr apod.)

family member

a relative: a term for a person who is related to other family members. This can be a blood relationship (e.g., grandparents – parents – children) or a non-blood relationship established by marriage (daughter-in-law, mother-in-law, son-in-law, father-in-law, brother-in-law).

rodinný příslušník občana EU

za rodinného příslušníka občana EU může být dle ↓**zákona o pobytu cizinců**, považován buď ↑**občan EU**, nebo státní příslušník třetí země (↑**občan třetí země**), který prokáže, že je zároveň:
1. tzv. blízký **rodinný** ↑**příslušník**, tj.
a) manžel / manželka nebo registrovaný partner / partnerka (↓**registrované partnerství**);
b) rodič dítěte mladšího 21 let;
c) dítě mladší 21 let;
d) předek, nebo zletilý potomek, který je závislý na osobní péči občana EU nebo
2. tzv. vzdálený rodinný příslušník, tj.
a) příbuzný občana EU, který je buď vyživovanou osobou, nebo je závislý na péči občana EU;
b) druh / družka občana EU

family member of an EU citizen

under the Foreigners Residence Act, a family member of an EU citizen can be either an EU citizen or a third-country national who can provide evidence that at the same time they are a:
1. so-called immediate family member, i. e. a) spouse or registered partner; 2) parent of a child younger than 21; c) a child younger than 21; d) an ancestor or an adult descendant who depends on an EU member's personal care, or
2. so-called distant family member, i. e. a) a family member of an EU citizen who is a supported individual or depends on the EU citizen's personal care; b) a partner of an EU citizen

státní příslušník třetí země

↑**občan třetí země**

PŘÍSLUŠNOST

příslušnost

1. affiliation
2. jurisdiction

místní příslušnost

určuje, který ↑**orgán** určitého druhu věc projedná. Pro její stanovení neexistují obecná pravidla, může být určena

territorial jurisdiction

determines which authority will hear the type of case. There are no general rules for its determination; it may be determined, for

např. správním obvodem **obecního** ↓**úřadu**, v němž došlo ke spáchání ↑**přestupku**, obvodem ↓**soudu**, v němž se nachází sporná ↑**nemovitost**, místem trvalého / hlášeného pobytu (bydliště) žadatele o **sociální** ↑**dávku** apod.

example, by the administrative district of the municipal office in which the infraction took place, the district of the court in which the disputed property is located, the place of permanent residence (domicile) of the applicant seeking social benefits etc.

osoba bez státní příslušnosti

apatrida, apolita: ve smyslu ↓**Úmluvy o právním postavení osob bez státní příslušnosti** se jedná o označení osoby, kterou žádný stát podle svých právních předpisů nepovažuje za svého občana

stateless person

within the meaning of the Convention relating to the Status of Stateless Persons, this term is used for an individual who is not considered a citizen by any state pursuant to their relevant laws

státní příslušnost

↑**občanství**

věcná příslušnost

stanoví příslušnost ↑**orgánu** typově. Např. ↑**přestupky** projednává správní ↓**úřad**, ↑**daň** vyměřuje **finanční** ↓**úřad** a o ↓**žalobách** rozhoduje ↓**soud**.

subject-matter jurisdiction

determines jurisdiction by the type of the institution. For example, administrative infractions are heard by an administrative body, taxes are assessed by the tax authority and lawsuits are brought in a court.

PŘÍSPĚVEK

příspěvek

allowance/benefit

příspěvek na bydlení

PnB: ↑**dávka státní sociální podpory** určená na částečné či úplné pokrytí uznatelných ↑**nákladů na bydlení** (nájemné, služby spojené s užíváním bytu či domu) pro osoby s nízkým příjmem. Řízení o žádostech a výplata příspěvku na bydlení spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v ↓**zákoně o státní sociální podpoře**.

housing benefit

a state social support benefit which helps cover eligible housing costs in full or part (rent, utility payments) for low-income individuals. Applications are processed and the benefit is paid by the Labour Office of the Czech Republic. The conditions for this benefit and its amount are regulated by Act No. 117/1995 Sb., regulating state social support.

příspěvek na mobilitu

↑**dávka pro osoby se zdravotním postižením**; opakující se nepojistná sociální dávka určená osobám starším 1 roku, které jsou držiteli ↑**průkazu osoby se zdravotním postižením** (pouze ZTP nebo ZTP/P) a které se pravidelně dopravují nebo jsou dopravovány zejm. do zdravotnických zařízení apod. Výše dávky k 1. 1. 2022 činila 550 Kč / měsíčně. Řízení o žádostech a výplata příspěvku na mobilitu spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 329/2011 Sb., o dávkách pro osoby se zdravotním postižením.

mobility allowance

a benefit for persons with disabilities; a repeated non-insurance based social benefit for individuals older than 1 who are holders of a disability card (only for categories ZTP and ZTP/P) who regularly travel or need to be transported, for example, to health care facilities etc. A monthly allowance of CZK 555 was provided 1. 1. 2022. Applications are processed and mobility allowance is paid by the Labour Office of the Czech Republic. The conditions for the allowance and its amount are regulated by Act No. 329/2011 Sb., regulating benefits for persons with disabilities.

příspěvek na péči

PnP: finanční pomoc státu určená osobám, které jsou z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, závislé na pomoci jiné fyzické osoby. Pomocí příspěvku lze následně zajistit pomoc poskytovanou buď prostřednictvím **sociálních** ↓**služeb** (např. **pečovatelská** ↓**služba**, ↑**domov pro seniory** apod.) nebo od rodinných příslušníků či jiných blízkých osob. Výše příspěvku se odvíjí od tzv. stupně závislosti žadatele (I.–IV.). Řízení o žádostech a výplata příspěvku na péči spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR.** Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 108/2008 Sb., o sociálních službách.

care allowance

government financial assistance for individuals who are in need of a caregiver due to a long-term sickness. The allowance can be used to pay for assistance provided either in the form of a social service (home care service, retirement home etc.) or by a caregiver who is a family member or a friend. The amount of the allowance depends on the so-called degree of dependency of the applicant (categories I-IV). Applications are processed and care allowance is paid by the Labour Office of the Czech Republic. Conditions for the benefit and its amount are regulated by Act No. 108/2008 Sb., r egulating social services.

příspěvek na úhradu potřeb dítěte

↑**dávka pěstounské péče**; na příspěvek má nárok každé nezletilé nezaopatřené dítě, které je svěřeno do péče osoby pečující nebo osoby v evidenci osob pro **pěstounskou** ↑**péči na přechodnou dobu**. Po dobu nezletilosti dítěte žádá o příspěvek osoba pečující nebo osoba v evidenci. Nárok na příspěvek trvá i po dosažení zletilosti dítěte do 26 let. Řízení o žádostech a výplata pří-

foster child alllowance

a foster care benefit; paid to each minor who is a dependent child in the care of a carer or a person entered in the register of foster carers. Until the child reaches the age of majority, the application must be submitted by the carer or the person entered in the register of foster carers. The benefit may be paid even after the child has reached the age of majority, to a maximum age of

spěvku na úhradu potřeb dítěte spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR** a řídí se zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

26. Applications are processed and the benefit is paid by the Labour Office of the Czech Republic and are regulated by Act No. 359/1999 Sb., regulating social and legal protection of children.

příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

↑**dávka pěstounské péče**; nárok na dávku má osoba, která má v **pěstounské** ↑**péči** nejméně 3 děti, nebo osoba, která má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o 3 děti. Příspěvek činí max, 70% pořizovací ceny motorového vozidla a lze jej případně využít i na opravu stávajícího motorového vozidla. Příspěvek se vyplácí jednorázově. Řízení o žádostech a výplata příspěvku na zakoupení motorového vozidla spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR** a řídí se zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

motor vehicle grant

a foster care benefit; paid to individuals who are foster carers of at least 3 children or to individuals who are entitled to fostering allowance as a carer of 3 children. The grant can be provided up in the amount of up to 70% of the purchase price of the motor vehicle, and it can also be used for repairs of the existing motor vehicle. The grant is provided on a one-time basis. Applications are processed and the motor vehicle grant is paid by the Labour Office of the Czech Republic and are regulated by Act No. 359/1999 Sb., regulating social and legal protection of children.

příspěvek na zvláštní pomůcku

↑**dávka pro osoby se zdravotním postižením**; jednorázová nepojistná sociální dávka určená osobám které mají:
1. těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí;
2. těžké sluchové postižení;
3. těžké zrakové postižení;
4. hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
Dávka je určena např. na zakoupení motorového vozidla, invalidního vozíku, instalaci nosného či polohovacího zařízení do bytu, na kompenzační pomůcky pro nevidomé či osoby s poruchou zraku nebo sluchu apod. Řízení o žádostech a výplata příspěvku na zvláštní pomůcku spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 329/2011 Sb., o dávkách pro osoby se zdravotním postižením.

special aid grant

a disability benefit; a one-time non-insurance based social benefit for individuals who have:
1. severe defect of the locomotor system
2. severe hearing impairment
3. severe visual impairment
4. severe mental retardation of the nature of a long-term adverse health condition.
This benefit is intended, for example, for puchasing a motor vehicle, a wheelchair, installing of a supporting or positioning device at home, compensatory aids for persons who are blind or have a visual or hearing impairment etc. Applications are processed and the grant is paid by the Labour Office of the Czech Republic. The conditions for the grant and its amount are regulated by Act No. 329/2011 Sb., regulating benefits for persons with disabilities.

příspěvek na živobytí

PnŽ: ↑**dávka pomoci v hmotné nouzi** určená pro osoby bez příjmu nebo pro osoby, jejichž příjem po odečtení nákladů na bydlení nedosahuje částky **životního** ↑**minima**. Příspěvek na živobytí slouží k pokrytí základních životních potřeb (zejm. jídlo, ošacení, hygienické potřeby apod.). Řízení o žádostech a výplata příspěvku na živobytí spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky upravuje ↓**zákon o pomoci v hmotné nouzi**.

living supplement

a material need benefit for individuals without any income or those whose income minus the cost of housing is lower than the basic subsistence level. This supplement helps cover the basic subsistence needs (food, clothing, hygiene etc.). Applications are processed by the Labour Office of the Czech Republic. The conditions of the benefit are regulated by the Act on Assistance in Material Need.

příspěvek při převzetí dítěte

↑**dávka pěstounské péče**; na dávku má nárok osoba která převzala dítě do **pěstounské** ↑**péče**. Dávka se vyplácí jednorázově. Řízení o žádostech a výplata příspěvku při převzetí dítěte spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR** a řídí se zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

initial fostering grant

a foster care benefit; provided to individuals who become foster parents. The grant is provided on a one-time basis. Applications are processed and the grant is paid by the Labour Office of the Czech Republic and are regulated by Act No. 359/1999 Sb., regulating social and legal protection of children.

příspěvek při pěstounské péči

↑**dávka pěstounské péče**; nárok na příspěvek při **pěstounské** ↑**péči** má osoba poskytující dítěti **nezprostředkovanou pěstounskou** ↑**péči**. Řízení o žádostech a výplata příspěvku při ukončení pěstounské péče spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR** a řídí se zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

foster carer allowance

a foster care benefit; provided to individuals who provide direct foster care to children. Applications are processed and the grant is paid by the Labour Office of the Czech Republic and are regulated by Act No. 359/1999 Sb., regulating social and legal protection of children.

rodičovský příspěvek

RP: ↑**dávka státní sociální podpory** pro jednoho z rodičů, který osobně, celodenně a řádně pečuje o dítě, nejdéle do 4 let věku. Výše dávky činila v k 1. 1. 2021 celkem 300 000 Kč. V případě dvojčat či vícerčat má rodič nárok na 1,5 násobek částky 300 000 Kč (tj. 450 000 Kč). Čerpání rodičovského příspěvku obvykle navazuje na

parental benefit

a state social support benefit for one of the parents who is the full-time personal caregiver of a child under 4. The total amount of the benefit 1. 1. 2022 was CZK 300,000. Parents of two or more children born at the same time to the same mother are entitled to 1.5 multiple of CZK 300,000 (a total of CZK 450,000). This benefit usually follows

vyčerpání dávky nemocenského pojištění – ↑**peněžitá pomoc v mateřství**. Řízení o žádostech a výplata rodičovského příspěvku spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v ↓**zákoně o státní sociální podpoře**.

the maternity benefit. Applications are processed and the benefit is paid by the Labour Office of the Czech Republic. The conditions and the amount of the benefit are regulated by Act No. 187/2009 Sb., regulating sickness insurance.

vyrovnávací příspěvek v těhotenství a v mateřství

↑**dávka nemocenského pojištění** poskytovaná ženám, které byly z důvodu těhotenství či mateřství (do 9. měsíce po porodu) převedeny na jinou práci a v souvislosti s tímto převedením došlo k poklesu jejich započitatelného příjmu. Pokud by došlo k poklesu příjmu z vlastní vůle, např. si zaměstnankyně sama sníží pracovní úvazek, nebude jí tato dávka poskytována. Řízení o žádostech a výplata vyrovnávacího příspěvku v těhotenství a mateřství spadá do kompetence **České** ↓**správy sociálního zabezpečení**. Podmínky pro přiznání dávky a její výše je upravena v zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění.

compensatory maternity supplement

a sickness insurance benefit paid to women who were transferred to a different position at work due to pregnancy or childbirth (until the 9th month following childbirth) and their income decreased due to such transition. Women whose income decreased as the result of choice, e. g. women who opted for reduced workload, are not entitled to this benefit. Applications are processed and the benefit is paid by the Czech Social Security Administration. The conditions and the amount of the benefit are regulated by Act No. 187/2006 Sb., regulating sickness insurance.

zaopatřovací příspěvek jednorázový

dávka vyplácená od 1. 1. 2022, určená mladým dospělým odcházejícím buď z ústavního zařízení nebo z **náhradní rodinné** ↑**péče** (**pěstounská** ↑**péče**, poručenství apod.). Výše dávky činí 25 000 Kč. Řízení o žádostech a výplata dávky spadá do kompetence ↓**Úřadu práce ČR** a řídí se zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

care leaver's grant

a benefit paid to young adults who are leaving institutional or substitute family care (foster care, guardianship etc.) from 1. 1. 2022. The amount of the grant is CZK 25,000. Applications are processed and the grant is paid by the Labour Office of the Czech Republic and are regulated by Act No. 359/1999 Sb., regulating social and legal protection of children.

zaopatřovací příspěvek opakující se

dávka vyplácená od 1. 1. 2022, určená mladým dospělým odcházejícím buď z ústavního zařízení nebo z **náhradní rodinné** ↑**péči** (**pěstounská** ↑**péče**, poručenství apod.) a které jsou současně **nezaopat-**

care leaver's allowance

a benefit paid to young adults who are leaving institutional or substitute family care (foster care, guardianship etc.) and who, at the same time, are dependent children and who receive support from the social

řenými ↑dětmi a spolupracují se **sociálním ↑kurátorem pro dospělé** na místně příslušném **obecním ↓úřadu obce s rozšířenou působností** v rámci individuálního plánu. Výše dávky činí 15 000 Kč a je možné ji vyplácet nejdéle do dosažení 26 let věku. Řízení o žádostech a výplata dávky spadá do kompetence **↓Úřadu práce ČR** a řídí se zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

officer for adults at the local authority of a municipality with enxtended powers from 1. 1. 2022. The amount of the allowance is CZK 15,000 and it can be paid up to age 26. Applications are processed and the grant is paid by the Labour Office of the Czech Republic and are regulated by Act No. 359/1999 Sb., regulating social and legal protection of children.

PřS

přijímací středisko ↓Správy uprchlických zařízení MV ČR

PSČ

poštovní směrovací ↑číslo

PSSZ **Prague Social Security Administration**

Pražská ↓správa sociálního zabezpečení

---

psychiatr **psychiatrist**

↑odborný lékař; jeho oborem je diagnostika a léčba duševních poruch. Zabývá se zpravidla těžšími případy pacientů než **↓psycholog**. Na rozdíl od psychologa může psychiatr svým pacientům předepsat **↑farmakoterapii**.

a specialist in the diagnostics and treatment of mental disorders. Usually sees more severe cases than a psychologist. Unlike a psychologist, a psychiatrist is licensed to prescribe pharmacotherapy.

---

psychiatrická léčebna **psychiatric hospital**

psychiatrická nemocnice: lékařské zařízení se specializací na léčbu závažných duševních onemocnění hospitalizovaných pacientů. Psychiatrické léčebny se mohou velmi lišit v metodice a postupu při léčbě. Některé se mohou specializovat pouze na léčbu v krátkodobém horizontu, nebo jen ambulantní léčbu u méně vážných duševních poruch. Jiné se mohou specializovat na dočasnou nebo trvalou péči o pacienty, kteří v důsledku psychické poruchy vyžadují

a medical facility specializing in the inpatient treatment of serious mental disorders. There can be significant differences in what methods and procedures psychiatric hospitals use to treat their patients. Some of them may specialize in short-term treatment, outpatient treatment or treatment of less severe disorders only. Others may specialize in temporary or permanent care of patients whose condition requires round-the-clock monitoring or nursing in a spe-

neustálý dohled, ošetřování nebo specializované a kontrolované prostředí. Pacienti jsou často přijati na základě dobrovolnosti, ale jednotlivec může být do nemocnice umístěn i na základě soudního ↓**rozhodnutí** v případě, kdy může představovat značné nebezpečí pro sebe nebo své okolí.

cialized, controlled environment. Patients are often admitted on a voluntary basis but can also be ordered by court in cases where their condition could pose a significant threat to themselves or those around them.

---

psychické trauma

psychické zranění: označení pro duševní stav člověka, ke kterému dochází v důsledku prožití traumatické (traumatizující) události způsobené např. těžkým úrazem, úmrtím blízké osoby, znásilněním, šikanou, dopravní nehodou, přepadením, přírodní katastrofou, teroristickým útokem apod. Obvyklou reakcí na traumatizující událost bývá buď útok, útěk nebo tzv. zamrznutí. Prožité trauma se může v člověku dále rozvíjet v podobě neuróz či psychóz. Mezi podpůrné služby obětem traumatických událostí patří **krizová ↑intervence**, ↓**psychoterapie** nebo psychiatrie.

psychological trauma

psychological injury: a designation for a mental state induced as the result of a trauma (traumatic event) caused by, for example, a severe accident, death of a loved one, rape, bullying, traffic accident, assault, natural disaster, terrorist attack etc. A common reaction to a traumatic event is usually either an attack, flight or so-called freezing. The trauma a person experienced may later develop into neurosis or psychosis. Support services for victims of traumatic events include crisis intervention, psychotherapy or psychiatry.

---

psychoaktivní látka

psychotropní látka, omamná látka, droga, návyková látka: přírodní nebo syntetická látka primárně působící na centrální nervovou soustavu, kde mění mozkové funkce a způsobuje dočasné změny ve vnímání, náladě, vědomí a chování, příp. způsobuje závislost (psychickou, fyzickou) nebo obojí dohromady

psychoactive substance

psychotropic substance, narcotic drug, illegal drug, addictive substance: a natural or synthetic substance primarily affecting the central nervous system, where it alters brain function and causes temporary changes in perception, mood, consciousness and behaviour, or causes addiction (mental, physical) or both.

---

psychohygiena

duševní hygiena: označení souboru různých metod a technik (např. relaxace, mindfulness) pro zachování a zkvalitnění duševního zdraví, zvyšování odolnosti člověka vůči negativním vlivům a snížené stresové zátěže.

emotional hygiene

a set of various methods and techniques (e.g., relaxation, mindfulness) for maintaining and improving mental health, a person's resilience to negative influences and reducing stress. Through emotional hygiene,

Díky psychohygieně je člověk schopen vědomě předcházet psychickým problémům a chránit se před nepříznivými vlivy.

a person is able to consciously prevent psychological problems and avoid adverse influence.

---

psycholog

odborný pracovník, který se věnuje psychologii obvykle jako ↓**psychoterapeut**, ↑**klinický psycholog**, anebo jako kvalifikovaný odborník v některém z oborů psychologie, např. školní psycholog apod. (v obou případech nemůže svým pacientům, předepisovat **farmakoterapii**, na rozdíl od ↑**psychiatra**). Jako psychologa lze také označit absolventa vysokoškolského studia psychologie či výzkumného pracovníka v oboru psychologie.

psychologist

a specialist in psychology who usually works as a psychotherapist, clinical psychologist or a qualified expert in a field of psychology, such as a school psychologist etc. (unlike psychiatrists, both of the latter are not licensed to prescribe pharmacotherapy). The term 'psychologist' can also refer to graduates of university-level programs in psychology and psychology researchers.

---

psychopedie

v širším pojetí spadá do společenských věd, v užším pojetí tvoří podobor ↓**speciální pedagogiky**; předmětem psychopedie jsou osoby s mentálním postižením (↑**mentální retardace**) nebo s jinou duševní poruchou a jejich socializace. Zabývá se teoreticky i prakticky péčí o osoby s mentálním postižením ve všech fázích jejich života a jejich edukací.

curative pedagogy

in the broader sense, a social science; in the narrower sense, it forms a subfield of special education; curative pedagogy works with mentally disabled persons or persons suffering from a different mental disorder with a focus on their socialization. It deals with the theory and practice of providing care to the mentally disabled persons in all phases of their life, and their education.

---

psychoterapeut

odborný pracovník; člověk, který má ukončené magisterské vzdělání, obvykle v některém z psychosociálních oborů (např. psychologie, ↓**sociální práce** apod.) či medicínských oborů (např. adiktologie, všeobecné lékařství, apod.), a který absolvoval akreditovaný výcvik v psychoterapii, v délce 5 let, včetně závěrečné zkoušky. Při své práci není psychoterapeut oprávněn předepisovat svým klientům ↑**farmakoterapii**.

psychotherapist

an expert; a person who has completed a master's degree, usually in a psychosocial (e.g., psychology, social work etc.) or a medical program (addictionology, general medicine etc.) and completed accredited training in psychotherapy of the duration of 5 years, including a final exam. Psychotherapists may not prescribe pharmacotherapy to their clients.

---

psychoterapie

speciální léčebná, preventivní či rehabilitační metoda psychologické intervence, působící na duševní život, chování člověka, jeho mezilidské vztahy i tělesné procesy. Jedná se o plánovité a systematické léčebné působení na nemoc, poruchu a problémy psychologickými prostředky. Psychoterapie může být jak individuální tak i skupinová, přičemž skupinovou terapii vedou obvykle dva ↑**psychoterapeuti**.

psychotherapy

a special therapeutic, preventive or rehabilitative method of psychological intervention that affects the mental life, behaviour, interpersonal relationships and physical processes of an individual. It is a planned and systematic therapeutic action which uses psychological means of treating the disease, disorder and problems. Psychotherapy can be both in an individual and in a group, where group therapy is usually led by two psychotherapists.

RADA

rada

board

dozorčí rada

dohlížecí ↑**orgán právnické** ↑**osoby**, který má převážně kontrolní pravomoci vůči orgánu, který instituci řídí. Podle českého práva se zřizuje zejména u **kapitálových obchodních** ↓**společností** (**akciové** ↓**společnosti**, společnosti s ručením omezeným) a dále u různých jiných subjektů (např. státní podnik, veřejná výzkumná instituce, zájmové sdružení právnických osob, nadace, nadační fond apod.).

supervisory board

supervisory body of a legal entity; its primary function is to monitor the activities of the body managing the organization. In accordance with Czech law, supervisory boards are primarily established in limited companies (joint stock and limited liability companies) and in various other entities (e.g., state enterprises, public research institutes, special-interest associations of legal entities, foundations, endowment funds etc.).

správní rada

představenstvo: **statutární** ↑**orgán**, volený výbor, který řídí běžnou činnost společnosti nebo ↓**spolku**. Obvykle je volena ↓**valnou hromadou** na určité období.

board of directors

also simply 'board'; governing body in the form of an elected committee that manages the day-to-day running of a company or society. Usually elected in a general meeting for a specific period of time.

rámcový vzdělávací program

RVP: tvoří obecně závazný rámec pro tvorbu ↓**školních vzdělávacích programů** (ŠVP) škol všech oborů vzdělání v předškolním,

framework education programme

is a generally binding framework for the development of school educational programmes for schools of all fields of educa-

základním, základním uměleckém, jazykovém a středním vzdělávání. RVP stanovuje konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, jeho organizační uspořádání, profesní profil, podmínky průběhu a ukončování vzdělávání a zásady pro tvorbu školních vzdělávacích programů, dále pak podmínky pro vzdělávání ↓**žáků se speciálními vzdělávacími potřebami** a nezbytné materiální, personální a organizační podmínky a podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví.

tion in pre-school, primary, primary arts, language and secondary education. The framework programme sets out the specific objectives, forms, duration and compulsory content of education, its organizational structure, professional profile, conditions for the course and completion of education and the principles for the development of school educational programmes, as well as the conditions for the education of special needs students and the necessary material, personnel, organizational and health and safety conditions.

---

rasismus

ideologie, která tvrdí, že někteří lidé jsou nadřazení a jiní méněcenní z důvodu příslušnosti k určité rase, národu či etniku a že „nadřazená“ rasa má právo „méněcennou“ rasu ovládat. Rasou se označuje skupina lidí, kterou spojují shodné fyziologické znaky (barva pleti, barva a tvar vlasů, očí, rysy tváře atd.). Rasismus označuje také agresivní či ponižující chování k příslušníkům jiné rasy. Rasismus či některé jeho projevy mohou být v závislosti na jeho intenzitě v ČR považovány za ↓**trestný čin** podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod dle § 356 ↓**trestního zákoníku**.

racism

an ideology which claims that some people are superior and others are inferior due to their belonging to a certain race, nation or ethnic group and that the 'superior' race has the right to control the 'inferior' race. A race is a group of people who share certain physiological characteristics (colour of skin, colour and shape of hair, eyes, facial features etc.). The term racism also applies to aggressive and degrading behaviour to members of another race. Racism and some of its manifestations are considered a criminal offense of incitement to hatred against a group of persons or to restriction of their rights and freedoms pursuant to § 356 of Act No. 40/2009 Sb., the Penal Code

---

realitní kancelář

realitní ↑**agentura**

real estate agency

---

recept

lékařský ↑**předpis**

prescription

---

referendum

všelidové hlasování, plebiscit: ↓**rozhodnutí** všech občanů nebo i všech obyvatel v otázkách zákonodárných nebo výkonných.

referendum

popular vote: a decision on legislative or executive issues taken by all citizens or all residents. One of the forms of direct democ-

Jde o jednu z forem přímé demokracie, na lokální úrovni se řídí zák. č. 22/2004 Sb., o místním referendu.

racy, regulated at the local level by Act No. 22/2004 Sb., regulating the local referendum.

REGISTR

registr

rejstřík, seznam

register

registr dlužníků

databáze evidující zejména osoby a organizace, které jsou v prodlení ve splácení svých závazků. Registry jsou soukromé ↑**firmy**, spolehlivost informací není zaručena.

Register of Debtors

a database primarily of persons and organisations that have defaulted in the payment of their obligations. Registers of debtors are maintained by private companies and the reliability of their information is not guaranteed.

registr silničních vozidel

oficiální databáze všech vozidel registrovaných v ČR včetně vozidel zaniklých nebo vyvezených do zahraničí. Evidence vozidel je upravena v zák. č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích. Registr je informačním systémem veřejné správy, jeho správcem je ↑**Ministerstvo dopravy**. V registru se povinně evidují vozidla a jejich vlastníci nebo provozovatelé. Ti mohou vozidlo zaregistrovat na kterémkoli ↓**úřadě obce s rozšířenou působností**. Před samotnou registrací musí mít vozidlo již sjednané pojištění odpovědnosti (↑**povinné ručení**) a evidenční technickou prohlídku (**technická** ↑**kontrola vozidla**).

Road Vehicle Register

official database of all vehicles registered in the Czech Republic, including vehicles which have perished or were moved abroad. The register is regulated by Act No. 361/2000 Sb., regulating road traffic. The register is a public administration information system and its administrator is the Ministry of Transport. All vehicles and their owners or operators must be entered into this register. A vehicle can be registered at any municipal authority of a municipality with extended powers. Prior to registration, liability insurance must be purchased (compulsory third-party motor vehicle insurance) and the vehicle must have proof of mandatory technical inspection (certificate of roadworthiness).

registr živnostenského oprávnění

↓**živnostenský rejstřík**

Trade Licensing Register

registrace

registration

registrované partnerství

trvalý svazek dvou osob stejného pohlaví uzavřený podle zák. č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství. V ČR existují rozdíly mezi některými právy manželů (tj. heterosexuálních párů) a registrovaných partnerů (tj. stejnopohlavních párů), zejm. v oblasti **náhradní rodinné** ↑**péče**, majetkové (např. společného jmění), či ve vztahu k sociálnímu zabezpečení (např. převod ↑**dávek**, **vdovský** a **vdovecký** ↑**důchod**).

registered partnership

a permanent union of two individuals of the same gender established pursuant to Act No. 115/2006 Sb., regulating registered partnership. Czech law differentiates between certain rights of spouses (i. e. heterosexual couples) and registered partners (i. e. homosexual couples), especially with regard to foster care, property (common property of spouses) or social security (transfer of benefits, widow's and widower's pension).

---

regularizace nelegální migrace

pobytová amnestie, legalizace pobytu, normalizace: opatření, jímž stát uděluje povolení k pobytu na svém území cizincům, kteří se nacházejí na jeho území bez pobytového oprávnění. V ČR není uzákoněna.

regularization of illegal migration

residence amnesty, pathway to legal residence, normalization: measures granted by the government to foreigners who reside in the country without a legal permit. Does not exist in Czech law.

---

regulované povolání

profese pro jejíž výkon je v ČR podmínkou splnění podmínek uvedených v příslušném právním předpisu (např. kvalifikační požadavky, bezúhonnost, zdravotní způsobilost a dal.). Za regulované povolání se považuje např. ↑**advokát**, ↑**asistent pedagoga**, lékař, porodní asistent(ka), ↓**speciální pedagog**, **sociální** ↑**pracovník**, ↓**vychovatel** a dal. Databáze regulovaných povolání a činností je dostupná na webu ↑**Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy** (https://uok.msmt.cz/uok/ru_list.php).

regulated profession

profession the conditions for which are regulated by applicable Czech law (e.g., qualification requirements, integrity, medical fitness). Regulated professions include, for example, a lawyer, a teacher's assistant, a doctor, a midwife, a special educator, a social worker, an educator The database of regulated professions and activities is available on the website of the Ministry of Education and Sports (https://uok.msmt.cz/uok/ru_list.php).

REHABILITACE

léčebná rehabilitace

činnost, jejímž cílem je optimální znovuobnovení fyzických, psychických, sociálních a pracovních schopností jedince, které byly sníženy v důsledku úrazu či onemocnění

rehabilitation (medical)

activity, the purpose of which is optimum return of physical, mental, social and work-related capacity of a person which was diminished due to injury or illness.

---

rejstřík	register
rekvalifikace umožňuje **fyzickým** ↑**osobám** získat kvalifikaci pro nové zaměstnání nebo udržení stávajícího zaměstnání. Rekvalifikací se rozumí: získání nové kvalifikace nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování nebo obnovování. Při splnění podmínek stanovených zejm. v ↓**zákoně o zaměstnanosti** a vyhlášce č. 519/2004 Sb. o rekvalifikaci uchazečů o zaměstnání, je možné získat bezplatnou rekvalifikaci jako uchazeč o zaměstnání na ↓**Úřadu práce ČR**. Bezplatnou rekvalifikaci (případně za drobný vstupní poplatek) poskytují i další subjekty, zpravidla **nestátní neziskové** ↑**organizace** v rámci různých projektů, zaměřených na podporu pracovního uplatnění, či podporu návratu na trh práce.	**retraining** enables individuals to get qualifications for a different job or keeping their current job. Retraining is understood as: getting new qualifications or broadening the existing one, including maintaining it or updatingit. Applicants who meet the conditions stipulated in the Employment Act and Decree No. 519/2014 Sb., regulating retraining of job seekers, may get retraining free of charge as job seekers registered by the Labour Office of the Czech Republic. Retraining can also be provided at no fee (or for a small fee) by other entities, typically, NGOs as a part of various projects aimed at facilitating employment or return to the workforce.
reminiscence *vzpomínání*: hlasité nebo tiché (skryté, vnitřní, osobní) vybavování událostí, aktivit, zkušeností ze života člověka, které se uskutečňuje buď o samotě, nebo spolu s jinou osobou či skupinou lidí, obvykle s pomocí vhodných podnětů jako fotografií, archivní hudby, předmětů z domácnosti apod.	**reminiscence** loud or silent (hidden, internal, personal) recollection of events, activities, experiences from a person's life, which takes place either alone or together with another person or group of people, usually with the help of appropriate stimuli such as photographs, archive music, household objects etc.
reminiscenční terapie *terapie vzpomínkou:* jedna ze základních terapií u pacientů s ↑**demencí**. Terapie je založena na faktu, že vědomosti a vzpomínky zůstávají uloženy v dlouhodobé paměti. Terapie může probíhat individuálně, nebo ve skupině.	**reminiscence therapy** memory-based therapy: one of the basic therapies for patients with dementia. The therapy is based on the fact that knowledge and memories are stored in long-term memory. The therapy can be done individually or in a group setting.

REPATRIACE

repatriace

dobrovolná repatriace

↑**dobrovolný návrat**

voluntary repatriation

---

revizor

osoba, která provádí kontrolu (revizi) jízdenek v dopravních prostředcích veřejné dopravy. Prokazuje se odznakem nebo služebním průkazem, případně kombinací obojího.

ticket inspector (public transit)

the person who is in charge of checking tickets (ticket control) in the public transit system. The inspector must show their badge or inspector's ID, or both.

---

rodičovská zodpovědnost

zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti (**svéprávná** ↑**osoba**). Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud (§ 858 zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník).

parental responsibility

includes the duties and rights of parents in terms of child care, especially responsibility for the child's health, physical, emotional, mental and moral development, protection, maintaining personal contact with the child, ensuring its upbringing and education, determining its place of residence, representing the child and managing its assets; begins when the child is born and ends when the child acquires full legal capacity. Only the court can modify the extent and duration of parental responsibility (§ 858 of Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code).

---

rodinný stav

osobní stav: svobodný/á, ženatý/vdaná, rozvedený/á, ovdovělý/á, partner/partnerka z ↑**registrovaného partnerství**

marital status

single, married, divorced, widow/er, partner in a registered partnership

---

rozhodčí doložka

zvláštní doložka ve smlouvě, podle zák. č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, která zakládá pravomoc rozhodců k rozhodování případných sporů z této smlouvy vzniklých, a to

arbitration clause

special clause in a contract, under Act No. 216/1994 Sb., regulating arbitration and enforcement of arbitral awards, granting arbitrators the power to settle potential disputes arising from the contract instead

na místo obecných ↓**soudů**. Od 1. prosince 2016 je zakázáno sjednávat rozhodčí doložky ve spotřebitelských smlouvách.

of general courts. The use of arbitration clauses in consumer contracts has been prohibited since 1. 12. 2016.

---

rozhodné období

časový úsek, za který se hodnotí výdělky pro výpočet nároku na různé typy sociálních dávek či důchodů. Liší se v závislosti na konkrétní dávce (resp. dávkovém systému). Např. rozhodné období pro ↑**dávky státní sociální podpory** činí obvykle 3 měsíce; rozhodné období pro **starobní** ↑**důchod** začíná v následujícím roce, kdy žadatel dosáhl věku 18 let a končí rok před přiznáním starobního důchodu.

vesting period/reference period/measurement period

the period over which earnings are assessed to calculate eligibility for different types of social benefits or pensions. It varies depending on the type of benefit (or system). For example, the reference period for state social support benefits is usually 3 months; the reference period for the old-age pension starts in the year after the applicant reaches the age of 18 and ends one year before the old-age pension is granted.

---

rozhodnutí

výsledek **správního** ↓**řízení** nebo **soudního** ↓**řízení**. Základními vlastnostmi ↑**rozhodnutí** jsou jeho ↑**právní moc** a vykonatelnost. Pozitivní rozhodnutí – žádosti se vyhovuje, negativní rozhodnutí – žádost se zamítá.

decision

the outcome of administrative or judicial proceedings. The basic properties of a decision are its legal effect and enforceability. A positive decision means the petition was approved, a negative decision means that it was rejected.

---

rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti

hov. *neschopenka:* rozhodnutí vydané ošetřujícím lékařem o neschopnosti dočasně vykonávat zaměstnání z důvodu nemoci či úrazu. Rozhodnutí se vydává pro potřeby zaměstnavatele a pro výplatu ↑**dávky nemocenského pojištění** (↑**nemocenské**). Od 1. 1. 2020 se rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti vydává pouze v elektronické podobě prostřednictvím systému *„E-neschopenka“.*

sick leave certificate

colloquially known as 'sick leave': a physician’s decision that an individual is temporarily incapable of work due to illness or injury. The certificate is issued for the employer and for collecting sickness insurance benefits. From 1. 1. 2020, the sick leave certificate is only issued in the digital form in E-neschopenka system.

---

rozpočet

budget

---

rozsudek

druh soudního ↑**rozhodnutí**

judgment

---

rozvod

zánik manželství na základě rozhodnutí ↓**soudu**. Může proběhnout buď formou tzv. sporného rozvodu (soud zjišťuje příčiny rozvratu manželství a návrhu na rozvod nemusí vyhovět), nebo na základě dohody obou manželů, kterou soud respektuje a manželství bez dalšího zkoumání rozvede (tzv. nesporný rozvod). Vždy však musí být nejdříve vyřešeny poměry ↑**nezletilých** dětí a otázky majetkové.

divorce

termination of marriage with a court judgment. The proceedings can take the form of either a contested divorce (where the court will establish the reasons for failure of marriage and may not grant divorce) or divorce by agreement, where the court will base the judgment on the spouses' agreement and grant divorce (uncontested divorce). Issues of custody of minor children and property issues are always decided before the divorce is finalized.

RPSN

↓**roční procentní sazba nákladů**

APR

annual percentage rate of charge

RUČENÍ

ručení

jeden ze způsobů zajištění závazku, který spočívá v tom, že ručitel, osoba vždy odlišná od dlužníka, na sebe vezme povinnost uspokojit pohledávku věřitele, jestliže tak neučiní dlužník

guarantee

one of the methods of securing an obligation where the guarantor (a third person who is not the debtor) assumes the obligation to satisfy the claim of the creditor in case of default by the debtor

povinné ručení

zelená karta; pojištění odpovědnosti z provozu vozidla: zákonná povinnost každého vlastníka motorového vozidla. Kryje škody, které vlastník svým vozidlem způsobí ostatním osobám, a chrání tak pojištěného před možným nepříznivým finančním dopadem nároků poškozené strany. Každá pojišťovna nabízí jiné sazby pojistného. Vydává se v podobě papírové karty zelené nebo bílé

compulsory motor vehicle liability insurance/third-party insurance

statutory duty of every motor vehicle owner. It covers damage caused by the operation of a motor vehicle to other persons, protecting the vehicle owner against the potential negative financial impact of the injured party's claims. Different insurance companies charge different premiums. The certificate of insurance comes in the form of

barvy (od r. 2020). Škody vzniklé na vlastním vozidle kryje nepovinné ↑**havarijní pojištění.**

a green or white (since 2020) card. Damage to one's own vehicle is covered by optional motor vehicle accident insurance.

ŘÁD

řád

1. order
2. rules/code

domovní řád

upravuje podmínky a způsob používání domů, bytů, **nebytových** ↑**prostor** a společných částí v domech. Jeho dodržování je důležité pro dobré a bezkonfliktní soužití se sousedy.

house rules

rules regulating the use of the flats, non-residential premises and common spaces in a particular building. Compliance with such rules is important for good and conflict-free relations with one's neighbours.

občanský soudní řád

OSŘ: zákon č. 99/1963 Sb., právní norma upravující postup ↓**soudu** a účastníků v občanském (či tzv. civilním) **soudním** ↓**řízení**

Civil Procedure Code

Act No. 99/1963 Sb. which regulates procedure in civil lawsuits for both the court and the disputing parties

správní řád

↓**zákon** č. 500/2004 Sb., správní řád, je základním procesním předpisem upravujícím řízení před **správním** ↑**orgánem** (např. ↓**Úřad práce ČR**, ↑**Odbor azylové a migrační politiky**, **obecní** ↓**úřad** či **krajský** ↓**úřad** a dal.)

Administrative Procedure Code

Act No. 500/2004 Sb., the Administrative Procedure Code, is the fundamental piece of procedural legislation governing proceedings held before administrative bodies (e.g., Labour Office, Department for Asylum and Migration Policy, municipal authorities, regional authorities).

studijní a zkušební řád

pravidla obsahující zejm. vymezení práv a povinností studentů a vyučujících **vyšších odborných** a **vysokých** ↓**škol**. V případě **základních** a **středních** ↓**škol** se jedná o ↓**školní řád**

study and examination regulations

a set of rules defining the rights and obligations of students and teachers in higher vocational schools and universities. School rules play the same role in primary and secondary schools.

ŘÍZENÍ

řízení	proceedings
insolvenční řízení	**insolvency proceedings**
soudní ↓řízení, jehož předmětem je dlužníkův úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení podle zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (tzv. insolvenční zákon)	judicial proceedings to solve a debtor's actual or imminent insolvency under Act No. 182/2006 Sb., regulating insolvency and methods of its resolution (the Insolvency Act)
náklady řízení	**cost of proceedings**
hotové výdaje účastníků a jejich **↓zástupců** v rámci řízení (např. **správní ↓řízení, přestupkové ↓řízení**, **soudní ↓řízení** aj.)	out-of-pocket expenses incurred by parties to proceedings and their representatives (e.g., in administrative proceedings, infraction proceedings, judicial procedings)
přerušení řízení	**suspension/stay of proceedings**
na rozdíl od **zastavení ↓řízení** se jedná pouze o dočasný stav. Při přerušení správní **↑orgán** nevydá konečné **↑rozhodnutí** – může řízení **↓usnesením** dočasně přerušit buďto z vlastního zájmu (např. současně se zasláním výzvy k odstranění nedostatků žádosti), nebo na požádání **účastníka ↓řízení**. **↑Lhůta** k vydání rozhodnutí během přerušení je pozastavena (tj. neplyne).	unlike discontinuance of proceedings, this is only a temporary situation; if proceedings are suspended, the administrative authority will not issue a final decision. An administrative authority may temporarily suspend proceedings either on its own initiative, e.g., along with a request to resolve deficiencies of the application, or upon a party's request. When proceedings are suspended, the deadline for issuing a decision is also temporarily suspended.
přestupkové řízení	**infraction proceedings**
zvláštní druh **správního ↓řízení**; až na výjimky jsou k projednání přestupků příslušné **obecní ↓úřady obcí s rozšířenou působností**. Přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a majetku projednávají všechny **obecní ↓úřady** (včetně nejmenších obcí).	a special type of administrative proceedings; with some exceptions, municipal authorities of municipalities with extended powers are the bodies having jurisdiction over infraction proceedings. Property violations, as well as violations of public order and civil coexistence, are dealt with by all municipal authorities (including those of the smallest minicipalities).

soudní řízení

probíhá před ↓**soudem** a jeho účelem je vyřešení sporné otázky, určení práva, rozhodnutí o vině a trestu nebo řízení o správní ↓**žalobě** atd. V rámci soudního řízení soud vydá ↑**rozhodnutí**. Pokud je rozhodnutím ↑**rozsudek**, vyhlašuje se vždy veřejně. Soudní řízení upravuje občanský soudní řád (zák. č. 99/1963 Sb.), soudní řád správní (zák. č. 150/2002 Sb.) a trestní řád (zák. č. 141/1961 Sb.).

judicial proceedings

are held before a court with the purpose of resolving disputed issues, determining rights, deciding on guilt and punishment, deciding on an administrative action, etc. As part of judicial proceedings, the court issues a decision. If the decision has the form of a judgement, it is always announced publicly. Judicial proceedings are governed by the Civil Procedure Code (Act No. 99/1963 Sb.), the Administrative Procedure Code (Act No. 150/2002 Sb.), and the Criminal Procedure Code (Act No. 141/1961 Sb.).

správní řízení

postup **správního** ↑**orgánu**, jehož účelem je vydání ↑**rozhodnutí**, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má, anebo nemá. Příkladem správního řízení je řízení ve věci žádosti cizince o vydání povolení k pobytu, či řízení o podané žádosti o výplatu sociálních dávek, důchodů atd. Správní řízení upravuje **správní** ↑**řád**.

administrative proceedings

procedure conducted by an administrative authority in order to issue a decision creating, modifying or revoking the rights or obligations of a specific person in a specific matter, or declaring that such person has or does not have specific rights or obligations. Examples of administrative proceedings include proceedings to deal with a foreign national's residence permit application, a social benefit claim, a pension claim etc. Administrative proceedings are governed by the Administrative Procedure Code.

stav řízení

aktuální stav správního či soudního řízení (např. řízení stále probíhá, je přerušeno, zastaveno nebo rozhodnuto)

progress of proceedings

current state of proceedings (e.g., the proceedings are pending, have been suspended or discontinued, or a decision has been issued)

trestní řízení

postup ↑**orgánů činných v trestním řízení** upravený v zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, jehož cílem je na základě důkazů a při zachování zaručených práv dotčených osob zjistit, zda byl spáchán ↓**trestný čin**, a pokud byl, zjistit jeho

criminal proceedings

procedure conducted by investigative, prosecuting and adjudicating bodies, governed by Act No. 141/1961, the Criminal Procedure Code, the aim of which is to ascertain, on the basis of evidence and while preserving the rights of the persons concerned,

pachatele, uložit mu spravedlivý trest nebo rozhodnout o potřebném ochranném opatření a takové ↑**rozhodnutí** vykonat.

whether a crime has been committed; if it has, the aim of the procedure is to find the offender, decide on imposing a just punishment or a protective measure, and execute such decision.

účastník řízení

osoba, o jejíchž právech a povinnostech se v rámci **správního** či **soudního** ↑**řízení** rozhoduje. Účastník řízení má povinnosti a práva dle ↓**zákona** (např. zák. č. 500/2005 Sb., správní řád; zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád; zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní či zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním). Mezi tato práva patří např. právo na „přiměřené poučení“ o svých právech a povinnostech, právo navrhovat důkazy, právo žádat poskytnutí informací o řízení, právo zvolit si ↓**zmocněnce** nebo právo podat proti ↑**rozhodnutí** opravný prostředek (↑**odvolání,** ↑**odpor** atd.).

party to proceedings

person whose rights and obligations are decided in administrtaive or judicial proceedings. A party to proceedings has rights and obligations in accordance with the law (e.g., Act No. 500/2005 Sb., the Administrative Procedure Codes; Act No. 99/1963 Sb., the Civil Procedure Code; Act No. 150/2002 Sb., the Administrative Procedure Code; and Act No. 141/1961 Sb., the Criminal Procedure Code), such as the right to be 'adequately advised' of his/her rights and obligations, the right to propose evidence, the right to request the provision of information on the proceedings, the right to select a representative, the right to apply for a remedial measure (appeal, protest etc.).

ukončení řízení

ukončení procesu projednávání dané věci právoplatným ↑**rozhodnutím** o ní

termination of proceedings

terminating the hearing of a case by issuing a final and effective decision

zahájení řízení

řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost došla věcně a místně příslušnému **správnímu** ↑**orgánu** či ↑**orgánu činnému v trestním řízení**. V některých případech může příslušný orgán zahájit řízení i z úřední povinnosti sám (tzv. zahájení řízení z moci úřední).

commencement of proceedings

proceedings on an application are commenced as of the day when the application is delivered to the administrative authority or investigative, prosecuting or adjudicating body which has territorial and subject-matter jurisdiction over it. The respective authority may also initiate proceedings ex officio.

zastavení řízení

řízení o žádosti **správní** ↑**orgán** ↓**usnesením** zastaví, jestliže:
1. žadatel vzal svou žádost zpět;

discontinuance of proceedings

an administrative authority discontinues proceedings on an application by issuing a resolution if:

2. byla podána žádost zjevně právně nepřípustná;
3. žadatel v určené ↑**lhůtě** neodstranil podstatné vady žádosti;
4. žadatel ve stanovené lhůtě nezaplatil **správní** ↑**poplatek;**
5. žadatel zemřel nebo zanikl atd.
Při zastavení řízení správní orgán nerozhodne o věci samé, ale pouze vydá ↑**rozhodnutí** o ukončení řízení.

1. the applicant withdraws his/her application
2. the application is clearly inadmissible
3. the applicant has not removed substantial defects in the application within a given time limit
4. the applicant has not paid an administrative fee within a given time limit
5. the applicant passed away or ceased to exist, etc.
The administrative authority does not issue a decision on the merits, only a decision to discontinue the proceedings.

s. r. o.

↓**společnost s ručením omezeným**

self-payer

a person with no taxable income

samoplátce

↑**osoba bez zdanitelných příjmů**

SAMOSPRÁVA

samospráva

jedno ze dvou odvětví **veřejné** ↓**správy**. Samospráva je způsob řízení určitého celku, kdy daný subjekt o alespoň některých svých záležitostech rozhoduje sám autonomním způsobem. Samospráva se dále dělí na samosprávu územní a samosprávu zájmovou (např. Česká advokátní komora).

self-government

one of two branches of public administration. Self-government is a type of administration of an entity, where the entity makes autonomous decisions on, at least, some of its mattters. Self-government is divided into territorial self-government and professional self-governance (e.g., Czech Bar Association).

územní samospráva

výkonná moc nezávislá na státě, v ČR funguje v podobě samosprávných ↑**krajů** tzv. vyšších samosprávných celků a obcí (↑**obec**) jako základních územních samosprávných celků. Právo na samosprávu je zakotveno v Ústavě (↓**ústava**).

territorial self-government

executive power independent of the State; in the Czech Republic it exists in the form of self-governing regions (higher territorial self-governing units) and municipalities (fundamental territorial self-governing units). The right to self-government is embedded in the Constitution.

samostatná výdělečná činnost

SVČ: činnost vykonávaná nezávisle, pod vlastním jménem, na vlastní účet a s vlastní odpovědností. Nejčastější podobou samostatné výdělečné činnosti je ↑**podnikání** na základě ↓**živnostenského oprávnění** (viz také ↑**osoba samostatně výdělečné činná**). Opakem samostatné výdělečné činnosti je ↓**závislá činnost**.

self-employment

(Czech abbreviation: SVČ); economic activity carried out independently, in a person's own name, on his/her account and responsibility. Typically, it takes the form of doing business on the basis of a trade licence (as a sole trader). The other type of economic activity is employment.

---

samoživitel

↑**osamělý rodič**

single parent

---

sanitka

sanita, *sanitní vůz* nebo *sanitní vozidlo*: vozidlo využívané zdravotnickými pracovníky k přepravě zraněných pacientů, k dopravě raněných, nemocných a rodiček nebo k transportu tělesných orgánů k transplantacím. Existuje mnoho druhů sanitek s různými úrovněmi výbavy až po speciální záchranářská vozidla. Sanitky provozují **zdravotnické záchranné** ↓**služby**, nemocnice, soukromé subjekty zajišťující dopravní zdravotní službu, Mezinárodní červený kříž a dal. Zvláštností jsou pak vojenská nebo hasičská sanitní vozidla.

ambulance

a vehicle used by healthcare providers to transport injured and sick patients, women in labour and organs for transplantations. There are many different types of ambulance vehicles, equipped for different tasks, with specialised emergency vehicles having the highest level of equipment. Ambulance vehicles are operated by emergency medical services, hospitals, private medical transport providers, the international Red Cross network etc. Specialised military and fire service ambulance vehicles also exist.

---

sankce

opatření v případě porušení právní povinnosti, např. trest, výchovné nebo ochranné opatření

sanction/penalty

measure used in case of failure to meet a legal obligation (punishment, educational or protective measure, etc.)

SAZBA

---

sazba

stanovená peněžní částka za určitý výkon, za veřejné služby apod.

rate

defined amount of money charged for a specific action, public service, etc.

daňová sazba

↑**daňová sazba**

roční procentní sazba nákladů

RPSN: udává skutečnou částku (v %), kterou za rok zaplatíme navíc při čerpání ↓**úvěru**. Kromě ↓**úroků** také zahrnuje všechny ostatní ↑**poplatky** spojené s čerpáním úvěru. Všechny finanční instituce jsou povinny tuto ↑**sazbu** uvádět.

annual percentage rate of charge

the actual extra amount (in %) paid yearly for the use of credit. In addition to interest, it includes all fees associated with the use of credit. All financial institutions have to state the anual percentage rate of charge.

úroková sazba

procentní vyjádření zvýšení půjčené částky za určité časové období

interest rate

amount charged for the use of money, expressed in percent for a specified period of time

Sb.

zkratka pro označení ↓**sbírky zákonů**

Sb.

Czech abbreviation for Collection of Laws (Sbírka zákonů in Czech).

Sb.m.s.

zkratka pro označení sbírky mezinárodních smluv (↓**sbírka zákonů**)

Sb.m.s.

Czech abbreviation for the Collection of International Treaties (Sbírka mezinárodních smluv)

sbírka zákonů

Sb.: úřední oznamovací (tzv. promulgační) list, v němž jsou vyhlašována především závazná znění právních předpisů. Sbírka zákonů je upravena v zák. č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Dle tohoto zákona zajišťuje vydávání, tisk a distribuci Sbírky zákonů ↑**Ministerstvo vnitra** ČR**.** Mezinárodní smlouvy jsou od r. 2000 vyhlašovány v samostatné Sbírce mezinárodních smluv (*sb.m.s.*).

Collection of Laws

an official journal in which binding legal regulations are promulgated. The Collection of Laws is governed by Act No. 222/2016 Sb., regulating the Collection of Laws and International Treaties. Under this act, the publication, printing and distribution of the Collection of Laws is organised by the Ministry of the Interior of the Czech Republic. Since 2000, international treaties are promulgated in a separate Collection of International Treaties.

semestr

označení pro pololetí na vysokých školách (zimní semestr, letní semestr)

semester

academic term; a portion of the academic year at universites (winter semester, summer semester)

Senát Parlamentu ČR

↑**horní komora Parlamentu ČR**, má 81 senátorů, volených na 6leté volební období (volby do 1/3 Senátu probíhají vždy každé 2 roky). Spolu s ↑**Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR** tvoří zákonodárnou moc České republiky. Senát má své sídlo v Praze, v několika starobylých palácích na Malé straně: Valdštejnský palác, Kolovratský palác a Malý Fürstenberský palác. Podrobné informace jsou dostupné na www.senat.cz

Senate of the Parliament of the Czech Republic

the upper house of the Parliament of the Czech Republic, consisting of 81 senators elected for a 6-year term (elections for one third of the Senate take place every two years). Together with the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic, it constitutes the Czech Republic's legislature. The seat of the Senate is in Prague, in several historic palaces in the Malá Strana disrict: the Waldstein Palace, the Kolowrat Palace, and the Small Fürstenberg Palace. More information is available at www.senat.cz

---

sexuální orientace

pojem, jímž se obvykle označuje trvalé zaměření eroticko-sexuální náklonnosti k mužům, ženám či oběma pohlavím. V širším smyslu se za sexuální orientaci může označovat jakékoliv trvalé objektové zaměření sexuality, specifikované například i věkem či kombinací věku a pohlaví přitažlivých osob atd. Mezi sexuální orientace se řadí zejm. ↑**heterosexualita,** ↑**homosexualita**, bisexualita, pansexualita, asexualita, autosexualita, demisexualita, aj.

sexual orientation

an enduring pattern of romantic or sexual attraction to men, women or both sexes. In a broader sense, the term may refer to any enduring pattern of sexual attraction, based also on age, or a combination of sex and age of the persons one feels attracted to. The different sexual orientations include heterosexuality, homosexuality, bisexuality, pansexuality, asexuallity, autosexuality, demisexuality, etc.

Schengen

lucemburské město, nalézající se na trojmezí Lucemburska, Francie a Německa, ve kterém došlo dne 14. 6. 1985 k podpisu „Schengenské dohody" a dne 19. 6. 1990 i „Schengenské prováděcí úmluvy". Tento pojem se často používá jako zjednodušené označení schengenské spolupráce, která

Schengen

a town in Luxembourg, situated at a tripoint where the borders of Luxembourg, France and Germany meet. The Schengen Agreement was signed here on 14. 6. 1985, followed, on 19. 6. 1990, by the Convention Implementing the Schengen Agreement. The term is also often used to denote

vytvořila chybějící instrument k naplnění volného pohybu osob a přepravy a pohybu zboží.

Schengen cooperation, a tool for the implementation of free movement of persons and goods.

SCHENGENSKÝ

Schengenský hraniční kodex

označení pro nařízení Evropského parlamentu a Rady ze dne 9. března 2016, jímž se stanovují pravidla, která se týkají všech osob překračujících vnější hranice ↓**schengenského prostoru**.

Schengen Borders Code

term used for the Regulation of the European Parliament and of the Council setting out rules governing the movement of persons across external borders of the Schengen area

Schengenský informační systém

SIS: společný informační systém států zapojených do schengenské spolupráce, jehož hlavním účelem je udržení vysoké úrovně bezpečnosti ve společném prostoru bez kontrol. Umožňuje členským státům sdílet informace o osobách a o věcech, které jsou využívány při provádění hraničních kontrol a jiných policejních a celních kontrol ve vnitrozemí, např. při posuzování žádostí o udělení víza či povolení k pobytu.

Schengen information system

a joint information sharing system used by the countries of the Schengen area, the main purpose of which is to maintain a high level of security in the border-control-free area. It makes it possible for the Members States to share information about persons and goods, which is then used for border checks and other police and customs checks inside the Schengen area, e.g., for processing visa applications and residence permit applications.

schengenský prostor

země Schengenské dohody: území některých států EU, na kterém mohou osoby překračovat hranice smluvních států na kterémkoliv místě, aniž by musely projít hraniční kontrolou

Schengen area

the countries of the Schengen Agreement; colloquially 'Schengen countries'; the territory of certain EU Member States where people may cross state borders anywhere, without going through border control

schengenské vízum

↓**vízum do 90 dnů**

SIPO

Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva: služba poskytovaná Českou poštou (↑**pošta**). Umožňuje sdružit všechny pravidelné platby (voda, plyn, ↑**nájem**, telefon, pojistné, předplatné novin atd.) do jedné jediné platby. (↑**inkaso**)

SIPO

centralised direct debit service provided by the Czech Post, enabling householders to pay all regular bills in one payment (water, gas, rent, telephone, insurance, newspaper subscriptions etc.)

---

skutková podstata

soubor typových znaků ↓**trestného činu**. Skutková podstata např. ↑**krádeže** je zloděj ovo úmyslné přisvojení si cizí věci tím, že se jí zmocní.

facts/elements of a crime/actus reus

set of typical characteristics of a crime. For example, the elements of theft include the thief's intentional and unlawful appropriation of somebody else's property.

---

složenka

formulář určený k peněžním převodům, při kterých se užívá hotovosti, ale také bezhotovosti (**bezhotovostní** ↑**platba**). V bankách se používají složenky ke vkladům na bankovní ↓**účet**, ↑**pošta** užívá poštovní ↑**poukázky**.

postal order (UK), (postal) money order (US)/voucher

form for cash and cashless money transfers. In banks, money orders are used for depositing money in accounts; the post uses vouchers

---

SLUŽBA

služba

service

ambulantní služba

označení pro formu poskytování **sociálních** ↓**služeb** podle ↓**zákona o sociálních službách**. U ambulantních služeb klient dochází do zařízení poskytujícího sociální služby v čase, kdy je předmětná sociální služba poskytována. Příkladem služeb poskytovaných ambulantní formou jsou: sociálně-právní poradny, krizová centra, kontaktní centra a dal.

ambulatory service

a form of provision of social services under the Social Services Act. To use an ambulatory social service, the client comes to the facility providing it at a time when the service is provided. Examples of ambulatory social services include legal and social counselling centres, crisis centres and contact centres.

bankovní služby

mezi standardní služby patří bankovní účty, spoření, ↓**úvěry**, platební karty, internet banking, bezpečnostní schránky, trezor aj.

bank/banking services

standard services include bank accounts, savings, loans, payment cards, internet banking, safety deposit boxes, vaults, etc.

Bezpečnostní informační služba

BIS: česká státní zpravodajská služba, která shromažďuje informace důležité pro bezpečnost, ochranu ústavního zřízení a významných ekonomických zájmů ČR.

Security Information Service

(Czech abbreviation: BIS); Czech national intelligence service which gathers information important for the security and protection of the constitutional system and of the fundamental economic interests of the Czech Republic

bezplatná služba

poskytování služeb a materiální pomoci ↑**klientům** zdarma znamená plnění principu solidarity sociálního systému ČR. Služby jsou financovány z veřejného rozpočtu (zejména z daní), dotací z EU, nadací a dalších zdrojů.

free service

the provision of free services and material assistance to clients accords with the principle of solidarity inherent in the social system in the Czech Republic. The services are funded from the public budget (mainly taxes), EU subsidies, foundations and other sources.

komunitní plánování sociálních služeb

metoda, kterou lze na úrovni obcí (↑**obec**) nebo ↑**krajů** plánovat ↓**sociální** služby tak, aby odpovídaly místním specifikům i potřebám jednotlivých občanů. Na jeho tvorbě se podílejí státní a nestátní instituce a jednotlivci.

community planning of social services

method of planning social services on the level of municipalities or regions to ensure that those services match local specifics and individual citizens' needs. Such plans are developed with the participation of the State, non-governmental institutions and individuals.

pečovatelská služba

terénní **sociální** ↓**služba** poskytovaná osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a jejich situace vyžaduje pomoc jiné **fyzické** ↑**osoby**. Poskytuje se v domácnosti ↑**klienta**.

home care service

field social service provided to persons with reduced self-sufficiency due to age, chronic illness or disability, whose situation requires another person's assistance. Provided in the client's home.

pobytová služba

označení pro formu poskytování **sociálních ↓služeb** podle ↓**zákona o sociálních službách**. Klientovi je v zařízení poskytujícím sociální služby zajištěno krátkodobé, dlouhodobé, příp. trvalé ubytování.
Příkladem pobytových služeb jsou: azylové domy, domovy pro seniory, domovy pro osoby se zdravotním postižením a dal.

residential service

a form of provision of social services under the Social Services Act. Facilities offering residential social services provide short--term, long-term or permanent accommodation to their clients. Examples of residential social services include shelters, retirement homes, homes for people with disabilities, etc.

poradenské služby

poskytování informací z různých oblastí bezplatně (poradenství **nestátních ↑organizací**) nebo za úplatu (komerční služby)

counselling services

provision of information from various fields either free of charge (counselling provided by non-governmental organisations), or for a fee (commercial services)

služby „pro bono publico“

„pro veřejné dobro“: výraz používaný pro odbornou práci, kterou někdo vykoná dobrovolně a bezplatně nebo za sníženou cenu jako službu veřejnosti. Většinou se tak označuje bezplatná právní nebo jiná profesionální pomoc poskytovaná jednotlivci nebo firmami. Od dobrovolnictví se pro bono aktivity liší odborností provedené práce.

services 'pro bono publico'

term used for professional work done on a voluntary basis, free of charge or for a reduced fee, to serve the public. Typically, the term is used for free legal or other professional assistance provided by individuals or companies. The difference between pro bono work and volunteering consists in the professional character of the work.

sociálně-aktivizační služby

druh **sociálních ↓služeb** poskytovaných podle ↓**zákona o sociálních službách**, buď ambulantní (**ambulantní ↑služby**) nebo terénní formou (**terénní ↑služby**), určených zejm.:
1. rodinám s dětmi;
2. osobám se zdravotním či duševním postižením;
3. osobám v seniorském věku.
Služby obvykle nabízí volnočasové, zájmové a vzdělávací aktivity s cílem podpořit osoby při vytváření a rozvíjení sociálních vztahů, při

social activation services

a type of social services provided under the Social Services Act in the form of ambulatory services or outreach services, catering mainly to:
1. families with children
2. people with physical or mental disabilities
3. old people.
These services typically provide leisure and learning activities with the aim of supporting the clients in creating and developing social relationships, pursuing personal

osobním rozvoji a organizaci volného času. Součástí služby může být i psychosociální podpora či pomoc při krizových situacích.

development and organising their free time. The service may also include psychosocial support and assistance in crisis situations.

sociální služby

činnost nebo soubor činností zajišťujících pomoc a podporu osobám za účelem sociálního začlenění nebo prevence ↓**sociálního vyloučení**. V ČR jsou sociální služby upraveny v ↓**zákoně o sociálních službách** a v prováděcí vyhlášce č. 505/2006 Sb. Základními druhy sociálních služeb jsou:
1. sociální poradenství;
2. služby sociální péče;
3. služby sociální prevence;
z hlediska formy poskytování se sociální služby rozlišují na:
1. **ambulantní ↑služby**;
2. **terénní ↓služby**;
3. **pobytové ↑služby**.
Sociální služby jsou v ČR poskytovány nejčastěji **nestátními neziskovými ↑organizacemi** a **příspěvkovými ↑organizacemi**, které jsou zavedené v elektronickém Registru poskytovatelů sociálních služeb. Služby jsou financovány zejména z rozpočtu státu, krajů či obcí a v některých případech i z příspěvku uživatelů (např. služby sociální péče).

social services

an activity or a set of activities aimed to provide people with assistance and support for the purpose od social inclusion or prevention of social exclusion.
In the Czech Republic, social services are governed by the Social Services Act and Regulation No. 505/2006 Sb., implementing the Social Services Act. The basic classification is as follows:
1. social counselling
2. social care services
3. social prevention services
Dependeing on the form in which social services are provided, they may be classified as follows:
1. ambulatory services
2. outreach services
3. residential services
In the Czech Republic, social services are typically provided by non-governmental organisations and organisations funded from from the state budget, which are registered in the electronic Register of Social Service Providers. The services are funded from state, regional and local budgets and, in some cases, from contributions of the users (e.g., social care services).

terénní služba

označení pro formu poskytování **sociálních ↑služeb** podle ↓**zákona o sociálních službách**. Sociální služba je klientovi poskytována v jeho přirozeném prostředí (např. v bytě, na ulici apod.). Příkladem služeb poskytovaných terénní formou jsou: osobní asistence, pečovatelské služby, průvodcovské a předčitatelské služby, „streetwork“, tlumočnické služby a dal.

streetwork/outreach services

a form of provision of social services under the Social Services Act. the services is provided to clients where they are (in their homes, on the street, etc.). Examples of outreach social services include personal assistance, care services, guiding and reading, streetwork, and interpreting services.

zákaznické služby | **customer services**

zdravotnická záchranná služba | **emergency medical service**

zajišťuje neodkladnou péči o postižené na místě jejich úrazu nebo náhlého onemocnění, v průběhu jejich transportu k dalšímu odbornému ↑**ošetření** a při jejich předání do zdravotnického zařízení. Je součástí **integrovaného záchranného ↓systému**. Tísňová linka má v ČR číslo 155.

provides emergency care for injured persons at the point of injury or sudden illness, in the course of transport to a medical facility and during handover to a medical facility. Part of the integrated rescue system. The emergency telephone number for emergency medical services in the Czech Republic is 155.

---

služebnost | **servitude**

věc může být zatížena služebností, která postihuje vlastníka věci jako věcné právo tak, že musí ve prospěch jiného něco trpět nebo něčeho se zdržet (čerpání vody na svém pozemku)

a thing may be burdened with a servitude which affects the owner of the thing as a right in rem, i.e. makes him/her suffer or desist from something (e.g., pumping water in his/her land plot) in another person's favour

---

směna | **1. exchange**
2. shift

1. výměna
2. pracovní směna – období výkonu ↓**zaměstnání** (ranní, odpolední a noční směna)
3. skupina pracovníků, kteří společně vykonávají práci v rámci jedné pracovní směny na společném pracovišti

1. exchange
2. work shift – a fixed working period (morning, afternoon, night shift)
3. group of workers who work together within one work shift at a common workplace

---

směnárna | **bureau de change/currency exchange (office)**

SMLOUVA

smlouva | **contract/agreement**

bilaterální smlouva

bilaterální dohoda: nejčastěji se jedná o označení mezinárodní smlouvy, jejímž předmětem je úprava obchodních, politických či jiných vztahů mezi dvěma stranami. Je-li účastníků dohody více stran, jde o mnohostrannou tj. multilaterální smlouvu.

bilateral agreement

typically, the term denotes an international agreement governing commercial, political or other relations between two parties. When there are more than two parties, such an agreement is called multilateral.

darovací smlouva

písemná smlouva, kterou dárce něco bezplatně přenechává nebo slibuje obdarovanému, a ten dar nebo slib přijímá.

donation agreement/contract of donation

written agreement under which the donor gives something over or promises something to the donee, who accepts the donation or the promise

kupní smlouva

purchase contract

nájemní smlouva

druh smlouvy podle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Upravuje vztah mezi pronajímatelem a nájemcem. Nájemní smlouvou se pronajímatel zavazuje přenechat ↑nájemci movitou či nemovitou věc k dočasnému užívání a nájemce se zavazuje platit za to ↑**pronajímateli** ↑**nájemné.**

lease agreement/lease contract

a type of contract under Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code, regulating the relationship between a lessor and a lessee. Under a lease agreement, the lessor undertakes to give a movable or immovable property item over to the lessee for temporary use, and the lessee undertakes to pay rent to the lessor.

podnájemní smlouva

druh smlouvy podle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Upravuje vztah nájemce domu či bytu a podnájemce, který si předmětný dům či byt nebo jejich část pronajímá do užívání na smluvenou dobu a za smluvenou úplatu. Na rozdíl od nájemního vztahu (**nájemní** ↑**smlouva**) poskytuje ↑**podnájem** nižší právní ochranu (např. podnájem lze vypovědět i okamžitě, bez udání důvodu).

sub-lease agreement/sub-lease contract

a type of contract under Act No. 89/2012 Sb., the Civil Code, regulating the relationship between the lessee of a house or flat and a sublessee, who takes over the house or flat, or a part thereof, over for a specified period of time in return for a specified payment. Compared to a lease, a sublease provides a lower level of legal protection (e.g., the agreement can be terminated immediately, without stating a reason).

pracovní smlouva

právní ujednání, které zakládá pracovní poměr mezi ↓**zaměstnavatelem** a ↓**zaměstnancem**. Uzavírá se vždy

employment contract

legal provisions establishing an employment relationship between an employer and an employee. It must always be concluded

písemně a vyhotovuje se obvykle ve dvou ↓**stejnopisech**: pro zaměstnavatele a zaměstnance. Jestliže byla pracovní smlouva uzavřena jen ústně, avšak zaměstnanec na jejím základě začal pro zaměstnavatele vykonávat práci, nelze se dovolat její neplatnosti. Každá uzavřená pracovní smlouva musí obsahovat alespoň tyto náležitosti:
1. druh práce, kterou má zaměstnanec vykonávat;
2. místo či místa výkonu práce;
3. den nástupu do práce (tímto dnem vzniká pracovní poměr).
Náležitosti pracovní smlouvy a z ní vyplývající povinnosti pro zaměstnavatele a zaměstnance upravuje ↓**zákoník práce**.

in writing and is commonly drawn up in two copies, one for the employer and one for the employee. Where an employment contract has only been made orally, but the employee has started doing work for the employer, invalidity of the contract cannot be sought. Every employment contract must include, at least, the following information:
1. type of work done by the employee
2. place or places of work
3. date of comencement of work (the employment relationship is established on this date)
The required elements of an employment contract and the resulting obligations of employers and employees are governed by the Labour Code.

příkazní smlouva

mandatum, dříve také *mandátní smlouva*: druh smlouvy podle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Jejím uzavřením se ↑**příkazník** (mandatář) zavazuje, že pro ↑**příkazce** (mandanta) obstará nějakou záležitost. Pokud by někdo obstaral cizí záležitost bez uzavření této smlouvy, šlo by o tzv. nepřikázané jednatelství. Příkazník může pracovat za odměnu, je-li předem dohodnuta nebo pokud je zejména vzhledem k jeho povolání obvyklá, jinak svou činnost vykonává bezplatně.

agency agreement

a type of contract according to Act No. 89/2012, the Civil Code, whereby the agent undertakes to procure a thing or perform an activity for the principal. Procuring a thing or perforing an activity for snother person without concluding this agreement constitutes agency without mandate. The agent may perform such activities for remuneration if it is agreed beforehand or if it is customary practice in his/her profession; otherwise he/she carries out the activity free of charge.

smlouva o dílo

druh smlouvy podle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Jejím uzavřením vzniká závazkový poměr, jehož předmětem je obvykle zhotovení, údržba, oprava nebo úprava určité věci případně jiné činnosti s předem definovaným výsledkem. Smluvní strany se nazývají jako „zhotovitel“ a „objednatel.“ Zhotovitel se zavazuje

contract for work

a type of contract under Act No.89/2012, the Civil Code. Typically, the conclusion of this type of agreement establishes an obligation to produce, maintain, repair or modify a thing, or to perform other activities with a pre-defined result. The parties to the contract are the contractor and the client. The contractor undertakes to perform,

na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele provést dílo. Objednatel se zavazuje dílo převzít a zaplatit předem smluvenou cenu.

at his/her expense and risk, certain work for the client, and the client undertakes to accept the work and to pay the agreed price.

SŇATEK

sňatek

uzavření manželství mezi mužem a ženou

marriage/wedding (ceremony)

marriage between a man and a woman

církevní sňatek

forma ↑**sňatku**, která probíhá zpravidla v náboženské instituci (např. kostel). Oddávajícím je kněz č jiný pověřený představitel církve. Církevní sňatek je v ČR úředně platným sňatkem od roku 1992.

church/religious wedding

form of marriage solemnised usually in a religious institution (e.g., a church) by a priest or other authorised church representative. In the Czech Republic, religious wedding has been an official and valid form of marriage since 1992

občanský sňatek

civilní sňatek: forma ↑**sňatku**, která probíhá před představitelem státu, nikoli církve. V ČR probíhá prohlášení muže a ženy o tom, že spolu vstupují do manželství, před ↑**obecním úřadem**, který je pověřen vést ↑**matriku**.

civil marriage

form of marriage entered into before a representative of the state, rather than of a religious institution. In the Czech Republic, the declaration of the bride and groom that they are entering into marriage takes place before the municipal authority authorised to maintain the civil register

účelový sňatek

účelové ↑manželství

SOCIÁLNÍ

sociální exkluze

↓sociální vyloučení

social exclusion

sociální pedagog

odborný pracovník; absolvent vysokoškolského studia v oboru ↓**sociální pedagogika**. Zabývá se teoreticky i prakticky podporou

social pedagogist

a professional holding a university degree in social pedagogy. A social pedagogist deals, both theoretically and practically, with

osob v sociálních aspektech výchovy, vzdělávání, vývoje osobnosti, socializace a dal. Může působit v širokém spektru institucí (školy, **sociální ↑služby**, **nestátní nezisková ↑organizace** aj.).

the social aspects of education, personality development, socialisation, etc. Social pedagogists may work in a wide range of settings (schools, social services, non-governmental organisations, etc.).

sociální pedagogika

1. Český pedagogický slovník: aplikovaná pedagogická disciplína, zabývající se širokým okruhem problémů spjatých s výchovným působením na rizikové a sociálně znevýhodněné skupiny mládeže a dospělých.
2. Pedagogická encyklopedie: transdisciplinární obor zabývající se vztahem prostředí a výchovy. Sociální pedagogika pomáhá optimalizovat a usměrňovat životní situace a procesy, a to s akcentem na vnitřní potenciál člověka a jeho aktivitu.

social pedagogy

1. an applied pedagogical discipline dealing with a range of issues related to education of disadvantaged and vulnerable youth and adults (Source: Český pedagogický slovník [Czech Dictionary of Pedagogy]).
2. a transdisciplinary field dealing with the relationship between education and environment. Social pedagogy helps optimise and regulate life situations and processes, placing an emphasis on a person's inner potential and own activity (Source: Pedagogická encyklopedie [Encyclopedia of Pedagogy]).

sociální práce

profesionální aktivita (pomáhající činnost), postavená na koncepci lidských práv a sociální spravedlnosti. Jejím cílem je pomáhat jednotlivcům, skupinám či komunitám zlepšit nebo obnovit jejich schopnost sociálního fungování (tj. zvyšovat nebo stabilizovat kvalitu života lidí, u kterých je tato kvalita ohrožena nebo omezena). Sociální práce je v ČR profesí regulovanou (**↑regulované povolání**) podle **↓zákona o sociálních službách**. Může být vykonávána pouze kvalifikovanými odborníky (**sociální ↑pracovník**, **↑psycholog**, **↑právník**, **pedagogický ↑pracovník** a dal.).

social work

professional activity (a helping profession), based on the concepts of human rights and social justice. Its purpose is to help individuals, groups and communities to enhance or restore their social functioning (i.e. to improve or stabilise people's quality of life where it is at risk). In the Czech Republic, social work is a regulated profession under the Social Services Act. It may only be carried out by qualified professionals (social workers, psychologists, lawyers, educators, et al.).

sociální tlumočník

komunitní ↓tlumočník

sociální vyloučení

sociální exkluze: proces, kterým jsou jednotlivci i celé skupiny osob zbavováni přístupu ke zdrojům nezbytným pro zapojení se do sociálních, ekonomických a politických aktivit společnosti jako celku. Proces sociálního vyloučení je primárně důsledkem chudoby a nízkých příjmů, přispívají k němu však také další faktory, jako je ↑**diskriminace**, nízké vzdělání či špatné životní podmínky. Sociálně vyloučení jsou odříznuti od institucí a služeb, sociálních sítí a vzdělávacích příležitostí. Projevem sociálního vyloučení je tedy například dlouhodobá ↑**nezaměstnanost**, závislost na **sociálních** ↑**dávkách**, život v prostorově vyloučených částech obcí – ghettech, nízká kvalifikace, špatný zdravotní stav, rozpad rodin či ztráta sebeúcty.

social exclusion

process whereby individuals or groups are deprived of access to the resources necessary for their full inclusion into the social, economic and political activities of the society as a whole. The process of social exclusion primarily results from poverty and low income, but there are other factors as well, such as discrimination, low education and poor living conditions. The socially excluded are cut off from institutions and services, social networks and educational opportunities. Hence social exclusion may manifest itself, for example, in longterm unemployment, dependence on social benefits, life in geographically excluded areas of municipalities (ghettos), low qualification, poor health, disintegration of families, and loss of self-respect.

osoby ohrožené sociálním vyloučením

osoby spadající do kategorie zranitelných skupin obyvatelstva či osoby v nepříznivé sociální situaci. Obecně jsou sociálním vyloučením ohroženy zejm.: osoby opouštějící ↑**ochrannou výchovu** a ↓**ústavní výchovu**; osoby propuštěné z výkonu ↓**trestu odnětí svobody**; osoby, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby; osoby, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností; osoby bez přístřeší (↑**bezdomovec**); osoby s extrémním zadlužením; dlouhodobě nezaměstnaní; osoby se závislostmi a osoby ohrožené ↑**domácím násilím**; osoby se zdravotním postižením, osamělé osoby v seniorském věku a dal.

persons at risk of social exclusion

members of the so-called vulnerable population groups or persons in unfavourable social situation. Typically, concerns the persons who are leaving protective and institutional care; persons who have served a prison sentence; persons whose rights and interests are endangered by another person's criminal activity; persons whose lifestyles may lead to conflict with society at large; homeless persons; persons in extreme debt; persons unemployed for a long time; persons with addictions; persons in danger of domestic violence; persons with disability, lonely seniors etc.

somatopedie

podobor ↓**speciální pedagogiky**; zabývá se teoreticky i prakticky výchovou, vzděláváním, rozvojem a přípravou na profesní

somatopedia

subcategory of special-needs pedagogy; deals with the theory and practice of upbringing, education, development, career

a společenské uplatnění u osob s:
1. vrozeným či získaným tělesným postižením;
2. chronickým onemocněním;
3. zdravotním oslabením.

training, and social participation of persons with:
1. inborn or acquired physical disability
2. chronic disease
3. health impairment

SOUD

soud

nezávislý státní ↑**orgán** vykonávající soudní moc. Poskytuje ochranu porušeným nebo ohroženým právům či jiným ↓**zákonem** chráněným zájmům a pouze on rozhoduje o vině a trestu za trestné činy. Dělí se na soudy obecné (**Nejvyšší** ↓**soud**, **vrchní** ↓**soudy**, **krajské** ↓**soudy**, okresní soudy) a zvláštní soudy (**Nejvyšší správní** ↓**soud**, **Ústavní** ↓**soud**).

court

independent state body exercising judicial power. Courts protect breached or endangered rights or other legally protected interests, and only courts may decide on guilt and punishment for crimes. They are divided into general courts (Supreme Court, high courts, regional courts, district courts) and special courts (Supreme Administrative Court, Constitutional Court).

krajský soud

rozhoduje ve druhém stupni o řádných opravných prostředcích proti ↑**rozhodnutím okresních** ↓**soudů** a je mu svěřena rozsáhlá specializovaná prvoinstanční agenda, např. rozhodování v některých obchodních věcech, v **insolvenčním** ↑**řízení**, autorskoprávních sporech a ve sporech o ochranu osobnosti nebo o nejzávažnějších trestných činech. Druhým stupněm jsou pak ↓**soudy vrchní**.

regional court

second-instance court deciding on ordinary remedies against decisions of district courts. Regional courts are further assigned an extensive specialized first-instance agenda, such as deciding in certain commercial matters, in insolvency proceedings, in copyright disputes and in disputes on the protection of personal rights, or deciding on the most serious crimes. In such cases, high courts are the courts of second instance.

Nejvyšší soud

základem činnosti Nejvyššího soudu je rozhodování o mimořádných opravných prostředcích proti ↑**rozhodnutím** soudů nižších stupňů – o ↑**dovoláních** a stížnostech pro porušení ↓**zákona**. Sjednocuje českou judikaturu. Vedle toho mu přísluší určitá speciální agenda – např. uznání rozhodnutí zahraničních soudů. Sídlí v Brně.

Supreme Court

professional activity (a helping profession), based on the concepts of human rights and social justice. Its purpose is to help individuals, groups and communities to enhance or restore their social functioning (i.e. to improve or stabilise people's quality of life where it is at risk). In the Czech Republic, social work is a regulated profession under the Social Services Act. It may only be

carried out by qualified professionals (such as social workers, psychologists, lawyers, educators, et al.).

Nejvyšší správní soud

zabývá se agendou správního soudnictví (**kasační** ↓**stížnosti**, případy nečinnosti **správního** ↑**orgánu**, napadení voleb, rozpuštění politických subjektů, pozastavení nebo znovuobnovení jejich činnosti, rozhodování kompetenčních sporů mezi orgány **veřejné** ↓**správy** atd.). Představuje také kárný soud pro řízení ve věcech soudců, **státních** ↓**zástupců** a soudních exekutorů. Sídlí v Brně.

Supreme Administrative Court

deals with the administrative judiciary agenda: cassation complaints, cases of inactivity of administrative authorities, contesting of elections, dissolution of political parties (or discontinuation or renewal of their activity), decision-making in competence disputes between public administration bodies, and other matters. Is also the disciplinary court for proceedings in matters concerning judges, public prosecutors and court executors. Based in Brno.

okresní soud

nejnižší článek českého soudnictví (v Praze na úrovni okresních soudů stojí soudy obvodní). Zabývají se civilními a méně závažnými trestními kauzami.

district court

the lowest level of the Czech judiciary (in Prague the corresponding term for the court of this level is 'obvodní soud'); deals with civil and non-serious criminal cases.

Ústavní soud

jeho základním posláním je garantovat ústavnost právního řádu a poskytovat ochranu základním (ústavním) právům **fyzických** ↑**osob** a **právnických** ↑**osob** na základě ústavního pořádku ČR, a to i proti ↑**rozhodnutím** obecných soudů, která by nebyla s ústavním pořádkem ČR v souladu (↓**ústava**)

constitutional court

its principal purpose is to guarantee compliance of the body of laws with the constitution and to protect the fundamental (constitutional) rights of natural persons and legal entities on the basis of the constitutional order of the Czech Republic, even against decisions of general courts that do not comply with the constitutional order of the Czech Republic

vrchní soud

rozhoduje o řádných opravných prostředcích proti ↑**rozhodnutím krajských** ↑**soudů** tam, kde tyto soudy rozhodují v prvním stupni. Zřízeny jsou dva: Vrchní soud v Praze a Vrchní soud v Olomouci.

high court

decides on ordinary remedies against decisions of regional courts where these courts decide in the first instance. There are two high courts: the High Court in Prague and the High Court in Olomouc.

SOUDNÍ

soudní

court, judicial

náklady soudního řízení

soudní výdaje: **náklady** ↑**řízení** účastníka, které zahrnují soudní ↑**poplatek** (hradí ↓**žalobce**) a náklady právního zastoupení podle advokátního (↑**advokát**) tarifu

legal costs, legal expenses

costs of proceedings for the party (parties) involved, which include the court fee (paid by the plaintiff) and the costs of legal representation according to the attorney's tariff

soudní překlad

úřední překlad, překlad s kulatým razítkem: typ překladu dokumentu, který vyžadují zejména úřady (české i zahraniční) a jiné instituce. Musí jej **dělat soudní** ↓**tlumočník** (www.kstcr.cz).

certified translation

also-called official translation, or translation with a round stamp; the type of translation of a document required by various authorities (Czech and foreign) and institutions. Must be performed by a court translator (www.kstcr.cz).

soudní překladatel

↑**regulované povolání**: soudní překladatel provádí překladatelské úkony v jazyce (vč. komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých vycházejících z českého jazyka), pro který má oprávnění vykonávat překladatelskou činnost a to před orgány veřejné moci (↑**ministerstvo**, **krajský** ↓**úřad** či **obecní** ↓**úřad**, ↑**soud**, **obecní** ↑**policie**, **státní** ↑**policie** adal.), a dále vyhotovuje ↑**soudní překlady** cizojazyčných dokumentů, které jsou vyžadovány podle jiných právních předpisů (např. diplomu o dosaženém vzdělání v zahraničí pro řízení o ↑**nostrifikaci**, překlad **rodného** ↑**listu** či **oddacího** ↑**listu** pro získání povolení k pobytu za účelem společného soužití rodiny atd.). Soudním překladatelem může být pouze **fyzická** ↑**osoba**, která splní požadavky stanovené v zák. č. 354/2019 Sb., *o* soudních tlumočnících a soudních překladatelích a ve vyhlášce č. 506/2020 Sb., o výkonu tlumočnické a překladatelské činnosti a která byla na

certified translator

a regulated profession; a certified translator performs translation acts in the language (including communication systems based on the Czech language and used by deaf and deaf-blind persons) he/she is certified for, in proceedings before public authorities (ministries, regional and municipal authorities, courts, municipal and national police, etc.), and provides certified translations of foreign-language documents required under other legal regulations (e.g. translations of certificates and diplomas for the purposes of recognition of foreign education, translations of birth certificates and marriage certificates for residence permit applications for the purpose of family reunification, etc.). Only a natural person can become a certified translator, and he/she has to fulfil the requirements defined in Act No. 345/2019 Sb., regulating certified translators and certified interpreters, and in Regulation No. 506/2020 Sb., regulating the activity of certified translators and interpreters. Then,

základě splnění vstupní zkoušky a podané žádosti zapsána na seznam soudních tlumočníků a překladatelů a získala k této činnosti oprávnění vydané Ministerstvem spravedlnosti. Podrobné informace spolu se seznamem soudních tlumočníků a překladatelů jsou dostupné na webu: https://tlumocnici.justice.cz/ a https://www.kstcr.cz/cz.

after filing an application and passing an admission examination, he/she is granted an authorisation by the Ministry of Justice and is added to the official list of certified translators and interpreters. Detailed information, along with a list of certified translators and interpreters, is available at https://tlumocnici.justice.cz/ and https://www.kstcr.cz/cz

soudní přezkum rozhodnutí správního orgánu

přezkum rozhodnutí vydaného **správním** ↑**orgánem**, prostřednictvím příslušného správního soudu (↑**správní soudnictví**) poté, co účastník řízení vyčerpal všechny přípustné ↑**opravné prostředky**.
V rámci soudního přezkumu lze podat:
1. žalobu proti rozhodnutí správního orgánu;
2. ↓**žalobu proti nečinnosti**;
3. žalobu proti nezákonnému zásahu, pokynu nebo donucení správního orgánu.
Opravným prostředkem proti zamítavému rozhodnutí správního soudu je **kasační** ↓**stížnost**.

judicial review of an administrative decision

review of a decision issued by an administrative body through a corresponding administrative court (see: administrative justice); applicable only after all available forms of remedy have been exhausted.
Judicial review may be requested in form of:
1. action against a decision of an administrative body
2. action against failure to act
3. action against illegal intervention, instruction or enforcement by an administrative body
Remedy applicable against a negative decision of an administrative court is the cassation complaint.

soudní znalec

zpracovává znalecké ↑**posudky** především pro ↑**soudy**. Do funkce jej pro konkrétní specializaci jmenuje ministr spravedlnosti. Seznam jmenovaných znalců naleznete na portálu ↑**MS** www.justice.cz.

certified expert

prepares expert reports, usually for courts. Appointed by the Minister of Justice for a particular field. A list of appointed experts may be found on the website of the Ministry of Justice (www.justice.cz).

speciálně-pedagogické centrum

SPC: druh ↓**školského poradenského zařízení** podle vyhlášky č. 72/2005 Sb., poskytuje odborné poradenské služby v psychologické, speciálně-pedagogické a sociální oblasti. Služby jsou poskytovány:
1. žákům a studentům s tělesným,

special-needs education centre

(Czech abbreviation: SPC); a type of educational counselling facility established in accordance with Decree No. 72/2005 Sb.; provides specialist counselling services in the field of psychology, special-needs pedagogy, and social work. The services are

sluchovým, zrakovým nebo mentálním postižením, a dále žákům a studentům s vadami řeči či s ↑**poruchou autistického spektra**
2. učitelům na školách, do jejichž třídy docházejí žáci a studenti s tělesným nebo zdravotním postižením. SPC vykonává svou činnost ambulantně na pracovišti centra. Při své činnosti spolupracuje s dalšími školskými poradenskými zařízeními a se ↓**školními poradenskými pracovišti**.

available to:
1. pupils and students with bodily, hearing, vision, or mental impairment, to pupils and students with speech impediments or with autism spectrum disorders
2. school teachers whose classes include pupils or students with disability or health impairment
The services are provided on the premises of the centre in outpatient form. Cooperates with other educational counselling facilities and with in-school counselling departments.

---

speciální pedagog

pedagogický ↑**pracovník**; absolvent magisterského studia v oboru ↓**speciální pedagogika**. Zabývá se pedagogickou, diagnostickou, terapeutickou, logopedickou a poradenskou činností ve vztahu k osobám se ↓**speciálními vzdělávacími potřebami**. V rámci své činnosti speciální pedagog vyhodnocuje nápravné, reedukační a kompenzační postupy. Speciální pedagog působí obvykle:
1. na školách (↓**školní speciální pedagog**);
2. ve školských poradenských zařízeních (↑**pedagogicko-psychologická poradna**, ↑**speciálně-pedagogické centrum**);
3. ve výchovných zařízeních (↓**střediska výchovné péče**, ↑**diagnostický ústav**, výchovný ústav);
4. v **sociálních** ↑**službách** (sociální služby uvedené v zák. č. 108/2008 a dal.).

special-needs teacher

a member of pedagogical staff; holder of master degree in special needs pedagogy. Specializes in pedagogical, diagnostic, therapeutical, logopedical and counselling activities focused on persons with special educational needs. Also involved in assessment of corrective, re-educational and compensational methods. Typically, works at:

1. schools (in-school special-needs teacher)
2. educational counselling facilities (pedagogical psychological counselling centre, special-needs education centres)
3. institutional care facilities (educational care centres, diagnostic centres for high risk children, educational institutes)
4. social services (social services defined by Act No. 108/2008 et al.).

---

speciální pedagogika

pedagogická disciplína, která teoreticky i prakticky řeší problémy výchovy a vzdělávání osob znevýhodněných v důsledku zdravotního, mentálního či kombinovaného postižení a nebo sociokulturních vlivů. Podobory speciální pedagogiky (tzv. pedie) tvoří:
1. ↑**somatopedie**;
2. ↓**tyflopedie**;

special-needs pedagogy

a discipline of pedagogy; deals with the theoretical and practical aspects of guidance and education of persons disadvantaged due to health, mental, or combined impairment and/or sociocultural influences. Its sub-categories (so-called 'pedias') include:
1. somatopedia
2. tyflopedia

3. surdopedie;
4. psychopedie;
5. ↑**logopedie**;
6. ↑**etopedie**;
7. speciální pedagogika osob s dílčími nedostatky;
8. speciální pedagogika osob s kombinovaným postižením.

3. surdopedia
4. psychopedia
5. logopedia
6. etopedia
7. special-needs pedagogy for persons with partial impairment
8. special-needs pedagogy for persons with combined impairment

speciální vzdělávací potřeby

SVP; dítě, žák a student se speciálními vzdělávacími potřebami: označení pro stav, v němž osoba, která se vzdělává (obvykle na **základní**, **střední**, **vyšší odborné** či **vysoké** ↓**škole**), potřebuje poskytnutí ↑**podpůrných opatření**, která směřují k naplnění jejích vzdělávacích možností či k uplatnění a užívání jejích práv na rovnoprávném základě s ostatními (zejm. nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách, které odpovídají zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám žáka, a které těmto žákům bezplatně poskytuje škola a školské zařízení).

special educational needs

(Czech abbreviation: SVP); a child, pupil or student with special educational needs: a term referring to a situation when a person undergoing education (typically at a primary, secondary, higher vocational or higher education institution) requires pedagogical support in order to achieve his/her educational maximum, to fulfil his/her career potential, and to be able to draw on his/her rights on the basis of equity. Typically, requires modifications in educational and counselling services, with regard to the pupil's health, cultural environment or other living conditions. The support is provided free-of-charge by the school and other educational and counselling institutions.

SPIS

spis

↑**listina** s úředním záznamem. Zakládá a vede se o průběhu **správního** ↑**řízení** nebo **soudního** ↑**řízení**. Je označen spisovou značkou a obsahuje seznam spisového materiálu – tj. soupis všech svých součástí (podání, ↑**protokoly**, záznamy, písemná vyhotovení ↑**rozhodnutí** a jiných úkonů správního nebo soudního ↑**orgánu**), včetně příloh, s určením data, kdy byly do spisu vloženy.

file

document containing an official record. Files are used to record the course of administrative or judicial proceedings. Every file is labeled with a file number and contains a list of all documents lodged in the file (submissions, protocols, records, copies of decisions and other acts performed by the administrative or court bodies), including appendices, marked with the date they were lodged in the file.

nahlížení do spisu

účastníci ↑**řízení** a jejich ↓**zástupci** mají dle správního řádu právo nahlížet do ↑**spisu**, pořizovat si za úplatu kopie, a to i v případě, že ↑**rozhodnutí** ve věci již nabylo ↑**právní moci**. Spis musí obsahovat seznam všech dokumentů a o nahlížení se sepisuje ↑**protokol**. Pokud informacím ze spisu nerozumíte, doporučujeme jeho ofocení a následnou právní konzultaci, např. v **nestátní neziskové** ↑**organizaci**.

search in a file

under the Administrative Procedure Code, parties to proceedings and their representatives are entitled to search in the file and make copies (for a fee), even in cases where the decision in the case is in effect. The file must contain a list of all documents contained in it, and a protocol on the search is drawn up. If you do not understand the information contained in a file, we recommend making photocopies and seeking legal advice from e.g., a non-governmental non-profit organisation.

---

splátka

částka spláceného dluhu

instalment

one of a number of payments made regularly in order to repay a debt

---

splátkový kalendář

dokument uzavřený mezi věřitelem a dlužníkem, stanovující, kdy a v jaké výši bude dlužník splácet svůj dluh. Nedodržení splátkového kalendáře je obvykle spojeno se ↑**sankcemi** (↑**penále**). Uzavřením splátkového kalendáře dlužník svůj dluh uznává.

payment schedule, repayment plan

document agreed between a creditor and a debtor defining when and in what amounts the debtor will repay his/her debt. Failure to comply with a payment schedule is commonly linked with sanctions (late payment penalty). By executing a payment schedule, the debtor acknowledges his/her debt.

---

společenství vlastníků jednotek

SVJ: **právnická** ↑**osoba** založená vlastníky bytových či nebytových jednotek domu, za účelem zajišťování správy domu a pozemku. Orgány SVJ tvoří shromáždění a výbor. Založení, činnost či zrušení SVJ upravuje § 1194 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

unit owners' association

a legal entity established by owners of residential or non-residential units of a house for the purpose of administration and maintenance of the house and property. Consists of an assembly and a committee. Establishment, activity and termination is regulated by section 1194 et al. of Act No. č. 89/2012 Sb., Civil Code.

---

společná domácnost

pojem užívaný zejm. v souvislosti s žádostmi a výplatou testovaných **nepojistných sociálních** ↑**dávek** (např. ↑**porodné**, ↑**přídavek na dítě**, ↑**příspěvek na bydlení**, ↑**příspěvek na živobytí**, ↑**doplatek na bydlení**, či **mimořádná okamžitá** ↑**pomoc**). Společnou domácností se rozumí soužití dvou nebo více **fyzických** ↑**osob**, které spolu žijí trvale, a které společně uhrazují náklady na své potřeby (např. náklady na bydlení, stravu apod.). V souvislosti s pobytem cizinců na území ČR se pojem používá také pro doložení dostatečných ↑**prostředků k pobytu** (např. za účelem získání či prodloužení žádosti o ↓**vízum nad 90 dnů** či k **dlouhodobému** ↑**pobytu**).

common household

a term associated especially with applications for and payment of the tested non-insurance social benefits (e.g., birth allowance, child benefit, housing benefit, living supplement, additional housing allowance, or extraordinary immediate assistance). Refers to cohabitation of two or more natural persons who live together on permanent basis and pay together for their needs (housing, food etc.). With regard to foreign nationals, also applies to the proof of funds for residence (e.g., in applications for obtaining or extending the visa for a stay of over 90 days or for long-term residence).

SPOLEČNOST

společnost

society

akciová společnost

a. s.: obchodní **kapitálová** ↓**společnost**, jejíž kapitál je rozdělen na stejné podíly, obchodovatelné akcie. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář neručí za závazky společnosti. ↑**Firma** společnosti musí obsahovat označení „akciová společnost“ nebo zkratku „akc. spol.“ nebo zkratku „a. s.“. Od 1. ledna 2014 je akciová společnost v ČR upravena ↓**zákonem** č. 90/2012 Sb., o **obchodních** ↑**korporacích**.

joint stock company

limited company whose capital is divided into equal negotiable shares. The company is liable for any breach of its obligations to the extent of all its assets. The shareholders are not liable for the company's obligations. The trade name of the company must contain the designation 'akciová společnost' (joint stock company) or its abbreviation 'akc. spol.' or 'a.s.'. As of 1. 1. 2014, joint stock companies are regulated by Act No. 90/2012 Sb., the Business Corporations Act).

kapitálová společnost

společnost, jejíž podstatou je majetková účast společníků (vlastnictví obchodních podílů, akcií) a oddělení osobního majetku společníků od majetku společnosti, nízké

limited company

company based on the partners' property interests (ownership interests, shares) and separation of the partners' personal property from the company's assets;

riziko ručení společníků za závazky společnosti. Patří sem **akciová** ↑**společnost** a ↓**společnost s ručením omezeným**.

the partners' liability for the company's obligations entails low risk. Limited companies include joint stock companies (akciová společnost) and limited liability companies (společnost s ručením omezeným).

komanditní společnost

právnická ↑**osoba**, kterou ↓**zákon** o **obchodních** ↑**korporacích** řadí mezi osobní ↑**obchodní společnosti**. Zakládá se společenskou smlouvou (vždy minimálně dva zakladatelé) v písemné formě s **úředně ověřenými** ↑**podpisy**. Jeden nebo více společníků ručí za závazky společnosti do výše svého nesplaceného vkladu zapsaného v ↑**obchodním rejstříku** (komanditisté) a jeden nebo více společníků celým svým majetkem (komplementáři). Může být založena za účelem ↑**podnikání** nebo za účelem správy vlastního majetku.

limited partnership (company)

legal entity classified as an unlimited company by the Business Corporations Act. Established by a memorandum of association (signed always by at least two founders) with officially certified signatures. One or more of the partners are liable for the company's obligations up to the amount of their outstanding contributions registered in the Commercial Register (limited partners), and one or more of the partners are liable to the extent of all their assets (general partners). May be established for business purposes or for the purpose of managing assets owned by the partners.

občanská společnost

abstraktní pojem, zahrnující veškeré organizace, sdružující občany na dobrovolné bázi. Vymezit ji lze také jako organizované aktivity občanů, které nejsou spojeny se státními strukturami nebo komerčními organizacemi. Pod pojem občanská společnost se řadí zejm.:
1. **nestátní neziskové** ↑**organizace**;
2. zájmové skupiny;
3. obchodní sdružení;
4. náboženské organizace;
5. některá profesní sdružení, aj.
Občanská společnost tvoří nedílnou součást demokratického politického uspořádání.

civil society

abstract term encompassing all organisations which bring together citizens on voluntary basis. Also can be defined as the organised activities of citizens which are not connected with the government or with commercial interests. Typically includes:
1. non-government non-profit organisations (NGOs, NNOs)
2. leisure activity groups
3. trade associations
4. churches
5. some professional associations etc.
Forms an essential part of a functioning democracy.

obecně prospěšná společnost

o.p. s.: jedna z právních forem **nestátních neziskových** ↑**organizací** v České republice. Činnost obecně prospěšných společností byla upravena zák. č. 248/1995 Sb., který však byl k 31. 12. 2013 zrušen a od 1. 1. 2014 nahrazen zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

public benefit (benevolent) society/social purpose society

(Czech abbreviation: o.p.s.); in Czech abbreviated as, o. p. s.: one of the legal forms of non-governmental non-profit organisations in the Czech Republic. Formerly regulated by Act No. 248/1995 Sb., which was abolished on 31. 12. 2013 and replaced by Act No. 89/2012 Sb., Civil Code, entering force on 1. 1. 2014.

společnost s ručením omezeným

s. r. o.: nejpoužívanější forma ↑**obchodní společnosti** v ČR. Upravuje ji ↓**zákon** č. 90/2012 Sb., o **obchodních** ↑**korporacích** a patří mezi kapitálové společnosti (**kapitálová** ↑**společnost**). Může ji založit jediný společník nebo více. Obchodní ↑**firma** společnosti musí obsahovat označení „společnost s ručením omezeným“ (nebo jako zkratky, s. r. o. či, spol. s r. o.). Minimální vklad společníka, a tudíž i minimální výše základního kapitálu společnosti, je 1 Kč. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Mezi hlavní ↑**orgány** patří ↓**valná hromada** a ↑**jednatelé** (**statutární** ↑**orgány** společnosti).

limited liability company

the most common form of business company in the Czech Republic, regulated by Act No. 90/2012 Sb., the Business Corporations Act; a limited company. May be established by one or more members. The trade name of the company must contain the designation 'společnost s ručením omezeným' (limited liability company) or its abbreviation – s. r. o. or spol. s r. o. The minimum contribution of a member and, therefore, the minimum amount of registered capital is CZK 1. The company is liable for breaching its obligations to the extent of all its assets. Its principal bodies include the general meeting and the executives (governing bodies of the company).

veřejná obchodní společnost

osobní ↑**obchodní společnost**, jejíž činnost upravuje ↓**zákon** o obchodních ↑**korporacích**. Podnikají v ní minimálně dvě osoby a za své závazky ručí celým svým majetkem, a to společně a nerozdílně.

unlimited company

business company whose activity is regulated by the Business Corporations Act. Must have at least two partners, who are liable jointly and severally for their obligations to the extent of all their assets.

spolek

1. obecně sdružení několika osob či skupina osob (např. dětský či školní spolek),
2. od 1. 1. 2014 označení pro zvláštní formu **právnické** ↑**osoby**, určené pro samosprávné a dobrovolné sdružení alespoň 3

society

1. in general: a union or a group of several persons; brings together e.g., children or people associated with a school)
2. since 1. 1. 2014 a term used for a special type of legal entity that is a self-governing

osob vedených společným zájmem. Účelem spolku může být buď sdílení jen vzájemných cílů (např. sportovní klub) nebo nějaká obecně prospěšná činnost (např. poskytování sociálních služeb, realizace vzdělávacích aktivit aj.). Právně upraven je v § 214 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Před rokem 2014 dle starého občanského zákoníku ↑**občanské sdružení**.

and voluntary association of at least three persons pursuing a common interest. The purpose of a society is either the sharing of mutual objectives (e.g., in case of a sports club) or a certain public benefit activity (e.g., the provision of social services). Governed by Sections 214–302 of the Civil Code. Known as a 'civic association' under the old Civil Code valid until 2014.

SPOŘENÍ

spoření — **savings**

stavební spoření — **building savings**

specifický druh spoření, který umožňuje naspořit částku na budoucí výstavbu, rekonstrukci nebo jiné stavební úpravy bytu či domu. Během spoření klient získává nejen pravidelný ↓**úrok** z naspořené částky, ale i příspěvek od státu (tzv. státní podpora). Státní podpora činí 10 % z ročního vkladu na spořící účet, nejvýše však 2 000 Kč ročně.

a special saving scheme used to save money for a future construction, reconstruction or other construction projects on a flat or house. In the course of saving, the client receives not only regular proportionate interest but also a government contribution (so-called state support). The state support is calculated as 10% of the yearly deposits; the maximum shall not exceed 2,000 CZK per year.

SPRÁVA

správa — **administration**

celní správa — **customs administration**

správní a bezpečnostní organizace podřízená ↑**MF**, jejímž úkolem je výběr ↑**cla** z dováženého zboží a kontrola jeho kvality, výběr některých ↑**daní** (např. spotřební a energetické daně) aj. Mobilní jednotky celní správy mají za úkol přímo v terénu provádět kontroly převáženého zboží.

administrative and security organisation subordinate to the Ministry of Finance, the task of which is to collect customs duties on imported goods and check the quality of such goods, as well as to collect certain taxes (e.g., excise duty and energy tax) etc. Mobile customs administration units may conduct spot checks of transported goods in the field.

Česká správa sociálního zabezpečení

ČSSZ: organizace podřízená ↑**Ministerstvu práce a sociálních věcí**. Největší finančně správní instituce v rámci celé státní správy ČR. Vykonává působnost v oblasti sociálního zabezpečení – zejm. výběr **sociálního** ↑**pojištění**, výplata ↑**dávek důchodového pojištění** (zák. č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění) a ↑**dávek nemocenského pojištění** (zák. č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění). Kompetence ČSSZ jsou upraveny zák. č. 582/1991 Sb. (podrobné informace jsou dostupné na www.cssz.cz).

Czech Social Security Administration

(Czech abbreviation: ČSSZ); organisation subordinate to the Ministry of Labour and Social Affairs. The largest financial administrative institution within the state administration system of the Czech Republic. Performs tasks in the field of social welfare – e.g., collects social security premiums, pays out pensions (Act No. 155/1995 Sb., on Pension Insurance) and sickness benefits (Act No. 187/2006 Sb., on Sickness Insurance). The competences are defined by Act No. 582/1991 Sb. (for detailed information see www.cssz.cz).

Finanční správa ČR

státní instituce spadající pod ↑**Ministerstvo financí**, která má na starosti správu ↑**daní**. Dělí se na Generální finanční ředitelství, Odvolací finanční ředitelství a jednotlivé krajské **finanční** ↓**úřady**.

Financial Administration of the Czech Republic

state institution subordinate to the Ministry of Finance, in charge of the administration of taxes answerable to the Ministry of Finance. Divided into the General Financial Directorate, Appellate Financial Directorate and separate regional tax offices.

okresní správy sociálního zabezpečení

District Social Security Administration Offices

territorial organisational units of the ČSSZ, administering social security in their respective regions

Pražská správa sociálního zabezpečení

PSSZ: územní pracoviště **České** ↑**správy sociálního zabezpečení** v hl. m. Praze

Prague Social Security Administration

(Czech abbreviation: PSSZ); the Prague branch of the Czech Social Security Administration

státní správa

činnost státu prostřednictvím těchto ↑**orgánů**: ústřední ↑**orgány státní správy** (ministerstva), územní orgány státní správy, ostatní státní orgány (např. státní fondy), jiné k tomu oprávněné subjekty

state administration

activities of the state carried out by the following bodies: central state administration bodies (ministries), territorial state administration bodies, other state bodies (e.g., state funds) and other authorised entities

(např. veřejná stráž). Rozlišujeme státní správu specializovanou (např. **finanční** ↓**úřad**) a všeobecnou (politickou) státní správu v přenesené působnosti, kterou vykonávají např. územní samosprávné celky (↑**samospráva**) prostřednictvím svých úřadů.

(e.g., public guards). Divides into specialised state administration (e.g., tax offices) and general (political) state administration with delegated powers, carried out e.g., by territorial self-governing units through their own agencies.

veřejná správa

správní činnost související s poskytováním veřejných služeb, řízením veřejných záležitostí na místní i centrální úrovni a zajišťováním záležitostí ve veřejném zájmu. Kromě této správní činnosti (např. vydávání správních aktů) bývají za veřejnou správu označovány též **správní** ↑**orgány**, které ji vykonávají, tedy především úřady. Je rozdělena na **státní** ↑**správu** a ↑**samosprávu**.

public administration

administrative activities related to the provision of public services, governance of public matters on the local and central level and to other matters of public interest. Apart from these administrative activities (for example issuing administrative acts), the term 'public administration' is generally also used to refer to the administrative bodies which perform them, primarily public offices. Public administration is divided into state administration and self-government.

Správa uprchlických zařízení MV ČR

SUZ: rozpočtová organizace ↑**Ministerstva vnitra** ČR, která je provozovatelem přijímacích, pobytových a integračních azylových středisek a zařízení pro ↓**zajištění** cizinců. Od roku 2009 poskytuje služby v ↑**Centrech na podporu integrace cizinců** (CPIC) ve většině ↑**krajů**. Od roku 2017 je dále SUZ ↑**Generálním poskytovatelem integračních služeb** (GPIS) pro osoby s uděleno **mezinárodní** ↑**ochranou** (podrobné informace o činnosti SUZ jsou dostupné na www.suz.cz).

Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

a budgetary organisation of the Ministry of the Interior of the Czech Republic responsible for reception, residential and integration asylum centres and facilities for the detention of foreigners. Since 2009, has also operated Foreign Nationals' Integration Support Centres in most regions (CPIC). Since 2017, has been the general provider of integration services (GPIS) to the holders of international protection (for detailed information on SUZ see www.suz.cz).

azylové zařízení Správy uprchlických zařízení MV ČR

hov. ↓uprchlický tábor*:* dělí se na přijímací a pobytová střediska pro ↓**žadatele o mezinárodní ochranu** a **i**ntegrační azylová

refugee facility of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

colloquial form: refugee camp; divided into the reception and residential centres for the

střediska pro ↑**azylanty** a osoby s **doplňkovou** ↓**ochranou** (↑**Správa uprchlických zařízení MV ČR**)

applicants for international protection, and the integration asylum centres for the holders of asylum or subsidiary protection (Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic)

integrační azylové středisko Správy uprchlických zařízení MV ČR

IAS: zařízení ↑**Správy uprchlických zařízení MV ČR**; slouží osobám, kterým byla přiznána **mezinárodní** ↑**ochrana** a které vstoupily do ↓**Státního integračního programu** a požádaly o dočasné ubytování v IAS. Doba strávená v IAS (max. 18 měsíců) slouží především k osvojení českého jazyka a získání samostatného bydlení a zaměstnání. Ubytování v IAS je zpoplatněno.

integration centre of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

(Czech abbreviation: IAS); a facility of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic; serves as accommodation for the new applicants for international protection who are undergoing the required entrance procedures (identification, initiation of the proceedings on granting international protection, introductory interview and social screening, compulsory health examination). The residents are not permitted to leave the reception centre. The centre provides accommodation, food, basic hygiene supplies, and medical care. The applicants are also offered social and psychological services and may engage in leisure activities, attend arts workshops etc. The Czech Republic has two reception centres: in the transit area of Václav Havel Airport Prague (formerly Ruzyně), and in Zastávka u Brna.

pobytové středisko Správy uprchlických zařízení MV ČR

PoS: zařízení ↑**Správy uprchlických zařízení MV ČR**; slouží k ubytování ↓**žadatelů o mezinárodní ochranu**, kteří prošli předepsanými vstupními procedurami v **přijímacím** ↓**středisku**, a to po dobu řízení ve věci jejich žádosti. Žadatelé mohou svobodně střediska opouštět nebo využít možnosti pobytu v soukromí (tj. zcela mimo pobytové středisko). Poskytované služby jsou obdobné jako v přijímacím středisku – důraz je kladen na sociální práci doplněnou o volnočasové aktivity. Zvláštní pozornost

residential centre of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic

(Czech abbreviation: PoS); a facility of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic; serves as accommodation for the applicants for international protection who have passed the required procedures in the reception centre and whose application is being processed. The applicants are free to leave the facility or even find private accommodation outside the facility. The services are similar to the reception centre – emphasis is placed

je věnována ohroženým skupinám, mezi které patří nezletilí žadatelé bez doprovodu, samotné ženy s dětmi, senioři, fyzicky, psychicky či sociálně handicapované osoby a oběti fyzického nebo psychického násilí.

on social work and leisure activities. Special attention is paid to vulnerable groups, such as unaccompanied minors, single women with children, seniors, persons with physical or psychological impairment, and victims of physical or psychological violence.

přijímací středisko Správy uprchlických zařízení MV ČR

PřS: zařízení ↑**Správy uprchlických zařízení MV ČR**; slouží k ubytování nově příchozích ↓**žadatelů o mezinárodní ochranu**, a to až do doby ukončení základních vstupních procedur (identifikace totožnosti, zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany, vstupní pohovor a sociální šetření, předepsaná vstupní zdravotní prohlídka). Přijímací středisko není možné volně opustit. Je zde poskytováno ubytování, strava, základní hygienické potřeby a lékařská péče. Žadatelé mají dále k dispozici sociální a psychologické služby a mohou se účastnit volnočasových aktivit, navštěvovat výtvarné dílny apod. V ČR fungují dvě přijímací střediska: v tranzitním prostoru mezinárodního letiště Václava Havla (dříve Ruzyně) a v Zastávce u Brna.

reception centre of the Refugee Facilities Administration

(Czech abbreviation: PřS); a facility of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior; serves as accommodation for the new applicants for international protection who are undergoing the required entrance procedures (identification, initiation of the proceedings on granting international protection, introductory interview and social screening, compulsory health examination).
The residents are not permitted to leave the reception centre. The centre provides accommodation, food, basic hygiene supplies, and medical care. The applicants are also offered social and psychological services and may engage in leisure activities, attend arts workshops etc. The Czech Republic has two reception centres: in the transit area of Václav Havel Airport Prague (formerly Ruzyně), and in Zastávka u Brna.

SPRÁVCE

správce

administrator

insolvenční správce

správce ustanovený ↑**soudem** v rámci **insolvenčního** ↑**řízení**. Musí mít ↑**oprávnění** k činnosti dle insolvenčního ↓**zákona**. Jeho úkolem je nakládání s majetkovou podstatou dlužníka a v případě konkursu

liquidator

appointed by a court during insolvency proceedings; must be fully authorised in accordance with the Insolvency Act. The task of the insolvency administrator is to dispose of the debtor's assets and, in cases

odpovědnost za zpeněžení majetku. Měl by také maximalizovat uspokojení pohledávek věřitelů.

of bankruptcy, to sell them. The insolvency administrator should also act to maximise the settlement of creditors' claims.

správce majetku

zajišťuje správu a údržbu majetku

property manager

ensures that property is managed and maintained

správce daně

správce ↑daně

správní soudnictví

druh výkonu soudní moci, v rámci níž soudy rozhodují zejména o ↓**žalobách** fyzických nebo právnických osob, které se domáhají ochrany před nezákonným ↑**rozhodnutím** nebo postupem orgánů veřejné moci. Ve správním soudnictví soudy dále rozhodují ve věcech volebních (vč. místního a krajského referenda), ve věcech politických stran a hnutí či o zrušení opatření obecné povahy (nebo jeho části) pro jeho rozpor se zákonem. Není-li zákonem stanoveno jinak, je k soudnímu přezkumu (↓**soudní přezkum rozhodnutí správního orgánu**) obvykle místně a věcně příslušný krajský soud. Řízení před správním soudem upravuje zák. č. 150/2002 Sb., soudní řád správní.

administrative justice

a branch of judicial power; decides mainly on the lawsuits filed by natural or legal entities, demanding protection against illegal decisions or course of actions of public authorities. Also decides on the matters related to elections (incl. local or regional referendums), matters related to political parties and initiatives, or on repealed public measures (full or in part) due to incompatibility with law. Unless the law stipulates otherwise, judicial reviews of the decisions issued by administrative bodies are performed by the regional court with the jurisdiction ratione loci and ratione materiae. The course of proceedings before administrative courts is regulated by Act No. 150/2002 Sb., Code on Administrative Justice.

staffing

opak ↑**bossingu**; skrytá či otevřená ↓**šikana** vedoucího zaměstnance ze strany podřízených pracovníků

staff-bullying

the opposite of bossing; illicit or explicit bullying of a superior worker by his or her subordinate workers.

Stanice technické kontroly

STK: provádí technické kontroly motorových (silničních) vozidel a vydává osvědčení o technické způsobilosti. Pracovníci STK

vehicle testing centre

(Czech abbreviation: STK); provides testing or motor vehicles and issues roadworthiness certificates. STK staff carry out mainly

provádějí nejčastěji technické prohlídky silničních vozidel (**technická** ↑**kontrola vozidel**), ale také další kontroly, jako například měření emisí či ověřování tachografů.

technical testing of motor vehicles but also other checks, e.g., measuring of emissions or tachograph checks.

STANOVISKO

stanovisko

kvalifikovaný výklad či názor, který vydávají ↑**orgány** hájící veřejné zájmy pro účely **správního** ↑**řízení**

opinion/standpoint/position

a qualified interpretation/opinion issued by bodies defending the public interest for the purposes of administrative proceedings

závazné stanovisko

úkon správního orgánu, který je závazný pro ↑**rozhodnutí** jiného správního orgánu (např. závazné stanovisko ke stavebnímu povolení)

binding opinion

an act of an administrative body which is binding for the decisions of another administrative body (e.g., a binding opinion with regard to a building permit)

stanovy

statut nebo organizační řád, který je základním vnitřním **právním** ↑**předpisem právnické** ↑**osoby**. Týká se zejména **akciových** ↑**společností**, ↑**družstev**, ↑**společenství vlastníků jednotek**, ↑**spolků** nebo politických stran, u kterých jsou stanovy důležitou podmínkou při registraci.

statutes/articles of association

statutes or organisation rules which constitute the fundamental internal legal regulation of legal entities. Applies primarily to joint stock companies, cooperatives, associations of unit owners, other associations, or political parties where statutes are an important prerequisite for registration.

starosta

název funkce osoby zvolené do čela obce (↑**obec**). Kompetence a činnost starosty upravuje žák. č. 128/2000 Sb., o obcích.

mayor

person elected as the head of a municipality

STÁTNÍ

státní integrační program

SIP: opatření ↑**Ministerstva vnitra ČR**, jejímž cílem je podpora integrace osob s udělenou **mezinárodní** ↑**ochranou**. Do programu mohou vstoupit osoby jimž byl udělen ↑**azyl** nebo **doplňková** ↑**ochrana**.

state integration programme

SIP: a measure adopted by the Ministry of the Interior of the Czech Republic; aimed at supporting the persons who have been granted international protection. Available to the holders of asylum or subsidiary

Program je koordinován ↑**Generálním poskytovatelem integračních služeb**, jímž je od roku 2017 ↑**Správa uprchlických zařízení MV ČR**. Služby poskytované v rámci SIP jsou přizpůsobovány individuálním potřebám každého klienta (jednotlivec či rodina) a jsou zaměřeny především na níže uvedené oblasti:
1. bydlení;
2. zaměstnání;
3. vzdělávání;
4. sociální zabezpečení a sociální péče;
5. zdravotní péče.

Na realizaci státního integračního programu se podílí také vybrané **nestátní neziskové** ↑**organizace**. Podpůrná doba činí max. 12 měsíců.
Oficiální web programu:
www.integracniprogram.cz

protection. Coordinated by the General provider of integration services, a post held since 2017 by the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. The services provided by SIP are tailored to the individual needs of clients (individuals or a families) and concern mainly the following areas:
1. accommodation
2. jobs
3. education
4. social security and social care
5. health care

The state integration programme is implemented with co-participation of selected non-governmental non-profit organisations. The support period may not exceed 12 months.
Official website of the programme:
www.integracniprogram.cz

státní jazyk

úřední ↑jazyk

státní zastupitelství

soustava státních úřadů zřízených podle zák. č. 283/1993 Sb., které jsou určeny k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených ↓**zákonem** do působnosti státního zastupitelství. Státní zastupitelství koná prostřednictvím **státních** ↓**zástupců**. Hlavní činnost spočívá v plnění role ↑**orgánu** veřejné ↓**žaloby** v **trestním** ↑**řízení**.

public prosecutor's office

a network of state authorities established by Act No. 283/1993 Sb. to represent the state in the protection of the public interest in matters entrusted by the law to the public prosecutor's office. The public prosecutor's office acts through state prosecutors. Its main role is to act as a public prosecution body in criminal proceedings.

STAV

stav

osobní stav

↑rodinný stav

stejnopis

jedno ze shodných vyhotovení ↑**prvopisu** nebo ↑**druhopisu**. Příkladem stejnopisu může být ↑**rozsudek** zasílaný ↑**soudem** účastníkům řízení nebo stejnopis školního vysvědčení či vysokoškolského diplomu apod.

copy

one or more identical reproductions of an original document or its duplicate. e.g., copies of a judgement sent by the court to both parties, or a duplicate of a school report or university diploma etc.

---

stipendijní řád

dokument vysoké školy nebo fakulty, upravující podmínky pro přiznání ↓**stipendia** studentům

scholarship rules

a document issued by a higher education institution or its faculty; regulates the conditions for granting scholarships to students

---

stipendium

peněžitá podpora pro studenty; cílem stipendijních programů je podpořit studenty v aktivitách souvisejících se studiem, a to na základě splnění určitých kritérií stanovených pro konkrétní stipendium, jedná se např. o studijní či tvůrčí výsledky. Podmínky pro přiznávání stipendií upravuje na vysokých školách ↑**stipendijní řád**.

scholarship

financial support to students; offered to encourage students in activities related to their studies. For different scholarships, applicants need to meet specific criteria, e.g., study results or creative output. At higher education institutions, the conditions for granting scholarships are stipulated by the scholarship rules.

STÍŽNOST

stížnost

complaint

kasační stížnost

mimořádný opravný ↑**prostředek** ve ↑**správním soudnictví**. Prostřednictvím kasační stížnosti lze napadnout ↑**rozhodnutí krajského** ↑**soudu**, které nabylo ↑**právní moci**. Může se jednat např. o zamítnutí ↓**žaloby** proti rozhodnutí správního orgánu či žaloby proti nezákonnému zásahu aj. Kasační stížností lze dále např. napadnout negativní rozhodnutí krajského soudu v řízení o **mezinárodní** ↑**ochraně**. O kasační stížnosti rozhoduje

cassation complaint

an extraordinary remedy applied in the administrative judiciary system. Used to contest decisions of a regional court after entering force. e.g., rejection of a lawsuit against an administrative body's decision, or a lawsuit against illegal intervention etc. Also used to contest a negative decision of a regional court in proceedings on international protection. Submitted to the Supreme Administrative Court (residing in Brno) which is authorised to quash the contested

Nejvyšší správní ↑soud (se sídlem v Brně), který může napadené rozhodnutí zrušit a vrátit k novému rozhodnutí krajskému soudu, případně může sám podle povahy věci vydat rozhodnutí.

decision and return it to the regional court for a new decision, or depending on the circumstances, issue its own decision.

ústavní stížnost

podává se k **Ústavnímu ↑soudu**, pokud se stěžovatel domnívá, že právoplatným ↑**rozhodnutím** nebo jiným zásahem veřejného ↑**orgánu** bylo porušeno ústavně zaručené základní lidské právo nebo svoboda. Stěžovatel musí být zastoupen v řízení ↑**advokátem**, přičemž ústavní stížnost lze podat teprve po vyčerpání všech ostatních opravných prostředků.

constitutional complaint

submitted to the Constitutional Court if the complainant believes that an effective decision, or other intervention of a public authority, violates a fundamental right or freedom guaranteed by the Constitution. In such proceedings, the complainant must be represented by an attorney-at-law. May be submitted only after all other forms of remedy have been exhausted.

střední odborné učiliště

SOU: druh **střední ↓školy** v ČR, navazuje na primární (ISCED-1) a nižší sekundární (ISCED-2) vzdělávání. Poskytuje střední vzdělání zakončené závěrečnou zkouškou. Délka studia činí zpravidla 2 až 3 roky. Absolventi získají **výuční ↑list**, (ISCED-3) a jsou kvalifikováni především pro výkon řemeslných a podobných povolání (též i dělnických). Pro získání maturitního vysvědčení je potřeba pokračovat v nástavbovém studiu zakončeném **maturitní ↓zkouškou**. Toto studium obvykle trvá další 2 roky.

secondary apprenticeship school

(Czech abbreviation: SOU); a type of secondary school; follows after the primary (ISCED-1) and lower secondary (ISCED-2) education. Provides secondary education completed by a final examination. The studies usually take 2 to 3 years. Graduates obtain apprenticeship certificate, (ISCED-3), which qualifies them to perform crafts and other manual jobs of technical or manufacturing nature. In order to obtain secondary leaving examination ('maturita'), the graduates need to complete a follow-up study programme and pass the leaving examination. The follow-up study programme usually takes 2 more years.

studentská kolej

ubytovací zařízení internátního typu, původně ve smyslu kláštera (např. Jezuitská kolej Klementinum). V dnešní době se obvykle jako kolej označuje celoroční ubytovna pro studenty vysokých škol. Součástí studentských kolejí bývají obvykle i stravovací zařízení (↑**menzy**).

student dormitory

accomodation facility, originally provided by monasteries (e.g., the Clementinum Jesuit dormitory). Today, the term is usually used for the accomodation facilities provided by higher education institutions, available throughout the whole year. Usually, provides food also and contains a cafeteria.

studijní obor	**field of study**
STUDIUM	
studium	**study/studies**
bakalářské studium **pregraduální ↓studium**; studium na **vysoké ↓škole**, zpravidla v délce 3 až 4 let**,** zaměřené na přípravu k výkonu ↑**povolání** a případně i ke studiu v navazujícím magisterském studijním programu. Po úspěšném složení státní závěrečné zkoušky a obhajobě bakalářské práce získá absolvent titul ↑**bakalář**.	**bachelor studies/undergraduate studies** undergraduate studies; a form of studies at a higher education institution, typically 3 to 4 years long, designed to prepare students for a specific profession or for a follow-up master study programme. Upon passing the state final examination and defending bachelor thesis, students obtain the title of 'bachelor' (Bc.).
doktorské studium **postgraduální ↓studium**: studium na vysoké škole univerzitního typu v délce 4 let (dříve i 3 let) podle individuálního studijního plánu a pod vedením školitele. Studium je zaměřeno na vědecké bádání a samostatnou tvůrčí činnost v oblasti výzkumu nebo vývoje nebo na samostatnou teoretickou a tvůrčí činnost v oblasti umění. Studium je ukončováno zpravidla **státní doktorskou ↓zkouškou** a obhajobou dizertační práce. Úspěšným absolventům je následně udělován akademický titul ↑**doktor filozofie**. Pro zápis do doktorského studia je podmínkou úspěšné absolvování **magisterského ↓studia** a splnění podmínek přijímacího řízení.	**PhD studies** postgraduate studies at a higher education institution of university type; typically 4 years long (formerly also 3), following an individual study plan and guided by a supervisor. The study is aimed at scientific research and independent creative activity in the field of research or development, or at independent theoretical and creative activity in the field of arts. The study is concluded by the state doctoral examination and defence of a PhD thesis. Successful graduates obtain the title of the 'doctor of philosophy'. PhD study programmes enrol students based on successful completion of master studies and upon compliance with the entrance procedure requirements.
prezenční studium forma studia, při které je vyžadována osobní přítomnost studentů při výuce. U jiného než vysokoškolského studia je též obdobné studium označováno jako denní studium či jako denní forma vzdělávání.	**full-time study** a form of study which requires personal presence in class. Except for tertiary education, this form of study is also referred to as 'daily study' or 'daily form of education'.

kombinované studium

forma studia, při němž student navštěvuje školu s nižší frekvencí než při prezenčním studiu; obvykle probíhá formou blokové výuky (de facto kombinace prezenčního studia a samostudia); nahradilo tzv. dálkové studium

combined study

a form of study which requires lower frequency of presence than full-time study; typically in form of en-block teaching (i.e. a combination of attendance in class and self-study); formerly referred to as 'distance study'

magisterské studium

pregraduální ↓**studium**; 1–3leté studium navazující na bakalářský studijní program nebo 4–6leté studium v případě samostatného studijního programu na **vysoké** ↓**škole**. Po úspěšném složení státní závěrečné zkoušky a obhajobě diplomové práce získá absolvent titul ↑**magistr**, zkráceně Mgr. uváděný před jménem. V případě uměleckých oborů se absolventům uděluje titul magistr umění (MgA.); v oblasti technických věd, ekonomie či zemědělství se absolventům uděluje titul ↑**inženýr** (Ing.); absolventům lékařských oborů se udělují akademické tituly: MUDr. (doktor medicíny), MVDr. (doktor veterinární medicíny), MDDr. (doktor zubního lékařství).

master studies

in the Czech context, considered undergraduate studies: 1–3 year long studies following a bachelor study programme, or 4–6 year long studies if taken as an independent study programme at a higher education institution. Upon passing the state final examination and defending a master thesis, students obtain the title of 'master' abbreviated as Mgr. and written before name. In arts study programmes, graduates obtain the title of 'master of arts' (MgA.), in technical study programmes, economy, and agriculture, graduates obtain the title of 'engineer', in medicine, graduates obtain the title of MUDr. (Doctor of Medicine), MDDr. (Doctor of Dental Medicine), or MVDr. (Doctor of Veterinary Medicine).

postgraduální studium

studium, které navazuje na ukončené vysokoškolské vzdělání v magisterském stupni. V České republice se pod tímto pojmem nejčastěji rozumí **doktorské** ↑**studium**.

postgraduate studies

study programmes following master studies. In the Czech Republic, the term usually refers to doctoral studies.

pregraduální studium

označení pro bakalářské a magisterské studium na vysokých školách

undergraduate studies

in the Czech context, a term covering the bachelor and master studies at higher education institutions

středisko výchovné péče

školské zařízení preventivní výchovné péče. Zajišťuje speciálně-pedagogické poradenství, psychologické poradenství a ↑**diagnostiku** u dětí s poruchami chování ve věku od 3 do 26 let, kterým nebyla nařízena ↓**ústavní výchova** nebo ↑**ochranná výchova**. Služby SVP jsou poskytovány ↑**ambulantní formou**, celodenní (stacionární) formou nebo prostřednictvím internátních (tj. pobytových) služeb. Při své práci pracovníci SVP spolupracují se zákonnými zástupci dětí, učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky ↓**školského poradenského zařízení** či ↓**školního poradenského pracoviště** či s příslušným ↑**orgánem sociálně-právní ochrany dětí**.

educational care centre

educational facility designed for preventive and guidance care. Provides special-needs pedagogical counselling, psychological counselling, and diagnostic assessment to the children with behaviour disorders aged 3 to 26 years, who have not been ordered institutional care or correctional upbringing. The service is provided in form of outpatient care, daily care (stationary), or residential (boarding school) care. The staff cooperates with the children's legal guardians, teachers and other members of pedagogical staff of the education counselling facility or in-school counselling department, or with the relevant body of the social and legal protection of children.

---

superlegalizace

vyšší ověření listin: ověření veřejné listiny (či listiny už jednou úředně ověřené ↑**apostilou**) **správním** ↑**orgánem** pro možnost jejího použití v zahraničí. Mezi listiny které jsou často předmětem superlegalizace patří např. **rodný** ↑**list**, **oddací** ↑**list** nebo doklad o dosaženém vzdělání a dal.).

(super)legalization

authentication of a public document (or a document already officially authenticated by an apostille) which needs to be used abroad. Typically, (super)legalisation is given to birth certificates, marriage certificates, diplomas and other similar documents.

---

surdopedie

podobor ↑**speciální pedagogiky**; zabývá se teoreticky i prakticky výchovou, vzděláváním, rozvojem osob se sluchovým postižením a snahou o jejich plné začlenění (sociální, pracovní) do společnosti.

surdopedia/deaf education

a sub-category of special-needs pedagogy; deals with the theoretical and practical aspects of guidance, education, and development of persons with hearing impairment, and helps their full integration (social, work) in society.

SUZ

↑**Správa uprchlických zařízení MV ČR**

SVÁTEK

svátek

den se zvláštním náboženským nebo společenským významem, který se pravidelně opakuje a slaví, často podle tradičního rituálu. Státem uznané svátky (tj. ↑**dny pracovního klidu**) jsou stanoveny v zák. č. 245/2000 Sb., o státních svátcích, o ostatních svátcích, o významných dnech a o dnech pracovního klidu. ↓Zaměstnanci mají v případě svátku, který připadne na pracovní den, nárok na náhradu mzdy.

(public) holiday

a day with a special religious or social significance which is regularly celebrated and often accompanied by a traditional ritual. Public holidays (i.e. days of rest) are defined by Act No. 245/2000 Sb. on National Holidays, Other Holidays, Significant Dates and Days of Rest. If a public holiday falls on a working day, employees are entitled to receive remuneration.

církevní svátek

den věnovaný památce světce nebo významné náboženské události, např. Vánoce – ↑**svátek** narození Ježíše Krista

religious holiday

a day dedicated to the memory of a saint or a significant religious event (e.g., Christmas – holiday celebrating the birth of Jesus Christ)

státní svátek

den, který má připomínat tradice, ušlechtilé cíle a dějinné zvraty, na nichž je budována česká státnost (např. 28. 10.–Den vzniku samostatného československého státu, 17. 11.–Den boje za svobodu a demokracii). Je dnem pracovního klidu (↑**den pracovního klidu)**.

national holiday

a day designated as an occasion for remembering the traditions, aspirations and historical events that form the basis of Czech statehood (e.g., 28 October – Day of the Establishment of an Independent Czecho-Slovak State; 17 November – the Struggle for Freedom and Democracy Day). Officially recognised as days of rest.

svědectví

výpověď, jejíž věrohodnost se zakládá na osobě ↓**svědka**. Důležité je zejména svědectví očitého svědka, který vypovídá o něčem, co sám viděl (tj. čeho byl přítomen). V českém trestním právu (§ 97 a násl. zák. č. 141/1961 Sb., o trestním řízení

testimony

a statement the credibility of which is dependent on a specific person, the witness. Testimonies of eyewitnesses reporting on events they personally saw (where they were present) are considered particularly important. Czech law (section 97 et al.

soudním) platí svědecká povinnost a trest za křivé svědectví (§ 345 a § 346 ↓**trestního zákoníku**).

Act No. 141/1961 Sb., on Legal Criminal Proceedings) stipulates a duty to testify and defines punishment for false testimony (perjury) (sections 345 and 346 Criminal Code).

svědek

osoba, která podává věrohodnou výpověď o nějaké závažné věci (např. v **přestupkovém** ↑**řízení** před **správním** ↑**orgánem**, či v **trestním** ↑**řízení** před ↑**soudem**). Důležitý je zejména očitý svědek, který vypovídá o něčem, co sám viděl, slyšel a podobně. Aby se důležité právní akty daly v budoucnosti potvrdit, vyžadují se i dnes svědkové například při svatbě, při závěti a podobně.

witness

a person who gives a credible testimony about a certain serious matter, typically before a court or administrative body. Witnesses are also required for marriage contracts, when drawing up wills etc.

SVÉPRÁVNOST

svéprávnost

způsobilost nabývat pro sebe vlastním právním jednáním práva a zavazovat se k povinnostem (právně jednat). Svéprávnosti se nikdo nemůže vzdát, ani zčásti. V odůvodněných případech ji může omezit soud (**omezení** ↓**svéprávnosti**).

legal capacity

capacity to act in a way which leads to gaining rights and undertaking obligations. Nobody may give up their legal capacity or its part. In certain cases, legal capacity may be restricted by court (restriction of legal capacity).

omezení svéprávnosti

dochází k ní pouze na základě rozhodnutí ↑**soudu** podle § 55 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, pokud osoba důsledkem trvalé ↑**duševní poruchy** není schopna právně jednat. Svéprávnosti nelze člověka zcela zbavit, běžné životní záležitosti může samostatně řešit i osoba s omezenou svéprávností. Soud vždy určí, do jaké míry svéprávnost člověka omezuje a současně osobě, jíž omezuje svéprávnost, určí opatrovníka. Svéprávnost lze omezit pouze na určenou dobu, nejdéle však na dobu 3 let.

restriction of legal capacity

is possible only by a court decision in accordance with section 55 et al Act No. 89/2012 Sb., Civil Code, if a person is not able to take legal action due to permanent mental impairment. Legal capacity may not be taken away completely, even persons with restricted legal capacity may decide about their daily life issues. The court always defines the degree of restriction and appoints a guardian to the person whose legal capacity has been restricted. Restriction may only last for a limited time – a maximum of 3 years.

SVJ

↑ **společenství vlastníků jednotek**

SYMBOL

symbol	**symbol**
konstantní symbol číslo sloužící k identifikaci charakteru a způsobu platby prováděné prostřednictvím banky či jiné finanční instituce, povinný pouze u příkazů k zúčtování, které jsou příjmem nebo výdajem státního rozpočtu	**constant symbol (payment identifier)** numbers used to identify the nature and method of a payment made through a bank or another financial institution. The constant symbol is only required in payment orders that represent income or expenses of the state budget.
specifický symbol dodatečný symbol bankovních plateb, který je definován jako nejvýše desetimístné číslo	**specific symbol (payment identifier)** a supplementary code in bank payments which is by definition a number with no more than ten digits
variabilní symbol identifikátor plateb v tuzemském platebním styku. Jeho maximální délka je 10 znaků a skládá se jen z číslic.	**variable symbol (payment identifier)** an identification code used for inland payments. Its maximum length is 10 characters and it may consist only of numbers.
symptom *příznak:* vnější projev, průvodní jev nějakého jinak obtížně pozorovatelného děje, stavu nebo procesu. Např. zvýšená teplota je symptomem zánětlivého onemocnění, rozšířené zorničky jsou symptomem vzrušení, kouř je symptomem ohně, trhliny v omítce jsou symptomem narušené statiky budovy a pod.	**symptom** external manifestation or associated sign of a phenomenon, situation or process which is otherwise difficult to observe. e.g., high temperature is a symptom of an inflammatory disease, dilated pupils are a symptom of excitement, smoke is a symptom of fire, cracks in a facade are a symptom of the damaged statics of a building etc.

SYSTÉM

systém	**system**

dublinský systém

dublinské nařízení, dublinský mechanismus: označení politického ↑**nařízení** v rámci členských států EU, Norska, Islandu, Lichtenštejnska a Švýcarska, podle kterého je určen jeden konkrétní stát, který je příslušný projednat žádost cizince o **mezinárodní** ↑**ochranu** a v této věci vydat rozhodnutí, ať je podána kdekoliv na území těchto států. Právním základem dublinského systému je bylo v roce 2021 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013 – tzv. Dublin III.

Dublin system

Dublin regulation, Dublin mechanism: the term for a political regulation applying to EU Member States, Norway, Iceland, Lichtenstein and Switzerland, according to which a single state is assigned to deal with a foreigner's application for international protection and to decide in that matter regardless of where in the territory of those states the application has been lodged. The legal basis for this system is until now (i.e. 2021) the EU Parliament and Council Regulation No. 343/200 of 26. 6. 2013, known as the 'Dublin III Regulation'.

důchodový systém

↑**penzijní systém**

integrovaný záchranný systém

IZS: koordinovaný systém záchranných služeb zajišťující nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, neboli ↓**tísňového volání** (univerzální linka 112). Základní složky jsou hasičský záchranný sbor (tísňová linka 150), **státní** ↑**policie** (tísňová linka 158), ↓**zdravotní záchranná služba** (tísňová linka 155).

integrated rescue system

a coordinated system of rescue services providing non-stop response to calls reporting the occurrence of emergencies (universal telephone number 112). Its basic components are the fire rescue service (emergency telephone number 150), the Police of the Czech Republic (emergency telephone number 158) and the medical rescue service (emergency telephone number 155).

šikana

jakékoliv chování, jehož záměrem je opakovaně ubližovat, ohrožovat nebo zastrašovat jiného člověka, případně skupinu lidí. Zahrnuje jak fyzický útok (bití, poškozování věcí druhé osoby), tak i slovní útok (vydírání, nadávky, pomluvy, vyhrožování či ponižování). Nebezpečí šikany spočívá především v závažnosti, dlouhodobém působení a s tím souvisejících následcích v oblasti duševního a fyzického zdraví. Velmi rozšířeným fenoménem poslední doby je ↑**kyberšikana**.

bullying

any action aimed at repeated harming, threatening or intimidation of another person, or a group. Includes physical violence (beating, or causing damage to a person's property) as well as verbal violence (blackmailing, scolding, defamation, threatening or intimidation). Heavy and long-lasting bullying may have a negative impact on mental and physical health. Recently, cyberbullying has become widespread. In the context of work, bullying may occur

V pracovním prostředí je též používán pojem ↑**mobbing**, ↑**bossing**, či ↑**staffing**. Pojem „šikana“ není legislativně vymezen, právní oporu lze však nalézt v ↓**trestním zákoníku** (např. § 122 ublížení na zdraví; § 171 omezování osobní svobody; § 173 loupež; § 175 vydírání; § 184 pomluva; § 185 znásilnění; § 186 sexuální nátlak; § 187 pohlavní zneužití; § 228 poškození cizí věci; aj.), či v § 16 ↓**zákoníku práce**, nebo v **antidiskriminačním** ↓**zákoně**.

in the form of mobbing, bossing, or staff-bullying. The term 'bullying' is not legaly defined but some legal basis can be found in the Criminal Code (e.g., § 122 bodily harm; § 171 illegal restraint; § 173 robbery; § 175 extortion; § 184 defamation; § 185 rape; § 186 sexual duress; § 187 sexual abuse; § 228 damage to a thing of another; etc.) as well as § 16 Labour Code or the Antidiscrimination Act.

ŠKOLA

škola

school

škola v přírodě

obecně: jedna z tradičních forem výuky a výchovného působení školy na žáky, mimo formální prostředí školy. Historicky se v ČR jedná zpravidla o několikadenní zotavovací pobyt dětí z **mateřských** a **základních** ↓**škol** ve zdravotně příznivém prostředí, který se koná v rámci vyučování.

school country trip

in general: a traditional form of educational and formative activity for pupils; organised by school outside the formal school environment. Historically, a kindergarten or school trip to a place with favourable effect on pupils’ health which takes several days and forms a part of the curriculum.

chození za školu

↓**záškoláctví**

jazyková škola

vzdělávací středisko, kde se vyučují jazyky v rámci akreditovaných (↑**akreditace**) a neakreditovaných kurzů

language school

educational facility which provides language teaching in the form of accredited (see accreditation) and non-accredited courses

lesní mateřská škola

LMŠ; hov. *lesní školka:* typ předškolního vzdělávání pro děti ve věku od 3 do 6 let. Podle **školského** ↓**zákona** jsou za LMŠ považovány ty mateřské školy, v nichž vzdělávání probíhá především ve venkovních prostorách mimo vnitřní zázemí (nejčastěji jurta, chatka či maringotka), které slouží

forest kindergarten

a type of preschool education for children aged 3 to 6 years. According to the Education Act, it provides education predominantly under open air, with occasional use of a sheltered base (typically a yurt, cottage or caravan). Forest kindergartens offer an alternative solution to the traditional

pouze k příležitostnému pobytu. Lesní školky tvoří alternativu k tradičnímu ↑**předškolnímu vzdělávání** v běžných mateřských školách. Nejvýraznějším znakem LMŠ je, že je kladen důraz na pobyt dětí v přírodě (nejčastěji v lese) a vzdělávání mimo klasické učebny. Nedílnou součástí programů LMŠ jsou i návštěvy kulturních akcí a veřejných institucí.

preschool education in common kindergartens. The most prominent feature of forest kindergartens is the emphasis on the children's contact with wildlife (most often in a forest) and education outside classic classrooms. Visits to cultural events and public institutions are also an indispensable part of the programme offered by forest kindergartens.

mateřská škola

hov. *školka*: předškolské zařízení pro děti od 3 do 6 let. Mateřskou školu mohou navštěvovat i děti starší 6 let, pokud mají odloženou ↑**povinnou školní docházku**.

kindergarten/nursery school

a preschool facility for children aged 3 to 6 years. A kindergarten may also be attended by children older than 6 years if their school attendance has been postponed.

spádová škola

termín spojovaný s povinností každé ↑**obce** zajistit podmínky, které umožní všem dětem plnit ↑**povinnou školní docházku** v jejich místě trvalého pobytu (tzv. školský obvod). Děti s trvalým pobytem ve školském obvodu mateřské a základní školy, které dosáhly stanoveného věku dle **školského** ↓**zákona** mají nárok na přijetí ke vzdělávání v příslušné spádové škole. Školský obvod stanovují jednotlivé obce prostřednictvím obecně závazné vyhlášky.

catchment school

a term associated with the obligation of each municipality to ensure that all children can pass compulsory education in their place of permanent residence (within the so-called catchment area). The children residing within the catchment area of a particular kindergarten or primary school, who have reached the age stipulated by the Education Act, are entitled to be enrolled for education to this school. Catchment areas are defined by municipalities by means of a binding public decree.

speciální škola

škola určená dětem se speciálními vzdělávacími a výchovnými potřebami, které mají smyslové, tělesné nebo mentální postižení

special school

school for children with various sensory, physical or mental disabilities and special educational and guidance needs

střední škola

navazuje na 9. ročník **základní** ↓**školy**. Výuka na střední škole je v rozmezí 1 až 4 let, podle studijního zaměření a výsledné kvalifikace žáka (obvykle ve věku 15 až 19 let). Některé střední školy přijímají už mladší žáky, kteří tak absolvují druhý stupeň

secondary school

follows after grade 9 of primary/elementary school. Secondary school study programmes take from 1 to 4 years, depending on the field of study and the type of qualification to be achieved by pupils (typically 15 to 19 years of age). Some secondary

základní školy (tj. nižší sekundární vzdělávání) i navazující středoškolské vzdělání na stejné škole (šestiletá a osmiletá gymnázia a konzervatoře). Střední škola navazuje na primární (ISCED-1) a nižší sekundární (ISCED-2) vzdělávání. Pokračovat ve studiu lze v terciárním vzdělávání na **vyšší odborné ↓škole** nebo **vysoké ↓škole**. Střední školy poskytují vyšší stupeň sekundárního vzdělávání (ISCED-3). V ČR existují tyto základní druhy středních škol: ↑**střední odborné učiliště** (SOU), střední odborná škola (SOŠ), ↑**gymnázium** a ↑**konzervatoř**. Vzdělávání na středních školách upravuje § 57 a násl. **školského ↓zákona**.

schools, namely the 6-year and 8-year grammar schools and conservatoires, enrol younger pupils, starting after grade 5 or grade 7, and provide them with the lower secondary as well as the higher secondary education. Most secondary schools, however, enrol pupils after completion of the primary (ISCED-1) and lower secondary (ISCED-2) education. Secondary school graduates may proceed to tertiary studies at professional colleges or higher education institutions. Secondary schools provide higher secondary education (ISCED-3). The Czech Republic has the following most common types of secondary schools: secondary apprenticeship school, secondary vocational school, grammar school, and conservatoire. Education at secondary schools is regulated by § 57 et al of the Education Act.

vysoká škola

vzdělávací instituce poskytující terciární vzdělávání podle **↓zákona o vysokých školách**. Jedná se o nejvyšší článek vzdělávací soustavy. Je jedinou institucí, která má právo udělovat akademické tituly. Vysoká škola uskutečňuje akreditované studijní programy (bakalářské ISCED-6, magisterské ISCED-7 a doktorské ISCED-8), které se dále dělí na jednotlivé studijní obory. Vedle těchto programů řada vysokých škol nabízí i programy ↑**celoživotního vzdělávání**. V ČR se rozlišují vysoké školy univerzitního a neuniverzitního typu. Univerzitní vysoké školy (tj. univerzity) uskutečňují doktorské studijní programy (**doktorské ↑studium**), a dále se věnují vědecko-badatelské činnosti.

higher education institution

SIP: a measure adopted by the Ministry of the Interior of the Czech Republic; aimed at supporting the persons who have been granted international protection. Available to the holders of asylum or subsidiary protection. Coordinated by the General provider of integration services, a post held since 2017 by the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. The services provided by SIP are tailored to the individual needs of clients (individuals or a families) and concern mainly the following areas:
1. accommodation
2. jobs
3. education
4. social security and social care
5. health care

The state integration programme is implemented with co-participation of selected non-governmental non-profit organisations.

The support period may not exceed 12 months.
Official website of the programme: www.integracniprogram.cz

vyšší odborná škola

spadá do sektoru terciárního, nevysokoškolského vzdělávání. Nabízí studentům, kteří mají dokončené úplné střední vzdělání s maturitou, praktickou přípravu k výkonu určité profese. Po složení absolutoria a obhajobě absolventské práce získá absolvent titul ↑**diplomovaný specialista**. Dosažený stupeň vzdělání na vyšších odborných školách je podle mezinárodních klasifikačních stupňů pro vzdělání – ISCED – 6, tedy na stejné úrovni jako bakalářské studium (VŠ). Vyšší odborné školy jsou zařazeny do českého vzdělávacího systému od roku 1995. Postavení vyšších odborných škol v rámci tohoto systému se tak řadí (obdobně jako u konzervatoří) mezi **střední** ↑**školy** a **vysoké** ↑**školy**, a je vymezeno ve **školském** ↓**zákoně**.

post-secondary vocational school/professional college

VOŠ: a form of tertiary non-university education. Offers students who have passed a secondary school leaving examination ('maturita') practical preparation for the performance of a profession. Upon passing graduate examination and defending graduate thesis, students obtain the title of a diploma specialist (DiS). The level of education provided by VOŠ corresponds with level 6 of the International Standard Classification of Education (ISCED), i.e. the same level as bachelor degree (higher education institutions). VOŠ were introduced to the Czech educational system in 1995. IN the Czech educational system, VOŠ, just like conservatoires, rank between secondary schools and higher education institutions, and their status is regulated by the Education Act.

základní škola

všeobecně vzdělávací instituce v rámci primárního (ISCED – 1) a nižšího sekundárního (ISCED – 2) vzdělávání. Dělí se na 1. stupeň (1.– 5 třída) a 2. stupeň (6.– 9. třída). Vzdělávání na základních školách spadá do ↑**povinné školní docházky** stanovené **školským** ↓**zákonem**.

primary school/elementary school

an educational institution attended by pupils receiving their compulsory education from the 1st to 9th grade

základní umělecká škola

ZUŠ: dříve *lidová škola umění,* hov. *liduška:* vzdělávací instituce, poskytující základní vzdělání v různých oblastech umění podle svých prostorových a dalších možností. V menších školách bývá realizována výuka

elementary art school

formerly known as People's School of Arts: an educational institution which provides elementary education in various art forms, depending on its size and other capacities. Smaller schools offer one or two study

jednoho či dvou uměleckých oborů. Základem je zpravidla hudební obor, někdy výtvarný obor. Ve velkých školách bývá 15 i více tříd, sály pro výuku tanečního oboru, představení hudebních či divadelních souborů školy, případně i různé soutěže. Statut ZUŠ se řídí vyhláškou č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání.

programmes. Typically, the offer includes a music programme, sometimes also a visual arts programme. Large schools may have 15 or more classrooms and a hall for dance courses, concerts or theatre performances staged by the pupils, or for various competitions. The status of elementary art schools is regulated by Decree No. 71/2005 Sb., on Elementary Arts Education.

kolka

mateřská ↑škola

ŠKOLNÍ

školní družina

školské zařízení pro výchovu žáků **základní ↑školy** mimo vyučování. Slouží k výchově, vzdělávání, rekreační, sportovní a zájmové činnosti v době mimo vyučování. Přednostně je určena nejmladším žákům (1. až 5. třída). Její navštěvování není povinné a rodiče se mohou rozhodnout, zda své děti do zařízení umístí, či nikoliv.

after-school childcare

school facility which cares for primary school pupils before or after classes. Provides guidance, educational, leisure, sports and creative or arts activities. Primarily serves the youngest pupils (grade 1 to 5). Attendance is not compulsory, parents may decide whether they wish for their child to use service or not.

školní klub

školské zařízení pro zájmové vzdělávání. Poskytuje zájmové vzdělávání žákům jedné nebo několika škol podle vlastního **↓školního vzdělávacího programu**. Aktivity školního klubu vycházejí ze zájmů a potřeb jednotlivých žáků. Od školní družiny se klub liší především starším věkem účastníků a odlišnými formami činností. Školní klub je určen přednostně žákům:
1. druhého stupně základní školy;
2. nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia;
3. odpovídajícím ročníkům 8letého vzdělávacího programu konzervatoře.

school club

school facility for leisure education. Provides leisure education to pupils of one or more schools in accordance with its own school educational framework. School club activities reflect the interests and needs of individual pupils. Unlike the after-school childcare, school clubs are intended for older children and offer different forms of activities. School clubs are designed primarily for the pupils of:
1. primary school grades 6–9
2. lower grades of 6 and 8-year long grammar schools
3. the corresponding grades of the 8-year long conservatoires

školní poradenské pracoviště

ŠPP: povinná součást základních, středních nebo vyšších odborných škol v České republice zřízená podle **školského ↓zákona** a vyhlášky č. 72/2005 Sb. Poskytuje bezplatné pedagogicko-psychologické poradenské služby žákům či studentům a jejich zákonným zástupcům. Na každém školním poradenském pracovišti působí ↑**metodik prevence** a ↓**výchovný poradce**. Dle velikosti školy (tj. dle počtu žáků či studentů) může na školním poradenském pracovišti působit i školní ↑**psycholog** a školní ↑**speciální pedagog**. Spolu se ↓**školskými poradenskými zařízeními** (ŠPZ) tvoří síť školského poradenství.

in-school counselling department

mandatory constituent of primary, secondary and higher vocational schools in the Czech Republic; established in accordance with the Education Act and Decree No. 72/2005 Sb. Provides free-of-charge pedagogical and psychological counselling to pupils or students and their legal guardians. Each school counselling department has a prevention specialist and a guidance counsellor. Depending on the size of the school (i.e. the number of pupils or students) the school counselling department may have a school psychologist and a school special-needs pedagogist. Together with the Education Counselling Facilities constitutes the network of school counselling.

školní poznámka

hov., písemné napomenutí žáka učitelem při drobných přestoupeních školního řádu a pravidel slušného chování (↑**důtka**)

note from the teacher

colloquial; a teacher's written admonition for a minor breach of school rules and improper behaviour

školní rok

rozdělení jednoho kalendářního roku na dobu studia a dobu volna na mateřských, základních, středních a vyšších odborných ↑**školách**. Dle vyhlášky č. 16/2005 Sb., školní rok v ČR začíná 1. září a končí 30. června následujícího kalendářního roku, přičemž se člení na 1. a 2. pololetí.

academic year/school year

yearly schedule of study periods and holidays; valid for kindergartens, primary, secondary, and higher vocational schools. In the Czech Republic, in accordance with Decree No. 16/2005 Sb., the academic year starts on 1 September and ends on 30 June of the following calendar year. It is divided into the 1st and 2nd term.

školní řád

předpis, který podle **školského ↓zákona** vydává ředitel/ka mateřské, základní, střední nebo vyšší odborné ↑**školy**. Dokument se vztahuje zejména k dětem, žákům či studentům dané školy či školského zařízení a obsahuje zejm.:

school code of conduct

a prescriptive document, issued in accordance with the Education Act, by the director of a kindergarten, primary, secondary, or higher vocational school. Applies mainly to the children, pupils, or students of the given school or educational facility and consists mainly of the:

1. pravidla pro provoz a vnitřní režim školy;
2. podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, vč. ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy ↑**diskriminace**, nepřátelství nebo násilí;
3. podmínky zacházení s majetkem školy nebo školského zařízení;
4. pravidla pro hodnocení vzdělávání.
Školní řád je platný a závazný pro všechny žáky, jejich zákonné zástupce, zaměstnance a účastníky školních akcí, konaných ve školní budově i mimo ni.

1. rules for operation and internal procedures of the school
2. rules to guarantee safety and health protection, including the protection from pathological social phenomena, or acts of discrimination, hate, and violence
3. rules of how to treat school property or school facilities
4. rules of the assessment of school performance
The school code of conduct is valid and binding for all pupils, their legal guardians, and employees, as well as for the participants of the school events held inside or outside the school building.

školní speciální pedagog

pedagogický ↑pracovník; ↑speciální pedagog působící na škole v rámci ↑školního poradenského pracoviště jako poskytovatel poradenských služeb spolu se školním ↑metodikem prevence, ↓výchovným poradcem, případně školním psychologem a jejich konzultačním týmem složeným z vybraných pedagogů školy

in-school special-needs teacher

a member of pedagogical staff; a special-needs teacher working directly at school at the school counselling department and providing counselling services in cooperation with the in-school prevention specialist, guidance counsellor, and, if necessary, with the in-school psychologist and a team of consultants comprised of appointed members of the pedagogical staff.

školní vzdělávací program

ŠVP: kurikulární dokument, který je vytvářen pedagogickými zaměstnanci každé školy v ČR. ŠVP je schvalován a vydáván ředitelem příslušného vzdělávacího zařízení a musí být veřejně přístupný. Závazným dokumentem pro tvorbu ŠVP je ↑**rámcový vzdělávací program** pro základní, střední, předškolní, základní umělecké a jazykové vzdělávání.

school educational programme

(Czech abbreviation: ŠVP); curriculum designed by the pedagogical staff of each school in the Czech Republic. Approved and issued by the director of the concerned educational facility; must be available to the public. Must comply with rules outlined in the framework educational programme for the pre-school, primary, and secondary education, as well as for elementary art schools and language schools.

školní zralost

fyzická (tělesná) a duševní (mentální) připravenost dítěte pro vstup do školy. Orientační vyšetření školní zralosti u dětí

school readiness

physical (bodily) and psychological (mental) readiness of a child to start school. Approximate assessment of school readiness in

provádí odborní pracovníci, obvykle v ↑**pedagogicko-psychologických poradnách**.

children is done by professionals, typically at pedagogical-psychological counselling centres.

školník

správce školní budovy

school caretaker

caretaker of a school building

školské poradenské zařízení

ŠPZ: instituce zřízené podle **školského ↓zákona**. Poskytuje odborné poradenské služby dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům, školám a dalším školským zařízením. Rozsah poskytovaných služeb je upraven ve vyhlášce č. 75/2005. Za školské poradenské zařízení jsou považovány:
1. ↑**Pedagogicko-psychologické poradny** (PPP);
2. ↑**Speciálně-pedagogická centra** (SPC).
Spolu se ↑**školními poradenskými pracovišti** (ŠPP) tvoří síť školského poradenství.

education counselling facility

an institution established in accordance with the Education Act. Provides professional counselling to children, pupils, students, their legal guardians, schools, and other educational facilities. The extent of services is regulated by Decree No. 75/2005. Umbrella term for:
1. pedagogical-psychological counselling centres (PPP)
2. special pedagogical centres (SPC)
Together with the in-school counselling departments (ŠPP) constitute the network of educational counselling.

školství

obecný termín zahrnující vzdělávání ve všech jeho formách, instituce zabezpečující vzdělávání a podpůrné služby, samotné pracovníky zajišťující vzdělávání a legislativní rámec

education system

a general term encompassing education in all its forms, institutions providing education and supporting services, the individuals providing education as well as the legislative framework

---

švarcsystém

systém ekonomické činnosti, při které osoby vykonávající pro podnikatele běžné činnosti v závislém vztahu nejsou jeho ↓**zaměstnanci**, ale formálně vystupují jako samostatní podnikatelé (↑**osoby samostatně výdělečně činné**, zpravidla živnostníci). Systém se označuje podle podnikatele Miroslava Švarce, který s tímto způsobem podnikání v roce 1990 začal. Tento způsob výdělečné činnosti je obecně považován za nezákonný a lze právně postihnout.

švarcsystem

a system of economic activity, in which a person performs standard employed activity for another person while officially keeping the status of self-employment (trade licence) instead of being secured by a more appropriate employment status. Named after Miroslav Švarc, an entrepreneur who invented this business model in 1990. This form of making profit is considered illegal and constitutes a punishable offence.

---

testament

↓**závěť**

---

tísňové volání

tísňová linka: jeden ze základních způsobů ohlášení mimořádné události a vyžádání pomoci složek **integrovaného záchranného** ↑**systému**. Prostřednictvím tísňového volání je zajišťována ochrana života a zdraví, přijatelné životní prostředí a ochrana majetku. Linky tísňového volání jsou v nepřetržitém provozu (24 hod. denně) a jejich využití je bezplatné. V ČR jsou pro tísňová volání vyhrazena tato telefonní čísla:
1. Hasičský záchranný sbor ČR (linka 150);
2. **Zdravotnická záchranná** ↑**služba** (linka 155);
3. Policie ČR (**státní** ↑**policie**, linka 158);
4. Obecní (městská) policie (linka 156);
5. Jednotné evropské číslo tísňového volání (linka 112).

emergency call

emergency line: one of the most common ways of reporting emergencies and requesting assistance of the integrated rescue system units. Established to provide protection of life and health, acceptable environment, and protection of property. Operates 24/7 free of charge. In the Czech Republic, the emergency system uses the following phone numbers:
1. Fire Rescue Service of the Czech Republic (line 150)
2. Emergency medical service (line 155)
3. Police Czech Republic (state police, line 158)
4. Municipal (city) police (line 156)
5. Pan-European emergency telephone number (line 112)

---

titul

hodnost: může se jednat o:
1. akademický titul (např. ↑**bakalář**, ↑**magistr**);
2. církevní titul (např. farář, kardinál, papež);
3. šlechtický titul (např. kníže).
V ČR převládá tradice oslovování zejm. akademickými tituly (pane inženýre, paní magistro, pane doktore apod.).

title

rank or degree; includes:
1. academic degrees (e.g., bachelor, master)
2. ecclesiastical titles (e.g., reverend, cardinal, pope)
3. aristocratic titles (e.g., prince)
The Czech Republic has a tradition of addressing people with their titles (pane inženýre, paní magistro, pane doktore etc.).

TLUMOČNÍK

tlumočník

interpreter

komunitní tlumočník

sociální tlumočník: zprostředkovává komunikaci mezi ↑**migranty** a veřejnými institucemi (školy, úřady, nemocnice) s ohledem

community interpreter

a regulated profession; a certified interpreter performs interpreting acts in the language (including the communication

na sociokulturní zázemí zúčastněných stran. V ČR na rozdíl od soudního tlumočení není určeno, jakou má mít kvalifikaci.

systems based on the Czech language and used by deaf and deaf-blind persons) he/she is certified for, in proceedings before public authorities (ministries, regional and municipal authorities, courts, municipal and national police, etc.), or in connection with legal acts such as notarial deeds. A certified interpreter's acts are performed in oral form. They may be performed in writing when recorded data from interceptions or telecommunications are translated.
Only a natural person can become a certified interpreter, and he/she has to fulfil the requirements defined in Act No. 345/2019 Sb., regulating certified translators and certified interpreters, and in Regulation No. 506/2020 Sb., regulating the activity of certified translators and interpreters. Then, after filing an application and passing an admission examination, he/she is granted an authorisation by the Ministry of Justice and is added to the official list of certified translators and interpreters. Detailed information, along with a list of certified translators and interpreters, is available at https://tlumocnici.justice.cz/ and https://www.kstcr.cz/cz

soudní tlumočník

↑**regulované povolání**: soudní tlumočník provádí tlumočnické úkony v jazyce (vč. komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých vycházejících z českého jazyka), pro který má oprávnění vykonávat tlumočnickou činnost, a to před orgány veřejné moci (↑**ministerstvo**, **krajský** ↓**úřad** či **obecní** ↓**úřad**, ↑**soud**, **obecní** ↑**policie**, **státní** ↑**policie** a dal.) nebo v souvislosti s právním jednáním v podobě notářského zápisu. Soudní tlumočník tyto úkony provádí ústní formou.
Soudním tlumočníkem může být pouze **fyzická** ↑**osoba**, která splní požadavky stanovené v zák. č. 354/2019 Sb., *o* soudních tlumočnících a soudních překladatelích a ve

certified interpreter

a regulated profession: a certified interpreter performs interpreting acts in the language (including the communication systems based on the Czech language and used by deaf and deaf-blind persons) he/she is certified for, in proceedings before public authorities (ministries, regional and municipal authorities, courts, municipal and national police, etc.), or in connection with legal acts such as notarial deeds.
A certified interpreter's acts are performed in oral form. They may be performed in writing when recorded data from interceptions or telecommunications are translated.
Only a natural person can become a certified interpreter, and he/she has to fulfil the

vyhlášce č. 506/2020 Sb., o výkonu tlumočnické a překladatelské činnosti a která byla na základě splnění vstupní zkoušky a podané žádosti zapsána na seznam soudních tlumočníků a překladatelů a získala k této činnosti oprávnění vydané ↑**Ministerstvem spravedlnosti**. Podrobné informace spolu se seznamem soudních tlumočníků a překladatelů jsou dostupné na webu: www.tlumocnici.justice.cz a www.kstcr.cz/cz.

requirements defined in Act No. 345/2019 Sb., regulating certified translators and certified interpreters, and in Regulation No. 506/2020 Sb., regulating the activity of certified translators and interpreters. Then, after filing an application and passing an admission examination, he/she is granted an authorisation by the Ministry of Justice and is added to the official list of certified translators and interpreters. Detailed information, along with a list of certified translators and interpreters, is available at www.tlumocnici.justice.cz and www.kstcr.cz/cz.

trauma (medicína)

fyzické zranění; označení pro náhlou zevní událost, která vede k narušení celistvosti a neporušenosti organismu (rány, zlomeniny, popáleniny). Mnohočetné trauma (tj. *polytrauma*) vede zpravidla k šoku. Lékařský chirurgický obor, jenž se traumaty zabývá, se nazývá traumatologie (*úrazové lékařství*)

trauma

physical injury; a term signifying a sudden external force which causes disruption of the integrity and intactness of an organism (wounds, broken bones, burns). Multiple trauma (polytrauma) often leads to shock. The branch of medicine which deals with trauma is called traumatology.

TREST

trest

punishment/sentence

alternativní trest

pojem nelegislativního charakteru; označují se jím všechny tresty, které tvoří alternativu k **nepodmíněnému** ↓**trestu odnětí svobody** ve vězení. Ve smyslu ↓**trestního zákoníku** sem tedy patří: domácí vězení, obecně prospěšné práce, propadnutí majetku, **peněžitý** ↓**trest**, propadnutí věci, zákaz činnosti, zákaz držení a chovu zvířat, zákaz pobytu, zákaz vstupu na sportovní, kulturní a jiné akce, ztráta čestných

alternative sentencing/alternative punishment

a term of non-legislative nature; used for all forms of punishment other than un-suspended prison sentences served in a state prison. The Criminal Code describes the following options: house confinement, community service, confiscation of property, pecuniary penalty, confiscation of a thing or other asset value, prohibition of activity, prohibition of stay, prohibition of entering

titulů a vyznamenání, ztráta vojenské hodnosti, ↓**vyhoštění** a podmíněné odsouzení k ↓**trestu odnětí svobody.**

sport, cultural and other social events, loss of honorary titles or decorations, loss of military rank, expulsion, and suspended prison sentence.

nepodmíněný trest odnětí svobody

jeden z nejpřísnějších druhů trestu, udělovaného ↑**soudem** v **trestním** ↑**řízení**. Výkon trestu probíhá zpravidla ve věznicích s ostrahou či se zvýšenou ostrahou

unsuspended prison sentence/unconditional prison sentence

one of the strictest types of punishment imposed by a court in criminal proceedings. The sentence is usually served in prisons with security or prisons with increased security.

peněžitý trest

druh trestu udělovaného ↑**soudem** v **trestním** ↑**řízení**, při kterém je odsouzený povinen uhradit stanovenou peněžní částku. Ukládá se v denních sazbách (nejméně 20 a nejvíce 730), kdy denní sazba činí nejméně 100 Kč a nejvíce 50 000 Kč (pro mladistvého nejméně 100 Kč a nejvíce 5 000 Kč). Zaplacené částky peněžitého trestu připadají státu. V **přestupkovém** ↑**řízení** podle zák. č. 251/2016 Sb., je obdobou peněžitého trestu ↑**pokuta.**

pecuniary penalty/fine

a type of punishment imposed by a court in criminal proceedings in which the convict is obliged to pay a specified sum of money. Shall be imposed in daily rates (minimum 20 and maximum 730). A daily rate shall amount to at least 100 CZK and at most 50 000 CZK (in juveniles, at least 100 CZK and at most 5,000 CZK). Collected amounts of pecuniary penalties shall devolve to the state. In administrative proceedings on minor offences, regulated by Act No. 251/2016 Sb., the corresponding punishment to pecuniary penalty is a fine.

podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody

druh trestu udělovaného rozhodnutím ↑**soudu** v **trestním** ↑**řízení**. Podmíněnost trestu znamená, že jeho výkon ale není okamžitě nařízen, ale je odložen na zkušební dobu 1–5 let. Odsouzený v takovém případě nenastupuje po vynesení rozsudku do vězení ale dál pokračuje ve svém běžném životě. Soud však chování odsouzeného v průběhu zkušební doby sleduje. Pokud odsouzený nevede řádný život (např. se dopustí další trestné činnosti nebo i ↑**přestupku**), může soud rozhodnout o zrušení podmínky a nástupu odsouzeného do

suspended prison sentence/conditional prison sentence

a type of punishment imposed by a court in criminal proceedings. The conditionality means that the execution of punishment is suspended for a probationary period of between 1 and 5 years. Therefore, after the ruling of the court, the convicted person does not start the prison sentence but continues his or her normal life. However, the court monitors the convict's behaviour during the probation period. If the convict does not live upright (e.g., commits another criminal offence or even a minor infraction), the court may decide to cancel the proba-

výkonu trestu v příslušné věznici.

tion and order execution of the sentence in a specified prison.

rejstřík trestů

orgán podřízený ↑**Ministerstvu spravedlnosti**, který vede evidenci osob pravomocně odsouzených ↑**soudy** v **trestním** ↑**řízení** a dále evidenci jiných skutečností významných pro trestní řízení. Údaje z evidence slouží pro potřebu **trestního**, občanskoprávního nebo **správního** ↓**řízení** a k prokazování ↓**trestní bezúhonnosti**.

criminal register

a body subordinate to the Ministry of Justice which maintains records of persons sentenced by courts in criminal proceedings and records of other matters relevant to criminal proceedings. Information from the register is used in criminal, civil or administrative proceedings and for proving a clean criminal record.

trest odnětí svobody

druh trestu udělovaného rozhodnutím ↑**soudu** v **trestním**↑**řízení**, při kterém je odsouzený přinucen strávit určenou dobu na určeném místě, obvykle ve státním vězení, eventuálně domácím vězení. Dělí se na podmíněný a nepodmíněný.

imprisonment/prison sentence

a type of punishment imposed by a court in criminal proceedings. Forces the convicted person to spend a certain period of time at a specific place, usually in a state prison, but alternatively also under house arrest. May be either unconditional or conditional.

TRESTNÍ

trestní

criminal

trestní bezúhonnost

stav, kdy člověk nebyl pravomocně odsouzen za ↓**trestný čin**, anebo byl právoplatně odsouzen a trest už má zahlazený. Je vyžadována pro výkon některých ↑**povolání**, vydání zbrojního průkazu aj. Prokazuje se ↓**výpisem** z **rejstříku** ↑**trestů**.

clean criminal record/(certificate of) no criminal record

term describing a person who has never been sentenced for a crime, or was sentenced but has been fully rehabilitated. Required for the performance of certain professions, for the issue of a firearms licence etc. Can be proven with an excerpt from the criminal register.

trestní odpovědnost

odpovědnost za trestné činy neboli taková protiprávní jednání, za která je možné uložit trestněprávní ↑**sankci** (včetně trestu odnětí svobody) v rámci **trestního** ↑**řízení** od 15 let věku

criminal liability

liability for criminal or unlawful actions for which penal sanctions (including custodial sentences) may be imposed in criminal proceedings. Applicable from 15 years of age.

trestní oznámení

ohlášení možného trestního činu ↑**policii** nebo státnímu zastupitelství ústně, telefonicky, písemně, mailem aj.

crime report

report regarding a possible criminal act, made to the police or public prosecutor's office orally, by telephone, in writing, by email etc.

trestní řád

↓**zákon** č. 141/1961 Sb., o **trestním** ↑**řízení** soudním, který upravuje postupy ↑**orgánů** činných v trestním řízení

Criminal Procedure Code

Act No. 141/1961 Sb., which regulates the procedures of investigative, prosecuting and adjudicating bodies

trestní zákoník

TZ: zákon č. 40/2009 Sb., právní norma, rozdělená na tzv. obecnou a zvláštní část. V obecné části vymezuje ↑**trestní odpovědnost** i její zánik, okolnosti vylučující protiprávnost, ukládání trestů a ochranných opatření, zahlazení odsouzení a výklad používaných pojmů. Zvláštní část trestního zákoníku obsahuje katalog ↓**trestných činů** s popisem jejich skutkové podstaty.

Criminal Code

Act No. 40/2009 Sb., a legal norm divided into a general part and a special part. The general part defines criminal liability and its expiration, the circumstances that exclude the illegality of an act, criminal sanctions and protective measures, rehabilitation of the sentenced, and explanatory provisions. The special part comprises a catalogue of criminal offences and descriptions of their constituent elements.

TRESTNÝ

trestný čin

deliktní (protiprávní) jednání vyššího stupně závažnosti než ↑**přestupek**, které je společensky škodlivé a které je výslovně za trestný čin označeno ↑**trestním zákoníkem**.

criminal offence/crime

an illegal act of more serious nature than an administrtaive infraction; it is harmful to society and it is explicitly identified by the Criminal Code as criminal. Criminal offences

Trestné činy podle závažnosti se dělí na ↑**přečiny** a ↓**zločiny.** O vině a trestu za spáchaný trestný čin rozhoduje soud.

are divided by the degree of seriousness into misdemeanours and felonies. Culpability and punishment for a criminal offence is decided by court.

nedbalostní trestný čin

↑přečin: ↑**trestný čin**, který nebyl spáchán záměrně, úmyslně (↑**nedbalost**)

negligent crime

synonym of misdemeanour; a crime that was not committed intentionally or deliberately

úmyslný trestný čin

↓**trestný čin** je spáchán úmyslně, jestliže pachatel:
1. chtěl porušit nebo ohrozit zájem chráněný ↓**trestním zákoníkem**
2. věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn

intentional crime

a crime is committed intentionally if the offender:
1. intended to breach or threaten an interest protected by the Criminal Code
2. knew that his/her conduct might cause such violation or threat, and accepted the possibility.

TŘÍDNÍ

třídní

class

třídní kniha

školní tiskopis (formulář), do kterého se zapisuje seznam žáků v dané třídě, počty omluvených a neomluvených hodin každého žáka a další náležitosti. Během celého školního roku do třídní knihy zapisují učitelé probíranou látkou v daném předmětu. Třídní kniha se využívá v **mateřských**, **základních**, **středních** a **vyšších odborných** ↑**školách** v listinné nebo elektronické podobě (systém ↑**Bakaláři**). Za vedení třídní knihy je odpovědný zpravidla ↓**třídní učitel**.

class register

a school form (template) used to keep records about the pupils in each class, the number of authorised and unauthorised absences of each pupil, and other required information. In the course of the academic year, teachers record the covered content in each subject. Class registers are used at kindergartens, primary, secondary and higher vocational schools in paper or electronic form (the system Bakaláři). The responsibility for keeping the class register up-to-date is usually placed on the class teacher.

třídní schůzka

rodičovská schůzka: označení pro plánované setkání rodičů s ↓**třídním učitelem**, jehož cílem je seznámení rodičů s prospěchem jejich dětí. V ČR jsou třídní schůzky významnou platformou komunikace mezi školou a rodiči.

parent-teacher meeting

class meeting, class conference: pre-scheduled meeting of parents with the class teacher in order to exchange information on the children's performance at school. In ČR, the parent teacher meetings serve as an important communication platform between the school and parents.

třídní učitel

pedagogický ↑**pracovník**, jmenovaný do funkce ředitelem dané školy; je koordinačním a integračním činitelem s řadou závažných úkolů ve vztahu k žákům své třídy, k jejich rodičům, k ostatním učitelům školy, k jejímu vedení a – za jistých okolností – také k širší veřejnosti. Třídní učitel vykonává zejm.:
1. organizaci třídních schůzek;
2. vede ↑**třídní knihu**;
3. eviduje informace o jednotlivých žácích své třídy (vč. docházky a absence);
4. sleduje a hodnotí vývoj svých žáků;
5. věnuje individuální péči žákům se ↑**speciálními vzdělávacími potřebami**;
6. spolupracuje s dalšími pedagogickými pracovníky na škole i mimo ni (např. v rámci ↑**školského poradenského zařízení** apod.), a dal.

class teacher

a member of the pedagogical staff, appointed to this position by his or her school director; responsible for the coordination and integration processes and many other important tasks concerning the pupils in his or her class, their parents, other teachers at school, the school management and – under certain circumstances – also to the wider public. Typically, the school teacher's duties include:
1. organisation of meetings with parents
2. keeping the class register up-to-date
3. keeping records about the pupils in class (incl. attendance and absence)
4. monitoring and assessment of the students' development
5. providing individual support to the pupils with special educational needs
6. cooperation with other members of pedagogical staff at school and beyond (e.g., through the education counselling centre etc.) and so on

tyflopedie

oftalmopedie: podobor ↑**speciální pedagogiky**; zabývá se teoreticky i prakticky vzděláváním osob se zrakovým postižením, fyziologií a patologií zrakového ústrojí, vadami zraku a kompenzací či překonávání zrakového postižení

typhlopedia/education for the visually impaired

ophtalmopedia: subcategory of special-needs pedagogy; deals with the theory and practice of educating visually impaired persons, with the physiology and pathology of the visual system, types of visual impairment, compensatory aids, and adaptation to impaired vision.

ubytovna

obecné označení pro budovu či soubor budov, které slouží pro hromadné ubytování osob. Ubytovnou je obvykle zařízení, které za úplatu nabízí ubytování na přechodnou dobu (nikoliv trvalé bydlení). Za ubytovnu se nepovažují hotely, motely, penziony, hostely, ↑**studentské koleje**, ↑**internáty**, horské boudy, či zařízení pobytových **sociálních** ↑**služeb**.

boarding house/hostel

general term for a building or a compound serving primarily for shared accommodation of people. Typically, boarding houses provide paid temporary accommodation, not permanent residence. The term 'ubytovna' does not comprise hotels, motels, bed and breakfast accommodation, youth hostels, student dormitories, boarding school dormitories, mountain chalets or the residential facilities run by social services.

ÚČEL

účel pobytu

důvod, na jehož základě cizinec přicestoval a pobývá na území České republiky. Účel pobytu definuje ↓**zákon o pobytu cizinců**, a vztahuje se ke **krátkodobému** ↑**pobytu** (↓**vízum do 90 dnů**) a **přechodnému** ↑**pobytu** (vízum nad 90 dnů, povolení k **dlouhodobému** ↑**pobytu**). Zákon dále stanovuje, že cizinec (zpravidla ↑**občan třetí země**) musí plnit účel pobytu bez přerušení. V případech, kdy to zákon umožňuje, může požádat MV ČR o tzv. změnu účelu pobytu.

purpose of residence

the reason why a foreigner arrived and resides in the territory of the Czech Republic. The purposes of residence are defined by the Act on Residence of Foreign Nationals and applicable to short-term residence (visa for up to 90 days), and to temporary residence (visa for over 90 days, long-term residence permit). Furthermore, the law stipulates that a foreigner (typically, a third country national) must fulfil the specified purpose of residence without interruption. In some cases, the law makes it possible for a foreigner to apply to the Ministry of the Interior of the Czech Republic for a change of the purpose of residence.

doklad o účelu pobytu

doklad prokazující ↑**účel pobytu** cizince stanovený v ↓**zákoně o pobytu cizinců**. Např. v případě studia na území ČR podle § 64 zákona o pobytu cizinců se bude jednat o potvrzení o přijetí ke studiu na **vysoké** ↑**škole**, či v případě podnikání bude dokladem zápis do příslušného rejstříku (živnostenský, obchodní) nebo evidence, atd.

document confirming the purpose of residence

a document confirming the purpose of residence of a foreigner in accordance with the Act on Residence of Foreign Nationals. e.g., for the purpose of studies, § 64 of the Act on Residence of Foreign Nationals requires a certificate of enrollment in a higher education institution, while for the purpose of

business, the Act requires an extract from a relevant register (trade, commerce) or from another registration system.

účel pobytu: hledání zaměstnání

speciální účel pobytu zavedený pouze pro držitele povolení k **dlouhodobému** ↑**pobytu** za ↓**účelem studia**, kteří úspěšně absolvovali vysokoškolské studium, nebo pro držitele povolení k dlouhodobému pobytu za ↓**účelem vědeckého výzkumu**, pokud byl výzkum dokončen. Povolení k dlouhodobému pobytu za tímto účelem se uděluje maximálně na dobu 9 měsíců a nelze prodloužit. Držitel povolení k dlouhodobému pobytu za účelem hledání zaměstnání může při splnění zákonných podmínek požádat o vydání neduální **zaměstnanecké** ↑**karty**.

purpose of residence: seeking employment

exceptional purpose of residence available only to the holders of the long-term residence permit for the purpose of studies who have successfully completed tertiary education, or to the holders of the long--term residence permit for the purpose of scientific research after completion of the research. Long-term residence permit for this purpose is granted for a maximum stay of 9 months and may not be extended. The holder of the long-term residence permit for the purpose of seeking employment may, upon meeting all legal conditions, apply for the non-dual employee card.

účel pobytu: ochrana na území

speciální účel pobytu udělovaný cizincům, kteří jsou buď obětmi či svědky ↑**trestného činu** obchodování s lidmi či převaděčství. Jednou z podmínek pro udělení pobytu za tímto účelem je spolupráce s ↑**orgány činnými v trestním řízení**.

purpose of residence: protection in [Czech] territory

exceptional purpose of residence offered to the foreigners who are victims, or witnesses of, the criminal acts of human trafficking or migrant smuggling. One of the conditions for obtaining this purpose of residence is cooperation with the law enforcement authorities.

účel pobytu: ostatní

obecně zahrnuje jakýkoliv průkazný a odůvodněný ↑**účel pobytu**, který není explicitně definován ↓**zákonem o pobytu cizinců**. O tento účel pobytu tedy může žádat cizinec, pokud důvod jeho pobytu nelze zařadit pod jiné účely. Nejčastěji se jedná např. o vzdělávací aktivity, které nelze zařadit pod ↓**účel pobytu: studium** podle § 64 zákona o pobytu cizinců.

purpose of residence: other

in general, provides for any justifiable and evidence-based purpose of residence which is not explicitly defined by the Act on Residence of Foreign Nationals. Therefore, may be applied by a foreigner whose purpose of stay does not fit in any of the defined purposes. Typically, it applies to educational activities which do not comply with the purpose of stay: studies as defined by § 64 of the Act on Residence of Foreign Nationals.

účel pobytu: podnikání

primární činnost cizince na území ČR je ↑**podnikání** buď jako ↑**osoba samostatně výdělečně činná** (tj. živnostenské podnikání) nebo prostřednictvím účasti v **právnické** ↑**osobě** (např. členství nebo výkon statutárního orgánu obchodní korporace)

purpose of residence: business

the primary activity of the foreigner in the territory of the Czech Republic is conducting business either as a self-employed person (based on a trade licence), or through participation in a legal entity (e.g., in a capacity of a member or a statutory body of a business corporation)

účel pobytu: společné soužití rodiny

primární činnost cizince na území ČR je společné soužití s **rodinným** ↑**příslušníkem**. O povolení k dlouhodobému pobytu za tímto účelem může požádat cizinec který je:
1. manžel nebo manželka cizince s povoleným pobytem na území ČR (vč. ↑**azylu**);
2. nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince s povoleným pobytem na území ČR (vč. azylu);

3. nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě manžela cizince s povoleným pobytem na území ČR (vč. azylu);
4. osamělý cizinec starší 65 let, který se o sebe ze zdravotních důvodů nedokáže postarat, jde-li o sloučení rodiny s rodičem nebo dítětem s povoleným pobytem na území (vč. azylu);
5. nezletilý cizinec, který byl z rozhodnutí příslušného **správního** ↑**orgánu** svěřen do péče ↑**azylantovi** nebo jeho manželovi / manželce, nebo který byl azylantem či jeho manželem / manželkou osvojen (↑**adopce**), příp. kterému byl azylant nebo jeho manžel / manželka ustanoven jako poručník;
6. rodičem, příp. blízkým příbuzným ve vzestupné linii nebo poručníkem nezletilého azylanta.

purpose of residence: family reunification

the primary activity of the foreigner in the territory of the Czech Republic is family reunification. May be applied by a foreigner who is:
1. a spouse of a foreigner authorised to reside in the territory of the Czech Republic (incl. asylum)
2. a minor child or dependent adult child of a foreigner authorised to reside in the territory of the Czech Republic (incl. asylum)
3. a minor child or dependent adult child of a spouse of a foreigner authorised to reside in the territory of the Czech Republic (incl. asylum)
4. a solitary foreigner older than 65 years of age who is unable to provide for his or her needs due to poor health, if it concerns family reunification with a parent or a child authorised to reside in the territory of the Czech Republic (incl. asylum)
5. a minor foreign national who has been placed in the care of an asylee or his/her spouse by a decision of a competent administrative body, or who has been adopted by an asylee or his/her spouse, or whose guardian is an asylee or his/her spouse
6. a parent or another relative in the direct ascending line or a guardian of a minor asylum holder

účel pobytu: strpění pobytu na území

o dlouhodobý pobyt za tímto účelem může požádat cizinec, kterému již bylo dříve vydáno ↓**vízum nad 90 dnů za účelem strpění,** pokud lze předpokládat, že jeho pobyt na území ČR bude delší než 1 rok, a pokud současně přetrvávají důvody, pro které mu toto vízum bylo uděleno

purpose of residence: residence in the territory on sufferance

long-term residence permit for this purpose may by applied by a foreigner who has previously been granted a visa for a stay of over 90 days on sufferance, provided that it is reasonable to believe that his or her stay in the territory of the Czech Republic shall be longer than 1 year, and under the condition that the reasons for granting the visa are still valid.

účel pobytu: studium

primární činnost cizince na území ČR je zejm. studium v akreditovaném studijním programu na **vysoké ↑škole** (**bakalářské ↑studium**, **magisterské ↑studium**, **doktorské ↑studium**) nebo účast na jazykové přípravě a odborné přípravě ke studiu akreditovaného studijního programu vysoké školy organizované veřejnou vysokou školou. Pro studium neuvedené v ust. § 64 ↓**zákona o pobytu cizinců** platí, že je ↑**účel pobytu ostatní** (ostatní – studium).

purpose of residence: studies

the primary activity of the foreigner in the territory of the Czech Republic is mainly studying in an accredited study programme at a higher education institution (bachelor studies, master studies, PhD studies) or attending a preparatory language course or pre-degree foundation course affiliated with an accredited tertiary study programme and organised by a public higher education institution. In case of studies which are not defined in § 64 of the Act on the Residence of Foreign Nationals, the purpose of residence is 'other' (other – studies).

účel pobytu: vědecký výzkum

primární činnost cizince na území ČR je zejm.:
1. hostování ve výzkumné organizaci (**vysoká ↑škola** nebo jiná výzkumná organizace podle zák. č. 341/2005 Sb.);
2. činnost **akademického ↑pracovníka** nebo hostujícího ↑**profesora** ve veřejné výzkumné instituci nebo v jiné výzkumné instituci podle zák. č. 341/2005 Sb.)

purpose of residence: scientific research

the primary activity of the foreigner in the territory of the Czech Republic is mainly:
1. staying as a guest of a research organisation (university or another research organisationdefined by Act No. 341/2005 Sb.)
2. working as a member of the academic staff or as a visiting professor in a public research institution or another research institution defined in Act No. 341/2005 Sb.)

účel pobytu: zahájení podnikání

speciální účel pobytu zavedený pouze pro držitele povolení k **dlouhodobému ↑pobytu** za ↑**účelem studia**, kteří úspěšně absol-

purpose of residence: starting a business

exceptional purpose of residence available only to the holders of the long-term residence permit for the purpose of studies

vovali vysokoškolské studium, nebo pro držitele povolení k dlouhodobému pobytu za ↑**účelem vědeckého výzkumu**, pokud byl výzkum dokončen. Povolení k dlouhodobému pobytu za tímto účelem se uděluje maximálně na dobu 9 měsíců a nelze prodloužit. Držitel povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zahájení podnikání může při splnění zákonných podmínek požádat o vydání povolení k dlouhodobému pobytu za ↑**účelem podnikání**.

who have successfully completed tertiary education, or to the holders of the long-term residence permit for the purpose of scientific research after completion of the research. Long-term residence permit for this purpose is granted for a maximum stay of 9 months and may not be extended. The holder of the long-term residence permit for the purpose of starting a business may, upon meeting all legal conditions, apply for the long-term residence permit for the purpose of business.

ÚČET

účet

1. záznam o stavu a změně finančních prostředků
2. vyúčtování útraty v restauraci

account/bill

1. a record of the balance and movements of financial funds
2. the settlement of expenses in a restaurant

běžný účet

jeden ze základních typů bankovních účtů pro vkládání finančních prostředků a jejich rychlé užití. Má na rozdíl od **spořicího** ↓**účtu** velmi nízký ↓**úrok**.

current account/checking account

one of the basic types of bank account for depositing funds and their swift utilisation; unlike a savings account, a current account yields very low interest

kontokorentní účet

bankovní ↑**účet** s možností krátkodobého ↓**úvěru**

overdraft bank account

a bank account providing an option of short-term credit

spořicí účet

bankovní ↑**účet** určený pro dlouhodobé uložení peněz s vyšší **úrokovou** ↑**sazbou** umožňující lepší zhodnocení uložených financí

savings account

bank account intended for long-term deposits of money; offers a higher interest rate, thus better appreciation of the deposited funds

účetní uzávěrka

přehled finančního hospodaření instituce za určité období

financial statement

an overview of the financial management of an institution in a specific period

---

účinnost zákona

den (konkrétní datum), od kterého je zákon aplikovatelný a vynutitelný. Zatímco platnost nabývají nově přijaté právní předpisy dnem publikování ve ↑**sbírce zákonů**, účinnost (tj. právní vynutitelnosti) nabývají vždy k 1. lednu nebo 1. červenci, pokud není zákonem stanoveno jinak.

effectiveness of a law

the date as of which a law becomes applicable and enforceable. While the validity of new legal provisions is marked by the day of publishing in the Collection of Law, the effectiveness (and legal enforceability) enters force on January 1 or July 1, unless legally stipulated otherwise.

účtenka

dokument v podobě menšího lístku s vyúčtováním drobnějších nákupů a útrat, dokládající zaplacení určité částky (kupní ceny)

receipt

document in the form of a paper slip with a breakdown of purchased items and paid sums; serves as evidence of smaller payments (purchase prices)

ÚDAJE

údaje

fakta, data, skutečnosti o jakémkoliv jevu

data

facts, data and circumstances of any event or phenomenon

fakturační údaje

informace pro vystavení ↑**faktury** (jméno ↑**podnikatele** nebo název ↑**firmy**, adresa, číslo ↑**účtu**, i**dentifikační** ↑**číslo osoby** a **daňové identifikační** ↑**číslo**)

billing information

information required for an invoice (name of the entrepreneur or company, address, bank account number, ID number, tax identification number)

identifikační údaje

↑**údaje**, dle kterých lze něco jednoznačně identifikovat

identification data

data which may be used to unambiguously identify something

osobní údaje

personální údaje: bližší ↑**údaje** o dotyčné osobě (jméno, příjmení, datum narození, **rodné** ↑**číslo**, místo trvalého bydliště apod.)

personal information/personal details

synonym of personal data; detailed information concerning a specific person (name, surname, date of birth, birth identification number, place of permanent residence etc.)

ÚKON

úkon

act

procesní úkon

úkon v řízení, např. **zahájení** ↑**řízení**, podmínky řízení, odmítnutí, změna nebo zpětvzetí návrhu **účastníka** ↑**řízení**, **přerušení** ↑**řízení** nebo **zastavení** ↑**řízení**

procedural act

an act executed in certain proceedings, e.g., the commencement of proceedings, defining the conditions of the proceedings, rejection, modification or withdrawal of a proposal made by a party to the proceedings, suspension or discontinuance of proceedings

Úmluva o právním postavení osob bez státní příslušnosti

multilaterální mezinárodní dohoda přijatá Organizací spojených národů v roce 1954, platná od 6. 6. 1960. Upravuje postavení **osob bez státní** ↑**příslušnosti** a zároveň přiznává těmto osobám mezinárodně uznaný právní status. Úmluva dále zajišťuje, že osobám bez státní příslušnosti budou bez diskriminace přiznávána základní práva a svobody, a to poskytnutím **cestovních** ↑**dokladů** a ↑**průkazů totožnosti**, a zaručeny minimální standardy zacházení. V České republice vstoupila v platnost dne 17. 10. 2004 a byla publikovány prostřednictvím sdělení ↑**Ministerstva zahraničních věcí** pod č. 208/1993 Sb.m.s.

Convention relating to the status of stateless persons

multilateral international agreement adopted by the Organisation of United Nations in 1954, valid from 6. 6. 1960. Regulates the situation of stateless persons and grants them an internationally recognized legal status. Guarantees that stateless persons shall be entitled without disthe Czech Republicimination to fundamental rights and freedoms, namely by obtaining travel documents and ID cards, and guaranteed minimum standards of treatment. In the Czech Republic, the Convention became valid on 17. 10. 2004 and was published by the Ministry of Foreign Affairs as communication No. 208/1993 Sb. of International Treaties.

Úmluva o právním postavení uprchlíků

ženevská úmluva či *ženevská úmluva o uprchlících*: nejdůležitější dokument mezinárodního práva, upravující povinnosti států vůči uprchlíkům. Multilaterální mezinárodní dohoda přijatá Organizací spojených národů v roce 1951, doplněná tzv. New Yorským Protokolem v roce 1967. Úmluva obsahuje definici ↓**uprchlíka** a jeho postavení ve státě ochrany, vylučující klauzule a tzv. ↓**zásadu nenavracení** (non-refoulement). Úmluva i Protokol vstoupili pro Českou republiku (tehdy Československou federativní republiku) v platnost dne 24. 2. 1992 a byly publikovány prostřednictvím sdělení ↑**Ministerstva zahraničních věcí** pod č. 208/1993 Sb.

Convention relating to the status of refugees

Geneva Convention, or Geneva Convention on Refugees: the most important document of the international law which regulates the duties of states towards refugees. A multilateral international agreement adopted by the organisation of United Nations in 1951, and amended by the so-called New York Protocol in 1967. Defines the term refugee and his or her status in the state of protection, the exclusion clauses and the so-called non-refoulement principle. The Convention and Protocol became valid for the Czech Republic (then the Federative Republic of Czechoslovakia) on 24. 2. 1992 and were published by the Ministry of Foreign Affairs as Communication No. 208/1993 Sb.

UNESCO

Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu

UNESCO

U.N. organisation for education, science and culture

---

univerzita třetího věku

U3V: zájmové, neprofesní studium osob v seniorském věku (obvykle starších 60 let) na vysokoškolské úrovni. Výjimku tvoří občané v **invalidním** ↑**důchodu**, kteří se mohou stát posluchači U3V bez ohledu na věkovou hranici. U3V je součástí systému ↑**celoživotního vzdělávání**. Účastníci mají status posluchačů univerzity, nejsou však studenty ve smyslu ↓**zákona o vysokých školách**.

university of the third age

U3A: leisure time, non-qualification study programme for senior persons (typically over 60 years of age) at the tertiary level. Exceptionally, citizens entitled to disability pension may attend U3A regardless of age. U3A is a part of the lifelong learning scheme. Participants have the status of university students but they are not considered students in the sense of Act No. 111/1998 Sb., on Higher Education Institutions.

úplatek

ve smyslu ↑**trestního zákoníku** se jedná o neoprávněnou výhodu, spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má

bribe

as defined by the Criminal Code, is an unauthorised advantage consisting in direct asset enrichment or another profit that is to be given to the bribed person or with

dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok. Úplatek patří obecně mezi nejrozšířenější formu korupčního jednání (↑**korupce**).

his/her consent to another person and to which he/she is not entitled. One of the most common forms of corruption.

---

uprchlický tábor

hov. *azylové zařízení*: v mezinárodním měřítku se jedná o označení pro střediska určená ↓**uprchlíkům**, zřizovaná ↓**Úřadem Vysokého komisaře pro uprchlíky** v oblastech válečných konfliktů a přírodních katastrof

refugee camp

commonly used term for 'asylum facility'. In the international context, the term designates centres for refugees established by UNHCR in areas of armed conflict or natural disaster.

---

uprchlík

státní příslušník třetí země (↑**občan třetí země**), jemuž bylo přiznáno právní postavení uprchlíka ve smyslu ↑**Úmluvy o právním postavení uprchlíků** OSN z roku 1951 ve znění Protokolu z roku 1967 (tzv. Ženevská úmluva), a který je oprávněn pobývat na území státu, v němž vyhledal ochranu. V ČR je osoba, které bylo přiznáno postavení uprchlíka, označována jako osoba s udělenou **mezinárodní** ↑**ochranou** formou azylu (↑**azylant**).

refugee

a third country national who has been granted refugee status under the U.N. Convention on the Status of Refugees of 1951 as amended by the Protocol of 1967 (the so-called Geneva Convention) and who is authorised to reside in the territory of the state where he or she sought protection. In the Czech Republic, a person who has been granted refugee status is referred to as a holder of the international protection in the form of asylum (asylum holder).

úrok

odměna, kterou získá věřitel (ten, kdo půjčuje finanční prostředky) za to, že poskytne peníze dlužníkovi. Nejčastěji se udává jako procentní sazba za rok. Půjčování peněz s nepřiměřeně vysokými úroky se označuje jako ↑**lichva**.

interest

financial consideration obtained by a creditor (the person who lends money) for providing money to a debtor. Most commonly expressed as a % rate per year. Lending money with an inappropriately high interest is called usury.

úroková sazba

částka, kterou je dlužník povinen platit věřiteli z jeho pohledávky, bývá vyjádřena v procentech z dlužné částky za určité období

interest rate

amount charged for the use of money, expressed in percent for a specified period of time

---

urolog

odborný ↑**lékař**; zabývá se diagnostikou a léčbou nemocí močového ústrojí a chorob mužských pohlavních orgánů

urologist

specialised physician; deals with the diseases of the urinary tract and of the male genitals

---

urologie

lékařský obor zabývající se diagnostikou a terapií chorob vylučovací soustavy a mužských pohlavních orgánů

urology

a branch of medicine focusing on the diagnostics and therapy of diseases of the urinary system and male sex organs

---

ÚŘAD

úřad

↑**orgán státní správy**

Úřad práce ČR

ÚP ČR: **správní** ↓**úřad**, zřízený zák. č. 73/2011 Sb., o Úřadu práce České republiky a podléhající ↑**Ministerstvu práce a sociálních věcí** ČR; plní úkoly zejm. v oblastech:
1. zaměstnanosti;
2. ochrany zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele,
3. ochrany zaměstnanců při ztrátě zaměstnání (↑**dávky v nezaměstnanosti**);
4. sociálního zabezpečení (↑**dávky státní sociální podpory**, ↑**dávky pomoci v hmotné nouzi**, ↑**dávky pro osoby se zdravotním postižením** a ↑**příspěvek na péči**);
5. dávek určených k hmotnému zabezpečení dítěte nebo dětí v rámci **náhradní rodinné** ↑**péče** (↑**dávky pěstounské péče**).
Oficiální web: www.uradprace.cz

Labour Office of the Czech Republic

ÚP ČR: administrative body established by Act No. 73/2011 Sb., on the Labour Office of the Czech Republic and governed by the Ministry of Labour and Social Affairs of the Czech Republic; performs duties mainly in the fields of:
1. employment
2. protection of employees in case of the employer's insolvency
3. protection of employees in case of employment loss (unemployment benefits)
4. social security (state social support benefits, material need benefits, benefits for persons with disability, and care allowance)
5. benefits for material security of a child or children in substitute family care (foster care benefits)
Official website: www.uradprace.cz

Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí

ÚMPOD: **správní** ↓**úřad** v České republice se sídlem v Brně, zřízený zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Úřad je podřízen ↑**Ministerstvu práce a sociálních věcí** a zabývá se zprostředkováním **náhradní rodinné** ↑**péče** na mezistátní úrovni, udělováním souhlasu k ↑**osvojení** dítěte do zahraničí, zajišťování sociálně-právní ochrany dětí ve vztahu k cizině, či vymáhání výživného na základě mezinárodních smluv či jiných mezistátních dohod. Základní informace o činnosti úřadu jsou dostupné na www.umpod.cz

Office for International Legal Protection of Children

ÚMPOD: administrative body of the Czech Republic residing in Brno, established by Act No. 359/1999 Sb., on Social and Legal Protection of Children. Governed by the Ministry of Labour and Social Affairs and responsible mainly for the facilitation of substitute family care on the international level, for granting approval for adoption of a child abroad, securing social and legal protection of children with regard to foreign countries, or enforcement of maintenance payments in accordance with international agreements or other inter-state arrangements. Basic information about the activities of the office is available at www.umpod.cz.

Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

UNHCR: organizace zřízená Valným shromážděním OSN v roce 1950. Je zmocněna k vedení a koordinaci mezinárodních činností na ochranu ↑**uprchlíků** a řešení souvisejících problémů po celém světě. Jejím hlavním účelem je především zabezpečení základních práv uprchlíků a nalezení trvalých řešení. Usiluje o to, aby každý mohl uplatnit právo požádat o **mezinárodní** ↑**ochranu** a najít bezpečné útočiště v jiném státě s možností dobrovolného návratu do země svého původu, integrace nebo přesídlení do třetí bezpečné země. Součástí jejího mandátu je i pomoc **osobám bez státní** ↑**příslušnosti**. V ČR byla kancelář UNHCR otevřena v roce 1992 se sídlem v Praze.

Office of the UN High Commissioner for Refugees

UNHCR: organisation established by the UN General Assembly in 1950. Authorised to lead and coo rdinate the international efforts to protect refugees and solve the related issues all over the world. The main objective is securing the fundamental rights of refugees and finding permanent solutions. Advocates every individual's right to apply for international protection and find a safe place in another state with a possibility of voluntary return to the country of origin, integration, or resettlement to a third safe country. A part of the mandate is assistance to the stateless persons. In the Czech Republic, the UNHCR office was open in 1992 in Prague.

celní úřad

celní správa: celým názvem Celní správa České republiky; **správní** ↑**orgán** a ozbrojený bezpečnostní sbor ČR, zabývá se ochranou ekonomických a bezpečnostních

customs office

customs administration: or The Customs Administration of the Czech Republic; administrative body and armed security force of the Czech Republic. Responsible

zájmů ČR a EU. Provádí celní řízení a správu spotřebních daní na území ČR. Dále provádí vyšetřování daňových ↑**trestních činů** a řeší další celní daňové delikty v rámci **správního** ↑**řízení.** Některá oddělení mají proto postavení policejního orgánu a díky svým kompetencím se také účastní boje proti terorismu a ↑**organizovanému zločinu**. Kompetence a činnost celní správy upravuje zák. č. 17/2012 Sb., o celní správě České republiky.

mainly for the protection of economic and security interests of the Czech Republic and EU. Supervises customs and administers excise duty in the territory of the Czech Republic. Also carries out investigation of tax related crime and deals with other custom tax offences by means of administrative proceedings. Therefore, some units have a status of a police body and possess competences to engage in the fight against terrorism and organised crime. The competences and activities of the customs administration are regulated by Act No. 17/2012 Sb., on Customs Administration of the Czech Republic.

finanční úřad

daňová agentura, daňový úřad, berní úřad; hov. *berňák*: organizační složka státu spadající pod **Finanční** ↑**správu ČR**. Finanční orgán, jehož hlavním úkolem je správa daní, odvodů a záloh na tyto příjmy. Provádí řízení o ↑**přestupcích** v oblasti své působnosti. Dále ukládá ↑**pokuty** a spravuje ↑**dotace**. Také vybírá poplatky, odvody, úhrady, ↑**penále** a dal.

tax administration

tax office; organisational unit of the state governed by the Financial Administration of the Czech Republic. Financial authority responsible for the administration of taxes, levies and prepayments for these revenues. Carries out proceedings on administrative infractions within its competence. Levies fines and administers subsidies. Collects fees, charges, late payment penalties etc.

katastrální úřad

KÚ: **správní** ↓**úřad** zastoupený v každém kraji ČR, který vykonává státní správu ↑**katastru nemovitostí** (KN). Rozhoduje zejm. o vkladech a záznamech do něj, činí v něm poznámky, opravuje chyby apod. Dále spravuje základní státní mapová díla, schvaluje změny hranic katastrálních území nebo změny místního názvosloví.

Administration of Cadastre of Real Estate

administrative authority represented in each region of the Czech Republic. Performs state administration of the cadastre of real estate, i.e. makes decisions about entries and records, adds comments, corrects mistakes etc. Also administers the fundamental state mapping works, approves of changes in cadastre border lines and changes of geographical names.

krajský úřad

KrÚ: jeden z orgánů ↑**kraje**; vykonává státní správu a plní úkoly v samostatné působnosti, které mu ukládá zák. č. 129/2000 Sb. o krajích, a dále ↑**hejtman**, zastupitelstvo kraje a rada kraje

regional authority

one of the bodies constituting a Region; performs state administration and duties in its own competence in accordance with Act No. 129/2000 Sb. on Regions, or as instructed by the chief executive of the regional authority, regional council or regional board

matriční úřad

úřad, který vede matriku. Může jím být **obecní** ↓**úřad**, úřad městské části nebo městského obvodu v územně členěných **statutárních** ↑**městech**. Zvláštním matričním úřadem je Úřad městské části Brno-střed, který vede jak ↑**matriku** pro tuto městskou část, tak tzv. zvláštní matriku pro narození, uzavření manželství, a vznik partnerství nebo úmrtí českých občanů, ke kterým došlo mimo území ČR.

civil registry office

authority maintaining the register of births, deaths and marriages or civil partnerships. May be a municipal authority or, in territorially subdivided chartered towns, a municipal district authority. A special registry office is the Municipal District Office Brno-střed which keeps both the civil register for this municipal district and a special register for births, deaths and marriages or civil partnerships of Czech citizens outside of the territory of the Czech Republic.

městský úřad

MěÚ: označení pro **obecní** ↓**úřad** v obcích s populací nad 3000 obyvatel (tj. ve městech)

town or city authority/local authority

(Czech abbreviation: MěÚ); term used for the municipal authority in municipalities with more than 3000 inhabitants (i.e. in towns and cities)

obecní úřad

OÚ: součást orgánů ↑**obce**; vykonává státní správu a plní úkoly v samostatné působnosti, které mu ukládá zejm. zák. č. 128/2000 Sb., o obcích, starosta, zastupitelstvo obce a rada obce.
1. ve městech (obce s populací nad 3000 obyvatel) se obecní úřad nazývá **městský** ↑**úřad**;

municipal authority/local authority

(Czech abbreviation: OÚ); one of the bodies constituting municipality; performs state administration and duties in its own competence, as defined mainly by Act No.128/2000 Sb. on Municipalities, by the mayor, municipal council or municipal board.
1. in towns (municipality with more than 3000 inhabitants), the municipal authority

2. ve statutárních městech se obecní úřad nazývá ↑**magistrát**;
3. v městysech (↑**městys**) se obecní úřad nazývá úřad městyse.

is called town authority
2. in chartered towns, the municipal authority is called city hall/town hall/ magistrates
3. in smaller towns (townships), the municipal authority is called township hall.

obecní úřad obce s rozšířenou působností

tvoří mezičlánek přenesené působnosti **státní** ↑**správy** mezi **krajskými** ↑**úřady** a **obecními** ↑**úřady**. Kromě základních samosprávných činností vykonává také přenesenou státní správu a další činnosti nejen pro své vlastní správní území, ale také pro další obce ve svém určeném správním obvodu. Jedná se např. o vydávání cestovních a osobních dokladů (↑**průkaz totožnosti**), **řidičských** ↑**průkazů**, ↓**živnostenského oprávnění** apod.

local authority of a municipality with extended powers

a constituent of the system of delegated state administration, acting between regional and municipal authorities. Performs the fundamental self-governance activities and delegated state administration in its own administrative territory as well as in the municipalities belonging to its administrative district. For example, issues travel and identification documents (ID cards), driving licences, trade licences etc.

správní úřad

správní orgán (úředního typu); součást výkonné moci; organizační jednotka zřízená dle čl. 79 Ústavy ČR (zák. č. 1/1993 Sb.). Reprezentuje stát navenek prostřednictvím orgánů či zástupců. Obecně se jedná o instituce, před nimiž probíhá ↑**správní řízení** (např. ↑**Úřad práce ČR**, **Česká** ↑**správa sociálního zabezpečení**, ↑**Úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí**, **Finanční** ↑**úřad**, **Matriční** ↑**úřad** a dal.)

administrative authority

administrative body (office); a part of the executive power; an organisation unit established in accordance with section 79, Constitutiont of the Czech Republic (Act No. 1/1993 Sb.). The outward representation of the state in the form of bodies or representatives. In general, these institutions are responsible for administrative proceedings (e.g., Labour Office of the Czech Republic, Czech Social Security Administration, Office for International Legal Protection of Children, Tax Administration, Civil Registry Office etc.)

zastupitelský úřad

velvyslanectví, hov. *ambasáda*: stálé a oficiální zahraniční zastoupení daného státu na území jiného státu, zpravidla v jeho hlavním městě. V ČR jsou zastupitelské úřady organizačním útvarem ↑**Ministerstva zahraničních věcí**. Jejich činnost upravuje zák. č. 150/2017 Sb., o zahraniční službě. Zastupitelskými úřady podle tohoto zákona jsou:

diplomatic mission

representative office, embassy; a permanent and official representation of a state in the territory of another state, usually located in the capital city. In the Czech Republic, diplomatic missions are organisation units governed by the Ministry of Foreign Affairs. Activities of the missions are regulated by Act No. 150/2017 Sb.,on

velvyslanectví; stálé mise při mezinárodní organizaci; konzulární úřady; zvláštní mise a styčné úřady či kanceláře.

Foreign Service. The representative offices as defined by this Act are: embassies, permanent missions to international organisations; consular posts; special missions, and liaison bureaus or offices.

úřední deska

veřejně přístupná plocha určená ke zveřejňování **právních** ↑**předpisů**, ↑**rozhodnutí** a jiných dokumentů **správních** ↑**orgánů** a ↑**soudů**. Veřejně přístupná musí být nepřetržitě a je vedena jak ve fyzické tak i elektronické podobě.

official board

a publicly accessible board or site designated for publishing legal regulations, decisions and other documents of administrative bodies and courts. Must always remain publicly accessible and is by principle made available simultaneously in two forms – physical and electronic.

úředník

obecně se jedná o osobu, která pracuje v administrativě. Nejčastěji se jedná o zaměstnance ↑**úřadů státní** ↑**správy** a ↑**samosprávy** podle zák. č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků nebo podle zák. č. 234/2014 Sb., o státní službě

clerk, official

public servant; typically, an employee of public administration, local administration, or municipalities in accordance with Act No. 312/2002 Sb. on Public Servants of Territorial Self-Governing Units or Act No. 234/2014 Sb. on Civil Service.

---

usnesení

1. obecně: kolektivní rozhodnutí nějakého ↑**orgánu** nebo **právnické** ↑**osoby**;
2. forma ↑**rozhodnutí** ↑**soudu**: usnesením rozhoduje soud tam, kde nerozhoduje rozsudkem, tj. především v procesních záležitostech, jako je např. **zahájení** ↑**řízení**, podmínky řízení, odmítnutí, změna nebo zpětvzetí návrhu účastníka řízení, **přerušení** i **zastavení** ↑**řízení** nebo náhrada **nákladů** ↑**řízení**. Usnesením soud také schvaluje soudní smír nebo nařizuje výkon rozhodnutí;
3. forma správního rozhodnutí: obdobně jako soud i **správní** ↑**orgán** rozhoduje usnesením pouze v zákonem stanovených případech (blíže § 76 ↑**správního řádu**).

resolution/ruling

1. in general: a collective decision of an authority or legal person
2. court ruling: a court renders a ruling when a judgement is not adequate, e.g., in the matters related to the course of proceedings, such as initiation of proceedings, conditions of proceedings, rejection, change or withdrawal of a proposal by a party to the proceedings, discontinuation or termination of proceedings, or reimbursement of the proceedings cost. A court ruling is also used to approve of court settlement or to order implementation of a decision
3. form of an administrative decision: similarly to a court, administrative bodies also issue rulings only in cases defined by law (see § 76 Administrative Procedure Code)

---

ustanovení

1. konkrétní část ↓**zákonů** a předpisů
2. proces jmenování ↑**advokáta**, ↑**opatrovníka** v řízení

1. provisions
2. appointment

1. specific sections of laws, regulations
2. the process of appointing an attorney-at-law, an ad hoc guardian in proceedings, etc.

ÚSTAV

ústav

1. označení vědecké, výzkumné, vzdělávací, kulturní, odborné či zdravotnické instituce nebo specializované organizace (zvláště se tak např. označuje vysokoškolský ústav jakožto součást vysoké školy). V obecném jazyce se slovo „ústav“ někdy užívá i pro objekty či subjekty, které toto slovo v názvu nemají (např. **základní**, **střední** nebo **vysoká** ↑**škola** jsou označovány za vzdělávací ústav).
2. zapsaný ústav, zkr. z.ú.; dle zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník se jedná o druh **právnické** ↑**osoby** ustavené za účelem provozování společensky či hospodářsky prospěšné činnosti s využitím své osobní a majetkové složky, nemá členy stejně jako korporace, ale ↓**zaměstnance**.

institute

1. a term used for scientific, research, educational, cultural, professional or medical units or specialised organisations (typically, an institute is a part of a higher educational institution or university). In colloquial speech the term is sometimes used for objects or subjects which are not officially entitled to it (e.g., primary, secondary or tertiary schools can be referred to as 'vzdělávací ústav').
2. a registered institute as defined by Act No. 89/2012 Sb., Civil Code; a legal person created for the purpose of pursuing socially or economically useful activities using its personal and property resources. Like a corporation, it has employees – not members.

ústava

zák. č. 1/1993 Sb.; základní zákon státu a nejvyšší právní norma jeho právního řádu. Vytváří pravidla výkonu státní moci a zaručuje občanům **základní lidská** ↑**práva**.

constitution

Act No. 1/1993 Sb.; the fundamental law of the state and the supreme legal norm of its legal system. Defines the rules for executing the powers of the state and guarantees the fundamental human rights of its citizens.

ústavní výchova

výchovné opatření, ukládané soudem v situacích, kdy:
1. výchova dítěte je vážně ohrožena či narušena a jiná výchovná opatření nevedou k nápravě;
2. rodiče nemohou z jiných závažných

institutional care

educational measure ordered by a court if:
1. the upbringing of a child is seriously threatened and other educational measures did not lead to an improvement
2. the parents cannot ensure the upbringing of the child for other serious reasons

důvodů výchovu dítěte zabezpečit. Před nařízením ústavní výchovy je ↑**soud** povinen zkoumat, zda výchovu dítěte nelze zajistit **náhradní rodinnou** ↑**péčí** nebo rodinnou péčí v ↓**zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc**, které mají před ústavní výchovou přednost. Výkon ústavní výchovy upravuje zák. č. 109/2002 Sb.

Prior to issuing a decision on institutional care, the court is obliged to investigate the possibility of providing the child with substitute family care or family care in a facility for the children in need of immediate assistance, both of which must be given preference over institutional care. The performance of institutional care is regulated by Act No.109/2002 Sb.

Ušní, nosní, krční

ORL: ↑**otorhinolaryngologie**

otorhinolaryngology /ear, nose and throat (ENT)

úvěr

typ půjčky – peněžní prostředky většího objemu, které dočasně poskytne věřitel dlužníkovi. Obvykle za to inkasuje určitou částku (↑**úrok**).

credit

a type of loan; larger financial amounts temporarily provided by a creditor to a debtor. The creditor commonly receives remuneration (interest) for such service.

úvěrová karta

kreditní ↑**karta**

---

uznání rovnocennosti zahraničního vzdělání

↑**nostrifikace**

nostrification

---

valná hromada

časté označení nejvyššího ↑**orgánu** ↑**obchodní společnosti** či jiné **právnické** ↑**osoby** korporačního typu, který dělá nejdůležitější ↑**rozhodnutí**. Valnou hromadu v ČR, dle ↓**zákona** o **obchodních** ↑**korporacích** (do konce roku 2013 dle obchodního zákoníku) vytváří ↑**společnost s ručením omezeným** a **akciová** ↑**společnost**. Schází se alespoň jednou za rok.

general meeting

common term for the supreme body of a company or other corporate legal entity which makes the most important decisions. Under the Business Corporations Act (and until the end of 2013, the Commercial Code), limited liability and joint stock companies are required to establish general meetings, which must be convened at least once a year.

---

vazba

opatření v **trestním** ↑**řízení**, které slouží k ↓**zajištění** osoby ↑**obviněného**. Účelem vazby je zabránit obviněnému, aby se vyhýbal **trestnímu** ↑**řízení**, pokračoval v trestní činnosti nebo ztěžoval provádění důkazů a ovlivňoval ↑**svědky**.

custody

a measure in criminal proceedings in which a defendant is detained for the purposes of criminal proceedings. The purpose of custody is to prevent the defendant from evading criminal proceedings, from further performance of criminal activity, or from impeding the collection of evidence or influencing witnesses.

---

vdovecký důchod

vdovský ↑**důchod**

---

velkoobchod

obchod prováděný ve velkém či větším měřítku obvykle mezi obchodníky navzájem. Velkoobchodní ceny jsou vždy nižší než ceny maloobchodní (↑**maloobchod**), které jsou zvýšeny o příslušnou maloobchodní marži.

wholesale trade/wholesale

trade carried out in large volumes, usually business-to-business. Wholesale prices are normally lower than retail prices, which are raised to include the retail margin or mark-up.

---

velvyslanectví

zastupitelský ↑**úřad**

---

venerolog

odborný ↑**lékař** zabývající se výzkumem, diagnostikou a léčbou pohlavních chorob

venereologist

a medical specialist involved in the research, diagnostics and treatment of sexually transmitted diseases

---

veřejná sbírka

způsob získávání a shromažďování finančních prostředků od veřejnosti za účelem dosažení nějakého veřejně prospěšného účelu (např. odstranění následků živelné pohromy nebo ekologické havárie, záchrana zdraví nebo života, ochrana kulturní památky apod.). Sbírku lze provést např. přes zvláštní bankovní účet, dárcovskými textovými zprávami (DMS), veřejným vybíráním do přenosných pokladniček, prodejem předmětů, přičemž v ceně je už

public fundraising campaign/public money collection

a way of acquiring and collecting financial means from the public in order to do something for the general good (e.g., recovery from a natural disaster or ecological accident, saving health or life, protection of cultural heritage etc. Such fundraising can

zahrnut příspěvek do sbírky a dal. Organizování veřejných sbírek se v ČR řídí zák. č. 117/2001 Sb., o veřejných sbírkách.

be carried out for example through a special bank account, donor text messages (DMS), direct collection of money into portable cash boxes, through selling items for a prize which includes the donation etc. Organisation of public fundraising campaigns in the Czech Republic is regulated by Act No. 117/2001 Sb., on Public Money Collections.

Veřejný ochránce práv

↑ombudsman*; ochránce a mluvčí práv občanů:* veřejná funkce volená ↑**Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR** na základě zák. č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv. Úkolem Veřejného ochránce je zejm. ochrana osob před jednáním úřadů a dalších institucí, pokud je toto jednání v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy. Svou činností Veřejný ochránce přispívá k ochraně **základních lidských** ↑**práv** a svobod. Veřejný ochránce sídlí v ↑**Kanceláři veřejného ochránce práv** v Brně. Základní informace o jeho činnosti jsou dostupné na www.ochrance.cz

public defender of rights

an institution established in accordance with the Education Act. Provides professional counselling to children, pupils, students, their legal guardians, schools, and other educational facilities. The extent of services is regulated by Decree No. 75/2005. Umbrella term for:
1. pedagogical-psychological counselling centres (PPP)
2. special pedagogical centres (SPC)
Together with the in-school counselling departments (ŠPP) constitute the network of educational counselling.

---

vidimace

úřední ověření, že ↑**opis** nebo kopie se doslova shoduje s předloženou ↑**listinou** (↑**ověření**). Vidimaci lze vyřídit u ↑**notáře**, či na kontaktním místě ↑**Czech POINT**

confirmation of authenticity/vidimus

official certification that a copy or duplicate is a true and complete copy of the submitted document (certification). The confirmation may be issued by a notary or at a CZECH POINT.

VÍZUM

vízum

dokument povolující pobyt v cizím státu po kratší období, obvykle se vyznačuje formou štítku nebo razítka do pasu žadatele. Vízové řízení není klasické **správní** ↑**řízení**, v případě neudělení není možnost ↑**odvolání**.

visa

a document permitting residence in a foreign state for a short period of time, commonly in the form of a sticker or a stamp in the applicant's passport. Visa proceedings are not standard administrative

Přípustným **opravným** ↑**prostředkem** je žádost o nové posouzení důvodů neudělení víza.

proceedings; if the applicant is rejected, appeals are not possible. However, as a means of remedy, it is possible to apply for a new appraisal of the reasons leading to the rejection of the visa application.

diplomatické vízum

uděluje **zastupitelský** ↑**úřad** cizincům v diplomatických službách

diplomatic visa

granted by diplomatic missions to foreigners in diplomatic services

dlouhodobé vízum

↓**vízum nad 90 dnů**

letištní vízum

vízum typu A: schengenské ↓**vízum do 90 dnů**. Uděluje jej **zastupitelský** ↑**úřad** ČR na žádost cizince, který z důvodu čekání na letecký spoj pobývá v tranzitním prostoru mezinárodního letiště nacházejícího se na území ČR. Týká se jen některých zemí.

transit visa (type A)

a Schengen visa for a stay of up to 90 days, granted by a diplomatic mission of the Czech Republic upon the request of a foreigner who is staying in the transit zone of an international airport in the territory of the Czech Republic while waiting for a connecting flight. Only applies to certain countries.

vízum do 90 dnů

schengenské, krátkodobé, krátké, jednotné vízum: vízum platné pro jeden nebo několik vstupů, opravňující cizince k pobytu na území ↑**schengenského prostoru** po dobu v nich vyznačenou (max. 90 dnů), přičemž doba nepřetržitého pobytu ani celková doba po sobě následujících pobytů na území schengenského prostoru nesmí přesáhnout 90 dnů během každých 180 dnů

visa for a stay of up to 90 days

synonym of a Schengen, short-term or uniform visa; a visa valid for one or multiple entries and permitting a foreigner to reside within the Schengen area for a period indicated in the visa (maximum 90 days) under the condition that the period of continuous stay or the total period of consecutive stays in the Schengen area may not exceed 90 days in any 180 days

vízum nad 90 dnů

dlouhodobé vízum: národní ↑**vízum** pro pobyt delší než 3 měsíce. Žádost se podává obvykle na **zastupitelském** ↑**úřadě** v zemi původu nebo v zemi trvalého bydliště žadatele a doba platnosti je maximálně 12 měsíců.

visa for a stay of over 90 days

synonym of a long-term visa; a national visa for a stay exceeding 3 months. The applications are typically submitted at a diplomatic mission in the country of origin or permanent residence, and the maximum validity of the visa is 12 months.

vízum nad 90 dnů za účelem strpění

druh ↑**víza nad 90 dnů**. Může o něj požádat ↑**cizinec** kterému ve vycestování z území ČR brání překážka na jeho vůli nezávislá (↑**překážky vycestování**) nebo cizinec, který je ↑**svědkem** nebo ↑**poškozeným** v **trestním** ↑**řízení**. Vízum za účelem strpění může být také uděleno cizinci, který podal ↓**žalobu** proti ↑**rozhodnutí** ↑**Ministerstva vnitra** ČR, kterým mu byla zrušena platnost ↑**víza nad 90 dnů** nebo zamítnuta žádost o jeho prodloužení. Vízum strpění se uděluje na dobu max. 6 měsíců. Lze o něj žádat i v případě, kdy byl cizinci vydán ↓**výjezdní příkaz** nebo v situaci, kdy pobývá na území ČR neoprávněně.

visa for a stay of over 90 days on sufferance

type of visa for a stay of over 90 days. May be applied for by a foreigner who is not able to leave the territory of the Czech Republic due to an obstacle that is outside his/her control or if he/she is a witness or an injured party in criminal proceedings. Furthermore, such a visa is granted to a foreigner who filed a claim against a decision of the Ministry of the Interior revoking the validity of his/her visa for a stay over 90 days or rejecting an application for extension of the visa. Sufferance visas are granted for a maximum period of 6 months. May be applied for even in cases where a departure order has been issued to the foreigner, or by a foreigner residing in the Czech Republic illegally.

vízum za účelem převzetí povolení k pobytu

druh ↑**víza nad 90 dnů**, udělovaného ↑**cizincům**, kteří v zemi původu či svého trvalého bydliště skrze **zastupitelský** ↑**úřad** úspěšně požádali ↑**Odbor azylové a migrační politiky MV ČR** o vydání povolení k **dlouhodobému** ↑**pobytu**, **zaměstnaneckou** ↑**kartu**, **modrou** ↑**kartou**, ↑**kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance** či o povolení k **trvalému** ↑**pobytu**. Účelem víza je umožnit dotyčnému cizinci přicestovat do ČR a převzít na příslušném pracovišti Odboru azylové a migrační politiky MV ČR získané povolení k pobytu. Maximální doba pobytu na základě tohoto víza činí 60 dnů.

visa for the purpose of collecting a residence permit

a type of 'long-term' visa, granted to foreigners through embassies in the country of their origin or permanent residence, based on a successful application to the Department for Asylum and Migration Policy for a long-term residence permit, an employee card, a blue card, an intra-company employee transfer card, or a permanent residence permit. The purpose of this visa is to enable the foreigner to arrive in the Czech Republic and collect the acquired residence permit at a pre-specified office of the Department for Asylum and Migration Policy of the Ministry of the Interior of the Czech Republic. The maximum length of stay based on this type of visa is 60 days.

VLASTNICTVÍ

vlastnictví

ownership

duševní vlastnictví

vlastnictví autorských práv k ochranným známkám, patentům, receptům, vynálezům, vědeckým, technickým, uměleckým a k jiným produktům duševních činností lidí

intellectual property

osobní vlastnictví

právní forma vlastnictví, při kterém se jedná o přímé vlastnictví konkrétního majetku konkrétní osobou

personal ownership

a legal form of ownership where a specific asset is directly owned by a particular person

vodné a stočné

finanční náklady za pitnou vodu dodávanou z veřejného vodovodu a za odvod odpadní vody veřejnou kanalizací

water and sewage charges

financial costs for the provision of drinking water from the public water supply network and for removal of waste water through the public sewage system

volný vstup na trh práce

možnost cizince pobývajícího v ČR vykonávat ↓**závislou činnost** (zaměstnání) bez nutnosti ↑**pracovního povolení** či specifického povolení k pobytu (např. duální **zaměstnanecká** ↑**karta**). Cizinci, kteří mají volný vstup na trh práce jsou uvedeni v § 98 zák. č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

free access to the labour market

authorisation for a foreigner residing in the territory of the Czech Republic to carry out employed activity (to be employed) without a work permit or a specific residence permit (e.g., dual mode employee card). The categories of foreigners entitled to free access to the labour market are listed in § 98 Act No. 435/2004 Sb., on Employment.

vražda

murder

vstup na trh práce

druh povolení k **dlouhodobému** ↓**pobytu státních** ↓**příslušníků třetích zemí** na území ČR, kdy účelem pobytu cizince je zaměstnání. Rozlišuje se:
1. duální zaměstnanecká karta – zahrnuje

employee card

a type of long-term residence permit for third country nationals in the territory of the Czech Republic when the purpose of stay is employment. Two types exist:
1. dual mode employee card – includes

povolení k dlouhodobému pobytu a současně povolení k výkonu práce;
2. neduální zaměstnanecká karta – určena cizincům, kteří mají **volný vstup na trh práce** a slouží pouze jako osvědčení povolení k dlouhodobému pobytu.
Předchůdcem zaměstnanecké karty byla tzv. zelená karta, která byla v červnu 2014 zrušena.

long-term residence permit as well as work permit;
2. non-dual mode employee card – intended for the foreigners with free entry to the labour market, serves only as evidence of a valid long-term residence permit. Before the introduction of the employment card, the so-called green card was used until June 2014.

---

všeobecný lékař

praktický ↑lékař

VŮLE

vůle

poslední vůle

↓závěť

Výbor pro práva cizinců

stálý poradní ↑**orgán** Rady vlády ČR pro lidská práva, který se zasazuje o dodržování práv cizinců v ČR

Committee for the Rights of Foreigners

a permanent advisory body of the Government Council of the Czech Republic for Human Rights which protects the rights of foreigners in the Czech Republic

---

vyděrač

blackmailer

VYHLÁŠKA

vyhláška

druh podzákonného **právního** ↑**předpisu**, vydává se jako prováděcí předpis k ↓**zákonům**

regulation

a type of subordinate legislation, issued as an implementing regulation to a law

veřejná vyhláška

nástroj k doručování (↑**doručení**) písemností ze strany ↑**orgánů státní správy** osobám neznámého pobytu nebo sídla: oso-

public notice

an instrument for delivering documents from state authorities to persons of unknown residence or seat; persons with

bám, jimž se prokazatelně nedaří doručovat; osobám, které nejsou známy a v dalších případech, které stanoví ↓**zákon**. Písemnost se vyvěsí na úřední desce a na elektronické ↓**úřední desce** umožňující dálkový přístup a patnáctým dnem po vyvěšení se považuje za doručenou.

whom other forms of delivery have demonstrably failed; unknown persons; and in other cases defined by law. The document is posted on an official board and an electronic official board allowing remote access and is deemed served as of the 15th day of its posting.

VYHOŠTĚNÍ

vyhoštění

expulsion

soudní vyhoštění

trest vyhoštění dle ↑**trestního zákoníku**, který cizinci uloží ↑**soud** a jeho účelem je zabránit pachateli v páchání další trestné činnosti na území ČR. Může být uložen jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu (např. vedle trestu odnětí svobody nebo ↑**trestu peněžitého**). U jeho ukládání by soud měl zvažovat vedle závažnosti ↑**trestného činu** i zásah do soukromého a rodinného života osoby vyhošťované.

judicial expulsion

the penalty of expulsion in accordance with the Criminal Code, imposed on a foreigner by a court in order to prevent the offender from persisting in criminal activities on the territory of the Czech Republic. May be imposed as a separate sentence or in addition to another punishment (e.g., in addition to a prison sentence or a fine). In imposing such a sentence, the court should consider the severity of the criminal act as well as the effect of this decision on the private and family life of the person.

správní vyhoštění

uložení ↓**zákazu pobytu** ↑**cizinci** na území ČR, resp. zákazu opakovaného vstupu cizince poté, co území ČR opustí. V ↑**rozhodnutí** o správním vyhoštění, které vydává **cizinecká** ↑**policie**, je vždy stanovena doba jeho platnosti, tedy časové období, po které se cizinci zakazuje pobyt na území ČR (maximální lhůta 3, 5 a 10 let) a také ↑**lhůta**, ve které musí cizinec opustit území ČR. Správní vyhoštění je správním opatřením, které je vždy spojeno s porušením pobytových předpisů, nejedná se tedy o trest za spáchaný ↑**trestný čin** podle **trestního** ↓**zákona**. Vyhoštění ukládá povinnost vycestovat z ČR, je překážkou udělení nového ↑**víza** do ČR nebo do zemí ↑**schengenského prostoru**

administrative expulsion

imposing a prohibition of stay on a foreigner in the territory of the Czech Republic or a ban on the repeated entrance of a foreigner after he/she leaves the territory of the Czech Republic. The decision on administrative expulsion, which is issued by the aliens' police, always specifies the validity of such order, i.e. the period for which the foreigner is forbidden to stay in the territory of the Czech Republic (the maximum period is 3, 5 or 10 years) and also the period within which the foreigner must leave the territory of the Czech Republic. Administrative expulsion is always triggered by a violation of residence regulations; it is not a punishment for a committed crime as

(cizinec je zařazen do evidence nežádoucích osob pro ČR nebo do ↑**Schengenského informačního systému** pro země EU a Island, Norsko a Švýcarsko). Je možné požádat o asistenci při návratu Mezinárodní organizaci pro migraci.

defined by the Criminal Code. The expulsion imposes the obligation to leave the Czech Republic and is an obstacle to granting a new entry visa for the Czech Republic or countries of the Schengen area (the foreigner is entered in the register of undesirable aliens for the Czech Republic or in the Schengen Information System for the EU countries and Iceland, Norway and Switzerland). Returning foreigners may seek assistance from the International Organisation for Migration.

---

vychovatel

pedagogický ↑**pracovník**; provádí výchovně vzdělávací činnost zaměřenou na celkový a specifický rozvoj osobnosti dětí, žáků nebo studentů a na jejich zájmové vzdělávání podle výchovně vzdělávacích programů činnosti ve ↑**školní družině**, v domově mládeže, v ↑**internátu**, popřípadě v jiných zařízeních

caregiver, educator

a member of the pedagogical staff who carries out formative and educational activities enhancing the general and specific development of the children's, pupils' or students' personality. Also carries out after-school education in accordance with the formative and educative activation programmes in school clubs, youth homes, dormitories or other facilities.

---

výchovné opatření (ve školách)

pochvala, ocenění nebo ↑**kázeňské opatření** udělované ↑**třídním učitelem** nebo ředitelem školy podle **školského** ↓**zákona** či vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

educational intervention (in schools)

praise, acknowledgement or disciplinary measure conferred by the class teacher or school director in accordance with the Educational Act or Decree No. 48/2005 Sb., on Primary Education and Some Requirements for Compulsory School Attendance

---

výchovný poradce

pedagogický ↑**pracovník**; v rámci ↑**školního poradenského pracoviště** poskytuje zejm.:
1. kariérové poradenství a pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků;
2. podporu žákům se ↑**speciálními vzdělávacími potřebami** (vč. žáků nadaných) v procesu integrace;

guidance counsellor

a member of the pedagogical staff who works for the school counselling department and provides mainly:
1. career guidance and assistance to the pupils about their further educational and professional path
2. support to the pupils with specific educational needs (including the talented pupils) in the process of integration

3. zprostředkování návazných služeb (např. v rámci ↑**školského poradenského zařízení** aj.);
4. pomoc učitelům při řešení problémů vyplývajících z nepřijatelného chování některých žáků, a dal.

3. referrals to other related services (e.g., at the education counselling centre etc)
4. assistance to teachers in solving problems caused by unacceptable behaviour of some pupils etc.

---

vyjednávání

proces, jehož pomocí se dvě strany s odlišným vnímáním, odlišnými potřebami a motivy pokoušejí shodnout na věci společného zájmu

negotiation

a process in which two parties with different views, needs or motives attempt to agree on matters of common interest

---

výjezdní příkaz

doklad, který uděluje:
1. **cizinecká** ↑**policie** po zrušení nebo uplynutí platnosti ↑**víza do 90 dnů**
2. ↑**Ministerstvo vnitra** ČR po zrušení nebo uplynutí platnosti ↑**víza nad 90 dnů**, povolení k **dlouhodobému** ↑**pobytu** nebo k **trvalému** ↑**pobytu**
Výjezdní příkaz opravňuje cizince k pobytu na území po dobu, která je nezbytná k provedení neodkladných úkonů a k vycestování z území. Nesmí být delší než 60 dnů. Výjezdní příkaz má tvar štítku, který policie nebo Ministerstvo vyznačí do cestovního dokladu.

departure order

a document issued by:
1. the aliens' police after the revocation or expiration of validity of a short-term visa
2. the Ministry of the Interior of the Czech Republic after the revocation or expiration of validity of a long-term visa or a long-term or permanent residence permit. The departure order authorises the foreigner to stay in the territory for the time necessary for resolving any urgent matters and for leaving the territory. May not exceed 60 days. The departure order has the form of a sticker affixed in the travel document by the police or the Ministry of the Interior of the Czech Republic.

---

výkaz práce

písemný přehled o počtu odpracovaných hodin a druhu odvedené práce ↓**zaměstnance**

time sheet/work statement

a written overview of the number of hours worked by employees and the type of work performed

---

vykázání

nástroj řešení ↑**domácího násilí**. **Státní** ↑**policie** může násilníka vykázat z obydlí a současně mu zakázat vstup na 10 dnů, pokud je dáno reálné nebezpečí, že se určitá osoba dopustí vůči jiné osobě, se kterou žije

eviction (from a dwelling)

an instrument for resolving domestic violence; the Police of the Czech Republic may order a violent person to leave the dwelling and simultaneously ban him/her from entering it for 10 days, if there is a real

ve společném obydlí, závažného útoku proti životu, zdraví, svobodě nebo proti lidské důstojnosti.	danger that such person may make a serious assault on the life, health, freedom or human dignity of another person with whom he/she lives in a single household
vymáhat	**enforce/extort**
vyměřovací základ **roční hrubý příjem** u ↓**zaměstnanců** nebo roční vyměřovací základ dle ↑**daňového přiznání** u ↑**osoby samostatně výdělečně činné**. Zjišťuje se při výpočtu dávek ze sociálního zabezpečení.	**assessment base** for employees, annual gross income; for self-employed persons, an annual assessment based on their tax return. Determined during the calculation of social security benefits.
vyučovací hodina časový úsek trvající 45 minut	**school lesson** time unit lasting for 45 minutes
VÝPIS	
výpis kopie, která obsahuje pouze část záznamu originální ↑**listiny**	**excerpt/extract/abstract** a copy which contains only a part of the original document
výpis z evidence pro daňové účely **výpis z evidence pro** ↑**daňové účely**	
výpis z katastru nemovitostí ↑**list vlastnictví**	
výpis z obchodního rejstříku	**excerpt/extract/abstract from the Commercial Register**
výpis z registru dlužníků	**excerpt/extract/abstract from the register of debtors**
výpis z rejstříku trestů	**excerpt/extract/abstract from the Criminal Register**

výpis z účtu — **account statement**

výplatní páska — **pay slip/salary statement**

písemný doklad vystavený ↓**zaměstnavatelem**, obsahující údaje o jednotlivých složkách ↑**mzdy** nebo platu ↓**zaměstnance** a o provedených srážkách

written document issued by an employer; lists all components of an employee's wages or salary and shows all the deductions made

výpovědní doba — **period of notice**

doba, ve které lze vystoupit ze závazku smlouvy (↓**výpověď**), např. výpovědní doba u pracovní či nájemní smlouvy

period of time when it is possible to disengage from the obligations set by a contract (termination notice), e.g., period of notice in an employment contract or lease agreement

výpověď — **termination notice**

obecně se jedná o označení způsobu ukončení smluvního vztahu. Musí být v písemné podobě. Výpovědí lze ukončit např. pracovní poměr (podmínky stanovuje ↓**zákoník práce**) nebo ↑**nájem** či ↑**podnájem** bytu nebo domu (podmínky stanovuje zák. č. 89/2012 Sb., občanský zákoník) a pod.

in general, a way of terminating a contractual relationship. Must be submitted in writing. May for example terminate an employment contract (the conditions are defined by the Labour Code) or a lease or sublease agreement to a flat or a house (the conditions are defined by Act No. 89/2012 Sb., Civil Code) etc.

VYSVĚDČENÍ

vysvědčení

maturitní vysvědčení — **secondary school leaving examination certificate**

doklad o vykonání **maturitní** ↓**zkoušky**

certifies that the holder has passed a secondary school leaving examination

výživné — **alimony/child support**

alimenty: částka, kterou je povinen platit ten, kdo má **vyživovací** ↑**povinnost** a neplní si přímou péči o danou osobu, tedy např. rodič nežijící ve společné domácnosti s dítětem nebo manžel, který nevede

a sum which must be paid by a person who has a duty of maintenance towards another person and does not care for that person directly, e.g., a parent who does not live in the same household as the child, or a hus-

s manželkou společnou domácnost. Vyživovací povinnost je dána ↓**zákonem**. Výši výživného, pokud se strany nedohodnou, určuje ↑**soud**.

band who does not live in a single household with his wife. The duty of maintenance is defined by law; the sum paid out in alimony, if not agreed by the parties concerned, is determined by the court.

---

xenofobie

strach, nepřátelství nebo ↑**odpor** k cizímu. Pojem pochází z řečtiny, v níž *xenos* znamená cizí a *fobos* strach.

xenophobia

a feeling of fear, hostility or aversion towards anything foreign. The word comes from the Greek 'xenos' (foreign) and 'phobos' (fear).

---

zadržení

časově limitované krátkodobé omezení osobní svobody ↑**policií v trestním** ↑**řízení**, kdy je osoba umístěna v policejní cele. Ze zadržení je osoba buď propuštěna na svobodu, nebo je rozhodnuto ↑**soudem** o jejím vzetí do ↑**vazby**.

detention

a time-limited short-term restriction of personal freedom by the police in criminal proceedings during which a person is detained in a police cell. Following detention, the person is either released or a court decides to put him/her into custody.

---

zadržený

osoba, která je krátkodobě umístěna v policejní cele v rámci **trestního** ↑**řízení** a poté buď puštěna na svobodu, nebo vzata do ↑**vazby**.

detainee

a person who is detained in a police cell during criminal proceedings for a short period of time and then either released or taken into custody

---

zajištění

1. úkon prováděný policejním orgánem (**státní** ↑**policie**) podle zák. č. 273/2008 Sb., o Polici České republiky. K zajištění se přistupuje u osob, které dle § 26 např. svým jednáním ohrožují svůj život nebo život jiných osob či jejich majetek, nebo které utekly z výkonu trestu odnětí svobody a dal.; ↑**cizinců**, kteří podle § 27 např. pobývají na území ČR neregulérně, nebo u nichž má dojít ke zrušení pobytu a zahájení řízení o **správním** ↑**vyhoštění** a dal.; nebo u věcí které podle § 37 např. představují bezprostřední ohrožení života, majetku nebo životního prostředí a dal.

seizure (of property); apprehension / arrest/detention (of persons)

1. actions performed by a police body (state police) in accordance with Act No. 273/2008 Sb., on the Police of the Czech Republic. Applies to persons who, according to § 26 for example behave in a way which threatens their life or the lives of other persons, who have escaped from prison sentence etc; or to foreigners who according to § 27 for example reside in the territory of the Czech Republic irregularly or who are about to lose their residence permit and face the proceedings on administrative expulsion etc.; or to objects which according § 37 for example present immediate

2. úkon prováděný ↑**orgánem činným v trestním řízení** (zpravidla **státní** ↑**policie**) podle zák. č. 141/1961 Sb., trestní řád, za účelem předběžného opatření a zajištění osob a věcích důležitých pro trestní řízení. Může se jednat např. o zajištění či zabavení finančních prostředků na ↑**účtu** u banky, zajištění ↑**nemovitosti**, ↑**zadržení** podezřelého nebo ↑**obviněného**, či jejich vzetí do ↑**vazby**.

threat to lives, property or environment etc. 2. actions performed by an authority engaged in criminal proceedings (usually the state police) in accordance with Act No. 141/1961 Col., Criminal Procedure Code, as a precautionary measure or in order to secure persons and objects significant for criminal proceedings; in particular seizing/confiscating financial funds in a bank account, seizing real property, arresting persons (custody) or detaining the accused person.

ZÁKAZ

zákaz

prohibition

zákaz činnosti

trest, který se ukládá za trestné činy, jichž se pachatel dopustil v souvislosti s výkonem nějaké činnosti, pro kterou je třeba zvláštní způsobilost nebo ↑**oprávnění**. Nejčastěji je ukládán tento trest jako zákaz řízení motorových vozidel

prohibition of activity

punishment imposed for criminal acts which the offender committed in the course of performing a certain activity which requires special competence or authorization. The most common variant is the prohibition of driving motor vehicles.

zákaz pobytu

trest dle ↑**trestního zákoníku** uložený ↑**soudem** na jeden rok až deset let za **úmyslný** ↑**trestný čin**. Nesmí se vztahovat na místo nebo obvod, v němž má pachatel **trvalý** ↑**pobyt**.

prohibition of stay

according to the Criminal Code, a punishment imposed by a judge for a period of one to ten years for an intentional crime. The prohibition may not apply to the place or district in which the offender has permanent residence.

ZÁKON

zákon

závazný **právní** ↑**předpis** přijatý zákonodárným sborem (↑**Parlament ČR**). Zákon je nadřazený podzákonným předpisům

law

binding legislation passed by the legislative body (parliament). A law is superior to subordinate legislation (regulations and

(↑**vyhláškám** a ↑**nařízením**), avšak podřízený Ústavě (↑**ústava**), ústavním zákonům a mezinárodním smlouvám

decrees), but is subordinate to the Constitution, constitutional acts and international treaties.

antidiskriminační zákon

zákon č. 198/2009 Sb. o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů; právní norma která upravuje pojem ↑**diskriminace**, a věnuje se oblastem v nichž může k diskriminaci nejčastěji docházet, zejm. zaměstnání, zdravotní péče, vzdělávání, veřejné služby (vč. sociálních služeb) či bydlení

Anti-discrimination Act

Act No. 198/2009 Sb., on Equal Treatment and Legal Protection Against Discrimination and on amendment to some laws; regulates the notion of discrimination and addreses the areas where discrimination may frequently occur, e.g., employment and workplace, health care, education, public services (including social services) or housing

školský zákon

zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Právní norma, která upravuje podmínky a průběh vzdělávání v různých typech školských zařízení. Druhy škol jsou **mateřská** ↑**škola**, **základní** ↑**škola**, **střední** ↑**škola** (↑**gymnázium**, **střední odborná** ↑**škola** a ↑**střední odborné učiliště**), ↑**konzervatoř**, **vyšší odborná** ↑**škola**, **základní umělecká** ↑**škola** a **jazyková** ↑**škola** s právem státní jazykové zkoušky.

Education Act

Act No. 561/2004 Sb., on preschool, primary, secondary, higher vocational and other education. Regulates conditions and the course of eduction in the respective types of educational facilities. The school categories are: kindergarten, primary school, secondary school (secondary grammar school, secondary vocational school and secondary apprenticeship school), conservatoire, higher vocational school, elementary art school, and language school with the right of state language examination.

zákon o azylu

ZoA: zákon č. 325/1999 Sb., právní norma, která upravuje problematiku **mezinárodní**↑**ochrany** v ČR v souladu s mezinárodními dokumenty, zejména:
1. vstup a pobyt cizince žádajícího Českou republiku o ochranu;
2. průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany;
3. práva a povinnosti žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, ↑**azylantů** a osob

Asylum Act

(Czech abbreviation: ZoA); Act No. 325/1999 Sb., which regulates the area of international protection in the Czech Republic in accordance with international documents, especially:
1. the entry and residence of the foreigners who apply for international protection in the Czech Republic
2. proceedings on the awarding of international protection

požívajících **doplňkové** ↑**ochrany**,
4. péči o žadatele o udělení mezinárodní ochrany;
5. ↑**státní integrační program**.

3. rights and obligations of the persons applying for international protection, asylum holders and holders of subsidiary protection
4. care for the persons applying for international protection
5. the state integration programme

zákon o pedagogických pracovnících

zákon č. 563/2004 Sb., právní norma, která upravuje definici **pedagogického** ↑**pracovníka**, předpoklady pro výkon pedagogické činnosti, získávání odborné kvalifikace pedagogických pracovníků, podmínky pro výkon funkce ředitele škol a školských zařízení, systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a jejich kariérní růst

Act on Pedagogical Staff

Act No. 563/2004 Sb., which provides the definition of pedagogical staff, sets the criteria of eligibility for pedagogical jobs, describes the qualification process for pedagogical positions, sets the requirements for becoming a director of a school or an educational facility, and regulates the system of further education of pedagogical staff and their career development.

zákon o pobytu cizinců

ZPC: zákon č. 326/1999 Sb., právní norma upravující podmínky vstupu a pobytu ↑**cizince** na území ČR, včetně jeho vycestování z území; vymezuje působnost Policie ČR (**státní** ↑**policie**), ↑**Ministerstva vnitra** ČR a ↑**Ministerstva zahraničních věcí** ČR v této oblasti **státní** ↑**správy**

Act on the Residence of Foreign Nationals

Act No. 326/1999 Sb., which regulates the conditions for entry and residence of foreigners in the territory of the Czech Republic, including their departure from the territory; it defines the competencies of the Police of the Czech Republic, Ministry of the Interior and Ministry of Foreign Affairs in this section of state administration.

zákon o pomoci v hmotné nouzi

zákon č. 111/2006 Sb., právní norma upravující zejména podmínky pro žádost o dávky pomoci v hmotné nouzi: ↑**příspěvek na živobytí**, ↑**doplatek na bydlení** a **mimořádná okamžitá** ↑**pomoc**

Act on Assistance in Material Need

Act No. 111/2006 Sb., which regulates mainly the criteria of entitlement to the assistance in material need: living supplement, additional housing allowance, and extraordinary immediate assistance

zákon o sociálně-právní ochraně dětí

zákon č. 359/1999 Sb., právní norma, která upravuje systém sociálně-právní ochrany dětí v České republice, zejm. výkon **pěstounské** ↑**péče**, systém ↑**dávek pěstounské péče** a činnost jednotlivých subjektů

Act on Social and Legal Protection of Children

Act No. 359/1999 Sb., which regulates the system of the social and legal protection of children in the Czech Republic, especially the performance of foster care, the

sociálně-právní ochrany dětí (např. ↑**Úřad pro mezinárodně-právní ochranu dětí**, ↑**Orgán sociálně-právní ochrany dětí** a dal.)

system of benefits related to foster care and the activity of various bodies of social and legal protection of children (e.g., Office for International Legal Protection of Children, Authority for Social and Legal Protection of Children etc.)

zákon o sociálních službách

zákon č. 108/2006 Sb., právní norma upravující podmínky nároku na ↑**příspěvek na péči** a dále typy, formy a druhy **sociálních** ↑**služeb**, kvalifikační požadavky **sociálního** ↑**pracovníka**, ↑**pracovníků v sociálních službách** a dalších odborných pracovníků působících v sociálních službách

Act on Social Services

Act No. 108/2006 Sb., which regulates the conditions of entitlement to the carer's allowance, defines types, forms and categories of social services, sets the qualification criteria for social workers, social services staff and other specialised professions involved services etc.

zákon o státní sociální podpoře

zákon č. 117/1995 Sb., právní norma, která upravuje podmínky pro výplatu ↑**dávek státní sociální podpory** (↑**přídavek na dítě**, ↑**příspěvek na bydlení**, **rodičovský** ↑**příspěvek**, ↑**porodné** a ↑**pohřebné**) a jejich výši

Act on State Social Support

Act No. 117/1995 Sb., which regulates conditions for granting social welfare benefits (child benefit housing benefit, parental benefit, birth allowance, funeral benefit) and the amount thereof

zákon o státním občanství České republiky

zákon č. 186/2013 Sb., právní norma, která upravuje způsoby nabývání a pozbývání státního ↑**občanství** ČR, jeho prokazování a zjišťování a vydávání ↑**osvědčení** o něm

Act on Citizenship of the Czech Republic

Act No. 186/2013 Sb., which regulates the methods of acquiring and losing state citizenship of the Czech Republic, documenting and ascertaining the existence of citizenship of the Czech Republic and the issuance of certificates of citizenship of the Czech Republic

zákon o vysokých školách

zákon č. 111/1998 Sb., právní norma, která upravuje vzdělávání na veřejných, soukromých, vojenských a policejních vysokých školách. Zákon dále upravuje např. studijní programy, proces přijímacího řízení, průběh

Higher Education Act

Act No. 111/1998 Sb., which regulates education at public, private, military and police higher schools. Sets rules for educational curricula, entrance procedures, the course and conclusion of studies at higher schools,

studia na vysoké škole a jeho ukončení, postavení studenta, akademických pracovníků, proces akreditace, státní správu vysokých škol a dal.

the status of students and academic staff, the accreditation process, the state administration of higher schools etc.

zákon o zaměstnanosti

zákon č. 435/2004 Sb., který upravuje zabezpečování státní politiky zaměstnanosti, jejímž cílem je dosažení plné zaměstnanosti a ochrana proti nezaměstnanosti. Obsahuje mj. podmínky pro výplatu ↑**dávek v nezaměstnanosti,** či podmínky pro zaměstnávání cizinců.

Employment Act

Act No. 435/2004 Sb., which regulates the implementation of the state employment policy, whose object is to achieve full employment and protection against unemployment. Includes conditions for granting unemployment benefits, conditions for the employment of foreigners etc.

zákon o životním a existenčním minimu

zákon č. 110/2006 Sb., právní norma upravující pojmy **životní** ↑**minimum** a **existenční** ↑**minimum** a dále způsob, jakým jsou posuzovány příjmy člověka pro řízení o výplatě některých **nepojistných sociálních** ↑**dávek**

Act on Living Standard and Subsistence Level

Act No. 110/2006 Sb., which defines the notions of living standard and subsistence level and regulates the procedure of income assessment with regard to a person's entitlement to certain non-insurance welfare benefits

zákoník práce

zákon č. 262/2006 Sb., který upravuje pracovní právo, zejména pracovněprávní vztahy mezi ↓**zaměstnancem** a ↓**zaměstnavatelem**

Labour Code

Act No. 262/2006 Sb., which regulates labour law and in particular the employment relationship between employee and employer

záloha

částka zaplacená předem

deposit/advance

a sum paid in advance

zaměstnanec

ten, kdo vykonává určitou závislou činnost pro ↓**zaměstnavatele**, za kterou mu přísluší ↑**mzda**

employee

a person who performs a certain dependent activity for an employer, for which he/she is entitled to a wage

ZAMĚSTNÁNÍ

zaměstnání

employment

uchazeč o zaměstnání

fyzická ↑**osoba**, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání na místně příslušné krajské pobočce ↑**Úřadu práce ČR** a při splnění ↑**zákonem** stanovených podmínek je úřadem práce zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání. Mezi podmínky patří **trvalý** ↑**pobyt** nebo **modrá** ↑**karta** u cizinců z třetích zemí. Uchazeč nesmí být ↑**osoba samostatně výdělečně činná**, účastníkem v ↑**obchodní společnosti** nebo ↑**družstvu**, měsíční výdělek nesmí přesáhnout polovinu **minimální** ↑**mzdy** atd. Uchazeč má za určitých podmínek také ↑**nárok** na ↑**podporu v nezaměstnanosti.** Po dobu co je osoba vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání je plátcem jejího **zdravotního**↑**pojištění** stát.

job applicant

a natural person who applies in person for assistance in seeking suitable employment at a local labour office and who, provided certain conditions specified by the law are met, is included by the labour office in the register of job applicants. The conditions include permanent residence or a blue card for foreigners from third countries. The applicant may not be a self-employed person or a member of a company or cooperative, his/her monthly earnings may not exceed one half of the minimum wage, etc. Under certain conditions the applicant is entitled to unemployment benefits. As long as the applicant is included in the register, his/her health insurance premiums are paid by the state.

zájemce o zaměstnání

má zájem o pomoc při nalezení ↑**zaměstnání** a za tímto účelem požádá o zařazení do evidence zájemců o zaměstnání kterýkoli úřad práce, který poskytuje bezplatné **pracovní** ↑**poradenství**. Zájemce může bez omezení pracovat, nemá ↑**nárok** na ↑**podporu v nezaměstnanosti**, ani platbu ↑**pojištění** státem.

job seeker

person who wishes to receive assistance in finding a job and for this purpose submits to any labour office which provides free employment counselling an application for registration in the register of job seekers. Job seekers may work without limitations but are not entitled to unemployment benefits or payments of health and social insurance premiums by the state.

zaměstnavatel

právnická či **fyzická** ↑**osoba**, která zaměstnává fyzické osoby (↑**zaměstnance**). Povinnosti vůči zaměstnanci jsou upraveny primárně v ↑**zákoníku práce**.

employer

a legal or natural person employing other natural persons (employees). Obligations towards employees are primarily defined in the Labour Code.

zamítnutí

↑**rozhodnutí** ve věci samé, kterým se žádosti nevyhoví. Proti tomuto rozhodnutí je vždy přípustný opravný prostředek, pokud ho ↑**zákon** výslovně nevylučuje.

dismissal/rejection

a decision on the merits of a case in which an application or request is rejected. A remedy is always admissible against such decisions, unless explicitly excluded by law.

---

zápisový lístek

dokument, jímž se potvrzuje úmysl uchazeče stát se žákem příslušného oboru vzdělání na dané **střední** ↑**škole**. Povinnost odevzdat zápisový lístek se vztahuje pouze na uchazeče o denní formu studia (**prezenční** ↑**studium**). Zápisový lístek vydává:
1. **základní** ↑**škola** na níž dítě, ucházející se o vzdělávání na střední škole dochází;
2. místně příslušný **krajský** ↑**úřad** na žádost uchazeče o střední vzdělání nebo jeho zákonného zástupce
Postup pro získání a podání zápisového lístku je upraven ve **školském** ↑**zákoně** a ve vyhlášce č. 353/2016 Sb.

registration form

a document which confirms the intention of an applicant for secondary education to enrol to a particular educational programme at a particular secondary school. The obligation to submit the registration form applies only to the applicants for daily (full-time) studies. Registration form is issued by:
1. the elementary school attended by the applicant for secondary education
2. the relevant regional authority, based on a request issued by the applicant for secondary education or by the applicant's legal guardian
The procedure for obtaining and submitting the registration form is defined by the Education Act and Decree No. 353/2016 Sb.

ZAŘÍZENÍ

zařízení

1. instituce (např. zdravotní)
2. přístroj

1. facility
2. device

1. an institution (e.g., a medical facility)
2. a machine or instrument

nízkoprahové zařízení

v sociálních službách zařízení snadno dostupné, které ↑**klientům** nabízí službu anonymně, zpravidla bezplatně. Pracovníci někdy sami vyhledávají potřebné lidi přímo v terénu, na ulicích, na nádražích apod. (tzv. streetwork). Příkladem je kontaktní centrum pro uživatele drog.

low threshold facility

in social services, the term for an easily accessible facility which offers its services to clients anonymously and usually free of charge. In some cases, social service staff search for clients directly on streets, in stations, or elsewhere. (streetwork). Examples include contact centres for drug users.

zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

ZDVOP: zařízení pro děti, které se ocitly bez jakékoliv péče, kterou vzhledem ke svému věku potřebují, nebo je v ohrožení jejich zdravý vývoj či život. Jedná se typ profesionální péče, kterou upravuje zák. č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí. Zřizovatelem takového zařízení je zpravidla stát, ↑**kraj** nebo **nestátní nezisková** ↑**organizace**. Do ZDVOP může být umístěno dítě na základě:
1. rozhodnutí soudu;
2. návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí;
3. žádosti zákonného zástupce;
4. vlastní žádosti.
ZDVOP v ČR fungují v rámci projektu Fondu ohrožených dětí nazvaného ↑**Klokánek.**

facility for children in need of immediate assistance

(Czech abbreviation: ZVDOP); a facility for children who have been deprived of the care necessary for their age or whose healthy development or life is in danger. Provides professional care as defined by Act No. 359/1999 Sb. on Social and Legal Protection of Children. The facility is usually established by the state, region, or NGO. Children may be placed in ZDVOP based on:
1. decision issued by court
2. recommendation issued by an authority for social and legal protection of children
3. request of a legal guardian
4. their own request
ZDVOPs in the Czech Republic operate under the project Klokánek administered by the Fund of Endangered Children.

zařízení pro zajištění cizinců

ZZC; detence: zařízení ↑**Správy uprchlických zařízení MV ČR**; slouží primárně k zajištění ↑**cizinců** starších 15 let, kterým bylo vydáno pracovníky služby **cizinecké** ↑**policie** rozhodnutí o **správním** ↑**vyhoštění** a o ↑**zajištění**. K zajištění se přistupuje dále u osob, které se na území ČR nachází neregulérně, a u kterých existuje důvodné podezření, že budou nadále setrvávat na území ČR navzdory vydanému ↑**výjezdnímu příkazu** či rozhodnutí o vyhoštění. Akcent je kladen zejména na kroky spojené se ztotožněním klienta. Vnější ostrahu zajišťuje Policie ČR (**státní** ↑**policie**), vnitřní ostrahu pak smluvní bezpečnostní agentura. Zajištěným osobám jsou poskytovány **sociální** ↑**služby** a volnočasové aktivity ze strany pracovníků SUZ MV ČR. Bezplatné právní služby poskytují v ZZC **nestátní neziskové** ↑**organizace**.

facility for the detention of foreigners

(Czech abbreviation: ZZC); a facility operated by the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic (SUZ MV ČR); it serves primarily for detention of the foreigners over 15 years of age who are subject to a decision on administrative expulsion and detention, issued by the staff of the Foreign Police. Besides, detention is applied to the irregular migrants present in the territory of the Czech Republic who are subject to a departure order or decision on expulsion but are likely to continue their stay in the Czech territory. Effort is focused mainly on the steps leading to the identification of clients. External protection is provided by the Police of the Czech Republic, internal protection is provided by a contracted security agency. Detainees are offered social services and leisure activities by the staff of SUZ MV ČR. Free-of-charge legal services are provided in ZZC by NGOs.

zásada nenavracení

princip non-refoulement: jeden ze základních principů mezinárodního uprchlického práva. Princip non-refoulement je v ↑**Úmluvě o právním postavení uprchlíků** a zní: *„Žádný smluvní stát nevyhostí jakýmkoli způsobem nebo nevrátí uprchlíka na hranice zemí, ve kterých by jeho život či osobní svoboda byly ohroženy na základě jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité společenské vrstvě či politického přesvědčení.“* Princip non-refoulement je pro uprchlíky zárukou, že nebudou navráceni do země, kde jim hrozí pronásledování, dokud jejich status nebude řádně posouzen. Smluvní státy, mezi něž patří i Česká republika, musí tento princip dodržovat a nemohou se od něj odchýlit.

principle of non-refoulement

a fundamental principle of the international refugee law. The non-refoulement clause is a part of the Convention Relating to the Status of Refugees and it says that 'no Contracting State shall expel or return a refugee in any manner whatsoever to the frontiers of territories where his life or freedom would be threatened on account of his race, religion, nationality, membership of a particular social group or political opinion.' The non-refoulement principle guarantees that refugees shall not be returned to a country where they are in danger of persecution, until their status has been properly investigated. The Contracting States, including the Czech Republic must abide by this principle and may not breach it.

ZÁSILKA

zásilka

dokumenty nebo jiné movité věci, které byly konkrétním provozovatelem (např. Česká ↑**pošta**, Zásilkovna, DPD a dal.) převzaty jako jeden celek k poskytnutí poštovní nebo přepravní služby

shipment/consignment

documents or other movable objects accepted by a particular provider (e.g., Česká pošta, Zásilkovna, DPD etc.) as an item for postal or delivery services

doporučená zásilka

služba, jejímž prostřednictvím lze spolehlivě zasílat písemná sdělení, dokumenty, knihy a drobné předměty. Česká ↑**pošta** odpovídá za ztrátu, poškození nebo úbytek obsahu zásilky paušální náhradou.

registered mail

service used for safe delivery of written messages, documents, books and small objects. In case of loss, damage or reduction of content, Česká pošta is obliged to provide flat-rate compensation.

úřední zásilka

úřední dopis, úřední psaní:
1. dopis, který má jasně stanovená pravidla, která jsou však téměř totožné s pravidly obchodních dopisů nebo formálních dopisů;

official mail

official letter:
1. a letter with clearly prescribed rules, almost identical with the rules for business letters or formal letters
2. mail (usually a letter) sent by a public

2. zásilka (zpravidla dopis) odeslaný orgánem **veřejné** ↑**správy** (např. ↑**Úřad práce ČR**, ↑**Odbor azylové a migrační politiky MV ČR** a dal.), samosprávy (např. **obecní** ↑**úřad**), ↑**soudem** či ↑**policií** apod.

authority (e.g., Labour Office, Department of Asylum and Migration Policy of the Ministry of Interior of the Czech Republic etc.), self-government (e.g., municipal authority), court, the police etc.

---

zástava

1. věc ponechaná jako záruka (např. za dluh za účelem zajištění ↑**úvěru**)
2. zdravotní ↑**symptom** (např. zástava srdce, dechu)

1. collateral, pledge
2. arrest, failure

1. an asset provided as security, e.g., for a loan
2. a medical symptom (e.g., cardiac arrest, respiration failure)

---

zastavárna

podnik, kde člověk obdrží peněžní hotovost proti zástavě movité i nemovité věci

pawnshop, pawnbroker's

a business where persons can receive cash against movable and immovable objects used as collateral

---

ZÁSTUPCE

zástupce

osoba pověřená k zastupování něčích zájmů

representative

a person authorised to represent someone else's interests

odpovědný zástupce

fyzická ↑**osoba**, kterou ustanovil ↑**podnikatel** a která odpovídá za řádný provoz ↓**živnosti** a dodržování všech předpisů. Vůči podnikateli je ve smluvním vztahu.

responsible representative

a natural person appointed by an entrepreneur who is responsible for the trade being carried out correctly in compliance with all regulations. Has a contractual relationship with the entrepreneur.

právní zástupce

↑**advokát** (↓**zmocněnec**), který je pověřen k zastupování ↑**zmocnitele** v právních záležitostech, např. řízení před ↑**soudem**, u **správního** ↑**orgánu** či ↑**notáře**

legal counsel/lawyer

attorney (authorised representative) charged with representing the principal in legal matters (e.g., proceedings before a court, administrative body or notary)

státní zástupce

↑**zákonem** stanovený státní ↑**úředník** zastupující zájmy státu zejména v **trestním** ↑**řízení** před ↑**soudem**

state prosecutor/public prosecutor

a state official designated by law who represents state interests particularly in criminal proceedings before a court

zákonný zástupce

zastupuje ↑**nezletilého** nebo jinou osobu, která není svéprávná (**svéprávná** ↑**osoba**) v plném rozsahu. Může za něj činit zpravidla ty právní úkony, ke kterým dotyčný není svéprávný. Může to být **fyzická** ↑**osoba**, někdy ale i **právnická** ↑**osoba**, a to buď přímo ze ↑**zákona**, nebo je určen ↑**soudem**. U nezletilých dětí jsou zákonnými zástupci zpravidla jejich rodiče.

legal guardian

a representative of a minor or of another person lacking full legal capacity. Authorised to act in the name of such a person and perform all legal acts for which the respective person has no legal capacity. May be a natural person, but sometimes also a legal entity, either defined by law or appointed by a court. Legal guardians of minors are usually their parents.

záškoláctví

hov. *chození za školu*: neomluvená nepřítomnost žáka ve výuce, což je ↑**přestupek** úmyslného zanedbání ↑**povinné školní docházky**

truancy

colloquially 'skipping classes'; unexcused absence of a pupil from classes, constituting the administrative infraction of intentional negligence in school attendance

zatčení

úkon v rámci **trestního** ↑**řízení**, kterým dojde na základě příkazu k zatčení k ↑**zadržení** a krátkodobému omezení osobní svobody ↑**obviněného**

arrest

an act within criminal proceedings where, on the basis of an arrest warrant, an accused person is detained and his or her personal freedom is restricted for a short period of time

zatykač

příkaz k ↑**zatčení** vydaný soudcem

arrest warrant

order to arrest issued by a judge

ZÁVAZNÝ

závazný

mandatory/binding

závazný pokyn

binding instruction

závazný postup | **mandatory procedure**

závěť | **will/testament**

poslední vůle, testament | also known as 'last will' and 'testament'

ZAVINĚNÍ

zavinění | **fault**

1. vina
2. v trestním právu kritérium posouzení ↑**trestní odpovědnosti**. Posuzuje se, zda bylo **úmyslné** ↓**zavinění**, nebo **nedbalostní** ↓**zavinění**.

1. guilt
2. in criminal law, a criterion for assessing criminal liability, determining whether an act was intentional or negligent

nedbalostní zavinění | **negligent fault**

v trestním ↑**zákonu** se dělí na ↑**zavinění** z ↑**nedbalosti vědomé** a ↑**nedbalosti nevědomé**.

the Criminal Code distinguishes between fault caused by conscious and unconscious negligence

úmyslné zavinění | **intentional fault**

v trestním ↑**zákonu** představuje hlavní podmínku pro klasifikaci činu coby trestného. Úmysl je buď přímý, kdy pachatel chtěl způsobem popsaným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem tímto zákonem chráněný (např. bytová ↑**krádež**), nebo nepřímý, kdy pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájmy chráněné trestním zákonem, a s důsledky byl srozuměn (např. neplacení ↑**výživného**)

in criminal law, the principal condition for classifying an act as a crime. Intention may be either direct, i.e. the defendant intended to violate or threaten an interest protected by the Criminal Code in the manner described therein (e.g., breaking and entering), or indirect, i.e. the defendant knew that he/she may violate or threaten by his/her conduct interests protected by the Criminal Code and was aware of the consequences (e.g., failure to pay alimony)

závislá činnost | **employed activity**

činnost, která není vykonávána zcela nezávisle, tzn. pod vlastním jménem, na vlastní účet a s vlastní odpovědností, ale podle pokynů toho, kdo odměnu za vykonanou práci vyplácí. Nejčastější podobou závislé činnosti je zaměstnání (tj. ↑**zaměstnanec** plní v rámci pracovněprávního vztahu

activity which is not carried out completely independently (on one's own name, account and responsibility) but performed according to the instructions given by the payer for the work. The most frequent form of employed activity is employment (i.e. a legally defined relationship in which an employee fulfils

příkazy ↑**zaměstnavatele** a pobírá za to ↑**mzdu**). Opakem závislé činnosti je ↑**samostatná výdělečná činnost**.

instructions of an employer and receives due wages.) The alternative to employed activity is self-employment.

ZBAVENÍ

zbavení

odebrání, např. práv

withdrawal/revocation

e.g., the withdrawal of rights

zbavení rodičovské zodpovědnosti

pokud rodič svou ↑**rodičovskou zodpovědnost** zneužívá nebo ji závažným způsobem zanedbává, ↑**soud** jej rodičovské zodpovědnosti zbaví

termination of parental responsibility

if a parent abuses or severely neglects his or her parental responsibility, a court may terminate this responsibility

zdaňovací období

rozhodné období (časový úsek), za které se počítá příslušná ↑**daň**. Základním zdaňovacím obdobím je 1 kalendářní rok – pro některé poplatníky se může změnit.

tax period

the measurement period (time) for which a particular tax is calculated. The default tax period is 1 calendar year – for some taxpayers it may be different.

ZDRAVOTNÍ

zdravotní

zdravotní pohotovost

lékařská pohotovostní služba: lékařská služba poskytovaná mimo pravidelný provoz ambulantních zdravotnických zařízení. Existuje pohotovost pro dospělé, děti, zubní pohotovost, pohotovostní lékárny. Více na www.prvnipomoc.cz.

emergency medical service

medical services provided outside the regular working hours of outpatient medical facilities. There are emergency services for adults, children, dental emergency services and emergency pharmacies. More at www.prvnipomoc.cz.

zdravotní postižení

zastřešující pojem pro funkční či orgánovou poruchu lidského těla, nebo psychickou poruchu lidské osobnosti, pro kterou člověk nemůže vykonávat určité aktivity nebo být účasten určitých běžných životních

disability

a general term for a functional or organ disorder of the human body or a mental disorder of the human psyche which makes it impossible for a person to engage in certain activities or participate in common life

situací (např. v důsledku bariér, které vytváří prostředí, ve kterém osoba se zdravotním postižením žije). V České legislativě je pojem upraven např. v ↑**zákoně o zaměstnanosti** (§ 67), nebo v ↑**zákoně o sociálních službách** (§ 3 písm. g).

situations (e.g., due to the barriers created by the disabled person's living environment). In the Czech Republic, the notion is defined e.g., in the Employment Act (§ 67) or in the Act on Social Services (§ 3 písm. g).

ZKOUŠKA

zkouška

zjišťování a hodnocení vědomostí, znalostí a schopností

examination, exam

a procedure for assessing and evaluating knowledge, understanding and skills

aprobační zkouška

↑**zkouška** ověřující způsobilost vykonávat lékařské a zdravotnické ↑**povolání** v ČR u těch, kdo získali způsobilost k výkonu povolání v některém státě mimo EU. Odpovědné je ↑**Ministerstvo zdravotnictví ČR**.

approbation exam

an examination assessing the competence to practice medical and health care professions in the Czech Republic of persons who have acquired such qualification in a state outside the EU. The responsible authority is the Ministry of Health.

maturitní zkouška

maturita, státní maturita: závěrečná ↑**zkouška** na **střední** ↑**škole** v maturitních vzdělávacích oborech. V ČR je nutnou podmínkou pro přijetí ke studiu na **vysoké** ↑**škole**. Skládá se ze:
1. společné části (český jazyk a literatura + cizí jazyk, nebo matematika);
2. profilové části (český jazyk a literatura, cizí jazyka, pokud si žák zvolil cizí jazyk ve společné části a 2–3 další povinné zkoušky z nabídky stanovené školou).

secondary school leaving examination

maturity exam, Czech A-levels: an examination taken to complete certain secondary education programmes. In the Czech Republic, this examination is a prerequisite for admission to tertiary education. The examination consists of:
1. general part (Czech language and literature + foreign language or mathematics);
2. profile part (Czech language and literature, foreign language – if chosen in the general part), and 2–3 other subjects chosen from a list defined by the school).

nostrifikační zkouška

druh ↑**zkoušky** (obvykle ústní), jíž se ověřuje, zda znalosti a dovednosti žadatele o ↑**nostrifikaci**, zpravidla středního vzdělání, odpovídají cílům a obsahům této úrovně vzdělání v ČR. Konkrétní obsah

nostrification examination

a type of examination (usually oral) taken to verify that an applicant for nostrification of education (usually secondary) possesses the knowledge and skills required from the given level of education in the

a rozsah nostrifikační zkoušky stanovuje příslušný **krajský** ↑**úřad** (v Praze Magistrát hl. m. Prahy). V případě kladného výsledku vystaví krajský úřad žadateli tzv. nostrifikační doložku. Osoby, které nehovoří česky mají právo vykonat zkoušku ve svém rodném jazyce za přítomnosti **soudního** ↑**tlumočníka**.

Czech Republic. The content and extent of the nostrification examination is defined by the relevant Regional Authority (or the Prague Magistrates in Prague). Upon passing the exam, the Regional Authority issues a 'nostrification clause'. The persons who do not speak Czech may take the exam in their mother tongue with assitance of a certified interpreter.

přijímací zkoušky

↑**zkoušky** pro uchazeče o studium na **střední** nebo **vysoké** ↑**škole**, které prověřují jeho studijní předpoklady (zejména znalosti). Pro přijetí do maturitních oborů středních škol byly zavedeny jednotné přijímací zkoušky z českého jazyka a matematiky, které jsou pro všechny obory v daném roce společné. Kromě nich může střední škola v rámci kritérií přijímacího řízení určit navíc také vlastní školní přijímací zkoušky.

entrance exams

exams for persons applying for a secondary or tertiary course of study, verifying their aptitude (in particular their knowledge). For the programmes concluded by the secondary school leaving exam, the applicants undertake a unified entrance examination in Czech language and mathematics, which is identical for all specialisations in the given year. Besides, each school may define additional entrance criteria and require an additional entrance examination of its own.

rigorózní zkouška

obecně jeden z typů státní ↑**zkoušky** na některých **vysokých** ↑**školách** univerzitního typu (univerzitách). Dle mezinárodní klasifikace ISCED je úspěšné složení zkoušky stále považováno za magisterskou úroveň (ISCED – 7).
1. dobrovolná, dodatečná a zpoplatněná zkouška, kterou mohou vykonat absolventi **magisterského** ↑**studia** v témže oboru. Úspěšné vykonání rigorózní zkoušky (v rámci rigorózního řízení) vede k získání akademického ↑**titulu** – PhDr. (doktor filozofie), JUDr. (doktor práv), RNDr. (doktor přírodních věd), PharmDr. (doktor farmacie).
2. způsob ukončení **magisterského** ↑**studia** v medicínských oborech na

doctoral (rigorosum) examination

in the Czech Republic, a type of state examination taken at certain universities. According to the international ISCED classification, passing this examination may be a part of the masters studies (ISCED – 7).
1. a voluntary, additional, paid examination taken by master studies graduates in their field of study. Passing this examination (as a part of the rigorous proceedings) leads to an academic title – PhDr. (Doctor of Philosophy, JUDr. (Doctor of Law), RNDr. (Doctor of Natural Sciences), PharmDr. (Doctor of Pharmacology).
2. a form of completing master studies in medical specialisations at medical faculties. Upon passing the state rigorous examination, the graduate obtains academic title

lékařských fakultách. Po složení státní rigorózní zkoušky absolvent získá akademický titul – MUDr. (doktor medicíny), MDDr. (doktor zubní medicíny) nebo MVDr. (doktor veterinární medicíny).

MUDr. (Doctor of Medicine), MDDr. (Doctor of Dental Medicine), or MVDr. (Doctor of Veterinary Medicine).

státní doktorská zkouška

SDZK: doktorská zkouška, doktorandská zkouška: ↑**zkouška** vykonávaná v závěru **doktorského** ↑**studia** na **vysokých** ↑**školách** univerzitního typu (tj. univerzita). Po absolvování doktorské zkoušky a úspěšné obhajobě dizertační práce je absolventovi přiznán akademický ↑**titul** ↑**doktor filozofie** (zkr., Ph.D.), uváděný za jménem.

state doctoral examination

PhD exam: an examination taken at the end of the doctoral studies at the higher education institutions of university type (i.e. universities). Upon passing the doctoral exam and successful defence of the PhD thesis the candidate obtains the title Doctor of Philosophy (abbreviated as PhD or, Ph.D.) to be used after the name.

talentová zkouška

součást **přijímacích** ↑**zkoušek** u vybraných oborů. Cílem je vyhodnotit talent uchazeče např. výtvarný, pěvecký nebo pohybový.

talent test

part of entrance exams in specific disciplines, the aim of which is to assess the relevant talents of the applicant, e.g., in art, singing, dance etc.

státní závěrečná zkouška

hov. *státnice:* ↑**zkouška** vykonávaná zpravidla v závěru **bakalářského** či **magisterského** ↑**studia**. Po jejím složení a úspěšné obhajobě bakalářské či diplomové (magisterské) práce je absolventovi přiznán příslušný akademický ↑**titul**.

final state examination

an examination taken typically at the end of the bachelor or master studies. Upon passing the exam and successful defence of a bachelor or master thesis the graduate obtains the respective academic title.

závěrečná zkouška

↑**zkouška** na ↑**středních odborných učilištích** (SOU), kterou se ukončuje vzdělávání v oborech vedoucích k dosažení středního vzdělání s výučním listem. Dokladem o dosažení středního vzdělání s výučním listem je vysvědčení o závěrečné zkoušce a **výuční** ↑**list**.

final apprenticeship examination

an examination set by secondary apprenticeship schools at the end of the training programmes which provide secondary education with an apprenticeship certificate. The person who passes the secondary education with an apprenticeship certificate obtains a final exam report and an apprenticeship certificate.

zkouška odborné způsobilosti

↑**zkouška** v rámci různých institucí, jejímž cílem je prokázat kompetentnost k výkonu určitého ↑**povolání** (např. zkouška odborné způsobilosti ↑**úředníků** územních samosprávných celků)

examination of professional competence

an examination set by various institutions with the aim of proving the candidate's competence to perform certain professions (e.g., professional competence examination for officials of territorial self-governing units)

---

zletilý

osoba starší 18 let

person of full legal age

a person over 18 years of age

---

zločin

úmyslný ↑**trestný čin**, za jehož spáchání ↑**trestní zákoník** stanovuje horní hranici trestní sazby, která převyšuje 5 let. Za zvlášť závažný zločin trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně 10 let.

felony

an intentionally committed crime for which the Criminal Code sets the upper limit of prison sentence on more than 5 years. In case of extremely serious felony the Criminal Code sets the upper limit of prison sentence on more than 10 years.

---

zločinec

hov., *pachatel trestného činu*

criminal

colloquial term for the perpetrator of a criminal act

ZMOCNĚNEC

zmocněnec

↑zástupce: osoba, které byla ↑**plná moc** udělena

agent, authorised representative

synonym for representative; a person granted a power of attorney

---

obecný zmocněnec

↑**zástupce** účastníka **soudního** ↑**řízení** nebo **správního** ↑**řízení**, který není ↑**advokátem**. Může jím být kterákoli **fyzická** ↑**osoba**, i laik bez právního vzdělání, musí však být způsobilá řádného zastupování. Účastníka zastupuje na základě plné moci.

plenipotentiary

a representative of a party to judicial or administrative proceedings who is not a lawyer. May be any natural person, including lay persons without legal education, but must be capable of providing proper representation. Represents the party on the basis of a power of attorney.

---

zmocnitel

ten, kdo oprávnil plnou mocí jiného ke svému zastupování v určitých záležitostech

principal

a person who authorises another person by a power of attorney to represent him/her in certain matters

---

zneužívání

abuse

---

zpronevěra

↑**trestný čin**, jehož se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku vážnou škodu

embezzlement

a crime committed by a person who takes possession of a thing or asset belonging to another person that was entrusted to his or her care, causing serious damage

---

způsobilost k právním úkonům

způsobilost **fyzické** ↑**osoby** vlastními právními úkony nabývat práv a brát na sebe povinnosti. V plném rozsahu vzniká dosažením zletilosti – z hlediska občanského práva se jedná o věk 18 let, v **cizineckém** ↑**zákoně** 15 let. Před dosažením tohoto věku se zletilosti nabývá jen uzavřením manželství (tzv. emancipace), pokud nezletilý prokáže, že je schopen se sám živit a obstarávat své záležitosti. Úplná způsobilost k právním úkonům znamená možnost vlastním jednáním provádět všechny právní úkony. Osoby mladší 18 let mají ze zákona omezenou způsobilost k právním úkonům.

legal capacity

capacity of a natural person to perform legal action, gain rights and undertake duties. Full legal capacity is acquired by the age of maturity – defined by the Civil Code as 18 years of age, or by the Act on Foreign Nationals as 15 years of age. Before this age, legal maturity can be acquired through marriage (so-called emancipation), under the condition that the minor proves ability to sustain and provide for him/herself. Complete legal capacity means that a person may independently engage in all legal actions. Persons under 18 have by law only limited capacity to engage in legal action.

ŽADATEL

žadatel

applicant

žadatel o mezinárodní ochranu

ŽOMO: podle ↑**zákona o azylu**, se jím rozumí ↑**cizinec**, který požádal v ČR nebo v jiném členském státě EU o **mezinárodní** ↑**ochranu**

applicant for international protection

in accordance with the Asylum Act, a foreigner who applied for international protection in the Czech Republic or another EU member state

---

ŽÁDOST

žádost	**application/request**
blanketní žádost žádost, jejímž obsahem jsou pouze základní ↑**údaje** (např. jméno a příjmení a stručný předmět žádosti). Podává se z důvodů zachování ↑**lhůty**. **Správní** ↑**orgán** pak **účastníka** ↑**řízení** vyzve, aby nedostatky žádosti ve stanovené lhůtě doplnil, pokud se tak nestane, je žádost zamítnuta. Tento institut by měl být využíván pouze ve výjimečných případech časové nouze.	**blank application** an application which contains only basic information (e.g., name and surname and a brief subject matter) submitted to meet tight deadlines. The administrative body will then order the party to the proceedings to complete the missing information in the application within a given period; if the applicant fails to do so, the application is rejected. Should be only used in exceptional cases under extreme time pressure.
dodatky k žádosti **náležitosti** ↓**žádosti** dodané **správnímu** ↑**orgánu** po **podání** ↓**žádosti**, avšak v řádné ↑**lhůtě**	**additional documents to an application** additional documents submitted to an administrative body after the submission of an application, but within the prescribed deadline
elektronické podání žádosti **podání**↓**žádosti** prostřednictvím datové schránky. Je možné jen v určitých případech, kdy zákon nevyžaduje osobní podání žádosti.	**electronic submission of an application** submission of an application via the data box – only possible in certain cases when the law does not require submission in person.
náležitosti žádosti dokumenty, které je žadatel povinen doložit k žádosti, např. **doklad o** ↑**účelu pobytu**, ↑**doklad o zajištění ubytování**	**requirements/elements of an application** documents which an applicant is obliged to submit along with the application (e.g., certificate of purpose of stay, proof of accommodation)
podání žádosti akt předání žádosti **správnímu** ↑**orgánu** na ↑**podatelně** nebo ↑**poštou**. V některých případech je podmínkou osobní účast žadatele na úřadě.	**submitting an application** the act of handing over an application to an administrative body, either in its receiving room or by mail. In some cases, the applicant's personal presence is required

výzva k odstranění vad žádosti

písemný dokument, kde **správní** ↑**orgán** vyzývá **účastníka** ↑**řízení** k odstranění vad a doplnění chybějících částí žádosti (např. chybí ↑**potvrzení o studiu**) v určité ↑**lhůtě**. Pokud je to účelné, správní orgán řízení ↑**usnesením** přeruší.

request to resolve deficiencies of an application

a written document in which an administrative body asks a participant in proceedings to resolve deficiencies and supplement missing parts of his or her application (e.g., missing study certificate) within a certain time limit. If expedient, the administrative body may decide to suspend the proceedings.

žákovská knížka

dokument určený zejména pro průběžné zaznamenávání školních výsledků. Je prostředkem k předávání informací mezi ↑**školou** a rodiči. Obsahuje zpravidla údaje o prospěchu a chování žáků, informace o důležitých třídních nebo školních akcích a další pro školu a rodiče důležité záznamy. Slouží rovněž k omlouvání nepřítomnosti žáků. Může být ve fyzické či elektronické podobě (systém ↑**Bakaláři**).

pupil's record book

a document for day-to-day recording of school performance. A means of information exchange between school and parents. Typically, it contains comments on the performance and behaviour of the pupil, information about important class or school events, and other records significant for the school and parents. It is also used for excuses for absence. Exists in paper form or in digital form (the system of Bakaláři).

ŽALOBA

žaloba

procesní ↑**úkon**, jímž se žalobce obrací na ↑**soud** a žádá o ochranu svých porušených nebo ohrožených práv, eventuálně uplatňuje jiný návrh

legal action/petition/claim/indictment

a procedural act by which a plaintiff addresses a court with a request for the protection of his/her violated or threatened rights, or in order to present another proposal

žaloba proti nečinnosti

žaloba v rámci ↑**soudního přezkumu rozhodnutí správního orgánu**. Může ji podat ten, kdo se domáhal u **správního** ↑**orgánu** vydání ↑**rozhodnutí** nebo ↑**osvědčení**, správní orgán zůstal nečinný a žadatel bezvýsledně vyčerpal prostředky, které mu procesní předpis (zpravidla **správní** ↑**řád**) dává pro ochranu před nečinností. Žalobu proti

action for failure to act

legal action taken within judicial review of an administrative body's decision. May be submitted in cases where a person has requested an administrative authority to issue a decision or a certificate, but where the administrative body has remained inactive and the claimant has exhausted all means granted to him by the corresponding

nečinnosti lze ji podat nejpozději ve lhůtě do 1 roku ode dne, kdy marně uplynula ↑**lhůta** pro vydání rozhodnutí.

procedural system (usually the Administrative Procedure Code) for protection against inaction. Must be submitted no longer than a year after the day of expiry of the time limit for issuing the decision.

žaloba proti rozhodnutí správního orgánu

↑**žaloba**, kterou se žalobce domáhá zrušení správního ↑**rozhodnutí** z důvodu nezákonnosti. Lze ji podat pouze za předpokladu, že byly vyčerpány opravné prostředky v rámci **správního** ↑**řízení**. Podává se ke **krajskému** ↑**soudu**.

legal action against the decision of an administrative authority

legal action whereby the claimant demands reversal of an administrative decision due to its unlawfulness. May only be submitted under the condition that all remedies allowed in the administrative proceedings have been exhausted. Submitted at a regional court.

žalobce

osoba, která podává ↑**žalobu**

plaintiff/claimant

a person filing a statement of claim

ženské lékařství

↑**gynekologie**

ŽIVNOST

živnost

soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským ↑**zákonem**

trade

systematic activity performed independently in a person's own name and on his or her responsibility in order to achieve profit while complying with all conditions set forth in the Trade Licence Act

koncese k živnosti

označení pro státní povolení k provozování některých vybraných živností (**koncesovaná** ↓**živnost**), jež jsou uvedeny v příloze č. 3 zák. č. 455/1991 Sb., *o* živnostenském podnikání. Koncesi uděluje živnostenský úřad na základě tzv. řízení o koncesi po splnění zákonem stanovených podmínek.

permission to trade

a state licence to carry out selected trade activities (permitted trades) listed in Annex 3 to Act No. 455/1991 Sb., regulating licensed trades. It is granted by a trade licensing office in trade permission proceedings if all conditions defined by law have been met.

koncesovaná živnost

druh ↑**živností**, které mohou být provozovány pouze po udělení zvláštního oprávnění (↑**koncese**). O vydání oprávnění rozhoduje živnostenský úřad v rámci tzv. řízení o koncesi, přičemž u některých činností je také vyžadováno kladné stanovisko příslušného ↑**orgánu státní správy**. Seznam koncesovaných živností je uveden v příloze č. 3 zák. č. 455/1991 Sb., *o* živnostenském podnikání. Mezi tyto živnosti patří např. provozování cestovní kanceláře, ostraha majetku a osob, služby soukromých detektivů a dal.

permitted trade

a type of trade which may only be carried out on the basis of a special authorisation (trade permission). The decision to grant a trade permission is made by a trade licensing office in trade permission proceedings; for some activities, the opinion of the relevant state administration body is also required. A list of permitted trades is contained in Annex 3 to Act No. 455/1991 Sb., regulating licensed trades. These trades include, for example, running a travel agency, providing protection to persons and property, providing the services of a private investigator, etc.

ohlašovací živnost

druh ↑**živností**, které mohou vzniknout pouze na základě ohlášení živnostenskému úřadu, při splnění podmínek stanovených v zák. č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon. Ohlašovací živnost se dělí na:
1. **řemeslnou** ↓**živnost**;
2. **vázanou** ↓**živnost**;
3. **volnou** ↓**živno**st.

notifiable trade

a type of trade established on the basis of a notification to a trade licensing office upon fulfilling the conditions specified by Act No. 455/1991 Sb., regulating licensed trades. Notifiable trades include:
1. vocational trades
2. professional trades
3. unqualified trades

řemeslná živnost

ohlašovací ↑**živnost:** uvedená v příloze č. 1 zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Pro výkon řemeslné živností je nutné prokázání odborné způsobilosti podle § 21 a 22 uvedeného zákona. Řemeslnou živností je např. řeznictví a uzenářství, cukrářství, hodinářství, zednictví, kadeřnictví a dal.

vocational trade

a notifiable trade listed in Annex 1 to Act No. 455/1991 Sb., regulating licensed trades. To practise a vocational trade, it is necessary to prove one's qualification under Sections 21 and 22 of the above Act. Vocational trades include, for example, butchery and meat processing, baking and pastry production, watchmaking, bricklaying, hairdressing, etc.

vázaná živnost

ohlašovací ↑**živnost**: podmínkou pro její provozování je odborná způsobilost uvedená v příloze č. 2 zák. č. 455/1991 Sb., *o* živnostenském podnikání. Mezi vázané

professional trade

a notifiable trade which requires a professional competence included in Annex 2 to the Act No. 455/1991 Sb., regulating licensed trades. Professional trades include,

živnosti patří např. (např. činnost účetních poradců, realitní zprostředkování, provozování autoškoly, psychologické poradenství a diagnostika, masérství a dal.).

for example, tax advisory, real estate brokering, the operation of driving schools, psychological counselling and diagnostics, massage services, etc.

volná živnost

ohlašovací ↑**živnost**: pro její provozování není vyžadováno prokázání odborné ani jiné způsobilosti. K získání ↓**živnostenského oprávnění** pro živnosti volné musí být splněny pouze všeobecné podmínky stanovené v § 6 ods. 1 zák. č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, jimiž jsou bezúhonnost a svéprávnost.

unqualified trade

a notifiable trade for which no proof of specialised or other qualification is required. In order to acquire a trade licence for an unqualified trade, the applicant only needs to meet the general conditions specified in § 6 of Act No. 455/1991 Sb., regulating licensed trades, i.e. full legal capacity and a clean criminal record.

ŽIVNOSTENSKÝ

živnostenské oprávnění

oprávnění k ↑**provozování** živnosti, dokládá se ↑**výpisem** z ↓**živnostenského rejstříku** (↓**živnostenský list**)

trade licence certificate

authorization to perform a trade, documented with an excerpt from the trade register

živnostenský list

starý pojem – doklad k oprávnění provozovat **ohlašovací** ↑**živnost**. Nyní se již nevydává. Pro ↑**živnostenské oprávnění** nyní slouží ↑**výpis** ze ↓**živnostenského rejstříku**.

trade licence certificate

(defunct) certificate authorising the performance of a notifiable trade. No longer issued; the same function is now fulfilled by an excerpt from the trade register.

živnostenský rejstřík

částečně veřejný seznam všech ↑**podnikatelů** podnikajících na základě ↑**živnostenského oprávnění**. Je dostupný na www.rzp.cz.

trade register

a semi-public list of all entrepreneurs carrying out business activities on the basis of a trade licence. Available at www.rzp.cz.

živnostník

↑**osoba samostatně výdělečně činná**

A

absolutorium 10
absolvent 10
adaptačně-integrační kurz 10
adaptační plán 11
adopce 11
adresa 11
adresát 12
adresa trvalého bydliště 11
advokát 12
agent 12
agentura 13
akademický pracovník 179
akciová společnost 244
akreditace 13
akreditace studijních programů 13
alimenty 14
alternativní trest 274
Alzheimerova nemoc 14
ambasáda 14
ambulantní péče 143
ambulantní služba 227
anamnéza 14
antidiskriminační zákon 310
apostila 15
aprobační zkouška 322
arteterapie 17
a. s. 10
asistence 15
asistent pedagoga 15
Aspergerův syndrom 16
audit 17
autismus 17
azyl 17
azylant 18
azylové bydlení 18
azylové zařízení 19
azylové zařízení Správy uprchlických zařízení MV ČR 249
azylový dům 18

B

bakalář 19
Bakaláři (systém) 19
bakalářské studium 257
balík 19
banka 20
bankomat 20
bankovní služby 228
bankrot 20
bezdomovec 21
bezhotovostní platba 149
Bezpečnostní informační služba 228
bezplatná služba 228
bezplatné právní poradenství 169
běžný účet 284
bilaterální smlouva 232
biometrická karta 77
BIS 21
blanketní odvolání 127
blanketní žádost 327
bloková pokuta 163
bossing 21
brigáda 21
břemeno 21
byt 22
bytové družstvo 58
byt v osobním vlastnictví 22

C

celník 22
celní poplatek 167
celní správa 247
celní úřad 290
celoživotní vzdělávání 22
ceník 22
cenný balík 20
Centrum na podporu integrace cizinců 23
certifikát 23
cestovní doklad 48
cestovní pas 141
cestovní průkaz totožnosti 190
cílová skupina sociální služby 23
církevní sňatek 234
církevní svátek 260
civilní sňatek 24
cizinec 24
cizinecká policie 164
cizinecký pas 142
cizí státní příslušník 200
clo 24
copyright 24
Czech POINT 24

Č

čekárna 25
Česká správa sociálního zabezpečení 248
česká školní inspekce 25
čestné prohlášení 186
čeština jako cizí jazyk 25
čeština jako druhý jazyk 25
číslo 26
číslo bankovního účtu 26
číslo evidenční 26
číslo jednací 26
číslo orientační 26
číslo popisné 27
čistá mzda 108
čistý příjem 198
č. j. 25
členská schůze 28
ČSSZ 28

D

dálkové studium 29
daň 29
daň dědická a darovací 29
daňová povinnost 32
daňová sazba 33
daňová sazba 224
daňové identifikační číslo 27
daňové poradenství 169
daňové přiznání 33
daňové slevy 33

daňový 32
daňový poplatník 33
daňový rezident 33
daňový únik 33
daň z nemovitosti 29
daň z přidané hodnoty 29
daň z příjmů fyzických osob 30
daň z příjmů právnických osob 30
darovací smlouva 232
datová schránka 34
dávky 34
dávky důchodového pojištění 34
dávky nemocenského pojištění 35
dávky pěstounské péče 35
dávky pomoci v hmotné nouzi 35
dávky pro osoby se zdravotním postižením 36
dávky státní sociální podpory 36
dávky v nezaměstnanosti 37
debetní karta 78
dědictví 38
delikt 38
demence 38
den 38
den odeslání 38
den pracovního klidu 38
den splatnosti 39
deportace 39
dětská skupina 39
dětské jesle 40
dětský domov 40
dětský lékař 89
diagnostický ústav 41
diagnostika 41
diagnóza 41
DIČ 42
diplom 42
diplomatické vízum 299
diplomovaný specialista 42
diskriminace 42
dítě 42
dítě s odlišným mateřským jazykem 43
dlouhodobé ošetřovné 138
dlouhodobě pobývající rezident EU 43
dlouhodobé vízum 299
dlouhodobý pobyt 151
dluh 44
doba 44
doba neurčitá 44
doba určitá 44
dobírka 45
dobrovolná repatriace 215
dobrovolník 45
dobrovolný návrat 45
docent 45
dočasná ochrana 127
dodatek k diplomu 46
dodatky k žádosti 327
dodavatel 46
dodejka 46
dohoda 47
dohoda o pracích konaných mimo pracovní poměr 47
dohoda o pracovní činnosti 47
dohoda o provedení práce 47
dohoda o rozvázání pracovního poměru 48
doklad 48
doklad o cestovním zdravotním pojištění 159
doklad o účelu pobytu 280
doklad o zajištění ubytování 49
doklad totožnosti 49
doktorát 50
doktor filosofie 49
doktorské studium 257
Dolní komora Parlamentu ČR 50
domácí násilí 50
domovní číslo 27
domovní řád 51
domovní řád 218
domov pro seniory 50
domov se zvláštním režimem 51
dopis 51
dopis do vlastních rukou 51
dopis s barevným pruhem 52
dopis s červeným pruhem 52
dopis se zeleným pruhem 53
dopis se žlutým pruhem 53
dopis s fialovým pruhem 52
dopis s modrým pruhem 53
doplatek na bydlení 54
doplňková ochrana 128
doporučená zásilka 317
doporučená zásilka do zahraničí 54
doporučené psaní 54
doporučený 54
doporučený balíček 54
doporučený dopis 53
doprava 55
dopravní policie 164
doručení 55
doručovací adresa 12
dosažené vzdělání 55
dotace 56
dovolání 56
dovolená 56
dovozní clo 24
dozorčí rada 210
DPČ 57
DPH 57
DPP 57
druh/družka 57
druhopis 57
družstevní byt 22
družstevní podíl 152
družstvo 58
dublinský systém 263
důchod 59
důchodové pojištění 159
důchodový systém 263
duševní porucha 59
duševní vlastnictví 301
důtka 60
důtka ředitele školy 61
důtka třídního učitele 61
dvojjazyčný asistent pedagoga 16
D/VR 61

E

EET 61
Elektronická evidence tržeb 62
elektronické podání žádosti 327
elektronický podpis 154
emigrace 61
etický kodex 62
etnická menšina 98
etoped 62
etopedie 62
evidence 63
evidenční list důchodového pojištění 159
Evropská unie 63
Evropský hospodářský prostor 63
exekuce 63
existenční minimum 101
extradice 64

F

faktura 64
fakturační adresa 12
fakturační údaje 285
fakultní nemocnice 113
farmakoterapie 64
fikce 64
fikce doručení 64
fikce povolení k pobytu 65
finanční podpora rodiny 156
finanční prostředky 190
Finanční správa ČR 248
finanční úřad 291
firma 65
formulář 65
fundace 65
fundraising 65
fyzická osoba 135

G

GDPR 66
gender 66
genderová identita 66
generální plná moc 66
Generální poskytovatel integračních služeb 66
Generální ředitelství úřadu práce ČR 67
grant 67
gymnázium 67
gynekolog 68
gynekologie a porodnictví 68

H

havarijní pojištění 160
hejtman 68
heterosexualita 68
hlavní město Praha 99
hledaná osoba 136
hmotná nouze 68
hodnost 69
homosexualita 69
Horní komora Parlamentu ČR 69
hospicová péče 143
hospitalizace 70
hotovost 70
hrubá mzda 108
hůlkové písmo 70
humanitární azyl 18
hypotéka 70
chirurg 70
chození za školu 264

I

IAS 70
IČ 70
identifikační číslo osoby 28
identifikační údaje 285
imigrace 70
index 70
individuální vzdělávací plán 71
In Karta 71
inkaso 72
inkluze 72
inkluzivní vzdělávání 72
insolvenční řízení 219
insolvenční správce 251
integrace cizinců 73
integrační azylové středisko
Správy uprchlických zařízení MV ČR 250
Integrační centrum 73
integrovaný záchranný systém 263
interkulturní 73
interkulturní asistence 15
interkulturní asistent 16
interkulturní mediace 96
interkulturní mediátor 97
interkulturní pracovník 179
internát 73
internista 73
intervence 74
intervenční centrum 74
invalidita 74
invalidní důchod 59
inženýr 75
ISCED 75
ISIC karta 75

J

jazyk 76
jazyková škola 264
jednací jazyk 76
jednání 76
jednatel 77
Jednotné kontaktní místo 107
jednotné vízum 77
jistota 77

K

kalendářní dny 39
Kancelář veřejného ochránce práv 77
kapitálová společnost 244
karta 77
karta pojištěnce 78
kartotéka 79
kasační stížnost 255
katastrální úřad 291

katastr nemovitostí 79
kauce 80
kázeňské opatření 80
klient 81
klinický logoped 81
klinický psycholog 81
Klokánek 82
kognitivní funkce 82
kolaudace 82
kolková známka 83
komanditní společnost 245
kombinované studium 258
Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců 83
komunální odpad 125
komunita 83
komunitní mediace 97
komunitní plánování sociálních služeb 228
komunitní práce 84
komunitní pracovník 179
komunitní tlumočník 272
koncese k živnosti 329
koncesionářský poplatek 167
koncesovaná živnost 330
konstantní symbol 262
Kontaktní pracoviště krajské pobočky
úřadu práce ČR 83
kontokorentní účet 284
kontrola 84
konzervatoř 85
konzul 85
konzulární poplatek 168
konzulát 85
korespondenční adresa 85
KORPORACE 85
korupce 86
koučink 86
krádež 86
kraj 86
krajan 86
krajská pobočka úřadu práce ČR 87
krajské město 99
krajský soud 237
krajský úřad 292
krátkodobé vízum 87
krátkodobý pobyt 151
kreditní karta 78
krizová intervence 74
krizové centrum 87
kroužek (zájmový) 87
kulaté razítko 87
kulturní šok 87
kupní smlouva 232
kurátor 88
kvalifikovaná certifikační autorita 88
kvalifikovaný elektronický podpis 155
kyberšikana 88

L

lázeňská péče 143
leasing 89
léčebná rehabilitace 213
lékař 89
lékařské vyšetření 90
lékařský předpis 195
lesní mateřská škola 264
letištní vízum 299
LGBT+ 90
lhůta 91
lichva 91
list 91
listina 93
list vlastnictví 91
Lítačka 93
logoped 93
logopedie 93
loupež 93
lůžková péče 144

M

mafie 94
magisterské studium 258
magistr 94
magistrát 94
majitel 94
maloobchod 94
malý doktorát 50
manželství 94
mateřská dovolená 57
mateřská škola 265
matriční úřad 292
matrika 96
matrikář 96
maturitní vysvědčení 307
maturitní zkouška 322
mediace 96
mediátor 97
menšina 98
mentální postižení 98
mentální retardace 98
menza 99
měsíční příjem 198
město 99
městská hromadná doprava 55
městský úřad 292
městys 100
metodik prevence 99
Mezinárodní klasifikace nemocí 100
mezinárodní ochrana 128
migrace 100
migrace dobrovolná 100
migrace nucená 101
migrant 101
mimořádná okamžitá pomoc 166
mimořádný opravný prostředek 188
minimální mzda 108
minimální zálohy na sociální pojištění u OSVČ 160
minimum 101
ministerstvo 102
Ministerstvo dopravy 102
Ministerstvo financí 102
Ministerstvo kultury 102
Ministerstvo obrany 103
Ministerstvo práce a sociálních věcí 103
Ministerstvo pro místní rozvoj 104

Ministerstvo průmyslu a obchodu 104
Ministerstvo spravedlnosti 104
Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy 104
Ministerstvo vnitra 105
Ministerstvo zahraničních věcí 105
Ministerstvo zdravotnictví 106
Ministerstvo zemědělství 106
Ministerstvo životního prostředí 106
místní příslušnost 201
místo 107
místo podnikání 107
mladistvý 107
mlčenlivost 107
mobing 108
modrá karta 78
monogamní manželství 95
motivační dopis 53
mýtné 108
mzda 108
mzdová evidence 63

N

nadace a nadační fondy 109
nahlížení do spisu 243
náhradní rodinná péče 144
nájem 109
nájemce 109
nájemné 110
nájemní smlouva 232
náklady na bydlení 110
náklady řízení 219
náklady soudního řízení 239
náležitosti žádosti 327
námitka 110
námitka podjatosti 111
napomenutí 111
napomenutí třídního učitele 111
Národní pedagogický institut České republiky 111
národnost 111
národnostní menšina 98
nárok 112
nařízení 112
návyková látka 112
nebytové prostory 187
nedbalost 112
nedbalost nevědomá 112
nedbalostní trestný čin 278
nedbalostní zavinění 320
nedbalost vědomá 113
nedobrovolná migrace 113
Nejvyšší soud 237
Nejvyšší správní soud 238
nemocenské 113
nemocnice 113
nemovitost 114
neplatné manželství 95
neplatný pas 142
nepodmíněný trest odnětí svobody 275
nepojistné dávky sociálního zabezpečení 114
nepojistné sociální dávky 37
nestátní nezisková organizace 133
neurolog 114
nezaměstnanost 114
nezaopatřené dítě 43
nezletilé dítě 43
nezletilé osoby bez doprovodu 115
nezletilý 114
nezprostředkovaná pěstounská péče 144
nízkoprahové zařízení 315
NNO 115
noclehárna 115
noční klid 115
norma 116
normativní náklady na bydlení 110
nostrifikace 116
nostrifikační zkouška 322
notář 116
nouzový stav 116
novela 117

O

OAMP 117
občan 117
občan EU 117
občanská poradna 118
občanská společnost 245
občanské sdružení 118
občanský průkaz 190
občanský sňatek 234
občanský soudní řád 218
občanství 118
občan třetí země 118
obec 119
obecné nařízení o ochraně osobních údajů 117
obecně prospěšná společnost 246
obecní 119
obecní policie 165
obecní rada 119
obecní úřad 292
obecní úřad obce s rozšířenou působností 293
obecní zastupitelstvo 120
obecný zmocněnec 325
obhájce 120
obchod 120
obchodní 120
obchodní korporace 85
obchodní rejstřík 120
obchodní společnost 120
obchodování s lidmi 121
obviněný 121
obyčejný balík 20
obžalovaný 121
očkovací průkaz 191
očkování 121
oční lékař 89
odběratel 122
odbor 122
Odbor azylové a migrační politiky MV ČR 122
odborné sociální poradenství 169
odborný asistent 16
odborný lékař 89
Odbor prevence kriminality MV ČR 123
odbor sociálních věcí 123
odbory 123

odcizení 123
oddací list 92
oddělení 123
Oddělení pobytu cizinců 123
odečitatelné položky od základu daně 30
odečitatelné položky od základu daně 124
odesílatel 124
odklad 124
odklad povinné školní docházky 124
odlišný mateřský jazyk 124
odměna pěstouna 125
odpad 125
odpor 126
odpovědný zástupce 318
odsouzený 126
odvody ze mzdy 109
odvolání 126
ohlašovací živnost 330
ochrana 127
ochranná výchova 128
okres 129
okresní soud 238
okresní správy sociálního zabezpečení 248
ombudsman 129
omezení svéprávnosti 261
omezení způsobilosti k právním úkonům 129
omluvenka 129
onkologie 130
opatrovník 130
opatření 130
opis 130
oprávnění 131
opravný prostředek 188
ordinace 131
orgán 131
orgán činný v trestním řízení 131
organizace 133
Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu 133
organizovaný zločin 134
orgán sociálně-právní ochrany dětí 132
orgán státní správy 132
orgány veřejné moci 132
ortoped 134
osamělý rodič 134
osoba 135
osoba bez přístřeší 135
osoba bez státní příslušnosti 202
osoba bez zdanitelných příjmů 135
osoba samostatně výdělečně činná 136
osobní bankrot 20
osobní stav 254
osobní údaje 286
osobní vlastnictví 301
osoby ohrožené sociálním vyloučením 236
OSSZ 137
OSVČ 137
osvědčení 137
osvědčení o státním občanství 137
osvojenec 137
osvojení 138
osvojitel 138
ošetření 138
ošetřovna 138
ošetřovné 138
ošetřovné 138
otcovská 139
otcovství 139
otorhinolaryngologie 134
ověřená kopie 140
ověření 140
oznamovatel 140

P

pachatel 141
pachatel trestného činu 141
pacht 141
Parlament ČR 141
pas 141
pátrání 142
paušál 142
péče 143
pečovatelská služba 228
pedagogicko-psychologická poradna 146
pedagogický pracovník 180
pediatr 146
peer mediace 97
penále 147
peněžitá pomoc v mateřství 166
peněžitý trest 275
penzijní 147
penzijní fond 147
penzijní připojištění 147
penzijní spoření 147
penzijní systém 148
pěstoun 148
pěstounská péče 144
petice 148
pevná linka 148
plán pedagogické podpory 148
platba 149
platba převodem 149
platba v hotovosti 149
plátce 149
plátce daně 30
plátce daně 149
plátce DPH 149
platební výměr daně 30
platnost 149
platnost právního předpisu 150
plná moc 150
pobočka 150
P. O. Box 140
pobyt 150
pobytová karta rodinného příslušníka občana EU 78
pobytová kontrola 84
pobytová služba 229
pobytové oprávnění 131
pobytové středisko Správy uprchlických
zařízení MV ČR 250
podací lístek 152
podání žádosti 327
podatelna 152
podezřelý 152
podíl 152

podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody 275
podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody 125
podmíněný vstup na trh práce 152
podmínka 153
podmínky 153
podnájem 153
podnájemní smlouva 232
podnět 153
podnikání 154
podnikatel 154
podpis 154
podpora 155
podpora při rekvalifikaci 156
podpora v nezaměstnanosti 156
podpůrné opatření 157
podvodník 157
pohotovostní lékařská služba 157
pohřebné 157
pochvala 158
pojistitel 158
pojistná smlouva 158
pojistná událost 158
pojistná výluka 159
pojistné plnění 159
pojistné sociální dávky 37
pojistný 158
pojištění 159
pojištění domácnosti 160
pojištění odpovědnosti za škodu 161
pojištěný 162
Pojišťovna VZP, a. s. 163
pokuta 163
policie 164
poliklinika 166
polygamie 166
polygamní manželství 95
pomoc 166
pomoc v hmotné nouzi 167
pooperační péče 145
poplatek 167
poplatek za odpad 168
poplatník 168
poradenské služby 229
poradenství 168
porodné 171
porodnice 171
poručník 171
porucha autistického spektra 172
pořádková pokuta 163
pořadové číslo 28
Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR 172
poslední vůle 302
postgraduální studium 258
posttraumatická stresová porucha 172
posudek 173
posudkový lékař 89
poškozený 173
pošta 173
poštovné 173
poštovní poukázka 175
poštovní směrovací číslo 28
potravinová banka 173
potvrzení o pobytu 174
potvrzení o pobytu s historií/přehledem předchozích pobytových oprávnění 174
potvrzení o studiu 175
poukázka 175
poúrazová péče 145
povinná školní docházka 176
povinné předškolní vzdělávání 176
povinné ručení 217
povinnost 175
povolání 176
povolení 177
povolení k dlouhodobému pobytu 177
povolení k trvalému pobytu 177
pozitivní diskriminace 177
pracovněprávní vztahy 177
pracovní 177
pracovní agentura 13
pracovní cesta 178
pracovní dny 39
pracovní doba 44
pracovník 179
pracovník v domácnosti 180
pracovník v sociálních službách 180
pracovní podmínky 153
pracovní poradenství 169
pracovní povolení 178
pracovní smlouva 178
pracovní smlouva 232
pracovní úraz 178
pracovní výkon 178
pracovní vykořisťování 178
praktický lékař 90
pravidelný příjem 198
právní 181
právnická osoba 136
právní fikce 181
právník 182
právní moc 182
právní norma 182
právní odpovědnost 182
právní předpis 195
právní zástupce 318
právo 182
prázdniny 183
Pražská správa sociálního zabezpečení 248
pregraduální studium 258
prevence 184
preventivní opatření 184
preventivní péče 145
preventivní prohlídka 184
prezenční listina 184
prezenční studium 184
prezenční studium 257
primátor 184
princip non-refoulement 185
probace 185
procesní úkon 286
prodlení 185
profese 185
profesor 185
prohlášení 186
prohlášení odpovědného zástupce 186

prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti 186
promlčecí lhůta 186
promoce 187
pronájem 187
pronajímatel 187
prostor 187
prostor sloužící podnikání 188
prostředky 189
prostředky k pobytu na území 189
prošlý pas 142
protiprávní jednání 76
protokol 190
provinění 190
provozovna 190
průkaz 190
průkaz o povolení k trvalému pobytu občana EU / rodinného příslušníka občana EU 192
průkaz osoby se zdravotním postižením 191
průkaz pojištěnce 192
průkaz povolení k pobytu cizinců 191
průkaz příjemce 192
průkaz totožnosti 192
průměrná mzda 109
průvodní dopis 54
prvopis 194
přečin 194
předběžná otázka 194
předběžné opatření 130
předkupní právo 182
předpis 194
představenstvo 195
předsudek 195
předvedení 195
předvolání 195
přehled o příjmech a výdajích 196
přechodný pobyt 151
překážky vycestování 196
překlenovací štítek 196
přepadení 197
přerušení řízení 219
přesídlování 197
přestupek 197
přestupkové řízení 219
přídavek na dítě 197
přihláška 198
příjem 198
příjemce 199
přijímací řízení 199
přijímací středisko Správy uprchlických zařízení MV ČR 251
přijímací zkoušky 323
příjmový pokladní doklad 49
příkazce 200
příkaz na místě 199
příkazník 200
příkazní smlouva 233
příloha 200
přípravná třída 200
příslušník 200
příslušnost 201
příspěvek 202
příspěvek na bydlení 202
příspěvek na mobilitu 203
příspěvek na péči 203
příspěvek na úhradu potřeb dítěte 203
příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla 204
příspěvek na zvláštní pomůcku 204
příspěvek na živobytí 205
příspěvek při pěstounské péči 205
příspěvek při převzetí dítěte 205
příspěvková organizace 134
PřS 207
PSČ 207
PSSZ 207
psychiatr 207
psychiatrická léčebna 207
psychické trauma 208
psychoaktivní látka 208
psychohygiena 208
psycholog 209
psychologické poradenství 170
psychopedie 209
psychoterapeut 209
psychoterapie 210

R

rada 210
rámcový vzdělávací program 210
rasismus 211
realitní agentura 13
realitní kancelář 211
reálné břemeno 21
recept 211
referendum 211
registr 212
registrace 212
registr dlužníků 212
registrované partnerství 213
registr silničních vozidel 212
registr živnostenského oprávnění 212
regulační poplatek 168
regularizace nelegální migrace 213
regulované povolání 213
rehabilitační péče 145
rejstřík 214
rejstřík trestů 276
rekvalifikace 214
reminiscence 214
reminiscenční terapie 214
repatriace 215
revizní lékař 90
revizor 215
rigorózní zkouška 323
roční procentní sazba nákladů 224
rodičovská dovolená 57
rodičovská zodpovědnost 215
rodičovský příspěvek 205
rodinný příslušník 201
rodinný příslušník občana EU 201
rodinný stav 215
rodné číslo 28
rodný list 92
rozhodčí doložka 215

rozhodné období 216
rozhodnutí 216
rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti 216
rozhodný příjem 198
rozpočet 216
rozsudek 217
rozvod 217
RPSN 217
ručení 217

Ř

řád 218
řádný opravný prostředek 189
řemeslná živnost 330
řidičské oprávnění 131
řidičský průkaz 193
řízení 219

S

samoplátce 222
samospráva 222
samostatná výdělečná činnost 223
samoživitel 223
sanitka 223
sankce 223
sazba 223
Sb. 224
sbírka zákonů 224
Sb.m.s. 224
semestr 225
Senát Parlamentu ČR 225
sexuální orientace 225
Schengen 225
schengenské vízum 226
Schengenský hraniční kodex 226
Schengenský informační systém 226
schengenský prostor 226
SIPO 227
sirotčí důchod 59
skutková podstata 227
sleva na poplatníka daně z příjmů fyzických osob 31
složenka 227
služba 227
služby „pro bono publico“ 229
služebnost 231
směna 231
směnárna 231
smlouva 231
smlouva o dílo 233
smluvní nemocnice 113
smluvní zdravotní pojištění 161
sňatek 234
sociálně-aktivizační služby 229
sociální dávky 37
sociální družstvo 58
sociální exkluze 234
sociální kurátor pro dospělé 88
sociální kurátor pro mládež 88
sociální pedagog 234
sociální pedagogika 235
sociální pojištění 161
sociální poradenství 170
sociální práce 235
sociální pracovník 181
sociální služby 230
sociální tlumočník 235
sociální vyloučení 236
somatopedie 236
soud 237
soudní 239
soudní překlad 239
soudní překladatel 239
soudní přezkum rozhodnutí správního orgánu 240
soudní řízení 220
soudní tlumočník 273
soudní vyhoštění 303
soudní znalec 240
Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva 72
spádová škola 265
speciálně-pedagogické centrum 240
speciální pedagog 241
speciální pedagogika 241
speciální škola 265
speciální vzdělávací potřeby 242
specifický symbol 262
spis 242
splátka 243
splátkový kalendář 243
společenství vlastníků jednotek 243
společná domácnost 244
společně posuzované osoby 136
společnost 244
společnost s ručením omezeným 246
spolek 246
spoluvlastnický podíl 152
spoření 247
spořicí účet 284
správa 247
Správa uprchlických zařízení MV ČR 249
správce 251
správce daně 31
správce daně 252
správce majetku 252
správní orgán 133
správní poplatek 168
správní rada 210
správní řád 218
správní řízení 220
správní soudnictví 252
správní úřad 293
správní vyhoštění 303
srážková daň 31
s. r. o. 222
staffing 252
Stanice technické kontroly 252
stanovisko 253
stanovy 253
starobní důchod 60
starosta 253
státní doktorská zkouška 324
státní integrační program 253
státní jazyk 254
státní policie 165
státní příslušník třetí země 201
státní příslušnost 202

státní sociální podpora 156
státní správa 248
státní svátek 260
státní zástupce 319
státní zastupitelství 254
státní závěrečná zkouška 324
statutární město 100
statutární orgán 133
stav 254
stavební spoření 247
stav řízení 220
stejnopis 255
stipendijní řád 255
stipendium 255
stížnost 255
středisko výchovné péče 259
střední odborné učiliště 256
střední škola 265
studentská kolej 256
studijní a zkušební řád 218
studijní obor 257
studium 257
superhrubá mzda 109
superlegalizace 259
surdopedie 259
SUZ 259
svátek 260
svědectví 260
svědek 261
svéprávná osoba 137
svéprávnost 261
SVJ 262
symbol 262
symptom 262
systém 262

Š

šikana 263
škola 264
škola v přírodě 264
školka 268
školní družina 268
školník 271
školní klub 268
školní poradenské pracoviště 269
školní poznámka 269
školní rok 269
školní řád 269
školní speciální pedagog 270
školní vzdělávací program 270
školní zralost 270
školské poradenské zařízení 271
školský zákon 310
školství 271
švarcsystém 271

T

talentová zkouška 324
technická kontrola vozidla 84
technický průkaz 193
terénní služba 230
testament 272
tísňové volání 272
titul 272
tlumočník 272
trauma (medicína) 274
trest 274
trestní 276
trestní bezúhonnost 276
trestní odpovědnost 277
trestní oznámení 277
trestní řád 277
trestní řízení 220
trestní zákoník 277
trestný čin 277
trest odnětí svobody 276
trvalý pobyt 151
tříděný odpad 126
třídní 278
třídní kniha 278
třídní schůzka 279
třídní učitel 279
tyflopedie 279

U

ubytovna 280
účastník řízení 221
účelové manželství 95
účelový sňatek 234
účel pobytu 280
účel pobytu: hledání zaměstnání 281
účel pobytu: ochrana na území 281
účel pobytu: ostatní 281
účel pobytu: podnikání 282
účel pobytu: společné soužití rodiny 282
účel pobytu: strpění pobytu na území 283
účel pobytu: studium 283
účel pobytu: vědecký výzkum 283
účel pobytu: zahájení podnikání 283
účet 284
účetní uzávěrka 285
účinnost zákona 285
účtenka 285
údaje 285
úhrnný měsíční příjem 198
uchazeč o zaměstnání 314
úkon 286
ukončení řízení 221
Úmluva o právním postavení osob bez státní příslušnosti 286
Úmluva o právním postavení uprchlíků 287
úmrtní list 92
úmyslné zavinění 320
úmyslný trestný čin 278
UNESCO 287
univerzita třetího věku 287
úplatek 287
uprchlický tábor 288
uprchlík 288
úrazové pojištění 161
úrok 288
úroková sazba 224
úroková sazba 288
urolog 289

urologie 289
úřad 289
Úřad práce ČR 289
Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí 290
Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky 290
úředně ověřený podpis 155
úřední den 39
úřední deska 294
úřední jazyk 76
úřední jednání 76
úředník 294
úřední ověření listin a podpisů 140
úřední zásilka 317
usnesení 294
ustanovení 295
ústav 295
ústava 295
Ústavní soud 238
ústavní stížnost 256
ústavní výchova 295
ústní jednání 76
Ušní, nosní, krční 296
útvar policie 165
úvěr 296
úvěrová karta 296
územní samospráva 222
uznání rovnocennosti zahraničního vzdělání 296
uznávaný elektronický podpis 155

V

valná hromada 296
variabilní symbol 262
vázaná živnost 330
vazba 297
vdovecký důchod 297
vdovský důchod 60
věcná příslušnost 202
věcné břemeno 22
velkoobchod 297
velký doktorát 50
velvyslanectví 297
venerolog 297
veřejná obchodní společnost 246
veřejná sbírka 297
veřejná správa 249
veřejná vyhláška 302
veřejné zdravotní pojištění 161
Veřejný ochránce práv 298
vidimace 298
vízum 298
vízum do 90 dnů 299
vízum nad 90 dnů 299
vízum nad 90 dnů za účelem strpění 300
vízum za účelem převzetí povolení k pobytu 300
vklad do katastru nemovitostí 80
vlastnictví 301
vnitřně vysídlená osoba 137
vodné a stočné 301
voličský průkaz 193
volná živnost 331
volný vstup na trh práce 301
vražda 301
vrchní soud 238
vstup na trh práce 301
vstupní pracovní pohovor 179
všeobecná plná moc 150
všeobecný lékař 302
vůle 302
Výbor pro práva cizinců 302
výdajový paušál 143
výdajový pokladní doklad 49
vyděrač 302
vyhláška 302
vyhoštění 303
vychovatel 304
výchovné opatření (ve školách) 304
výchovný poradce 304
vyjednávání 305
výjezdní příkaz 305
vykázání 305
výkaz práce 305
výluka ve smluvním zdravotním pojištění 162
vymáhat 306
vyměřovací základ 306
výpis 306
výpis z evidence pro daňové účely 306
výpis z katastru nemovitostí 306
výpis z obchodního rejstříku 306
výpis z registru dlužníků 306
výpis z rejstříku trestů 306
výpis z účtu 307
výplatní páska 307
výpověď 307
výpovědní doba 307
výpovědní lhůta 91
vyrovnávací příspěvek v těhotenství
a v mateřství 206
vysoká škola 266
vysokoškolský index 71
vysvědčení 307
vysvědčení o právní způsobilosti
k uzavření manželství 96
vyšší odborná škola 267
výuční list 92
vyučovací hodina 306
vývozní clo 24
výzva k odstranění vad žádosti 328
výživné 307
vyživovací povinnost 175

X

xenofobie 308

Z

zadržení 308
zadržený 308
zahájení řízení 221
zájemce o zaměstnání 314
zajištění 308
zákaz 309
zákaz činnosti 309
zákaznické služby 231
zákaz pobytu 309
základ daně 32

základní lidská práva 183
základní sociální poradenství 170
základní škola 267
základní umělecká škola 267
zákon 309
zákoník práce 313
zákonné pojištění vozidel 162
zákonný zástupce 319
zákon o azylu 310
zákon o obchodních společnostech a družstvech 121
zákon o pedagogických pracovnících 311
zákon o pobytu cizinců 311
zákon o pomoci v hmotné nouzi 311
zákon o sociálně-právní ochraně dětí 311
zákon o sociálních službách 312
zákon o státním občanství České republiky 312
zákon o státní sociální podpoře 312
zákon o vysokých školách 312
zákon o zaměstnanosti 313
zákon o životním a existenčním minimu 313
záloha 313
zálohová daň 32
zaměstnanec 313
zaměstnanecká karta 79
zaměstnání 314
zaměstnavatel 314
zamítnutí 315
zaopatřovací příspěvek jednorázový 206
zaopatřovací příspěvek opakující se 206
zápisový lístek 315
zápočtový list 92
zaručený elektronický podpis 155
zařízení 315
zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc 316
zařízení pro zajištění cizinců 316
zásada nenavracení 317
zásilka 317
zástava 318
zastavárna 318
zastavení řízení 221
zástavní právo 183
zástupce 318
zastupitelský úřad 293
zastupitelstvo obce 119
záškoláctví 319
zatčení 319
zatykač 319
závazné stanovisko 253
závazný 319
závazný pokyn 319
závazný postup 320
závěrečná zkouška 324
závěť 320
zavinění 320
závislá činnost 320
závodní zdravotní péče 145
zbavení 321
zbavení rodičovské zodpovědnosti 321
zbrojní pas 142
zdaňovací období 321
zdravotní 321
zdravotnická záchranná služba 231
zdravotní péče 145
zdravotní pohotovost 321
zdravotní pojištění 162
zdravotní postižení 321
zkouška 322
zkouška odborné způsobilosti 325
zkušební doba 44
zletilé nezaopatřené dítě 43
zletilý 325
zločin 325
zločinec 325
zmocněnec 325
zmocnitel 326
znalecký posudek 173
zneužívání 326
zpronevěra 326
zprostředkovaná pěstounská péče 146
způsobilost k právním úkonům 326
zubní lékař 90

Ž

žadatel 326
žadatel o mezinárodní ochranu 326
žádost 327
žákovská knížka 328
žaloba 328
žaloba proti nečinnosti 328
žaloba proti rozhodnutí správního orgánu 329
žalobce 329
ženské lékařství 329
ženský lékař 90
živnost 329
živnostenské oprávnění 331
živnostenský list 331
živnostenský rejstřík 331
živnostník 331
životní minimum 101
životní pojištění 162

A

abuse 326
academic staff (member) 179
academic year/school year 269
account statement 307
account/bill 284
accreditation 13
accreditation of study programmes 13
act 286
Act on Assistance in Material Need 311
Act on Citizenship of the Czech Republic 312
Act on Living Standard and Subsistence Level 313
Act on Pedagogical Staff 311
Act on Social and Legal Protection of Children 311
Act on Social Services 312
Act on State Social Support 312
Act on the Residence of Foreign Nationals 311
action for failure to act 328
adaptation and integration course 10
additional documents to an application 327
additional housing allowance/top-up housing allowance 54
address 11
addressee 12
administration 247
Administration of Cadastre of Real Estate 291
administrative authority 293
administrative body 133
administrative expulsion 303
administrative fee 168
administrative infraction 197
administrative justice 252
Administrative Procedure Code 218
administrative proceedings 220
administrator 251
admission procedure 199
admonition 111
adoptee/adopted child 137
adoption 11
adoptive parent 138
advance tax 32
advertent/conscious negligence 113
affidavit 186
affiliation 201
after-school childcare 268
agency 13
agency agreement 233
agent, authorised representative 325
agent/broker 12
aggregate monthly income 198
agreement 47
agreement on completing a job 47
agreement on performing work 47
agreement on termination of employment 48
agreement on work performed outside an employment relationship 47
alien (legal use); foreigner (colloquial use); foreign national 24
alienation 123
alimony/child support 307
allowance/benefit 202
alternative sentencing/alternative punishment 274
Alzheimer's disease 14
ambulance 223
ambulatory service 227
amendment to/re-enactment of a law 117
annual percentage rate of charge 224
Anti-discrimination Act 310
apostille 15
appeal 126
Appeal Commission on Residence of Foreign Nationals 83
applicant 326
applicant for international protection 326
application 198
application/request 327
appointment 295
approbation exam 322
APR 217
arbitration clause 215
arrest 318
arrest 319
arrest warrant 319
art therapy 17
Asperger('s) syndrome 16
assault 197
assessment base 306
assistance 15
assistance 166
assistant professor 16
associate professor 45
asylum 17
Asylum Act 310
asylum housing 18
attendance list 184
audit 17
authorisation 131
authorised representative/governing body 133
autism 17
autism spectrum disorder 172
average wage 109

B

Bachelor 19
bachelor studies/undergraduate studies 257
bail 80
Bakaláři (IT system) 19
bank 20
bank account number 26
bank/banking services 228
bankruptcy 20
bare subsistence, subsistence minimum 101
barrister/attorney 12
basic social counselling 170
basic subsistence (level) 101
benefit 155
benefits 34
bilateral agreement 232
bilingual teaching assistant 16
billing information 285
binding instruction 319
binding opinion 253
biometric card 77
birth allowance 171

birth certificate 92
blackmailer 302
blank appeal 127
blank application 327
block capitals 70
blue card 78
blue-stripe letter 53
board 210
board of directors 210
board of the municipal council 119
boarding house/hostel 280
body 131
branch 150
bribe 287
budget 216
building identification number 27
building savings 247
bullying 263
burden 21
bureau de change/currency exchange (office) 231
business corporation 85
Business Corporations and Cooperatives Act 121
business ID/companies register number 70
business premises 190
business trip 178

C

C.O.D., cash on delivery (UK), cost on delivery (US) 45
calendar days 39
Capital City of Prague 99
card 190
card 77
care 143
care allowance 203
care leaver's allowance 206
care leaver's grant 206
caregiver, educator 304
cash 70
cash machine/ATM 20
cash payment 149
cash receipt 49
cashless payment/non-cash payment 149
cassation complaint 255
catchment school 265
Centre for the Support of Integration of Foreigners 23
certificate 137
certificate 23
certificate of apprenticeship (vocational certificate) 92
certificate of identity/alien's passport 142
certificate of legal capacity for marriage 96
certificate of occupancy 82
certificate of occupancy procedure 82
certificate of travel health insurance 159
certification 140
certified copy 140
certified expert 240
certified interpreter 273
Certified Specialist 42
certified translation 239
certified translator 239
Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic 172
chartered town 100
child 42
child benefit 197
child with a different mother tongue/learner of Czech as an additional language 43
children's group 39
children's home 40
church/religious wedding 234
citizen 117
citizens advice bureau 118
citizenship 118
citizenship certificate 137
city hall, town hall, municipal council 94
civic association 118
civil marriage 234
Civil Procedure Code 218
civil registry (office); civil register (records) 96
civil registry office 292
civil society 245
claim 112
class 278
class register 278
class teacher 279
class teacher's letter of reprimand 61
class teacher's warning 111
clean criminal record/(certificate of) no criminal record 276
clerk, official 294
client 81
clinical psychologist 81
clinical speech therapist/speech-language pathologist (clinician) 81
club 87
co-operative flat (apartment) 22
co-ownership share 152
coaching 86
code of ethics 62
cognitive function 82
collateral 318
Collection of Laws 224
collection/direct debit 72
colour-coded letter 52
combined study 258
commencement of proceedings 221
commendation, praise (from school) 158
Commercial Register 120
commercial/business 120
Committee for the Rights of Foreigners 302
common household 244
community 83
community interpreter 272
community mediation 97
community planning of social services 228
community work/practice 84
community worker 179
company/corporation 120
compatriot 86
compensatory maternity supplement 206
complaint 153
complaint 255

compulsory motor vehicle liability insurance / third-party insurance 217
compulsory preschool education 176
compulsory school attendance 176
conditional suspension of a prison sentence 125
conditions 153
confidentiality 107
confirmation of authenticity/vidimus 298
conservatoire 85
constant symbol (payment identifier) 262
constitution 295
constitutional complaint 256
constitutional court 238
consul 85
consular fee 168
consulate 85
contact point of the Regional Labour Office 83
contract for work 233
contract/agreement 231
contracted hospital 113
contractual health insurance 161
control/check 84
Convention relating to the status of refugees 287
Convention relating to the status of stateless persons 286
cooperative 58
cooperative share 152
copy 255
copyright 24
corporate income tax 30
corruption 86
cost of proceedings 219
counselling 168
counselling services 229
counterpart 57
court 237
court, judicial 239
covering (UK)/cover (US) letter 54
credit 296
credit card 78
crèche/nursery 40
Crime Prevention Department of the Ministry of the Interior 123
crime report 277
criminal 276
criminal 325
Criminal Code 277
criminal liability 277
criminal offence/crime 277
Criminal Procedure Code 277
criminal proceedings 220
criminal register 276
crisis centre 87
crisis intervention 74
culture shock 87
curative pedagogy 209
current account/checking account 284
custody 297
customer 122
customer services 231
customs administration 247
customs duty 167
customs duty 24
customs office 290
customs officer 22
cyberbullying 88
Czech as a foreign language 25
Czech as a second language 25
Czech as an additional language / Czech as a second language 124
CZECH POINT 24
Czech School Inspection Authority 25
Czech Social Security Administration 248

D

data 285
data box 34
day of rest, holiday 38
day when authorities are open to the public 39
day/date 38
death certificate 92
debit card 78
debt 44
decision 216
declaration 186
declaration by a responsible representative 186
declaration by a taxpayer liable to pay personal income tax from dependent activities and emoluments 186
decree 112
deductibles 124
defence attorney, defence counsel 120
definite period of time 44
defrauder, swindler 157
delay/default 185
delivery/postal/mailing address 12
delivery/service 55
dementia 38
dentist 90
Department for Asylum and Migration Policy of the Ministry of the Interior 122
department of social affairs 123
department/section 122
departure order 305
dependent adult 43
dependent child 43
deportation 39
deposit/advance 313
detainee 308
detention 308
device 315
diagnosis 41
diagnostic centre for high-risk children 41
diagnostics 41
diploma 42
diploma supplement 46
diplomatic mission 293
diplomatic visa 299
Directorate General of the Labour Office of the Czech Republic 67
disability 321
disability 74
disability benefits 36
Disability ID card/Disability certificate 191
disability pension 59

disciplinary measure 80
discontinuance of proceedings 221
discrimination (against somebody) 42
dismissal/rejection 315
dispatch date 38
district 129
district court 238
District Social Security Administration Offices 248
divorce 217
Doctor of Philosophy 49
doctoral (rigorosum) examination 323
document 48
document 93
document confirming the purpose of residence 280
domestic violence 50
domestic worker 180
donation agreement/contract of donation 232
dormitory 73
driver's licence 131
driver's licence 193
Dublin system 263
due/maturity date 39
duplicate/copy 130
duty of maintenance 175
duty stamp 83

E

easement 22
Education Act 310
education counselling facility 271
education system 271
educational attainment / level
of completed education 55
educational care centre 259
educational intervention (in schools) 304
effectiveness of a law 285
election deposit 80
Electronic Sales Records 62
electronic signature 154
electronic submission of an application 327
elementary art school 267
embezzlement 326
emergency call 272
emergency medical service 231
emergency medical service 321
emigration 61
emotional hygiene 208
employed activity 320
employee 313
employee card 301
employee card 79
employee/worker 179
employer 314
employment 314
Employment Act 313
employment contract 232
employment counselling 169
employment/recruitment agency 13
enforce/extort 306
Engineer (equivalent to Master) 75
ENT/otolaryngology 134
entitlement 131
entrance exams 323
entrepreneur 154
entrepreneurship 154
entry in the Land Register 80
estate agency/office 13
ethnic minority 98
ethnic origin, language affiliation 111
EU citizen 117
European Economic Area 63
European Union 63
eviction (from a dwelling) 305
examination of professional competence 325
examination, exam 322
excerpt/extract/abstract 306
excerpt/extract/abstract from
the Commercial Register 306
excerpt/extract/abstract from
the Criminal Register 306
excerpt/extract/abstract from
the register of debtors 306
exclusion from contractual health insurance 162
exclusion from insurance 159
execution/enforcement of a judgement 63
executive summary 54
executive/managing director 77
exchange 231
expert report 173
expired passport 142
export duty 24
expulsion 303
extradition 64
extraordinary immediate assistance 166
extraordinary remedy 188

F

facility 315
facility for children in need
of immediate assistance 316
facility for the detention of foreigners 316
facts/elements of a crime/actus reus 227
failure 318
family foster care/kinship care 144
family member 201
family member of an EU citizen 201
fault 320
fee, charge 167
felony 325
fiction/presumption 64
field of study 257
file (card index, obs.) 79
file 242
filing office 152
final apprenticeship examination 324
final examination at a higher vocational school 10
final state examination 324
Financial Administration of the Czech Republic 248
financial assistance for retraining 156
financial guaranty 80
financial statement 285
financial support for families 156
fine, late payment penalty 147
firearms permit/gun licence 142

fixed telephone line/landline telephone 148
flat (UK), apartment (US) 22
flat-rate expenses (calculated as
a percentage of income) 143
food bank 173
force of a law 150
forced migration 101
foreign police/aliens' police 164
forest kindergarten 264
form 65
foster care 144
foster care benefits 35
foster carer allowance 205
foster child alllowance 203
foster parent 148
fostering allowance 125
foundation 65
framework education programme 210
free access to the labour market 301
free of charge legal counselling 169
free service 228
full-time study 257
fundamental human rights 183
fundraising 65
funds 189
funds for the purposes
of residence in the territory 189
funeral benefit 157

G

gender 66
gender identity 66
General Data Protection Regulation 117
general meeting 296
general personal income tax credit 31
general practitioner (GP), family doctor 90
general provider of integration services 66
graduate 10
graduation 187
grammar school 67
grant (aid) 67
green-stripe letter 53
gross wage 108
guarantee 217
guaranteed electronic signature 155
guardian 130
guardian 171
guidance counsellor 304
gynaecologist 68
gynaecologist 90

H

health care 145
health centre 166
health insurance 162
heterosexuality 68
high court 238
Higher Education Act 312
higher education institution 266
hire purchase (UK), installment plan (US),
rent to own 89
history, record 14
holder of a long-term EU residence permit 43
holiday 260
home care service 228
homeless person 21
homosexuality 69
hospice care 143
hospital 113
hospitalisation 70
house number 26
house rules 218
house rules 51
household insurance 160
housing benefit 202
housing cooperative / housing association 58
housing costs 110
human trafficking 121
humanitarian asylum 18

I

identification data 285
identification document 192
identification number 28
identity card (ID card) 190
IDP, internally displaced person 137
illegal conduct 76
immigration 70
immunization/vaccination 121
impediments to leaving the country 196
import duty 24
imprisonment/prison sentence 276
In Karta 71
in-school counselling department 269
in-school special-needs teacher 270
inadvertent/unconscious negligence 112
inclusion 72
inclusive education 72
income 198
income 59
indefinite period of time 44
indemnity/compensation 159
index 70
individual education plan 71
infirmary/first aid station 138
informer 140
infraction proceedings 219
inheritance 38
inheritance tax and gift tax 29
initial fostering grant 205
injured party 173
inpatient care 144
insolvency proceedings 219
instalment 243
institute 295
institutional care 295
insurance 158
insurance 159
insurance card 192
insurance event/loss event 158
insurance policy 158
insurance-based benefits 37
insured 162
insurer 158

integrated rescue system 263
integration asylum centre 70
Integration Centre 73
integration centre of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic 250
integration of foreigners 73
intellectual development disorder 98
intellectual property 301
intentional crime 278
intentional fault 320
intercultural 73
intercultural assistance 15
intercultural mediation, cross-cultural mediation 96
intercultural mediator, cross-cultural mediator 97
intercultural worker 179
interest 288
interest rate 224
interest rate 288
interim (temporary) order; interlocutory injunction 130
interim visa 196
International Classification of Diseases 100
international protection 128
internist/internal medicine physician 73
interpreter 272
intervention 74
intervention centre 74
invalid passport 142
investigation 142
investigative, prosecuting and adjudicating bodies 131
invoice (colloquial: bill) 64
invoicing address 12
ISCED 75
ISIC card 75
issue slip 49
items deductible from the tax base 30

J

job applicant 314
job interview 179
job performance 178
job seeker 314
joint stock company 244
jointly assessed persons 136
judgment 217
judicial expulsion 303
judicial proceedings 220
judicial review of an administrative decision 240
jurisdiction 201
juvenile offence 190
juvenile/adolescent/youth 107

K

kindergarten/nursery school 265
Klokánek 82

L

Labour Code 313
labour exploitation 178
labour law relations 177
Labour Office of the Czech Republic 289
labour/work(ing) 177
Land Register 79
Land Registry number (of a building for permanent residential use)/building identification number 27
Land Registry number (of a building for temporary or recreational use)/building identification number 26
language 76
language of communication 76
language school 264
law 309
lawyer 182
learning support plan 148
lease 109
lease agreement/lease contract 232
legal 181
legal action against the decision of an administrative authority 329
legal action/petition/claim/indictment 328
legal assumption 181
legal capacity 261
legal capacity 326
legal costs, legal expenses 239
legal counsel/lawyer 318
legal effect 182
legal entity 136
legal guardian 319
legal liability 182
legal norm 182
legal regulation 195
legalization 259
legally competent person 137
lessor/landlord 187
letter 51
LGBT+ 90
liability insurance 161
licence fee 167
life insurance 162
lifelong learning 22
limitation period 186
limited company 244
limited liability company 246
limited partnership (company) 245
liquidator 251
Lítačka 93
living supplement 205
local authority of a municipality with extended powers 293
long-term nursing allowance 138
long-term residence 151
low threshold facility 315
lump sum/flat amount 142

M

mafia 94
mandatary 200
mandator 200
mandatory procedure 320
mandatory/binding 319
marital status 215
marriage 94
marriage certificate 92

marriage/wedding (ceremony) 234
Master 94
master studies 258
material need 68
material need benefits 35
maternity benefit 166
maternity hospital/ward 171
maternity leave 57
mayor (of a chartered town) 184
mayor 253
measure 130
mediation 96
mediator 97
medical doctor (physician) 89
medical examination 90
medical expert 89
medical prescription 195
medical specialist, consultant 89
meeting of members 28
member 200
mental disorder 59
migrant 101
migration 100
minimum 101
minimum advance social security
payments for self-employed persons 160
minimum wage 108
ministry 102
Ministry for Regional Development 104
Ministry of Agriculture 106
Ministry of Culture 102
Ministry of Defence 103
Ministry of Education, Youth and Sports 104
Ministry of Finance 102
Ministry of Foreign Affairs 105
Ministry of Health 106
Ministry of Industry and Trade 104
Ministry of Justice 104
Ministry of Labour and Social Affairs 103
Ministry of the Environment 106
Ministry of the Interior 105
Ministry of Transport 102
minor 114
minority 98
misdemeanour 194
mobbing 108
mobility allowance 203
money/funds 190
monogamous marriage 95
monthly income 198
mortgage 70
MOT test, test of roadworthiness 84
motivation letter 53
motor vehicle grant 204
municipal (city, town, village) 119
municipal assembly 120
municipal authority department for the social and
legal protection of children 132
municipal authority/local authority 292
municipal council 119
municipal police 165
municipal waste 125
municipality, borough 119
murder 301

N

national holiday 260
national identification number 28
national minority 98
National Pedagogical Institute
of the Czech Republic 111
natural person/individual 135
negligence 112
negligent crime 278
negligent fault 320
negotiation 305
net wage 108
neurologist 114
NGO 115
night shelter 115
noise curfew 115
non-governmental non-profit organisation 133
non-insurance-based social security/non-insurance
welfare benefits 114
non-insurance-based social security /
non-insurance-based welfare benefits 37
non-kin foster care 146
non-refoulement principle 185
non-residential premises 187
norm 116
nostrification 296
nostrification examination 322
notary public 116
note from the teacher 269
notifiable trade 330
number 26
nursing allowance 138

O

objection 110
objection/opposition
obligation/duty 175
obstetrics and gynaecology 68
occupation/job 176
occupational health care 145
offender/perpetrator 141
Office for International Legal
Protection of Children 290
Office of the Public Defender of Rights 77
Office of the UN High Commissioner
for Refugees 290
official agenda/business 76
official board 294
official certification of documents
and signatures 140
official language 76
official mail 317
officially certified signature/notarized signature 155
old-age pension 60
ombudsman 129
on-the-spot fine 163
on-the-spot order 199

oncology 130
opinion/standpoint/position 253
opposition 126
oral/verbal hearing 76
order 112
order 218
ordinary parcel 20
organ 131
organisation (partly) funded
from the state budget 134
organisation 133
organised crime 134
original document 194
orphan's pension 59
orthopaedic surgeon 134
otorhinolaryngology /ear, nose and throat (ENT) 296
outpatient care 143
overdraft bank account 284
owner, proprietor 94
ownership 301

P

P. O. Box 140
paediatrician 146
paediatrician 89
parcel (UK), package (US) 19
parent-teacher meeting 279
parental benefit 205
parental leave 57
parental responsibility 215
Parliament of the Czech Republic 141
partner/common-law spouse 57
party to proceedings 221
pass/passport/permit 141
passport 141
paternity 139
paternity benefit 139
pawnshop, pawnbroker's 318
pay slip/salary statement 307
pay-as-you-earn tax (PAYE), pay-as-you-go tax 31
payer 149
payer 168
payment 149
payment by transfer/wire transfer 149
payment schedule, repayment plan 243
payroll record(s) 63
payroll taxes 109
pecuniary penalty/fine 275
pedagogical support 157
peer mediation 97
penalty, fee 163
pension (adj.) 147
pension 59
pension fund 147
pension insurance 159
pension insurance benefits 34
pension system 148
period of notice 307
period of notice 91
period of time 44
permanent address 11
permanent residence 151
permanent residence card 192
permission to trade 329
permit 177
permitted trade 330
person 135
person of full legal age 325
person with no taxable income 135
personal accident insurance 161
personal bankruptcy 20
personal delivery letter 51
personal income tax 30
personal information/personal details 286
personal ownership 301
personal records for pension insurance 159
persons at risk of social exclusion 236
petition 148
pharmacotherapy 64
PhD studies 257
place of business 107
place/point 107
plaintiff/claimant 329
plea of prejudice 111
pledge 318
plenipotentiary 325
Pojišťovna VZP, a. s. 163
police 164
police agency 165
polygamous marriage 95
positive discrimination 177
post office/(Czech) Post 173
post-injury care 145
post-secondary vocational school /
professional college 267
post-traumatic stress disorder 172
postage 173
postal order (UK), (postal) money order (US) /
voucher 227
postal order 175
postal receipt 152
postcode (UK: also postal code, US: zip code) 28
postgraduate studies 258
postoperative care 145
postponement of compulsory school attend-
ance 124
postponement, deferral 124
power of attorney 150
Prague Social Security Administration 207
Prague Social Security Administration 248
pre-emption right 182
prejudice 195
preliminary question 194
premises 187
premises used for business activity 188
preparatory class 200
prescription 211
presentation (by the police) 195
president of a region/regional governor 68
presumed delivery 64
presumed legality of residence 65
prevention 184
prevention specialist 99
preventive care 145
preventive health examination 184

preventive measure 184
price list 22
primary school/elementary school 267
principal 326
principle of non-refoulement 317
private old-age pension plan 147
privately owned flat 22
probation 185
procedural act 286
procedural fine 163
proceedings 219
professional social counselling 169
professional trade 330
professor 185
progress of proceedings 220
prohibition 309
prohibition of activity 309
prohibition of stay 309
proof of accommodation 49
property manager 252
protection 127
protest 126
protocol 190
provisions 295
psychiatric hospital 207
psychiatrist 207
psychoactive substance 112
psychoactive substance 208
psychoeducational counselling centre 146
psychological trauma 208
psychological/psychotherapeutic counselling 170
psychologist 209
psychotherapist 209
psychotherapy 210
public administration 249
public authorities 132
public benefit (benevolent) society / social purpose society 246
public defender of rights 298
public fundraising campaign/public money collection 297
public health insurance 161
public notice 302
public prosecutor's office 254
public transport (city public transport) 55
punishment/sentence 274
pupil's record book 328
purchase contract 232
purple-stripe letter 52
purpose of residence 280
purpose of residence: business 282
purpose of residence: family reunification 282
purpose of residence: other 281
purpose of residence: protection in [Czech] territory 281
purpose of residence: residence in the territory on sufferance 283
purpose of residence: scientific research 283
purpose of residence: seeking employment 281
purpose of residence: starting a business 283
purpose of residence: studies 283

Q

qualified certification authority 88
qualified electronic signature 155

R

racism 211
rank 69
rate 223
real estate agency 211
real property tax 29
real property/real estate 114
receipt 285
receipt of delivery 46
reception centre of the Refugee Facilities Administration 251
recipient 199
recipient card 192
recognised refugee/asylee 18
recognition of education/nostrification 116
recognized electronic signature 155
record of employment 92
recorded (delivery), registered (mail) 54
records, register 63
red-stripe letter 52
reference number 26
referendum 211
refugee 288
refugee camp 288
Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic 249
refugee facility of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic 249
region 86
regional authority 292
regional capital 99
regional court 237
Regional Labour Office 87
register 212
register 214
Register of Debtors 212
registered letter 54
registered mail 317
registered mail 53
registered parcel 54
registered partnership 213
registered shipment abroad 54
registrar 96
registration 212
registration form 315
regular income 198
regular remedy 189
regularization of illegal migration 213
regulated profession 213
regulation 302
regulation, prescription 194
regulatory fee 168
rehabilitation (medical) 213
rehabilitative/rehabilitation care 145
relevant income 198
religious holiday 260
remedy 188

reminiscence 214
reminiscence therapy 214
rent 110
report 173
representative 318
reprimand 60
request to resolve deficiencies of an application 328
requirements/elements of an application 327
resettlement 197
residence 150
residence card of an EU citizen's family member 78
residence certificate 174
residence certificate with history/summary of previous residece permits 174
residence check 84
residence permit 131
residential centre of the Refugee Facilities Administration of the Ministry of the Interior of the Czech Republic 250
residential service 229
resolution/ruling 294
responsible representative 318
restricted access to the labour market 152
restriction of legal capacity 129
restriction of legal capacity 261
retail trade/retail 94
retirement home 50
retraining 214
review of an appeal 56
reviewing medical expert 90
right 182
Road Vehicle Register 212
robbery 93
round stamp/seal of office 87
rules/code 218

S

sanction/penalty 223
savings 247
savings account 284
Sb. 224
Sb.m.s. 224
search in a file 243
secondary apprenticeship school 256
secondary school 265
secondary school leaving examination 322
secondary school leaving examination certificate 307
Section for Residence of Foreigners of the Ministry of the Interior of the Czech Republic 123
section, department 123
security deposit 77
security deposit 80
Security Information Service 228
security interest 183
seizure (of property); apprehension / arrest/detention (of persons) 308
self-employed person 136
self-employment 223
self-government 222
self-payer 222
semester 225
Senate of the Parliament of the Czech Republic 225
sender 124
serial number 28
service 227
services 'pro bono publico' 229
servitude 231
settling-in plan 11
sexual orientation 225
sham marriage, marriage of convenience 95
share 152
sheet, portfolio, certificate 91
shelter 18
shift 231
shipment/consignment 317
short-term residence 151
Schengen 225
Schengen area 226
Schengen Borders Code 226
Schengen information system 226
scholarship 255
scholarship rules 255
school 264
school break 183
school caretaker 271
school club 268
school code of conduct 269
school country trip 264
school director's letter of reprimand 61
school educational programme 270
school lesson 306
school readiness 270
sick leave certificate 216
sickness benefit 113
sickness insurance benefits 35
signature 154
single parent 134
single parent 223
Single Point of Contact 107
SIPO 227
social activation services 229
social care assistant 180
social cooperative 58
social counselling 170
social exclusion 234
social exclusion 236
social insurance 161
social officer 88
social officer for adults 88
social officer for minors 88
social pedagogist 234
social pedagogy 235
social services 230
social work 235
social worker 181
social/welfare benefits 37
society 244
society 246
somatopedia 236
sorted waste 126
spa medical care 143
special aid grant 204
special education for children with behavioral disorders 62

special education teacher for children with behavioral disorders 62
special educational needs 242
special regime home 51
special school 265
special-needs education centre 240
special-needs pedagogy 241
special-needs teacher 241
specific symbol (payment identifier) 262
speech therapist 93
speech therapy 93
staff-bullying 252
standardised housing costs 110
state administration 248
state administration body/authority 132
state doctoral examination 324
state integration programme 253
state of emergency 116
state police/Police of the Czech Republic 165
state prosecutor/public prosecutor 319
state social support benefits/welfare benefits 36
stateless person 202
stateless person 21
statement of income and expenses 196
statutes/articles of association 253
streetwork/outreach services 230
student certificate 175
student dormitory 256
student records/student's record book 71
study and examination regulations 218
study/studies 257
sub-lease agreement/sub-lease contract 232
subject-matter jurisdiction 202
sublease 153
submitting an application 327
subsidiary protection 128
subsidy 56
summons 195
super-gross wage 109
supervisory board 210
supplement/annex/appendix 200
supplier 46
support 155
Supreme Administrative Court 238
Supreme Court 237
surdopedia/deaf education 259
surgeon 70
surgery (UK), doctor's office (US) 131
surrogate family care 144
suspect 152
suspended prison sentence/conditional prison sentence 275
suspension/stay of proceedings 219
symbol 262
svarcsystem 271
symptom 262
system 262

T

talent test 324
target group of a social service 23
tax 29
tax 32
tax administration 291
tax administrator 31
tax assessment 30
tax avoidance/evasion 33
tax base 32
tax consultancy 169
tax credits 33
tax identification number/taxpayer ID 27
tax liability 32
tax period 321
tax rate 33
tax resident 33
tax return 33
taxpayer 30
taxpayer 33
teaching assistant 15
teaching staff (member) 180
temporary protection 127
temporary residence 151
temporary work (often a seasonal or holiday job) 21
tenancy 141
tenant/lessee 109
termination notice 307
termination of parental responsibility 321
termination of proceedings 221
territorial jurisdiction 201
territorial self-government 222
testimony 260
the accused 121
the convicted (person) 126
the defendant 121
theft (UK), larceny (US) 86
theft/larceny 123
third-country citizen 118
ticket inspector (public transit) 215
time period, term, time limit 91
time sheet/work statement 305
title 272
title deed (letter of ownership) 91
toll 108
town or city 99
town or city authority/local authority 292
township 100
trade 120
trade 329
trade licence certificate 331
trade licence certificate 331
Trade Licensing Register 212
trade name 65
trade register 331
trade unions 123
traffic police 164
transit visa (type A) 299
trauma 274
travel document 48
travel identification document 190
treatment 138
trial/probationary period 44
truancy 319
typhlopedia/education for the visually impaired 279

U

unaccompanied minors 115
undergraduate studies 258
unemployment 114
unemployment benefit 156
unemployment benefits 37
UNESCO 287
unit owners' association 243
United Nations Educational,
Scientific and Cultural organisation (UNESCO) 133
universal power of attorney 150
university cafeteria 99
university hospital 113
university of the third age 287
unlimited company 246
unqualified trade 331
unsuspended prison sentence /
unconditional prison sentence 275
urologist 289
urology 289
usufruct 21
usury 91

V

vacation/holiday 56
vaccination card 191
validity 149
valuable parcel 20
value added tax (VAT) 29
variable symbol (payment identifier) 262
VAT payer 149
vehicle accident insurance 160
vehicle registration certificate 193
vehicle testing centre 252
venereologist 297
vesting period / reference period /
measurement period 216
visa 298
visa for a stay of over 90 days 299
visa for a stay of over 90 days on sufferance 300
visa for a stay of up to 90 days 299
visa for the purpose of collecting
a residence permit 300
vocational trade 330
void marriage 95
voluntary migration 100
voluntary repatriation 215
voluntary return 45
volunteer 45
voter identification 193
voucher 175

W

wage, salary 108
waiting room 25
wanted person 136
waste disposal fee, refuse collection charge 168
water and sewage charges 301
wholesale trade/wholesale 297
widow's and widower's pension 60
will/testament 320
withdrawal/revocation 321
witness 261
work permit 178
work-related injury 178
working conditions 153
working days; weekdays 39
working time 44
workplace bullying (by one's supervisor) 21
written excuse 129
wrong, tort 38

X

xenophobia 308
yellow-stripe letter 53

Y

youth custody 128

ČESKO-ANGLICKÝ SLOVNÍK PRO INTERKULTURNÍ PRÁCI

Jan Matěj Bejček, Jana Magdaléna Vlastníková (Eds.)

Vydala: InBáze, z. s.
Legerova 357/50, 120 00 Praha 2
tel.: +420 739 037 353
e-mail: info@inbaze.cz
web: www.inbaze.cz
v roce 2022 jako druhé přepracované a rozšířené vydání

Redakční úprava a korektura: Jana Magdaléna Vlastníková
Grafická úprava a sazba, obálka: David Babka, Ilya Bazhanov, Jáchym Moravec a Pavla Nečásková
Použité písmo: IBM Plex
Počet stran 355
Vydání druhé, 2022

© InBáze, z.s., 2022

ISBN 978-80-907613-0-8 (print)
ISBN 978-80-907613-1-5 (pdf)

Slovník pro interkulturní práci je určen všem pracovníkům – profesionálům, kteří se věnují asistenci a tlumočení cizincům ve veřejných institucích či jinak ve své práci přichází do kontaktu s lidmi s odlišným mateřským jazykem. Slovník je koncipován jako překladově-výkladový, což znamená, že většina termínů je spojena s odborným výkladem v českém a v dalším jazyce.

Toto přepracované a rozšířené vydání původního Slovníku z roku 2014 zahrnuje více než **1300 hesel** z oblastí, s nimiž se cizinci během svého života v ČR mohou nejčastěji setkat, např. v souvislosti s řešením každodenních situací. Vybraná slovní zásoba se týká cizinecké legislativy, migrace, azylu, integrace, pracovního práva, systému sociálního zabezpečení, sociální práce a sociálních služeb, školství, zdravotnictví, podnikání, bydlení, neziskových organizací či veřejné správy.